

5.000,-

EVNVCHI,
NATI, FACTI,
MYSTICI,

EX SACRA ET HVMANA LITERATVRA
ILLVSTRATI.

ZACHARIAS PASQUALIGVS
PVERORVM EMASCVLATOR OB MVSICAM,
QVO LOCO HABENDVS.

R E S P O N S I O.

Ad quesitum per Epistolam IHERIBERTI *Cameliensis.*

A D ILLVSTRISSIMVM
ET AMPLISSIMVM D. D.

PHILIBERTVM DE LA MARE
SENATOREM DIVIONENSEM.

DIVIONE,

Apud PHILIBERTVM CHAVANCE, Typographum,
viâ Sancti Ioannis, ad insigne pueri IESV.

M. DC. LV.

CVM PRIVILEGIO REGIS

Divio = Dijon (Fr)

EVANGELIUM
NATI. FACTI.

EX SACRA ET HUMANA LITERATURA
LITTERATA

Wyższa Szkoła Pedagogiczna
w Bydgoszczy
Biblioteka Główna

5-1012

AD ILLUSTRISSIMAM
ET AMPLISSIMAM D. D.
SENATOREM DIVIONENSEM

Typographum
1837

ILLVSTRISSIMO ET AMPLISSIMO
D. D. PHILIBERTO
DE LA MARE
SENATORI
Diuionensi.

ÆRE O quam in te personam ad-
cam, SENATOR ILLUSTRIS-
SIME. Obiiceris tu sanè, vt magna The-
midis Sacerdos, vt Palladis Mystes,
vt Nouantiquæ sapientiæ Antistes,
vt generoso incocti honesto pectoris heros, virque
virtutum omnium. Quæ in te addensantur vni-
uersa; singula in aliis exquisitè micarent. Sunt ta-
men omnia, & singula ad causam quæ veritur,
apprimè opportuna. Et quoniam agrè discreue-
rim, cuiusnam in rem meam prærogatiuæ tuæ,
potiores sint partes, simul omnes interpello.

LIT E M intento generis nostri hostibus,

lanis placidissimi animalis, diuinæ plasticæ reconciuatoribus, ad id malignè intentis, vt quasi malè constitutum tam fabrè compactum corpus deformando melius componant, & Dei sapientiam, (si fas est dicere) sapere doceant. Cohorruere omnes ad audacem, imo & blasphemam vocem homunculi, Regio titulo quem præferebat indignissimi a ausu iactare, si condendo mundo adhibitus à Deo in consilium fuisset, futurum vt aliqua melius ordinatiusque disponderentur. Proh impietatem! exclamauit meritissimo grauis censor. *b* Hodie natus rudis homuncio, docere vult antiquum dierum, cani & maturi capitis, qualiter debuisset operari, qui tunc operari cœpit, quando nullus nostrum adesse potuit, vt ille operis normam ostenderet, & digitis operantis in quamlibet partem duceret, aut reuocaret. Ridiculos æquè ac detestandos, qui factori suo præscriberent, & adeo indignè obgannirent, pronuntiabat Celsomastyx. *c* Haud secus in præsentia fas sit concitari. Fecit Deus hominem vndecumque absolutum, quem humana audacia, aptius concinnatura, & quasi reformatura vult defectum, quodque Abelardo, Bricomotio & aliis nocentissimis in pœnam grauissimam est irrogatum, innoxiiis per summam atrocitatem infligendum decernit.

ADVERSVS hanc opinionis horriditatem, iudicium depono per quæsitorem cui nec error per imperitiam obrepere, nec munerum illecebra aut constantiæ labefactatio, lana esse ad præua-

a Refe-
runt de
Alfonso
Castelle
Rege Ro-
derici
Sanctius
p. 4. c. 1
& Spina
in For-
talicio
l. 4. conf.
9. bel. 13.
b Ra-
pert. de
viciant.
Dei 4. 6.

c Orige.
2. con-
tra cel-
sum.

ricandum possit, quas iudicis optimi partes, in quo alio cumulatiùs deprehenderem, occurrit nemo SENATOR INTEGERRIME. Nam siue Iustitiæ cura, & animi in recto dispi- ciendo perspicacia quæritur, eum te forensis fa- uor prædicat, qui probatissimo cuique iudici, vel si Minos aut Æacus fuit, de rectipede iudicio, & æqui tenacitate non concedas. Siue legum pe- ritia spectatur iuris tu scrinium non minus quam ille tribunalium æuo suo Phosphorus, audiueris ad veritatem. Nec iuris disciplinæ finibus doctrinæ tuæ vbertas arctatur, Pentathlus es. Pectus tuâ quale Longini, *d* Spirans Bibliotheca, Viuum Museum, omnes mitiores iuxta ac seueriores disciplinas conclu- dens. Vnde illa cum expolitissimis Europa vni- uersa ingentis amica consuetudo & literaria neces- situdo Iosephum Mariam Suaresium Vasionensem Episcopum, Boyssiæum Saluagnium, Gassendum, Sammatthanum, Allatium, Petitem, Gaffarellum, Heinsium, Guichenonum, Cheuaneum & alia viua sapientiæ simulachra, Hercules Gallicus aurea peritiæ catena tibi illigasti. Extra ordinem recensendus est CASSIANVS A PVTEO Eques Illustrissimus cuius auitæ Nobilitatis aurum, infulis ac purpura, & eximiis sæculi titulis rutilantissimum, inoculat gemma humanitatis & elegantia morum, Hunc ergo extra ordinem pono, quod non vt de cæterorum erga te voluntate auritus, sed oculatus testis confirmare liquido possim, quam ille sibi gaudeat, cum homine quem tanti æstimet, bene-

d Euna-
pius in
Porphy-
rio.

uolum commercium iniuisse. E tuo itaque instru-
ctu literario, magnis hisce nominibus celebrato,
promes tu in hanc disceptationem noua & vetera.
Produces è Philologica hoplothea, è Philoso-
phico & Iatrico armamentario, è fauissa copiosa
Manuscriptor. Codicum, vnde confodiantur com-
munis iniuriæ propugnatores. Quare est quod ab
integritate iudicij tui & omnigena disciplinarum
paratura malè sibi metuant, si dicaſten agere in
hac disceptatione non abnuas.

ET CAVSANTVR illi quidem nonnulla
fed leuicula, & vix digna contritu. Fuere quibus
lanienam hanc lenem fecit spes gradus in aula sum-
mi, Eutropio, Ruffino, Calligeno, Chryſaphio,
ac quibusdam eiusdem furturis, per eas scandulas
aditus. Quosdam dementauit patens ad gynæcea
ostium, Leontium & huiusmodi aliquas fuillas
animas fecura libido ^a infatuauit, etiam momen-
tum ad flustrum animo conciliandum, Origenis
iuuenili temeritate in exemplum tracta producitur.
Est ^b qui diuini cultus splendorem, & plebis gra-
tam ad sacros cœtus & Dei laudes illecebram, à
mulcedine aurium diuturniore alleget. Vt semper
artificiosa est malignitas. Audio perſtrepentia tym-
pana & cymbala inter concremandas Molocho
infantiles victimas, ne astantes infœlices parentes,
tristibus dulcium pignorum eiulatibus emolliti
horreret ad plusquam brutiam immanitatem. Se-
nitæ ſiparia sunt quæ excusantur, obtendicula
crudelitati, honesti specie utcumque obducta ad

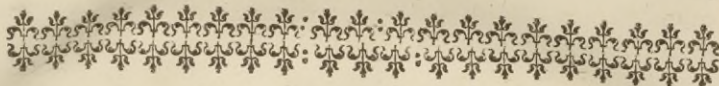
^a Hiero-
nimo, l. 1.
in Loui-
uis.

^b Paf-
qualigus

faciendum fucum. Nimirum c nemo venentum <sup>c Ter-
sullian.
de ſpe-
ſtacc. c. 16</sup>
temperat felle & elleboro, sed conditis pulmen-
tis & bene ſaporatis, ac plurimum dulcibus, id
mali iniicit. Ita & veterator lethale quo conficit
rebus Deo gratissimis & acceptissimis imbuat.
Araneorum itaque telas à fucata pietate, turpitu-
dini ac ſauitiæ prætentas diſficiet ſolida religio
& lenitas tua. Non feret dignitas propria & auita
nobilitas qua colluces genus humanum, te diſ-
ceptatore ad eam deiici ignobilitatem qua vel ipsis
Ethnicis authoribus <sup>d Am-
mian.</sup> nulla est vilior, nulla probro-
ſior. Sic Deum ſubducto iniuriæ eius opificio, ſic
naturam noſtram eius integritati conſulens, ſic
doctos & probos quoſque veri ac recti violatio-
nem ſapientia & autoritate tua proſtigando deme-
reberis. Vale

ILLVSTRISSIMÆ AMPLITVDINI TVÆ

Deuinctissimus
I. HERIBERTVS.

ARGVMENTVM.

FÆdum prima facie & ominosum argumentum de gente
plerisque turpi & refugienda versaturus, verendum
mihi videor, ne quæ manus volumen Lælij Bisciolæ ob
insertam de hoc negotio disputationem vnico capite com-
prehensam, Eunuchum fecit, vniuersam istam tractationem,
quippè totam in eodem negotio versantem, non tam exfecet,
quàm iugulet acperditam velit. Prætendit tamen validum
vmbonem aduersus hostilem ictum, S. Basilius, sub finem
operis de vera virginitate, vbi copiosè differit de Eunuchis;
non mysticis modò, sed etiam corporeis: & quidem agens
cum ipsis sacris virginibus; causatus necessitatem ex illius æui
vsu petitam: que tamen nunc minùs vrget, non est tamen
prorsùs obliterata. Et non dissimilis ratio peti potest, ex in-
ducto nunc, & in dies confirmatiore ratione, idipsum alia
ex causa præstandi. Erant nimirùm ætate S. Basilius, quibus
abscissio, ad repressionem incentiuorum corporeæ cupiditatis
vsurpabatur: Erant, quibus spes commodorum, & illustrium
munerum ea via capessendorum, fiebat ad subeundam im-
minutionem illecebra. Non deesse hac quoque tempestate,
quibus sperata restinctio ignis interni, hunc dolorem leni-
uerit, signatis exemplis testatum feci in meo Prato spiritali
num. 98. Et possum etiam viciniora proferre. Qui verò com-
moda temporalia, & fortem bonam hac via aucupentur,
non est cur capitatim appendantur, cum sint in Italia planè
multi; nec absque suffragatione peritorum, à quibus admissa
in eum finem exfectio, vulgatis quoque scriptionibus, labis
pura præstat. Itaque rationes quæ D. Basilio, venia dignam
in adiunctis longè inuidiosioribus disputationem de hoc ne-
gotio facere sunt visæ; nunc quoque locum habeat: nec

modò venia dignum, sed etiam commendabile hoc consilium facere videri debent.

2. Accedit eiusdem tractationis vsus non modicus, siuè ad scripturæ sacræ, & Canonum ac legum Ciuiliū intelligentiam, siuè ad expediendos plerosque non parum implexos conscientiæ nodos. Nam in scripturis quidem, frequens est Eunuchorum, ac spadonum mentio, quæ minùs ista scrutatis, possit negotium facessere. Videtis Genesis 37. 39. 40. Leuit. 22. Deuter. 23. 1. Reg. 8. 3. Reg. 22. 4. Reg. 8. 9. 20. Esther 4. Sap. 3. Ecclesiastici 20. & 30. Isaïæ 56. Dan. 1. Sæpè alibi: sed nominatim Matthæi 19. v. 12. vbi Christus distinctè ac sigillatim, modos Eunuchismi omnes enumerat, cuius loci accuratam & plenam expositionem, hac lucubratione recipio. Ad sacrorum verò Canonum & humanarum legum non paucarum inferiùs proferendam cognitionem perfectam, conducibilem fore hanc discussionem, me tacentè res loquitur; & ex densis commentarijs ad titulum de frigidis & malefic. nec non ex iustis tractationibus Marcelli, Francolini, & aliorum de *Matrimonio spadonum* intelligere licet.

3. Dicamus ergò, sobriè quidem ac parcè pauca exhibentes, præijs quæ vbertas argumenti suppeditare posset; sed tamen dicamus, quæ ad rem propositam necessaria, & Lectori vtilia videbuntur: in primis inquirentes in Christi scopum atque doctrinam in proposito Matthæi loco; vt inædificatas ei oraculo ab improuidis corruptelas, disiectas demus, & veritas eluceſcat. Inde ad bona & mala, cum naturalia, tum moralia, cuiusuis Eunuchismi typo expositi, progressus fiet. Sed ante omnia vocum rationes sunt proponendæ: quandoquidem, vt ex Socrate statuit Epictetus apud Arrianum l. 1. c. 17. *Principium eruditionis est, intelligentia vocabulorum.* Idquod Ruffus Ephesus initio libri de partibus humani corporis, concinnè tradit.

PROLVSI O.

Eunuchi, Spadonis, Execti, Ectomia, Castrati, Thlibie, Thlasie, Euirati, vocabula enucleata.

1. *Eunuchum* esse nomen generale, sub quo variæ species alijs vocibus designatæ contineantur, notauit Pancirolus in Thesaurο iuris l. 2. c. 275. ex Theophilo I. C. & Balsamone ad can. 24. Apostol. & idem traditur lib. 19. Basilicōv, ex l. 33. tit. 1. c. 52. vbi sub hoc nomine, tres species secernuntur. Itaque ab *Eunuchi* nomine auspicandum est.

Nomen *Eunuchi* æquiuocum esse in sacris litteris, obseruauit Caietanus in c. 37. Genes. fassus nescire se, vnde ea æquiuocatio manarit. Hoc tamen non est huic voci peculiare, cum sint pleraque vocabula, vt Isidorus l. 1. orig. c. 6. vocauit, *vinemina*; quibus substrata est multiplex notio, vndè æquiuocatio existit; nec sæpè reddi possit ratio subiectæ vni voci multiplicis notionis V. G. nomen *desponsata*, aliquandò addicendam viro in futurum designat, positis nunc solis ad contractum veluti præludijs: aliàs autem sonat verè coniugatam, inito re ipsa contractu coniugali, secluso tantum corporum cōmercio & contractus vsu: vt cum B. Virgo, dicitur Iosepho desponsata; quod vt ad verum coniugium pertinere intelligeretur, adhibere interdum Lucas & Matthæus, *vxoris & coniugis* vocabula. Eadem Deipara, aliquandò *mulier* dicta legitur: quamuis ea vox alibi, non simpliciter sexum, vt cum Deiparæ tribuitur: sed viro commixtam designet, quam homonymiam Tertullianus l. de vel. Virg. c. 4. & 5. Hieronymus in c. 4. ad Galatas, & alij retexerunt. Idem est de alijs plerisque vocibus, quæ multiplici fætæ notione, obscuritatem non rarò offundunt tractationi, tamen lateat, vnde contigerit ea vnius vocis subtractio, ad tam varia significata. *Eunuchi* ergò vocem, Lippomanus in Catena ad caput Genesios 37. obseruat variè varijs locis sonare in scriptura; & nunc *mutilum*, aut *defectum*, nunc *ministerium*, vel *muneris alicuius curatorem* designare.

2. Dimissis autem in præsentia, ijs Eunuchis, qui à ministerio denominantur; eorum qui à defectu *Eunuchi* appellantur, notio apud autores est admodum ambigua, vt latè prosequuntur Nancelius in Microcosmi analogia l. 7. c. x. problem. 6. Alciatus ad l. *Spadones* ff. de verbor. signif. Couatru.

Tract. de frigid. & malefic. q. 6. & latissimè Paulus Zacchias in qq. Medicoleg. l. 2. tit. 3. q. 7. Mihi notio illa huius vocabuli, quam præbet in *Eunucho* Lucianus, videtur communi sensui congruentior: ut scilicet *Eunuchus* dicatur, qui ex matris vtero defectus est, vel à primo ortu: siuè admodum puer artis interuentu sit mutilatus, vnde virilè quippiam nunquam est expertus; quod potest spadoni contigisse, ob tardam excisionem. Cumqua vocis notione, benè congruit ethymologia vocis *Eunuchus* quam plerique deducunt ab *ἔνυ*, quod nomen sonat *cubile* & verbo *ἔχω*, quod apud Hesiodum significat *custodire*, ut idem sit *Eunuchus*, quod *lecticustos*; quia olim diuitum matronarum ac puellarum pudicitia, eorum fidei custodienda credebatur, idcirco quod nihil periculi à personis sic constitutis impendere videretur. Nec minùs congruet ethymologia, quam S. Epiphanius hæref. 58. subministrat, deriuans *Eunuchi* vocem, ἀπό, ἡ, εὐνοῦν, hoc est, (inquit) *beneuolum ac fidelem esse*; quod ei facillè est, quem deficit quo fidem frangat, & iniuriam inferat. Phauorinus & ei inhærens Scaliger exerc. 277. n. 3. vocem *Eunuchi* deducunt ab eo quod est εὐνοῦν ἔχειν, *bonam habere mentem*, eo quod mens Eunuchi non obnubiletur per corpoream viginem: ut ijs potest contingere qui & vsquequaque membris integri, & complexione corporis idonea possunt à commercio corporeo non abhorreere. Vox enim *Eunuchi*, in vsu communi elongationem à mentis offucijs inde oriundis præse fert; vsque aded, ut lactuca quoque, quod frigiditate sua restinguat ignem internum, fumos illos & offucias subuehentem, à Pythagoræis, & apud Plinium lib. 19. c. 8. dicta sit εὐνοῦχος, & Phaona ab amante Cytheræa inter lactucas absconditum finxerit Cratinus, ibidemque occultatum Adonim, cecinerit eadem allegorica significatione Callimachus; eumque esse *cibum mortuorum*, ob retusum vitæ vigorem, & heberatum calorem, dixerit Eubulus.

3. *Spado*, quomodò iuxta Lucianum, ad Eunuchum comparatur paulò ante attingi. Ioannes Brunellus tract. de sponsal. concl. 28. ex Astenfi l. 8. tit. 28. à *Spatha* amputante, id nomen

deriuat. Sed est ridicula notatio, cum ἀνδρῶν, vox Græca sit, non Latina, & Vlpianus quidem, adductus l. *Spadones* ff. de verb. signif. *Spadonem* ait esse nomen generale, omnes planè siue natura, siue arte defectos comprehendens. Alibi tamen restringit nomen *Spadonis*; & exciso ac planè Eunucho contradistinguit, ut ex eo refertur l. *sed est questum* ff. de lib. & posthum. Ait enim; [*Spadonem* posse posthumum hæredem scribere, & Labeo, & Cassius scribunt, quoniam nec ætas, nec sterilitas, ei rei impedimento est.] Idem de adrogatione per spadonem statuitur l. *adrogatus* ff. de adoptionibus. Liquet, spadonem ijs locis sumi pro eo qui pater esse queat. Et idcirco Glossa ibi, contendit *Spadonem* sumi pro eo quem alter duntaxat didymorum deficiat. Cui expositioni inhærent multi apud Sanchez l. 7. de Matrim. disp. 92. n. 14. Tales enim patres esse, reipsa possunt, ut rectè confirmat Nancelius probl. illo 6. & Cottereus l. 1. de iure milit. c. 13. At alij *Spadonem* ibi, dici censent impeditum obice non nisi temporario, quo minùs pater esse possit, iuxta notionem spadonis, traditam lib. 33. Basilicòw, titulo 1. c. 52. & repetitur. l. 19. pag. 193. Ita Socinus ad illam l. *sed est questum*. Anto. Aug. l. 3. emend. iuris c. 5. & Magius 2. miscell. c. 5. nec videtur ab ea *Spadonis* notione, abhorreere Plinius l. xi. cap. 49. *Eunuchum* autem simpliciter dictum, quod non præpediatur solo impedimento temporario & humana arte sanabili, quominus esse pater reipsa queat, vetant iura fieri patrem imaginarium: id est, ius adoptandi habere, quod ijs tantùm conceditur, qui reipsa possent patres fieri, simpliciter loquendo: sunt qui velint Sapientiæ 3. *Spadonem* eum appellari, qui in vero coniugio non suscipit liberos. Ibi enim celebrari videtur, is qui nullis coniugij initi fructibus gaudens, eam orbitatem præ Dei timore fecit patienter, non transgrediens cubile legitimum, amore suscipiendæ proles. Ita existimat Christophorus à Castro in illud caput 3. Nec potest negari, quin vox *Spadonis* sæpè eum notet, qui pater esse reipsa nequeat, ut Ecclesiastici 20. & 30. Indèque est, quod in re plantaria, surculus qui nihil attulerit, *Spado* dicitur, ut videre est apud Columellam

l. 3. c. x. Tamen si ea sterilitas in homine, oriatur tantum ab impedimento accidentario, quod auferri posse speretur, licet re ipsa nunquam sit tollendum, habebitur inde, quomodo *Spado* ab *Eunuchō*, & alijs de quibus postea, secerni possit. Eaque ratione, *Spadonem* accepisse videtur Suidas V. *σπάδων*, & Constantinus Harmenopulus l. 2. cap. *περὶ νόστος*, Si consulatur vox Græca *σπάδων*, à qua ductum est nomen *Spadonis*, vix erit, vnde *Spado* secernatur ab *execto* vel *ectomia* secundum quid dicto, de quo mox; cui scilicet soli cremasteres, siue nerui, vnde *didymi* pendent, sunt aulsi. Vnde dici *Spadones*, affirmat Budæus infra adducendus. Et rectè, spectato vocis cortice. Nam *σπάδων*, idem est, quod *anulsiōnem facio*; vti que interuentu sectionis. Quanquam est etiam alia notio verbi *σπάδων*, quia idem sonat quod *traho*: iuxta quam notionem *νευροσπάδων*, apud Gellium l. 4. c. 1. & Ludouicum Cælium l. 4. c. 6. ac Muretum annotationibus in Horatium, appellantur machinulæ neruis subtiliter attractæ; ita vt videantur automata. Et eo ipso sensu, machina ab Archimede excogitata, ad naues trahendas; appellata est *Polyspastus*, quasi *multitrahā* diceret, vt diligenter enucleat Magius lib. 2. Miscell. c. 10. Per attractionem igitur, obtorquentem neruos ad emissionem materiæ prolificæ necessarios, non dubium quin impediri quis possit ne pater fiat: atque adeò potest inde accidere, vt spado euadat. Hanc verò esse perplexitatem neruorum Behemoti de qua Iobi 40. Interpretes ibi, non admittunt. Sed esse veram spadonis notionem quæ ex ea viri implexitate petitur, tradit Zacutus l. 3. de Medic. princ. histor. in 18. q. 32.

4. *Exectus*, siue *abscissus*, idem quod Græce *ἐκτόμιος*, is videlicet, cui virilitas ferro, aut samia, aliouè speciem cultri habente recisa est, siue simpliciter, siue secundum quid. Mentio est vtriusque huius recisionis Deuter. 32. Quæ secundum quid est exectio, continetur recisione didymorum. Quæ verò simpliciter exectio denominatur, omnia planè, quibus mas constituitur, demetit, vt Horatius loquitur; Eamque abscissionem, spurcus damnationis Christianorum

dedicator, executus est, moliens, Sporum, (vt cum Varrone dicam) mulierare ad propudiosum vsu. A siani hodiè que & Turcæ, ad plenam securitatem gynecæorum quæ istiusmodi truncatis credunt, eandem adhibent, vt Scaliger notauit exercit. 277. num. 3. ac Muretus l. 10. var. lect. c. xi. Hos propriè dici *Eunuchos* atque *castratos*, affirmat Brodæus 4. Miscell. c. 21. & annuit Pancirolus l. 2. thesauri iuris c. 275. Sed vsus passim receptus, eas voces alio deflexit. Apud Luitprandum lib. 6. cap. 3. quos simpliciter exectos diximus, vocantur *Carsamatij*, & in quanto essent pretio refertur.

5. *Castratus* in vulgato disticho quod adducit Alciatus ad l. *Spadones* ff. de verb. signific. sonat *Eunuchum natum*. Verum passim, videre est apud Mercurialem l. de morbis mulier. c. 1. & Zacutum lib. 3. de Medic. princ. histor. q. 32. ea vox ad omnem violentam virilitatis defectionem diffunditur, ita vt *Thlibia* quoque, & *Thlasia*, eo nomine veniant. Ita rectè eas voces restituit Ioannes Castronus in lege prædicta; in qua prius corruptè legebatur *Tilibia*, & *Talasia*. Quanquam hos, ab alijs *Thladias* quoque appellari, admonet Budæus ad eandem legem. Et ita habet Ægineta lib. 6. declarans modum, quo perficiuntur eæ masculi mutilationes, de quibus infra. Vox ergo *castrati*, omnes istas hominis per artem minutiones comprehendit; quas vt fama est consequitur restinctio cupiditatis corporeæ. Indè que per metaphoram, vinum quod sacco frangitur & percolatur, *castrari* dicitur: in quod conclamat ea ipsa voce adhibita, Plinius lib. 19. Apud eundem l. 18. c. 9. memoratur castratura filiginis, quæ *castrata*, id est cribrata, & excretis minùs puris partibus nitidior, erat in magno pretio. Videndus de cuius vocis apud iurisperitos vsu, Ant. August. l. 3. emendat. iurif. c. 5. & Gutierrez l. 1. qq. Canon. c. 16.

Euiratus, latè sumpto vocabulo, is dicitur, qui ob amissum copiose sanguinem frigescit. Sic enim S. Ambrosius l. de Noè & arca c. 25. exponens quomodo anima dicatur esse in sanguine, eo quod sanguis, per spiritus calidos quos habet admistos, viuicitatem & calorem conciliat, ait; [Terrenæ

cogitationes & infirmæ, quasi euiratæ ac sine vsu sanguinis habentur: Et ille *euiratus* dicitur, qui sanguinis plurimum amiserit, etenim sanguinis amissione, frigescit.] Antonomasticè tamen, *euirati* dicuntur, non modò qui virilitatem exuerunt per abscissionem, sed etiam Eunuchi nati, aut qui per maleficium vel ægritudinem ita rigent, vt impotes sint se viros præstare. Arnobius l. 5. *ex maribus* appellat, questus non solum homines ponere sexus viriles, sed etiam pecudes fieri *ex maribus*, id est castrari, prout dum Arnobij locum legit & exponit Salmasius ad Lampridium adiungens similem locum ex Plauti Amphitruone. Græci eos qui eiusmodi sunt, vocant *ευνεχες*, vel *ευνεχες*, Hippocrates vocat *ἀνασχοις*, agens de morbo Scytharum, quem collatis locis Herodoti in Thalia, & Hippocratis in libro de aëre, aquis & locis, exponit fusè Mercurialis l. 3. var. c. 7. Narratio Herodoti fert, Scythas fufis Medis vniuersa Asia potitos, & ad Ægyptum subigendam Syriam, Palestinam ingressos, Afcalone templum Veneris Vranix depeculatos esse. Quotquot autem eo se sacrilegio contaminarant, omnesque eorum posteros, morbo famineo à Dea irata multatos esse: ideoque à reliquis Scythis, *euiratos* esse appellatos. Cuiusmodi is morbus esset, Herodotus non exponit; nisi quod eandem vocem hic adhibet, qua in Melpomene, Scytharum vates *castratos* denominat ex quo intelligitur, eum morbum de Herodoti sententia ad hoc negotium attinuisse. Distinctiùs Hippocrates, causam huius incommodi Scytharum, ita arbitratus ad Deum omnia prouidè moderantem esse referendam, vt tamen suam naturalem causam habuerit; nimirum diurnam diuitum equitationem, in qua propendentibus semper ex equis, eorum eruribus, corripuntur articulorum doloribus; vnde morbo inualecente, claudicatio existit per contractionem coxendicum. Cui incommodo vt occurrant, vtramque venam retrò aures, à morbi principio incidunt, qua sectione sterilitatem incurrunt; imò impotes fiunt ad vtendum coniugio. Vnde vbi aliquoties frustra tentarunt viros se præstare, offensumuminis reos se profitentes, muliebri indumētum assumunt,

& ad mulierum contubernium transeunt, tractaturi earum opera. Hac calamitate solos ferè diuites inter Scythas affici, quia pauperes minùs equitant, obseruat Hippocrates; inde colligens, hunc morbum non esse Scythis immisum à Deo, qui æquè pauperes minùs ferè religiosos, & parcius numen sacrificijs demerentes plesteret; sed esse morbum naturalem, contra quàm ferebat persuasio Scytharum, eam ægritudinem ad Deum vltorem referentium, vt Hippocrates testatur: qui addit Scythas reliquos, sibi metuentes; huiusmodi (vt vocabant) *effeminatos*, muliebria officia obeuntes, & instar fæminarum loquentes, omniàque ad modum mulierum facientes, adorasse & supplices coluisse, ne in tale incommodum inciderent. Stultè planè; Nam adeundus potiùs erat calamitatis (vt rebantur) autor Deus, non autem miseri isti mastigix, ne sibi quidem valentes opitulari. Sic de euiratis illis Hippocrates, quem quoad causam morbi prædicti, repetitam ab incisione venarum, quæ sunt retrò aures, reijcit Brodæus 4. Miscell. c. 21. quod cum milites, graua secundum aures vulnera quotidie accipiant; qui tamen inde eum morbum contraxerit, inuentus est nemo; ac ne famà quidem auditus. Itaque ridet Brodæus, argumentum Arabum eo experimento & Hippocratis testimonio nixorum, ad probandum, materiam prolificam ferè è cerebro promanare.

6. Quod hoc morbo correpti, & in Eunuchorum gregem transcripti, à Scythis *effeminati* sint appellati, (vt dictum est ex Hippocrate,) non est existimandum, hos esse illos *effeminatos*, aliquoties in scriptura memoratos, vt Reg. 14. ac 15. & 22. ac 4. Reg. 23. & Osee 4. de quibus plenè Pineda in c. 36. Job. v. 14. ad illud, *vita eorum inter effeminatos*. Hi enim erant alterius generis propudiosi, quos interpretes Deuter. 23. parcens fortassè pudori, alio nomine dixit *scortatores*, sic efferens Latine sententiam, *non sit meretrix de filiabus Israël, nec scortator* Kades: quæ vox puerum meritorium sonat. Nam etiam apud Petronium c. 7. Sarrici, cum deplorat inductam pæderastiam vox *scorti* sumitur pro eo qui pube sit vir & à tergo fæmina, vt Ausonius Epigrammate 22. dixit. Eam vocem *scorti* exponit Erhardus eo Petronij loco,

Querit se natura nec inuenit, omnibus ergo, scorta placent. Id est mares
fœminæ. Huiusmodi autem puer dicitur *Kades* per antiphrasin;
quæ vox, quæ *sanctum* (iuxta corticem) sonat, propudiosissimis
humani generis dehonestamentis aptatur. Ijs inquam, in qui-
bus sexus perdidit locû, & scelus est, id quod non proficit scire,
vt loquuntur Constantius, & Constans ff. l. *cum vir nubit.* ff. ad l.
Iuliam de adult. Vetuerat quidẽ Deus citato Deuteronomij loco,
talibus spurcitijs inquinari gentem sãctam: Sed ex ipsis Israelitis
filij iniqui, (vt narratur 1. Machab. c. 1. & l. 2. Machab. c. 4.)
huiusmodi sordibus urbem sanctam conspurcauerunt, consti-
tuentes Hierosolimis Gymnasium & ephëbiam. Scriptura alibi,
vocat *adiculas effaminatorum*, quas à pijsimo Rege Iosia euerfas
testatur 4. Reg. 23. ad quæ loca fusè interpretes, nominatim
Serarius, nec non Petrus Faber l. 3. Agonist. c. 27. & 28. Ab
his turpitudinum monstris, secreui eos, qui inter Scythas dice-
bantur *effaminati*, quia de eis non proditur, quod se virilis vi-
goris priuatos agnoscentes, aliter segniorẽ sexum sint æmulati,
quàm veste, & voce, ac munijs operum. De Romanis tamen
sui temporis effaminatis, vsurpantibus ea ipsa signa exprimen-
tia alterum sexum quæ à Scythis effaminatis vsurpata diximus,
Saluianus l. 7. de Prouid. ea chartis illiuit, quorum Scythas præ-
dictos, insimulatos esse non recolo.

Plus satis de notionibus vocum, quarum vsus erit ad hanc
tractationem; Et enucleandæ necessariò ante omnia fuerunt,
vt inter adducenda Autorum loca, constare possit de eorum
sententia. In tanta tamen complurium ex prædictis vocibus
homonymia, consultiùs videtur, adhibere frequentius vocem
Eunuchi, quæ maximè vniuersalis est, & omnes reliquarum
vocum recensitarum notiones suo ambitu comprehendit. Nam
etiam apud Matthæum, legitur eo textu qui huic lucubrationi
fundamentarius est, & ad cuius discussionem est veniendum.

E V N V C H I
N A T I, F A C T I, M Y S T I C I,
E X S A C R A E T H V M A N A
L I T E R A T V R A I L L V S T R A T I.

CAPVT I.

*Christi de Eunuchis oraculum Matth. 19. v. 12.
ad literam expenditur.*

Rdior ab illustratione literæ, quia scopus Christo
propositus in tradenda hac doctrina, non est omni-
bus æquè peruius, egetque nonnulla illustratione.
Paulus de Palacio ad hunc locum Matthæi, exi-
stimat Christum hoc habuisse propositum, vt hor-
taretur ad continentiam eos, quibus à Deo donum continentia
obtigerit, cæteros non item. Cuius rei gratia supponit Pala-
cius, quosdam benè & cum laude emittere votum castitatis,
quosdam absque vlla culpa illud non emittere. Emittunt cum
laude, qui in seipsis sentiunt animum ad castitatem propen-
sum, & ad eam obseruandam feruent, præ cælesti ad eum
statum vocatione; consequenter ad quam datum est eis vitam
in terra Angelicam viuere. Qui verò non ita feruent, ijs non
est datum continentia donum. Ex ijs porrò, qui ad castitatem
inclinantur, alij eam capere & amplexari possunt, alij non
item. Capere eam possunt, qui natura sunt moderatiore, vel
qui exercitio mortificationis restinxerunt impetû ignis interni,

siuè concupiscentiæ inflammata à gehenna. Qui verò corpore sunt ad libidinem irritiore, vel ex diuturno libidinis vfu feruntur aliò quàm ad continentiam, ij non capiunt, nec capere possunt verbum Christi, quod non expediat nubere. Itaque ijs dicitur, *melius est nubere, quàm vri.* Denique ex ijs qui naturæ sunt tepidioris ac genij sedatoris, aliqui obediendo Deo ad continentiam vocanti, capiunt prædictum Christi verbum: Alij agnoscentes id non esse ex præcepto necessarium, abijciunt vocationem, nec capiunt, siuè arripiunt verbum Christi, continentiam tanquam expetibilem proponentis. Sensus ergò Christi, iuxta Palacium est, qui natura, vel exercitio minùs ad libidinem sunt proni, nec adeò flagrant æstu impuræ cupiditatis, ij donum continentix acceperunt, eamque capere, siuè accipere possunt; atque adeò illis suadet, vs ei se dedant, iuuandi ad hoc diuinitùs, & pro victoria reportata coronandi. Qui verò non acceperunt donum continentix, non possunt eam capere; ac proinde vouere continentiam non debent.

2. Hæc summam ex Palacio collecta, multipliciter sordent, nec vilo pacto sunt admittenda. In primis enim assumit Palacius, donum continentix non concedi nisi personis remissioris naturæ, vel vsum libidinis inolitum non habentibus. Vt certum est, plerisque flagrantissimis & æstuosissimis, donum continentix conferri, cum plerique tales, re ipsa contineant, & dicere possint, *in medio ignis non sum æstuat.* Certum item est, plerisque olim libidinosi, vel diu coniugio vsis, donum continentix conferri, cum re ipsa contineant, & quidem exquisitè, Deo medium fornacis faciente quasi ventum roris flantem. Verum est, inolitum vsum contrarium, reddere continentiam operosorem, nisi corporis castigatio per famem, & labores, pacatam faciat concupiscentiam. [Sicut enim canis, dum assueuerit in macello ossa rodere, non recedit à consuetudine: sed si fuerit clausum macellum, & nemo ei dederit, fame enectus non ampliùs accedit: Sic tu quoque, si permanseris in tuæ continentix exercitatione, mortificans membra tua quæ sunt super terram, & excludens ab ingressu inglu-

uiem, quæ parit intemperantiam; ægrè ferens dæmon, (vt qui cibos non habeat qui accendant,) à te recedet.] Verba sunt Abbatis Isidori ad Moysen olim latronem, ob inolitam incontinentiam summas difficultates experientem circa continentiam. Neque eas difficultates sustulit inopia omninò magna, cui se dedit Moyses: sed neque accedentibus vigilijs supra modum diuturnis, & fatigatione corporis per labores in gestatione aquæ procul petendæ ad vsum variorum, pacem optatam obtinuit; Tantum poterat consuetudo, cuius esse omninò magnam vim, benè admonuit S. Chrysostomus Hom. 7. in 1. Cor. Ob hanc majorem continentix difficultatem, post contrarium vsum inolitum, continentiam post coniugium, esse operosorem, latè tradit S. Nilus in narratione de Sinai- cis cæsis.

3. Sed quamuis hæc ita sint; tamen & flammeos corpore, & pridem incontinentes, continere posse, est extra dubium. Illustre est exemplum S. Gallæ descriptum à S. Gregorio l. 4. Dialog. c. 13. Hæc enim nondum adolescentiam transgressa, defuncto marito, cum vrgeretur ad secundas nuptias, idque ætati, ac tantis opibus congruere videretur; [Elegit magis (inquit S. Gregorius,) spiritualibus nuptijs copulari Deo; in quibus à luctu incipitur, sed ad gaudia æterna peruenitur; quàm carnalibus nuptijs subijci, quæ à lætitia semper incipiunt, & ad finem cum luctu tendunt. Huic autem cum valdè ignea cõsperio corporis inesset; cœperunt Medici dicere, quia nisi ad amplexus viriles rediret, calore nimio, contra naturam barbas esset habitura: quod ita quoque, post, factum est. Sed sancta mulier, nihil exterioriùs deformitatis timuit; quæ interioriùs sponsi cælestis speciem amauit; nec verita est, si hoc in illa fæderetur, quod à cælesti sponso in ea non amaretur.] Pergit describere S. Gregorius reliquo capite, sanctissimæ illius viduæ continentiam, omni virtutum luce radiantem per totam vitam. En personam flammantis naturæ, & coniugij voluptatibus sepissimè vsam, quæ tamen accepit donum continentix, reficiens canones à Palacio fixos. De plerisque verò, primùm vitæ inquinatissimæ ex flagrantia corporis, & diuturna conuo-

lutione in cœno; abruptentibus annuente Deo restim iniquitatis, & deinceps continentissimè vitam exigentibus, per ea Christianorum miracula quæ Cassianus maximè demiranda statuit collat. 12. c. xi. & 12. tot suppetunt exempla Palacium falsi reuinentia, vt frustra videantur annotanda pauca. Exarserit ergò quantumlibet in aliquo Babylonix fornax, & quasi pice & naphta cōspersi libidinum ebullierint appetitus, (vt creditus Cyprianus ferm. de ratione circumcisionis loquitur;) nihilominus in benè multis, diuina benedictio, [Lentum reddit ac tepidum, frigidumque, (vt ita dixerim,) ignem nobis insitum, ac conuisceratum, vt absque vilius adustionis ardore, rorantem suscipiat flammam, instar admirabilis illius Mosaicæ visionis; vt carnis nostræ rubus innoxio igne circumdatus, non vratur: Vel sicut illorum trium iuuenum, quibus ita rorante spiritu, Chaldaicæ fornacis flamma discussa, vt nec capillos eorum aut fimbrias, odor ignis afflaret, vt illud quodammodò quod sanctis repromittitur per Prophetam, incipiamus iam in hoc corpore possidere, *cum ambulaueris per ignem, non combureris, flamma non ardebit in te.*] Cassianus est, quem adduxi ex collat. 12. c. xi. Ex his euersum manet principium cui vniuersa Palacij responsio inædificatur.

4. Deinde non video, quomodò dicat Palacius, aliquos esse, quibus Christus non proponat continentix pulchritudinem, vt eam si lubeat, amplexentur; eos nimirum qui temperie corporis sunt feruidiore, aut diu conuoluti sunt in cæno turpitudinis. Imò verò Christus, hos quoque percipit flagrare amore castimonix; & eos qui prolapsi fuerint, cupit adijcere vt resurgant, nec desperare semetipsos, & mancipare corpora sua vt inseruiant iniquitati ad iniquitatem. Quàm verò inconsultè prospicit Palacius, ijs qui vouerunt continentiam, & auersi retrò post satanam, primam fidem irritam fecerunt, dono continentix destituti, vt sæda illa eaenta docent. [Quare vouistis, (inquit Palacius in eos conclamans.) Hoc facere non debuistis.] Aio hoc esse inconsultum remedium iuuandis lapsis. Nam etsi fortassis aliqui inconsultè id fecerint, non computantes sumptus qui suppetebant ad fabricam oceptam; fecerunt

tamen, et illaqueati sunt verbis oris sui, ac capti proprijs sermonibus. Suggestendum ergò illis potius fuit, vt confidentes in Domino, mutarent fortitudinem, apprecantes sibi, supplici sed feruida oratione donum continentix quod rectè petentibus concedi, docet Conc. Trident. sess. 24. can. 9. & innuit Apostolus. 1. Cor. 7. v. 7. dicens, *vnusquisque proprium donum habet ex Deo*, vbi latè Cornelius, nec non Iansenius c. 96. concord. post autorem imperfecti operis in Mathæum, atque Hieronimus. Tetrum autem est, cum plerisque Sectarijs à Bellarmino allegatis lib. de Monachis cap. 8. ac nominatim cum Luthero atque Vermilio, occinere miseris, vt abijciant hastas; nec satis pium est, non aliter eis adesse, quàm improperando inconsultum consilium initio conuersionis susceptum, quod illi impudicitix Magistri faciunt, agentes cum sacris personis voto castitatis illigatis, si fortè eas pulset tentatio.

Itaque nemo debet despondere animum, quia re vera omnes accipiunt donum continentix saltem sufficiens ad continentiam, si velint, Deo illucenti assentiri: Et culpa ipsorum est, si donum illud, quod ipsis est ad manum, non exerat vim suam. Quod si non sentiunt in se robur; quale habent, qui reipsa continent, perant, & dabitur eis; præsertim si alia quoque spiritualia subsidia, & carnis veluti lupata non negligant. Illustret hoc negotiū locus ex Homilia 21. de varijs in Mathæum locis apud Chrysostomum & Homil. 32. operis imperfecti. Ibi autor expensa Christi doctrina de coniugij deinceps indissolubilitate, & Apostolorum ad eam doctrinam cōmoratione, præ tanta plerumque mulieris malignitate, cōiugium completura ærumnis perpetuis, veniens ad Christi responsum, ait; [Tunc Dominus (audiens quod dixissent, *si ita est, non expedit nubere;*) non dixit, quia expedit sed magis consensit quia non expedit: sed infirmitatem carnis aspiciens, dixit; *Non omnes capiunt*, id est, omnes capere possunt, non tamen capere volunt. Palma proposita est, qui concupiuit gloriam, non cogitat de labore. Nemo vinceret, si omnes periculum pugnx timerent. Ex eo quod quidam non possunt, & à proposito continentix cadunt, non debemus circa virtutē castitatis fieri pigiores. Si enim qui-

dam de pugna cadentes, non exanimant cæteros, sed dicunt illis, si datum fuisset; rem non applicant pugnae sed homini quanto magis nos cadentes, negligentiae imputare debemus, non difficultati virginitatis? Quod dicit, *quibus datum est*, non hoc significat quoniam quibusdam datur, quibusdam non datur, sed illud ostendit, quia nisi auxilium gratiae acceperimus, nihil ex nobis valemus. Quoniam autem volentibus gratia non denegatur, in Euangelio Dominus dicit, *Petite & dabitur vobis, querite & inuenietis, pulsate & aperietur vobis. Omnis enim qui petit, accipit; & qui querit, inuenit; & pulsanti aperietur.* Debet autem voluntas præcedere, & sic sequitur gratia. Nam neque gratia, sine voluntate aliquid operatur, nec voluntas quid sine gratia potest. Nam & terra non germinat nisi pluuiam susceperit; nec pluuia fructificat sine terra.] Optimè in rem præsentem. Nec quod de præcessione voluntatis dicit, inquinat reliquam doctrinam. Ea enim præcessio vt liquidius habetur ex Homil. 37. operis imperf. ad verbum, & *confestim remittet eis*, est voluntatis prius à deo præuentæ ac sollicitatæ, vt gratia continentiae de qua ibi agitur, voluntate tamen illi præuio consentiente conferatur, in quo nihil subesse semipelagiani fermenti monstratum est in Valeriani defensione c. 7. à num. 10. & c. 9 à num. 9. Illa sanè gratiae cum pluuiâ, terræ cum voluntate comparatio, Catholicissima est & c. illo 7. n. 4. illustrata ex SS. Ephrem, Macario, Paulino, atque Prudentio. Itaque bellè autor ille omnes capere posse profiteretur si velint supposita cœlesti præuentione, non tamen omnes capere, quia tamen per gratiam non accommodant ei voluntatem, neque se subiungunt diuinæ aspirationi ac sollicitationi, quam post primum tactum merè gratuitum, emererentur fortiolem ac plenioram si vellent, ac peterent.

Est igitur continentia, donum Dei, quod hic affirmat Christus, agens de maiore & gloriosiore continentia, quæ est à coniugio, vt S. Augustinus pronunciat l. de contin. c. 1. Eam tamen Deus paratus est dare poscentibus & quod suum est conferentibus, vt vniuersè de continentia traditur Sap. 8. & ab Apostolo 1. Cor. 7. quæ loca ibi signat Augustinus; Nec contrarium inten-

dit Christus, in oraculo, quod expendimus, & incommodè à Palacio expositum esse demonstrauius.

5. Aliter scopum Christi in hoc responso Apostolis dato aperit Autor libri de castitate, qui perperam Sixto Pontifici inscribitur. Adhortans enim potenter ad castitatem, & fugam coniugij, ait de hoc Christi dicto. [Nolo sic intelligas dictum, *non omnes capiunt hoc verbum, sed quibus datum est*; quasi castitatem non nisi illi possideant, quibus etiam non volentibus, & fatali (quod aiunt) necessitate, collata sit; ne & gratiosum Deum statuas, & castitatis præmium tollas; & vanam utrobique eius exhortationem facias, si eam non capiunt, sed quibus diuinitus indulgetur, obtineant. Tam vana erit exhortatio rei non voluntariæ, quàm præmium iniustum: & tam non culpari merebitur, qui pudicitiam negatam sibi non habuerit, quàm qui collatam possederit, coronari. Quomodò ergò intelligendum est, *non omnes capiunt hoc verbum, sed quibus datum est*? Noli à scripturæ sono discedere, & errare non poteris. *Verbum* dixit *datum*, non castitatem; quam aliunde sperare non possumus; quia cum habemus, naturaliter possidemus. Nostra est enim, quæ nobiscum nascitur, & in nobis est. Ita non est speranda, sed custodienda quæ in nobis est. Hoc ergò custodiendæ castitatis verbum, non omnes, sed quibus datum est, capiunt: Quibus ergò datum est? Omnibus Christi discipulis, qui & Euangelium, & Apostolum legunt; vbi non aliud magis Deum, quàm castitatem velle cognoscunt. Quibus verò datum non est? Paganis scilicet ac Iudæis, & quibuscunque noui Testamenti doctrina ignota est, in qua & maximè bonum castitatis ostenditur. Inde ne quis existimaret omnem castitatem indifferenter, Domini præmium promereri, & vt quam remuneraturus esset, ostenderet; spontè videlicet & fideliter conseruatam, non aut generandi vitio, aut humanæ violentiæ necessitate possessam, sequitur dicens; *sunt enim spadones, qui ex utero matris sic nati sunt, & sunt Spadones, qui castrati sunt ab hominibus, & sunt Spadones qui seipfos castrauerunt propter regnum calorum.* Hi ergò soli regnum cælorum accipiunt, qui se possessionis eius causâ castrauerint. Aut si similiter euauerat in

totum, superuacua castratio erit, & Domini superflua re-
missio, si etiam non castrati accipient, propter quod alijs ne-
cessitas quodammodò voluntariæ castrationis inducitur.]

6. Hactenus Auctor ille, (perperam creditus S. Sixtus Ponti-
fex :) qui tantùm abest à Christi scopo, quantùm à doctrina
sana. Est enim & hoc loco, & alibi non semel, fuligine Pelagij
oblitus. Deprehendere hoc licet, quod inculcat fatalitatis,
assertionem gratiæ diuinæ, præuenientis eluctabiliter volunta-
tem: qui erat Pelagij, & sequacium crocitus. Similitérque
Pelagij fermētum resipit, dicere *Deum fore gratiosum*, id est fore
acceptorem personarum, si aliquibus obueniatur donum gra-
tiæ, quod alijs æquè non communicetur. Deus enim nemini
obligatur ex iustitia; vnde nihil confert vlli, posthabito iure
alterius, (quod esset accipere personas:) sed nulli debens,
effundit dona sua liberaliter: In quo non potest cum Pelagio,
in simulari acceptionis personarum, etiamsi idem munus non
diffundat ad omnes. Sed non est opus, ex huiusmodi vnguiculis
feram hanc deprehendere, cum totus discursus proposi-
tus, apertè sordeat Pelagianismo; quippè in quo negetur
continentiam esse à Deo sperandam. At hoc est contra expres-
sum sapientis oraculum Sap. 8. *Agnoui quod nemo possit esse conti-
nens nisi Deus det.* Et contra illud Apostoli 1. Cor. 7. de conti-
nentia agentis, *vnusquisque proprium donum habet ex Deo.* Quæ
loca in hanc rem, tanquam explorata, adduxit D. Augustinus
l. de contin. c. 1. hanc ipsam veritatem verbis vno se dignis
confirmans l. de bono viduitatis c. 16. & 17. & Episto. 143.
quæ est ad Iulianam, vbi quæ ex hoc Pseudoxisto expendimus,
adducit ex ipsius Pelagij epistola ad Demetriadem, & latè re-
fellit. Illud verò ridiculè protsus ab personato Sixto est effu-
ditum ea verba, *quibus datum est*, non sonare diuinum auxilium
præueniens & adiuuans, sed significare donationem verbi; id
est prædicationem, quæ est mera gratia extrinseca: quasi verò
ea vox *verbum*, cum dicitur, *non omnes capiunt verbum, sed qui-
bus datum est*, significet sermonem prolatitium, & non potius
rem de qua agebatur: pro more scripturæ, in qua passim *verbum*
sumitur pro re expressa per voces, siuè pro re de qua agitur; vt

cum Pastores dixerunt, *videamus hoc verbum quod factum est*,
& alibi sexcenties. Simili responsionis ludibrio, vnus aliquis
apud Abelardum parte 2. Epistolarum in 21. cum negaret dari
partes in quanto, & vrgeretur eo loco Ioannis, quo Christus
dicitur comedisse *partem piscis assti*, ita eum locum exposuit, vt
sensus esset, Christum comedisse partem huius vocalis compo-
siti, *piscis assti*, non autem partem rei substratæ vocibus, quod
nemo non videt esse ridiculum, vel etiam insanum, quia voces
non sunt accommodatum pabulum quod comedi possit. At
æquè ludicrum est, orationem Christi de iis tantùm capientibus
verbum suum, quibus fit ea gratia; obtorquere ad capi-
entes verbum, id est, excipientes prædicationem: cum mani-
festè esset Christo sermo, de re verbo substrata siuè de conti-
nentia; quam expedire amplecti, ij tantùm percipiunt, quibus
fit à Deo ea gratia.

Audiamus probabiliora de mente Christi in hoc negotio.
Lessius l. 4. de virtut. c. 2. n. 104. ait, sensum Christi asseren-
tis non omnes capere responsum, quod edebat, vel bonum,
quod proponebat, istum fuisse. Nom omnes practicè intelli-
gunt iudicantque quod dico esse sibi expediens ad salutem, sic
formando iudicium, vt affectus quoque eò trahatur. Proinde
iuxta Lessium, dixit Christus, non omnes posse capere consi-
lium continentia, quod proponebat, si agatur de potentia
propinqua & sufficienti: quia non omnes satis sunt instructi,
vt quanti sit bonum continentia intelligant; nec omnes ita
diuinitus excitantur, vt illud amare & amplecti velint. Omnes
tamen possunt bonum continentia capere, siue amplecti,
potentia remota, quæ in actum reduci valeat, si ipsi volue-
rint, cum non stet per Deum.

7. In hac mentis Christi interpretatione, non planè acquies-
cit animus. Nam illud *capiunt*, potius spectat ad intellectum
speculatiuum, quàm ad practicum, vt mox dicam. Deinde
non apparet, quorsum potentia illa dicatur remota esse, & non
proxima, cum vnusquisque proximè, & absque nouo auxilio
supra illud quod est vniciuque ad manum, sit potens ad conti-
nendum. Tandem quomodo negatur, potentiam illam ca-

piendi siue amplexandi continentiam, esse potentiam sufficientem, cum admittatur, hominem per eam potentiam posse in actum erumpere, si voluerit nec obluetur diuinæ vocationi? Nam si est potentia idonea vt per eam prorsus immutatam, planèque eandem, erumpatur in actum, non apparet quomodò non sit sufficiens, cum ea sit notio facultatis sufficientis. Itaque aliquid explicatius addendum superest. Posset sanè simplicius, absque adiunctis propositis, dici cum Sanderò l. 7. de vitis Monarch. pag. 585. verbum *capiunt* accipi pro eo quod est, *afficiuntur erga continentiam*; ita vt ex affectu erga eam, velint se castrare, id est vltro impotentes reddere ad legitimum coniugij vsum. Tamen in hac quoque interpretatione verbi *capiunt*, desideratur aliquid quod ex ijs quæ subijciam, erui poterit.

8. Sunt qui illud *capiunt*, accipientes de amore continentiae per eos, quibus datum est, secuti, (vt putant) D. Augustinum, hoc donum continentiae, defectu cuius non omnes capiunt verbum de non ineundo coniugio, interpretantur de munere diuino, ita antecedente voluntatem, vt eam ineluctabiliter inflectat ad volendum continere; & ita detur diuina sorte quibus Deo placet, & non alijs, vt nullo nostro studio possit obtineri, sed sit merè largitatis diuinæ beneficium. Ideò enim D. Augustinus informans Iulianam matrem Demetriadis, cuius fidei insidiabatur Pelagius, contestatur donum continentiae non esse à nobis, sed à Deo; atque adeò agnoscit, hoc donum pertinere ad gratiam præuenientem, quam Deus facit in nobis absque nobis: damnatque non mediocris erroris, contrariam assertionem. Et nominatim hoc modo vult intelligi verba Christi quæ expendimus, *Non omnes capiunt verbum hoc, sed quibus datum est.*

9. Hæc D. Augustini dicta sunt verissima, sed sano modo debent intelligi, secernenda ergò sunt duo, primum, quod dicitur de dono antecedente liberum cõsensum nostrum iuxta D. Augustinum; neque enim mens eius fuit, gratiam præuenientem, qua homo ad continentiam excitatur, esse adeò fortem, vt ei obisti à voluntate non possit. Non hoc voluit S. Augustinus, imò expressè l. de dono perseuer. c. 14. &

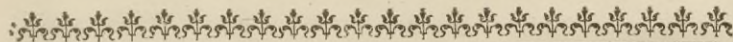
epistola illa 143. docet, continentiam ita esse Dei donum, *vt tamen credenti, volentique conferatur*, & hoc ipsum, obedienter audire Deum excitantem, sit Deum dare continentiae munus; Non quod prius homo velit naturali sua facultate habere donum cõnentiae, & ex seipso illam exoptat: sed quod excitatio ad continentiam indita diuinitus humanæ voluntati, excipiat ab ipsa liberè, cum posset ei negari assensus, & irrita reddi eius pulsatio. Hinc igitur liquet, perperam affingi S. Augustino, excitationem quasi fatalem & irresistibilem ad continentium, in ijs quibus datum est. Quæ erat prima oborsio sententiæ D. Augustini in hoc negotio.

10. Alterum quod in D. Augustini dictis secerni volebam, spectat collationem doni continentiae aliquibus diuina sorte obuientis, non alijs, qui idcirco videantur non posse continere, cum destituantur hoc munere, quo continent qui continere inducunt in animum. Ita quidem aliqui corticem verborum D. Augustini accipiunt; sed eius mens est planè alia. Admittit enim, eos qui donum efficax continentiae non acceperunt, posse continere in alterius doni sufficientis, quod omnibus est ad manum. Additque, eosdem re ipsa non continentes, posse si vellent Deo cooperari, emereri supplicibus votis auxilium, quo re ipsa continerent. Audiendus, hoc ipsum pulchrè admodum exponens. S. Isidorus Pelus. l. 4. Epistol. 165. sic scribens. [Quod de virginitate dictum est. *Non omnes capiunt sermonem hunc, sed quibus datum est*, id non est eo sensu dictum, quasi quibusdam sorte quadam arcana tributum sit; (Nam si ita esset, non proposuisset ipsis præmium regnum cælorum:) sed vt ostendat, primum quidem diuino auxilio indigere eos qui istud naturæ excellentius certamen susceperunt: deinde quod cælitus hoc consilium descendat, non lege sanciens, sed exhortatione & suasionem vtens. Tertiò quod hæc facultas virginitatem colendi, detur ijs qui intemperantia superiores extiterint, qui desuper ueniens auxilium implorarent, qui pretiosum illum thesaurum, ieiunijs atque vigilijs conseruarent, nec semetipfos feræ belluæ per ignorantiam & delicias prodiderint. Nam si secundum sortitionem quandam daretur, superuaca-

neum esset præmium, quod virginitatis cultoribus est propositum. Non itaque ex mera gratia datum est: sed illis datur, qui accipere volunt. Illis enim, qui nolunt, nemo erit qui sit daturus.

11. Præter duo quæ secernenda dicebam, in D. Augustini dictis de hoc dono, & de non capientibus verbum de continentia seruanda, annotandum etiam est, hanc interpretationem verborum Christi in dictis S. Augustini ritè conditis fundatam; supponere, captum, de quo Christus agebat, pertinere ad amorem siuè affectum: quæ tamen suppositio minùs aridet, vt nunc subiiciam. Vera ergò mentis Christi interpretatio, hæc esse videtur quam tradidit S. Epiphanius hæ. 66. quæ est Manichæorum, eamque approbavit ad hunc locum Maldonatus. Promulgauerat Christus instaurandam deinceps matrimonij insolubilitatem, qualis principio fuerat. Hærentes ad eam promulgationem discipuli, pronunciauerunt si ita res se habitura erat, præstisse abstinere à coniugio. Reposuit Christus Est verbum quod subiicio, non ab omnibus æquè peruadendum, sed ab ijs duntaxat penetrandum, quibus cæleste lumen affulserit. Abstinent aliqui à coniugio, quia ex naturali constitutione sunt ad illud inepti: alii per humanam violentiam facti sunt ad matrimonium inhabiles. Sed est alia abstinentia à coniugio, sola laudabilis, quia aliqui se vltro exsecant, & ad coniugium impotentes efficiunt, vt Deo placeant, & regnum cælorum præcellenti modo adipiscantur. Qui potest hoc intelligere, intelligat. Est enim perobscurum, quomodo homo seipsum propter Deum possit excindere, atque ad eò non omnes hoc intelligunt, sed ii tantùm qui hoc dono instructi, penetrant intellectu, quàm hoc abstinendi consilium sit homini conducibile & expediens. Intelligat hoc quod dico, qui potest. Simili loquendi formula vsus est Christus, cum dixit, *qui legit, intelligat*, Et alibi eodem sensu ait, *qui habet aures audiendi audiat*; id est intelligat qui potest; est enim perobscurum, nec facile captu: qualis etiam erat alibi sermo Christi cum Ioan. 8. dicebat, *sermo meus non capit in vobis*: id est, non eum peruaditis, non penetratis, non capitis. Itaque Christus, tacitè insinuauit excelsum contig-

nentia Euangelicæ, propter Deum adamatæ, qua symbolo vltroque castrationis expressit. Aliam autem quamcumque continentiam, symbolo Eunuchismi naturalis aut factitii violenti adumbratam, non habuit propositum commendare, cum non colluceat honestate supernaturali, nec nisi materialiter, & quasi physicè, ac extra genus virtutis conueniat cum Euangelica continentia; qualia pleraque habemus cum Ethnicis communia, sed sine diuersa, & ideò apud nos pia & sancta, apud illos illaudata. Doctrina est S. Augustini 20. contra Faust. c. 23.

CAPVT II.

Eunuchismus triplex à Christo recensitus Matth. 19. typo expositus.

QVandoquidem Eunuchismus abstinentia cænosæ cupiditatis, ac elongatione ab vsu commercii corporei, & tendentis ad illud voluptatis constituitur; meritò triplex distinguitur Eunuchismus: nempe vt S. Hilarius cant. 19. in Matth. notauit, à *natura*, à *violencia externa*, ab *intrinseca voluntate*. Eaque tria membra Christus ipse proposuit, Matth. 19. dicens esse Eunuchos *qui ex matris utero sic nati sunt*; & *Eunuchos qui facti sunt ab hominibus*; & *Eunuchos qui seipsos castrauerunt propter regnum cælorum*. Primum Eunuchismum, vocabo *naturalem*; secundum, *factitium*, siuè *artificiosum*; tertium, *spiritualem*, seu *mysticum*. Vnum quodque ex his membris, typo quodam primum describam, subiuncturus exactam singulorum considerationem, sigillatim.

§. 1. Eunuchi sic nati.

2. Eunuchos nasci, tam rarum est, vt incredibile videatur, ait Autor qq. ex vtroque testam. q. 116. reuera tamen aliqui nascuntur tales. Nam aliqui, ex naturali constitutione elon-

gantur ab usu sexus, quod est esse Eunuchum à natura. Fit autem ea elongatio, duplici de causa. Vel enim primò pars aliqua ad eum usum necessaria deficit, aut ob pessimam conformationem perinde se habet, ac si deficeret: vel secundò, temperies adeò frigida est, ut sit ad illum finem ineptia, & hominem ad eum reddat inhabilem. Reuocatur autem ad has causas, euentus similis, ex morbo arte non inducto contingens; puta si quis ex morbo amittat aliquod membrum pertinens ad hoc negotiùm, illudue ita malè affectum habeat, ut sit inutile, quamuis ante morbum esset accommodatum.

3. De priore causa, illud breuiter dicendum est, cum Titelmantho in c. 19. Matth. quemadmodùm nascuntur aliqui membro quopiam destituti; vel adeò malè conformato, ut non congruat fini, cuius gratia membrum illud ex naturæ intentione confertur; sic nihil vetare, quominùs aliquis ob penuriam materiæ, vel ob virtutis formatricis debilitatem, careat parte aliqua ad usum sexus requisita, eamue sortiatur adeò malè compactam, ut perinde sit ad finem prædictum, ac si talis pars eum deficeret. Exemplis hæc omnia illustrare non est difficile, etiam ijs dimissis quæ fabulositatis referta, vndecunque corradit Plinius l. 8. c. 2. varios in hominibus à natura defectus referens; ait enim alicubi homines nasci absque ceruice, alibi singulis cruribus, alibi cum vnico oculo media in fronte, alibi absque narium foraminibus; alibi absque ore; quæ omnia sunt nugatoria, nec à Plinio ex suo sensu proferuntur, sed ex Ctesia fabulandi scientissimo, ad operis amanationem, & lectoris oblectationem referuntur. Ijs verò ablegatis, constat nasci aliquos monstrosos defectu alicuius membri, quod sit de humani corporis integritate. Sic Gaspar Bauhinus l. 1. de hermaphrod. & monstris c. 8. annotat ex Romana historia, anno vrbs conditæ 560. Arimini natum infantem absque oculis & naso. Alios obseruat in Piceno natos absque manibus & pedibus: Et non ita pridem Basileæ vnum, nec non Argentinæ alium, absque brachijs editum, qui pedibus calamos scriptorios aptaret, ac scriberet, tesseri luderet, aliâque similia præstaret, quæ passim præstantur manibus. Id quod etiam Scaliger exerc.

334. refert de Antonio quodam Neapolitano, qui brachijs prius, natus erat. Addit Bahuinus, natura gemellos parante, aliquandò edi factum bicipitem, sed vno brachio instructum, vel omnibus membris mancum: aliquandò etiam planè exossem. Etiam mercatorem Antuerpiensem, hepate & liene destitutum ab ortu vixisse, vena caua, ex intestinorum substantia corrosa, prodeunte. Alia de nativo partis alicuius defectu exempla, legere licet apud Martinum Vratislaviensem in tractatione de monstris, Patæum libro eiusdem argumenti, & passim alios qui agunt de factu humano, eiusue partu. Quid ergò verat aliquem similiter nasci absque aliquo membro ad usum sexus necessario, V. G. absque vtroque teste, sicut Syllam, & Cottam vno tantùm teste fuisse instructos, proditur.

4. Quoad conformationem malam membri alicuius ad usum sexuum necessarij, luculentum est exemplum Heraclij, qui ex quo se inquinavit incestu, nepte Martina in coniugem assumpta, eò deuènit turpitudinis, ut partem, qua vir erat, semper haberet erectam versùs faciem suam, nec posset mēgere, nisi faciem sibi lotio conspurcasset; adactus eam ob rem interponere tabellam; quæ aquam non iam pedum, sed faciei, à vultu auerteret. Videfis S. Nicephorum Constantinopolitanum in histor. ad annum 634. Zonaram & Cedrenū ad annum quartum Heraclij, & Baronium anno Christi 613. Quod ergò Heraclio diuina potiùs vindicta (ut adiuncta insinuant,) quàm ex naturalium causarum efficacitate obtigit, posset alteri naturaliter accidere, vel ex conformatione prima, vel ex morbo aduentiuo, arte non inducto: quam naturæ incommodationem, ad primam hanc causam, in qua versamur, reuocandam diximus.

5. Posterior Eunuchismi nativi causa, est frigiditas iusto maior, cum scilicet mas ex innata temperie, adeò debili est calore, ut deficiat eum vigor ad usum sexuum necessarius: penes quem defectum, aliqui laborant impotentia intercludente matrimonium: ita ut si cum eo obice coniugium celebrauerint, contractus fuerit irritus, quippè celebratus interueniente impedimento dirimente, incompossibili cum sub-

stantia conjugij, quæ spectat prolis susceptionem interposito sexuum usu; per hunc obicem, (vt supponitur,) intercluso. Restrinxit hanc causam Eunuchismi natiui, ad marem; quia in eo duntaxat locum habet iste defectus, vt rectè affirmat S. Thomas in 4. d. 34. q. vnica, artic. 2. ad 6. inde petens huius rei rationem, quod frigiditas in usu sexuum, ei duntaxat officiat, cuius est agere: ad agendum enim calor necessarius est, non ad patiendum. At in sexuum usu, solus mas ex necessitate agit. Itaque solus incurrit hunc Eunuchismum. Vnde DD. ad titulum de frigid. & malefic. huiusmodi obicem coniugiorum, spectant tantum ex parte viri. In muliere autem considerant aliud impedimentum, à frigiditate longè diuersum; quo propter nimiam obserationem, nequit excipere, vnde concipiat, etiamsi nullæ eam partes deficiant, & optima sit corporis temperatione. Differit in hanc rem plenè Abulens. in c. 19. Matth. q. 87. Præter cætera verò obseruat, hanc viri Eunuchizationem, tametsi passim dicitur prodire à frigiditate, quia hæc est eius causa frequentior, & fortior; tamen posse etiam prodire à nimia caliditate, totum humorem prolificum exfugente; vel spiritus ad usum sexuum necessarios, auertente. Quin etiam defectum ex parte organi, laxato vocis cortice, ait Abulensis, dici *frigiditatem*: ita vt hoc sit generale nomen cuiusuis eunuchizationis naturalis. Nos tamen eum vocis minùs proprium usum, hic non spectauimus. Quod autem q. 88. inquit idem Autor, cur Deus aliquos finat sic affectos nasci ex matris utero; non fuit cur specialiter circa hoc incommodum disputaretur, cum sit vniuersalis quæstio circa omnes naturales oblæsiones agitata ab eodem in caput 10. Matthæi quæstion 126. Non est certè quod quis ea ex causa criminetur diuinam iustitiam, aliquibus negantem, quod alijs præbet. In quam rem fusè disputat Tolerus in cap. 9. Ioan. annot. 4. occasione cæci, qui non peccarat ipse, neque parentes eius, vt cæcus nasceretur: & tamen à natura fortitus est defectum illū pro Dei gloria. Eadem proportione & modo, philosophari licet in hoc negotio.

§. 2. Eunuchi, facti ab hominibus.

1. Sicut natiuus defectus alicuius partis ad usum sexuum necessariæ, vel frigiditas euigorans & emasculans, inducit Eunuchismum naturalem, vt proximè est expositum; ita ars eum partis alicuius necessariæ defectum, vel intemperiem iusto frigidiorē inducens, potest similem Eunuchismum inducere; & verò plerunque inducit.

2. Defectus partium, cernitur vel in totius virilitatis remotione, vt tactum est in Prolusione V. *excelsus*, vel in vtriusque didymi ablatione, aut contusione siuè contritione, quæ eos inutiles ad naturale officium reddat. Sunt enim Didymi, officinæ humoris prolifici, inde ijs ablatis, aut ad munus cui à natura destinantur, prorsus inhabilibus factis per artem, consequitur Eunuchismus factitiuus. Dixi *ex vtriusque tantum Didymi ablatione, aut vitiatione omnimoda*, existere Eunuchismum: quia si vnus tantum adimatur, & alter supersit benè affectus, non intercluditur prolis susceptio, vt rectè confirmat Nancelius l. 7 Microcosmi c. x. problem. 6. estque res experimentis frequentibus testatissima. Porrò huiusmodi defectus partium istarum effici potest per artem, varijs modis, quos recensent Valerius c. 24. sacræ philosoph. Paulus Zacchia lib. 2. tit. 3. q. 7. n. 6. Nancelius problemate illo 6. Abulensis in c. 19. Matth. 9. 89. omnes post Paulum Æginetam lib. 6. c. 68. quem ista liquidò exponentem, audire iuuerit. [Cum ars nostra (inquit,) huc tendat, vt corpora à statu qui præter naturam est, in naturalem deducat. Eunuchos faciendi ratio, quam Græci *Eunuchismum* dicunt, contraria promittit. Verum quia & inuiti subinde à præpotentibus quibusdam, etiam Eunuchos facere cogimur, explicandus compendiosè modus est, quo illis satisfaciamus. Duplex itaque est: Alter contusione, alter excisione perficitur. Et contusio quidem, peragitur in hunc modum. Pueri adhuc infantes, in aquæ calidæ solium collocantur; deinde vbi corpora eodem solio fuerint relaxata, digitis premuntur testiculi, vsquedum aboleantur & euanescant. Dissoluti, non amplius ad tactum occurrunt. Excisione, hac

ratione efficitur Eunuchismus. Resupinatur in sedili qui Eunuchus fieri debet, & scrotum cum testiculis, sinistræ manus digitis premitur, quo facto duas lineas rectas, vnâ per alterum testiculum, scalpello incidet. Vbi exilierint testiculi, cute detracta, execabuntur, ita vt tenuissimum solum naturale vasorum commercium relinquatur. Atque hic modus, eo qui per contusionem fit, magis probatur. Nam qui contusionem testiculorum sunt experti, nonnunquam venerem appetunt, parte aliqua, (vt verisimile est,) testiculorum, contundenda intus delitescente.]

3. Inuentum utrolibet modo proposito euirandi, plerique tribuunt Semiramidi, vt Ammianus l. 14. Alij tribuunt Persis aut Parthis, quod idem est. Vnde Claudianus l. 1. in Eutropium Eunuchum, sub dubio rem ponens, sic canit de Eunuchizatis.

*Hos facere manus: seu prima Semiramis astu
Assyrijs mentita virum, ne vocis acuta
Mollities, lauisque gena se prodere possent
Hos sibi coniunxit similes: seu Persica ferro
Luxuries, vetuit nasci lanuginis umbram;
Seruatôque diu puerili flore, cœgit
Arte retardatam veneri seruire iuuentam.*

Illud seu Persica ferro, alibi legitur, Parthica, nullo vitio, vt notat Lipsius ad l. 6. Annal. Taciti, quia hi populi erant confusi. Persis ergò autoribus id tribuunt multi; Vnde Spadones à Spada, Persiæ vrbe, ex Stephano l. de Urbibus, de nominatos volunt. Familiarem certè fuisse hanc carnificinam Persis, monstrant quæ adducit Briffonius l. 1. de regno Persar. ex Herodoro l. 6. & l. 8. cum de Hermotimo apud Xerxem gratiosissimo. singulare est quod Theophilus l. 3. ad Autol. visus est primus huius inuenti autorem statuisse Tarquinium superbum. [Is primus (inquit) in exilium quosdam Romanos relegauit, pueros corrupit, Spadones fecit quosdam Romani soli incolas.] Sed hoc ad summum, valet quoad Romanos. Nam initium regni Tarquinij superbi, consignatur anno mundi 3521. ante Christum 532. cum iam anteriùs Moses (qui anno mundi

2583. ante Christum 1469. desijt viuere,) Deuter. 23. meminit exectorum vtriusque generis. Quo argumento Antonius Vlmus in opere de fine barbæ humanæ sect. 3. c. 4. probari censuit, ne Semiramidem quidem posse inuentricem huius carnificinæ haberi. Sed hallucinatur; cum Semiramis Abrahami ætate regnauit, defuncta anno mundi bis millesimo nonagesimo, tanto ante Mosem interuallo.

4. Sinè autem Assyrij apud quos Semiramis, siuè Persiæ, hunc usum inuenerint, quem Rex Lydorum Andramites (Athenæo referente l. 12.) ad mulieres quoque extendit, Armenijs exequentibus peractum esse hoc ministerium, intelligimus ex Claudiano, cuius illa sunt l. 1. in Eutrop.

*rapitur castrandus ab ipso
Vbere, suscipiunt matris post viscera pæna.
Aduolat Armenius, certo mucrone, recisos
Edoctus mollire mares, damnôque ne fandum
Aucturus pretium.*

(Habebantur enim pretiosiores, vnde & cariùs vendebantur execti pueri:)

*Fæcundum corporis ignem,
Sedibus exaurit geminis; vnôque sub ictu
Eripit officium patris, noménque mariti.*

5. Sunt qui, homines, bruti huius vsus exemplum, à brutis accepisse dicant, vt pleraque alia. Nam venæ incisionem ab Hippopotamo didicimus. Artem perluendi ventrem, qua parte ciborum reliquiæ depelluntur, ab auicula Ægyptia petitam, Plinius notauit l. 8. c. 26. & 27. Videtis alia annotata in scalis à visibili creatura ad Deum Gradu 9. pag. 249. Inter hæc ergò homini à brutis petita, numerant exsectionem. Plinius l. 8. c. 30. & Hyenæ, & Fibro, seu Castori, id tribuit. [Mares (inquit de Hyæna,) in eo genere singuli, fæminarum gregibus imperitant. Timent libidinis æmulos, & idèò grauidas custodiunt, morsûque natos mares castrant. Contra grauidæ latebras petunt, & parere furto cupiunt, gaudentque copia libidinis. Eisdem partes sibi ipsi Pontici amputant Fibri, periculo urgente, ob hoc se peti gnari. Castorium id vocant Me-

dici.] Et annuit de Castore Iuuenalis Saty. 12. cum ait ;

Imitatus Castora, qui se

Eunuchum ipse facit, cupiens euadere damno

Testiculorum, adeò medicatum intelligit inguen.

Idem habet Apuleius l. 1. Miles. agens de Theffalæ veneficæ ira in amasium, nec non Solinus in Polyhistore, describens bruta quæ tanguntur invidia. Sed fabulam esse quod de Castore proditur, dixit Sextius quem *diligentissimum medicina*, vocat Plinius l. 32. c. 3. Fabulam item vocat Albertus Magnus, itemque Brodæus l. 3. Miscell. c. x. qui ait, tantum abesse ut possit Castor suos sibi testes amputare; ut si maximè velit, ne eos quidem possit prærodere absque certa sui pernicie, adeò exiles sunt, & spinæ firmiter adhærentes.

6. Ratio altera Eunuchismi factitij, sita est in frigefactione iusto maiore, ut dictum est circa Eunuchismum natiuum. Vnde quia cicuta excellenter frigefacit, idè *gelidas cicutas* vocat Iuuenalis Satyr. 7. & succum ex eius foliis ac femine, vi refrigeratiua insigni pollere, notat Plinius l. 25. cap. 13. Atheniensis hierophanta, ut est apud S. Hieronimum l. 1. in Ioan. cicuta sorbitione se euirabat. Nec desunt, qui Origenem non ferro, sed cicuta haustu se Eunuchizasse prodant. Tametsi verò cicuta præ exquisito frigore potest mortem inferre, ut mors Socratis docet; tamen temperari potest ita, ut non sit lethalis, ut ostendit Mercurialis 2. Variar. c. 4. exponens ibidem l. 2. c. x. quomodo sturni cicuta adeò frigida nutrirî possint; id quod de capra ait Lucret. lib. 3. Hoc possumus confirmare ex illis quæ de S. Iustino Philosopho & Martyre, sunt prodita. Nam S. Iustinum hausisse propinatam cicutam monstrant illi de eo versus in Menæis Cal. Iunij.

Cicuta mortem sua Iustino attulit

O qui dederunt, ebibissent si prius.

Constat tamen S. Iustinum non obiisse ex ea cicuta sorbitione, cum ibidem addatur, fuisse S. Iustino illatam necem, refeço capite. Quam apparentem in paucis lineis repugnantiam sic sustulisse sibi visus est Petrus Halloix ad vitam S. Iustini, exponens eam sæuam cicutam de invidia Crescentis Cy-

nici, qua sancto viro creauit interitum. Sed ea cicuta notio non potest subsistere. Nam ea ratione non S. Iustinus bibisset cicutam, sed hostes eius quibus inerat tabificum inuidiæ venenum. Retinenda itaque est genuina cicuta notio, & verè haustam à sancto viro sorbitionem illam, fatendum est; sed ita tamen ut inde non obierit; vnde benè confirmatum quod dicebam, haustum cicutæ non semper esse lethalem. Hausta igitur citra vitæ exitiū cicuta, impotentes ad virile opus se reddebant nonnulli. Admatione aliorum exquisitè frigidorum, idem præstari posse non est dubium; nec non alijs calori quantum necesse est minuendo accommodatis. Et hac ratione, demonibus cooperarijs, malefici matrimonijs plerumque sunt infesti, ut docet totus titulus de frigid. & malefic. confirmantque multa experimenta, quæ suffragio Doctorum roborata dedi in Natur. Theol. dist. 4. num. 292. multaque etiam ad idem proferunt Abul. in c. 19. Matth. q. 90. Sanches l. 7. de Matr. disp. 107. 108. 109. ac Delrio l. 3. Mag. q. 4. f. Ex antiquioribus videndus Hincmarus Opusc. de diuortio ad interrogat. 15. qui de hac mangonia in debilitatione coniugum per maleficas, quas *geniciales feminas* vocat, habet complura.

§. 3. Eunuchi qui seipsos castrauerunt propter regnum
calorum.

I. Tertiam continentium classem constituunt *voluntarij Spadones* ut loquitur Tertullianus l. de patientia c. 13. & l. 1. ad vxorem c. 6. ij scilicet qui neque per artem, neque per illatam arte humana violentiam: abhorrentes ab vsu sexuum, vtrò tamen diligunt continere ut Deo placeant auertantque à se, damna ab eo vsu prodire solita. Annumerat his Eunuchis S. Hildefonsum, Cixillas Toletanus, cum ait de eò. [Ab ipsis incunabulis, ab ineunte ætate, Eunuchus permanens, magnum in se preparauit habitaculum: qui non manubrio, vel manu, sed diuino secatus est gladio: nec ingenio ferramentorum secavit libidinem; sed munere cœlesti, promeruit sanctitatem.] Igitur Eunuchi spirituales de quibus in hac tertia classe agimus, neque vi, neque manu artificis sunt excisi.

Non tamen excluduntur ab hac classe, qui in primam, & secundam sunt relati, si ipsi quoque, ferentes patienter statum suum, libera voluntate adamant continentiam, ad quam ex necessitate adiguntur. Doctrina est S. Basilij l. de vera Virginit. vbi præmissis prerogatiuis ac donis diuinis, in eos (vt vocat) *sacros & spirituales Eunuchos*, qui ex necessitate non continent, à Deo effundendis addit. [Eisdem muneribus ne illi quidem fraudabuntur, qui in ætate puerili tyrannica manu violenter abscissi sunt, si in ea quam in corpore non sponte pertulerint constituti; voluntaria postmodum seipos abscissione castrauerint, vt sabbatizent ab omni omnino vitio, & ea eligant quæ Deus vult, & mandatorum eius testamentum teneant: Quippè animi virtute nequaquam inuenti infæcundi, locum habituri sunt in domo Domini, meliorum filijs & filiabus, neque ultrà lignum aridum pro infæcunditate carnis existimandi sunt, sed vt virentia arbuta plurimis iustitiæ fructibus omni ex parte redimiti. *Plantati enim (inquit) in domo Domini, videntur; in atrijs Dei nostri florebuunt.*] Non est igitur cur non accenseantur Euangelicis Eunuchis, qui in prima & secunda Eunuchorum serie sunt collocati, si reperiatur in ipsis quod cæteros in hac tertia serie constituit, nempe castratio per voluntatem propriam ob regnum cælorum. Sed quid sit ea castratio, explicatiùs tradendum est.

2. Reijcienda verò in primis est, sententia Cassiani, qui Collat. 22. c. 6. *egregios* (vt vocat) & *laudabiles Eunuchos*, ab Isaia c. 56. descriptos, quos esse illos ipsos à Christo tertio loco recensitos, de quibus agimus, communis est Patrum assertio, constitui putat per apathiam in hoc genere. Vnde caput ea clausula obsignat. [Illi egregij atque admirabiles reputantur Eunuchi; non qui metuunt, sed quibus non licet fornicari; nec qui impudicitia reprimunt fræna; sed qui ipsam quoque minimam mentis titillationem, & tenuissima libidinis incitamenta vicerunt, & eo vsque extenuarunt illum carnis (vt ita dixerim) sensum, vt non solum ex commixtione eius nulla oblectatione, sed ne exigua quidem titillatione tangantur.] En verticem illum perfectæ pacis in genere continentia, quem

idem Cassianus collat. 12. c. xi. describit, cum caro non vltra concupiscit aduersus spiritum, & inuicem pace firmissima fæderati habitant fratres in vnum, corpus scilicet & anima, & obstupefacto post colluctationem femoris neruo, ad Israelis meritum, & terrenum paradysum perpetua cordis directione conscenditur.]

3. Aiebam, hunc Eunuchismum Cassiani, esse reijciendum; tantum abest vt sit ille spiritualis Eunuchismus tertio loco à Christo recensitus, & tanquam aliquid eminens, & cuique ambiendum commendatus à Domino. Perspicuè enim ea Cassiani doctrina sordet errore apathias, impugnato in Morali dist. 3. à n. 28. Post S. Hieronimum Epistola ad Cresiphontem, creditum Cyprianum serm. de ratione circumcisionis, Antiochum hom. 79. & Climacum Euagrii hac in parte stoici, impugnatores. Mirum verò est, Dyonisium Cartusianum in notis breuibus ad Climacum sententiam Euagrii attribuisse S. Climaco, pro quo, iure & benè pugnat Raderus in librum de Pastore ad c. 4. Apostolos sanè & veteres illos Monachos, continentissimos fuisse nemo eat inficias. Et meritò eos spiritualibus Eunuchis (de quibus Christus tertio loco,) annumerat S. Epiphanius hæresi 15. quæ est Valesiorum; ipsùmque Paulum tanquam continentia Christiana exemplar, Tertullianus *Castratum* vocat l. de Monog. c. 3. Christianis omnibus perfectis, idem nomen attribuens ibidem c. 1. Et tamen Apostolus, sentiebat in membris aliam legem repugnantem legi mentis; & fatebatur se colaphizari ab Angelo Satanæ, quem grauissimi DD. de tentationibus & rebellionem carnis aduersus spiritum non dubitarunt exponere; malè alijs pro Paulo erubescensibus, ad vexationes persecutorum, vel ad corporis ægritudinem referentibus eum stimulum carnis. Non ita grauissimi Patres ac interpretes, vt S. Hieronimus epistola ad Eustoch. de custod. virgin. & informans Rusticum epistola 4. c. 3. nec non epistola ad Demetr. de virgin. S. Augustinus conc. 2. in Psal. 58. creditus Cyprianus serm. de rat. Circumcisionis, Beda, Haymo, creditus Anselmus, S. Thomas, Lyranus 2. Cor. 12. & ibidem fusè Cornelius ad vers. 7. vbi etiam Estius, nec non

Bellarminus l. de Monachis c. 30. De S. Gregorio Nazianzeno viro sanctissimo, quod ob huiusmodi carnis rebellionem, etiam in extrema vita gemeret, liquet ex Oratione eius de S. Basilio *ad finem*, & alijs locis, quæ signantur in lucubratione de sobria frequentatione alterius sexus per sacros homines. Multa alia exempla, in Cœcitate Oculata, proferuntur, num. 22. Aut igitur hæc sanctitatis fastigia, à serie spiritualium Eunuchorum à Christo collaudatorum semouenda sunt, quod nemo ausit effutire; aut fatendum est, insensibilitatem illam, quam ex Cassiano expressimus, alterius duntaxat, non huius militantis vitæ propriam, non constituere vtroneam castrationem à Christo collaudatam.

4. Vera igitur expositio illius spiritualis Eunuchizationis, ea est, qua homo vtrò abstinet ab omni prorsus libidine, etiam licita in coniugio: & tamen neque ex naturæ imperfectione, neque ex illata violentia ad eam impos, tamen non secus à se abdicat omnem potestatem quomodolibet violandi continentiam, quam si natura, vel arte Eunuchus esset. Non sunt autem eiusmodi, qui duntaxat ad tempus continent, vt vacent orationi, iuxta consilium Apostoli 1. Cor. 7. Nec qui religione temporaria præstolantes opportunitatem coniugij, non prætermittent cum se dabit eius occasio, carnem suam frænant ad tempus, vt faciebant olim vestales, quæ in adolescentia, externa saltem specie continent, erant postea impudicæ iam anus, vt dixit S. Ambrosius l. 1. de virg. & benè etiam Prudentius l. 2. contra Symmach. sect. 8. Nec denique ad illam abdicationem voluptatum qua Eunuchifimum mysticum constituendam pertingunt, qui continentiam seruant ex simplici proposito; mutabilitatem cum libuerit, admissuro. Ij ergò duntaxat, ad tertium Eunuchorum ordinem à Christo propositum pertinent, qui voto perpetuæ continentia emisso, sibi ipsis eripuerunt potestatem, licitè deinceps vtendi corpore, etiam in connubio legitimo, & thoro immaculato; duplici iniquitate contaminandi, si secus faciant; nempe altera contra temperantiam, altera contra religionem. Hi sanè sunt, qui castrantur propter regnum cælorum, immisso sibi cultro voti.

5. Exhibent isti seipfos, Castores mysticos, iuxta prostratam de Castore narrationem. Vt enim se in tuto collocent, & persequentis Satanæ violentiam, ac infidæ carnis pedicas declinent, faciunt quod Castor facere dicitur, virgente venatore, vt didymos rei medicæ peropportunos, ob quos vigetur, auellat. Conscium enim animal intenti venatoris, excindit abiciens in venatoris faciem, suæ à venatore persecutionis solam causam. Canem Ponticum vocant alij vt Sencius notauit ad illud primi Georg. *viresque Pontus Castorea*. Et quia ad Ponti oppidum Bebrinum, frequentes sunt huiuscemodi Castores, inde plerunque pro Castore *Bebrinus*, & pro pelle Castorina *pellis Bebrina* dicitur, vt notat verus Iuuenalis Scholiastes ad locum mox proferendum ex Iuuenale; rectè tamen correctus à Francisco Aleonardo in obseruationibus ad regulam 7. S. Cæsarij, quatenus Bebricum Ponti tractum (à quo *Bebrum* & *Bebrina pelles*,) confundit cum *Bebrico* Italiae vico, vbi nulli sunt Castores. Hoc ergo Castoris factum, Petrus Damian. l. 2. Episto. 18. ait esse Symbolum Castrantis sese mysticè, vt locet in tuto salutem, subducens se à tentationibus lasciuia, quibus homines merguntur in interitum & cassibus Satanæ irruuntur. Inducit ergò personam continentem, quæ cultro voti abscondit à se luxuriæ seminarium, Satanæ insultantem, quasi deinceps non habeat: vnde ea ex parte ipsam vrgat, eo quod audita voce Domini per Isaiam c. 56. qua Eunuchus mystico spondentur insignia præmia, à Christo firmata Matth. 19. Lubens volens à se reciderit interuentu voti, radicem luxuriæ; quod est esse sibi Castorem mysticum. Dicitur quippè est *Castor* à *castrando*, & exsecando sese, ob causam prædictam, iuxta Isidorum l. 12. Orig. c. 2. qui ad hoc adducit Tullium in Scauriana, & Iuuenalem, cuius illa de Castore profert ex Satyra 12.

*Qui se,
Eunuchum ipse facit, cupiens euadere damnum
Testiculi.*

Verum est hanc de Castore narrationem, falsitatis in simulari-
ab Alberto in opere de animalibus, & à Brodæo ex *αυτοψία* con-

trarium probante 3. Miscell. c. x. Tamen non refugiunt sancti, proteritas narrationes, (vt de Phœnice, de Aspide surda, de vipera in partu disrupta) etiamsi falsitate laborantes, vt fructum ad mores colligant, ex suppositione eius quod vulgò circumfertur. Sic igitur per votum homo fit Castor mysticus, & castrat sese.

6. Et quamuis nonnulli ex Patribus, & nominatim S. Augustinus l. de sancta Virgin. c. 23. & 24. & Rupertus l. 1. in Deuter. c. 22. ad hanc castrationem, videntur esse contenti proposito sic continendi, tamen sumunt *propositum* pro robusta voluntate nexibus voti firmata; absque quibus nexibus non intelligeretur perpetua & deinceps immutabilis recisio voluptatum, qualem postulat mystica castratio, analogica corporeæ. Disertè sanè S. Augustinus eodem libro de sancta Virginitate c. 36. Collaudans agmina Sanctorum atque Sanctarum virginitati mancipata, ait alloquens Deum. [Quod non iussisti, sed tantummodò volentibus arripiendum proposuisti dicens, *qui potest capere, capiat*, arripuerunt, vouerunt, & propter regnum cælorum, seipsos, non quia minatus es; sed quia hortatus es, castrauerunt.]

7. Rectè verò qui sic vouerunt & abs se abdicarunt in perpetuum omnem potestatem explicatam, dicuntur castrare ipsimet seipsos, quia ne Deus quidem eos adigebat ad tantam abstinentiam quin potiùs Genes. 1. potestatem cuius fecit propagandi speciem, & in eum finem benedixit primis coniugibus, mandans vt crescerent, & multiplicarentur & replerent terram. Post terram tamen impletam, valdè gratum habet, si quis sponte sua libertatem indultam deuinciat hac in parte, nihil tamen præcipiens in re tam ardua; Ex quo capite S. Basilius l. de vera Virgin. S. Hieronimus l. 1. in Iouin. & sæpè S. Chrysostomus continentix huius Euangelicæ dignitatem æstimant. Qui igitur donatus à Deo libertate fruendi honesta voluptate, ex sexus sui vsu legitimo, renuit tamen ea libertate vt; & dante Deo (vt habetur Matth. 19. ac Sapientix 3. id est, gratiam & vires ad id præstandum suppeditante) abdicat à se omnem prædictam potestatem vtendi corpore;

abdicationem illam faciens ex voto perpetuo, in Dei cultum conceptio; is propriè est, qui castrat sese propter regnum cælorum. Ita Petrus Blesensis serm. 9. Iansenius c. 96. Conard. proferens aliquos Patres, Bellarminus l. de Monach. cap. 23. adducens SS. Epiphanium, Hieronimum, Augustinum, Fulgentium: & subscribunt. Prosper Stellarius libro cui titulus *Fundamina Ordinum* cap. 2. ac Franc. Lucas Matth. 19. v. 12. & ex Iurisperitis Gul. Benedictus ad c. *Raynuicius V. qui cum aliano* num. 20. adducens id latè versantem Lucam de Penna in l. *iubemus C. de Præpos. sacri cubic.*

8. Annuunt, quotquot eos, qui seruant ex voto castitatem, vocant *Eunuchos*, & *castrari* dicunt. Sic enim Athenagoras in apol. pro Christian. professionem virginitatis, vocat *Eunuchismum*. Et S. Hieronimus scribens ad Eustochium de custodia Virgin. memorans suam monasticam professionem, ait, *cum propter cælorum me regna castrassem*. Et scribens ad Heliodorum ex milite Monachum, *cum derelicta militia, te castrasti, propter regnum cælorum, quid aliud quàm perfectiorem secutus es vitam?* Non refero ad hanc mentem cum nonnullis locum ex Prato spirituali c. 19. & 165. Vbi memoratur *cænobium Eunuchorum* propè Iordanem. Nihil enim est necesse, ibi *Eunuchorum*, vocem idemsonare atque *Religiosorum*: Quomodò enim alia cænobia, nusquam alibi legerentur dicta, *cænobia Eunuchorum*? Fortè ergò ea denominatio manauit à Fundatoribus cænobij Eunuchis: Vel ab aliquibus Eunuchis inibi degentibus, appellatio tracta est ad totam domum, scommate populari: quamuis neque in communi sermone, Religiosi dicerentur *Eunuchi*, vt censuit Lezana t. 2. Annal. Carmelit. in Apparatu c. 4. num. 15. Neque vnum illud cænobium videatur ex solis Eunuchis coaluisse, cuius insoliti moris nullum extat indicium, nisi quod ducitur ex cænobij appellatione, quæ (vt dixi) facilè aliter exponi potest.

9. Ratum igitur esto, Eunuchos rectè dici, & mysticè castratos, qui ex voto continentiam colunt propter regnum cælorum. Obsignet hunc veterum de tertio Eunuchismo sensum Petrus Blesensis, cuius illa sunt Epistola 55. ad Adelitiam

ex captatrice connubij Monialem, cui primùm miseras nuptiarum graphicè exhibet, tum subdit. [O quantò beator est, eorum conditio, qui se castrauerunt propter regnum cælorum, quorum laus est in Euangelio; quibus dulcior est amor Christi, quàm numerositas filiorum; Audi quid dicat de talibus Esaias. *Non dicat* (inquit,) *Eunuchus, ecce ego lignum aridum: quia hæc dicit Dominus Eunuchis; dabo eis in domo mea & in muris meis locum, & nomen melius à filijs, & filiabus.* Eos vocat Eunuchos, tam propheticus, quàm Euangelicus sermo, qui se pro amore Christi, voto continentiae astrinxerunt. Olim dictum est, *crecite & multiplicamini, & replete terram.* Et. *Maledictus qui non reliquerit semen super terram.* Ideò filia Iephthæ tanquam maledictio legis obnoxia, exortem posteritatis suæ pudicitiam deplorabat. Veruntamen ex quo venit Dominus legis, legem adimplens non soluens; ex quo vox turturis audita est, & præco pudicitiae Paulus consilium de Virginitate dedit, impleuerunt nuptiae terram, & pudicitia paradysum.]

10. Non fuit hic Eunuchismus ante Christi ætatem. Decuit enim, vt Christus quem Tertullianus l. de Monog. c. 3. vocat *Spadonem*, hoc culmen continentiae anterioribus sæculis non visum inferret mundo. Nec refert quod Esaias c. 56. tam magnificè extollat Eunuchos mysticos, spondens illis ex Dei nomine sortem in templo Dei acceptissimam, & nomen melius à filijs & filiabus. Eunuchi enim, de quibus agit Esaias, (quicquid in contrarium latissimè differat Lezana t. 1. Annal. Carm. ad annum 3341.) sunt ipsi mystici Eunuchi, siuè continentes ex voto in lege noua, vt ibi Leo Castrius, & Gaspar Sancrius, passimque cæteri interpretes monuerunt. Apud Iudæos tamen, quibus magna gloria erat habere semen in Israel, & infœcunditas maledictioni deputabatur, vt rectè librat, Arnoldus bonæ vallis in B. Mariæ laudatione, nullos tales fuisse Eunuchos ab Isaia descriptos, notauit S. Augustinus l. de Sanc. Virginit. cap. 24. Pauci quidem in ea lege, cuius Moyse & Aaron homines coniugati ductores fuerunt, egerunt vitam cælibem, vt Elias, & fortè Elisæus, quorum vxores non memorantur. Et iuxta plerosque Patres, in sexu foemineo Maria

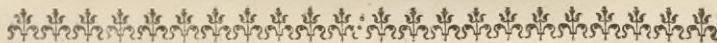
foror Moyse vixit semper cælebs ac virgo. Sed hæ raræ aues fuerunt, quarum numerus non excrescit. Et Mariam S. Isidorus Pelus. l. 3. episto. 52. *Sororem Moyse* dictam putat, quia erat ei cognata, quippè Aaronis fratris vxor, ac proinde iuxta S. Isidorum non erat virgo. Si tamen hoc torrenti cæterorum dare libeat, quod Maria non fuerit vxor Aaronis, sed virgo manserit; (sicut re vera illud quod S. Isidorus asserit, minùs cohærere videtur cum Scriptura Num. 26. v. 59.) dicendum erit, & Mariam, & paucos viros in antiqua lege cælibes, ita seruasse pudicitiam ex virtute temperantiae, vt non adiunxerint decus religionis, quia non erant cælibes ex voto: potuissentque, si libuisset, post temporariam continentiam absque sacrilegio cælibatum abijcere. De Sancto quidem Ioanne Baptista, & Elia, ac Elisæo, aliquandò legimus quod fuerint duces vitæ monasticæ: sed hoc verum est, ratione cuiusdam prædelinationis veræ religiosæ vitæ votis illigatæ in Christiana Ecclesia; non autem quod verè emisissent vota, quibus status religiosus in noua lege constituitur. Et quod nonnulli inter quales religiosos legis veteris, munerant *filijs*, id est, discipulos *prophetarum*, aliquoties memoratos in veteri Testamento, confirmat quod dico. Nam vxor vnus cuiusdam ex his filijs Prophetarum, memoratur 4. Regum 4. Igitur vir eius, non erat cælebs ex voto, vt requiritur ad verum statum religiosum; quem non cœpisse ante Euangelium, monstratur in Opere de Apostasia à religioso statu.

11. Tandem quod Christus, agens de tertio Eunuchorum ordine ait, *sunt Eunuchi qui seipsos castrauerunt propter regnum cælorum*, adhibens verbum temporis præteriti, erit quid trahat ad anteriores tales Eunuchos. Sed hoc non retundo, dicens, Christum adhibuisse verbum *sunt* præsentis temporis, quod non minùs possit trahere ad tempus præsens, verbum illud externa specie præteriti temporis *castrauerunt*, quàm vice versa. Hanc responsonem non adhibeo, tametsi dici posset eam comprobari in B. Virgine, quæ cum Christus loqueretur iam vouerat, vt mox dicam. Ea itaque responsonem prætermissa, suppetit alia quod Christus vt Iansenius c. 96. concor. benè perpendit,

vsus sit verbo præteriti temporis; ad insinuandam voti emissionem. Nam si dixisset, *qui se castrant*, significasse videretur, certantes ac luctantes assidue cum concupiscentia, vt faciunt qui continent absque voto. At illud *qui se castrauerunt*, præfert inuiolabile continendi votum. Est & alia responsio, expeditissima, & commodissima; nempe quod Christus loquens de professoribus continentiae religiosae non ita multo post proditoris, adhibuerit verbum præteriti temporis, pro verbo temporis futuri, loquens more scripturae in qua sæpe tempora confunduntur, & futurum pro præterito ponitur, ac vice versa præsens & præteritum pro futuro, ad monstrandum omnia penes Deum esse præsentia, & tantam esse certitudinem futuri, quanta esset, si iam existeret. Quod notauit S. Augustinus l. de corrupt. & gratia tractans illud ex c. 45. Isaiax iuxta 70. *qui fecit quae ventura sunt*. Et idem habet in Psal. 3. ad v. 6. & l. de Agone Christi c. 27. & quaest. 16. in Num. & alijs plerisque locis, consentiantque Greg. Nyssenus hom. 5. in Cant. Chrysostomus t. 5. Græcol. serm. in illud *Pater si possibile est*. Fulgent. l. 1. ad Monim. c. 12. Ac proinde in loco, quem excutimus, verbum præteriti temporis, signat status religiosorum continentium non ita multo post consecuturi, perfectionem in genere continentiae antea non visam, extra B. Virginem, quæ quod vnum cum Christo faciat, & legis Euangelica præmium fuerit, (vt Græcorum officium de ea loquitur in festo Præsentationis,) non est censenda labefactare quod iam dixi.

12. Rectè sanè B. Virginem fuisse annumeratam Euangelicis continentibus, qui ex voto illibatam pudicitiam Deo consecrant, certa traditio est, quam ex illo Virginis responso ad Angelum *quoniam virum non cognosco*, rectè firmant Canisius l. 2. Marial. c. 14. Bellarm. l. de Monach. c. 22. Toletus in c. 1. Lucæ annot. 94. & ibidem optimè Franc. Lucas. Et astipulatos esse Patres, monstratur in Diptychis Marianis parte 1. puncto 3. num. 2. quibus addo Blesensem serm. 28. & Arnoldum bonæ vallis in Deiparæ laudatione. Quinimò (quod ad anteriora consequitur,) B. Virginem absolutè in viroque sexu omnium primam vouisse Virginitatem, latè astruitur ibidem num. 3. proferendo

proferendo ex antiquis multos Patres, & ex recentioribus eximios scriptores; quos inter qui diligentiam hac in parte suam valdè probauit, Sherlogus Tomo 2. in Cant. vestig. 20. sect. 2. ac Tomo 1. antelog. 7. sect. 12. vix aliquid reliquit adiungendum. Non prætereo tamen, id videri voluisse qui dixerunt Deiparam fuisse, *vexilliferam virginitatis, & primitias virginitatis*. Disertè verò ita sensit Petrus Abelardus cum iam saperet serm. de Assumpt. Item in Actis S. Catharinæ Senensis apud Surium. 29. Aprilis refertur, fuisse ei reuelatum, quod B. Maria omnium prima Virginitatem nouerit. Qui autem deinceps hanc religiosæ castitatis vexilliferam secuti sunt, [Se Spadonatu assignantes (ait Tertull. l. de cultu foem. c. 9.) propter regnum Dei tam fortem & vtique permissam voluptatem sponte ponentes;] multiplicati sunt super numerum.

CAPVT III.

*Eunuchismi natiui bona & mala naturalia, factitio
ferè communia.*

Ræmissa hætenus notione triplicis Eunuchismi, ad singulorum bonitatem, & malitiam est progrediendum. Quanquam circa Eunuchismum natiuum, non est quærenda bonitas aut malitia moralis, quæ in ijs duntaxat locum habent, quæ sunt liberi arbitrij. Ac proinde qui ita luxati sunt à natura, exortes sunt culpæ, vt disertè tradit S. Epiphanius hæres. 58. *circa primum genus Eunuchorum*. Quinetiam nullam irregularitatem ea ex causa contrahunt, vt malè censuit Cornelius Sap. 3. v. 14. refragantibus passim Theologis Moralibus & Canonum peritis, vt tradunt Harmenopolus l. 2. Epitomes c. 8. Couarruias, & Nauarrus quibus inhæret Layman l. 1. tract. 5. parte 5. cap. 7. num. 5. Si quæ ergò bonitas & malitia Eunuchismum natiuum affectatur, alia

esse non potest, quàm quæ commodis & incommodis eius continetur; quæ commoda & incommoda, siuè bona & mala, Eunuchismo item factitio ferè adiunguntur, vt propterea ea hìc communiter tractanda videantur, annorando tamen quæ peculiariter ad natium pertinere videbuntur.

§. I. *Anima & corporis commoda & incommoda
ab Eunuchismo.*

1. Omnia in terris permista esse bonis ac malis, commodis & incommodis, atque aded nihil hìc purum esse, omnia mista, sententia fuit Pythagoræ apud Iamblichum in eius vita, quam sententiam rectè illustrat S. Bernardus initio sermonis de processione in ramis Palmarum, & Richardus Victorijs in Psal. 74. ac l. de statu inter. hom. c. 27. Hoc ipsum ergò nostratibus omnibus rebus commune, deprehendi in re de qua agimus, monstratum venio, ducto initio à bonis, & commodis.

2. Bona & commoda Eunuchismi, eò ferè reduci video, quod Eunuchi, & in anima, & in corpore, immunitates quasdam habent non despiciendas. Et in primis quoad animam, Eunuchi nati, ac etiàm ij factitij qui maturè exsecti sunt, sortiuntur mitiorem concupiscentiæ rebellionem. Tamen enim hi quoque, non carent interdùm labe in hac parte, voluntate & affectu prolabentes, tamen ob frigiditatem, quam Eunuchismus infert, habent incentiuum peccati multò debilius; quod non est exile bonum, quandoquidem si fomes peccati præ corporis remisso calore est minus aptus ad concipiendam flammam, segnior haud dubiè ac morosior erit vstio, faciliùsque auerti poterit. Magnitudinem autem huius boni, perspectam habuerunt, qui colluctantes cum carne æstuosa & flagrantis temperiei, infelicissimos se pronunciauerunt præ resistendi difficultate. Etenim lucta ærumnosissima, vt dico in Musca Ægyptiaca; & comprobauit experimento suo Pachon Monachus qui referente Palladio c. 29. Laus. præ difficultate ac propè desperatione resistendi, captauit vorari ab hyæna, subiens vtrò eius latibulum; & aspidem quoque prehensam admouit genitalibus, vt demorsus ab ea moreretur, ac finem

denique ærumnoso certamini poneret. Quantoperè item Abbas Moyses discruciatu sit in hoc genere, describit latè Palladius c. 22. Laus. Non est ergò exiguum commodum, quod hanc ob causam, animæ obuēnit ab Eunuchismo.

3. Inde tamen boni huius decus deterit Nazianzenus orat. 31. quod castitas Eunuchorum, naturæ potiùs imperfectionem, quàm virtutem redoleat. Vnde sic affatur Eunuchos. [Ne admodùm magnificè de vobis sentiat, qui à natura Eunuchi estis. Non enim explorata est, nec castimonia periculo factò comprobata. Bonum enim quod à natura proficiscitur, laudem non meretur: quod autem à libera voluntate animique instituto fuit, id demùm laude dignum existimandum est. Quæ igni gratia est, quod vrit? Vtere enim à natura habet. Quæ aquæ quòd deorsum fertur? Hoc enim à summo rerù omnium opifice habet. Quæ niui gratia habenda est, quod frigida sit? aut soli, quod luceat? lucebit enim, etiam inuitus mihi largire, vt quæ recta sunt velis: largieris autem, si carne conditus, spiritualis efficiaris: si à plumbea carnis molè tractus atque depressus, à ratione in altum subleueris: si humilis creatus, cœlestis inueniaris: si carni quasi vinculis quibusdam affictus, superior carne appareas.] Idem tradit Apollonius apud Philostratum l. 1. c. 21.

4. Quamuis autem Eunuchorum pudicitia, ob defectum camini interti, & caloris retusionem, videatur minorem referre laudem; tamen cum necessitas in virtutem vertitur, ipsaque impotentia propter Deum adamatur, non caret suo præmio, vt ex S. Basilio l. de vera Virgin. supra monui. Ad alias item virtutes, non modica apratio, ex sedatione animi temperiem non flagrantem, ac cœstro vacuam comitante consequitur; vt propterea illustres plerique & magni in Ecclesia nominis, fuerint Eunuchi teste S. Basilio libro proximè notato *sub finem*, benèque confirmatur recensione multorum eximiorum sanctorum, qui Eunuchi fuerunt. Qualem in primis habemus illum à Luca Actor. 8. memoratum super omnes gazas Candacis Æthiopum Regiæ constitutum. Fuisse enim non munere tantùm ac officio, (vt alios plerosque sic denominatos,) sed etiam

corporis defectu Eunuchum, tradunt Irenæus, Cyrillus, Hieronimus, Augustinus, Tertulianus; Censetque Lorinus ad c. 8. Actor. id esse probabilis. Multis autem clarum miraculis, prædicationem Evangelij martyrio obfignasse, auctor est Dorotheus in synopsi. De SS. Calocero, & Partheno vxoris Decij Eunuchis, idem habent Tabulæ Ecclesiasticæ 19. Maij, ac etiam de SS. Nereo, & Achilleo Fl. Domitillæ domesticis Maij 12. & de SS. Protho, & Hyacintho S. Eugenix Eunuchis 11. Septembris S. Helychium & socios fuisse Eunuchos, habet Eusebius. S. Iures Eunuchus annotatur in Tabulis 28. Decemb. & apud Nicephorum lib. 7. cap. 6. Neapoli in æde sacra S. Patriciæ, neptis Constantini Magni, ad aram principem, legitur marmoris insculptum hoc Epitaphium.

*Hic duo Eunuchi, & nutrix Aglaja quiescit
Patricia, felix terque quaterque cohors.*

Corpora horum SS. Eunuchorum incorrupta & integra persistere scribit Carolus ab Engenio in Neapoli sacra, cum de templo S. Patriciæ, Theodori Eunuchi miraculum narratur c. 173. prat. spirit. S. Tigris Presbiter, S. Chrystomo coniunctissimus, fuit Eunuchus teste Sozomeno l. 8. c. 24. & Nicephoro l. 13. c. 21. S. Ignatius Patriarcha Constantinopolitanus Photij sagittarum scopus Eunuchus fuit; sicut etiam Methodius Constantinopolitanus per visionem à S. Petro Eunuchus factus, ut scribit zonanas in Michaele Theophili filio. Fuit item Eunuchus, Macedonius (alius ab Hæresiarcha) Antistes Constantinopolitanus, ut scribit Nicephorus l. 16. c. 26. Æquè S. Germanus Constantinopolitanus, Eunuchus fuit mandante Constantino Augusto, qui eius patrem suspectum factum, letho dederat. S. Melito Sardenis, in eadem seriem referendus est, ut insinuat Eusebius 5. histor. cap. 27. nec non Dorotheus Præsul Antiochenus. De SS. Ioanne, & Paulo Constantiæ aulicis, bonis coniecturis idem firmat Laurentius Pignorius l. de seruis pag. mibi 185. De Eunucho admirandæ sanctitatis & conuersationis, etiam inter puellas, meminit Leontius in Actis S. Ioannis Elæmosinarij. De SS. Confessoribus Christianis iussu Imperatoris ante relegationem in metallum exostis,

meminit Euseb. 8. hist. c. 17. Esdras l. 2. c. 2. de seipso dixit, quod erat Eunuchus Regis. De SS. Daniele Propheta & socijs Hebræorum traditione idem affirmat. S. Hieronimus l. 1. in Iouin. nec semel alibi, beneque id illustrat Pererius in c. 1. Daniel. ad illud; & ait Rex Asshanes allegatis in eam rem plerisque Patribus; tamen absolute loquendo, anceps hæret, & vtriusque partis argumenta solui facile posse demonstrat. Ex his perspicuum est, quod dixi, plerisque sanctis nihil officisse Eunuchismum, quominus virtute præcellerent, quinimò præ sedatione animi, quam infert, eos potius aptauisse ad sanctimoniam, quam sunt consecuti.

5. Voluntate per Eunuchismum à turbidis affectibus liberior, intellectus purgator in plerisque euadens, doctrinæ & sapientiæ ac prudentiæ gloria, Eunuchos non paucos cumulauit. Sedatis enim carnis motibus, tenuatur in eis spiritus, nec crassescit, ut in voluptarijs, iuxta Originem hom. 2. in Psal. 38. Vnde Plato teste D. Augustino lib. de vera relig. c. 3. commendabat suis enixissimè ut cœnum libidinum declinarent, si quidem proficere in studio sapientiæ vellent, persuasi veritatem non corporeis oculis aut sensu aliquo, sed sola mentis puritate videri; ad quam percipiendam nihil magis esset impedimento, quàm vita libidinibus dedita. Vnde cælebs vixit ipse, ut sapientiæ studio corporis puritas commodaret: tamen (quod ibidem notat D. Augustinus) errorem communem illorum temporum veritus, sacrificauit naturæ, ut tanquam peccatum illud aboleretur quod liberos non suscepisset, contemptione nuptiarum. Urget optimè hæc & alia Bessarion l. 4. contra calum. Plato. in longo præmio. Ad rem autem præsentem sufficit, quod fusiùs illustratur l. 6. de virtut. num. 165. & seqq. nec non à Michaele Medina l. 4. de continent. controu. 4. c. 16. intellectum qui libidinibus pecuatur atque brutescit, continentia acui: proindeque in Eunuchis, in quibus continentia tranquillius regnat, sapientiam affundi intellectui vberior. Itaque Sidonius l. 1. Epistola 8. varia varijs tanquam accommodata assignans, adscribit literas Eunuchis. Apud Persas litterarum doctores, Eunuchi erant, non modò vsque ad

septennium ætatis puerorum, ut ait. Plato in Alcibiade 1. sed etiam ulterius, quod idem Plato habet l. de Legibus 3. orat. 31. Dio Prusæus. Talis circa Themistoclis filios fuit Silinus, ut scribit Herodotus l. 8. & Menophilum quoque Eunuchum doctrinæ laude claruisse apud Mithridatem, proditum est. De Eutherio qui sub Constante vixit, omni ex latere peritia superior omnibus, iudice Ammiano lib. 16. alia addam infra. Dimissis verò Ethnicis, inter Christianos doctrinæ nomine illustres, fuere non pauci Eunuchi, ut Ioannes Moschus, Photius, Valerius, Reginaldus. Itaque quod apud Lucianum toto Dialogo *Eunuchō*, Bagoas, quod Eunuchus esset, à philosophiæ professione summouendus contenditur, quasi Eunuchus non possit esse Philosophus; non est solidè constitutum; præsertim cum Diocles Eunuchismi exagitator, defectum dumtaxat barbæ, ad quam Ethnicum vulgus sapientiam admetiebatur, opponat in contrarium. Sed error de barba philosophiæ characteristica, explosus est in prologo ad Moralem à n. 58.

6. Iam quoad corpus, numerari potest inter bona Eunuchismi, immunitas à lepra, morborum foedissimo, ut testatur Archigenes lib. 13. c. 125. obseruans, aliquos iam lepra correptos, ne glisceret malum, se euirasse. [Castratis enim non in peius malum ipsum procederet. Neque enim temerè reperias, vllum aliquem castratum elephantiasis laborare; neque item facile mulierem. Quare etiam quidam ex confidentioribus medicis, manum admouerunt: Et quotquot sanè ex eis exfectione periculum euaserunt, per consequentis curationis vsum perfectè ab hac maligna affectione liberati sunt.] Rationem tamen, qua id confirmat Archigenes, Mercur. 3. var. c. 20. ridiculam & absonam pronunciauit, addens rationem legitimam, quod Elephantiasis, aut (ut Aristoteles 4. de gener. anim. c. 3. loquitur) *Satyriasis*, præcipuè oriatur ex caliditate & sicitate, cum iecoris, tum vniuersi corporis, quæ causa est, cur lepra, Ægypto sit admodum familiaris. Cum ergò Eunuchi sint frigidi & humidi, mirum non est, quod non sint facile obnoxij lepræ, alteriue vlli morbo, cuius origo sit calor & sinitas.

7. Indidem manare censenda est, exclusio varicum ab Eunuchis, ut tradit Aristoteles sect. x. probl. q. 37. Dicuntur *varices*, venæ laxiores in coxis & cruribus, quæ ex crasso & melancholico sanguine existunt, ut est apud Galenum in librum 6. Aphorif. ad Aphorif. 21. qua in parte Aristoteles ait, Eunuchos quia temperamento pueros & mulieres referunt, carere hoc incommodo, quod in mulieribus rarum, in pueris nullum est. Non laborare mulieres hoc incommodo, nisi paucas, aut admodum raro, tradit idem Aristoteles l. 3. de histor. anim. c. 19. & 1. de gener. anim. c. item 19. dicens, si quibus id accidit, ante mensurni profluuij tempus contingere. Id enim vbi contigerit, humor deprauatus ea via abscedens, varices excludit.

Non dissimilis est ratio, cur Eunuchi podagra non infestentur, quod multorum auctoritate firmat Tiraquellus ad l. 15. Connub. n. 45. & habet disertè Aristoteles loco proximè annotato ex problematis, vbi benè Aponensis. Quanquam testatur Galenus, suo tempore, & Eunuchos, & mulieres, ob intemperantiam, sensisse infestam podagram; à qua viua morte, (ut Cassiodorus scitè dixit,) immunes haud dubiè fuissent, si ea vixissent temperatione, qua Hippocratis ætate: qui lib. 6. Aphorif. quia nondum fræna abiecerant mulieres, testatur eas podagra non laborasse, secus quàm postea contigit per exlegem vitam, ut & Eunuchis. Et ita ex recentioribus Ambrosius Paræus l. 18. c. 12. *in fine*. Affine est, quod Scalig. exerc. 277. n. 2. ait, capos qui castrati sunt, podagra miris modis affici, quia pusillus eorum calor est, edacitas multa. Haud aliter ergò contingit capis hominibus, ob lasciuam & victus solutionem; quam esse podagræ matrem, significauit incertus l. 2. Anthol. cum Bacchum & venerem vocauit *λυσιμέλις*, hoc est, *membra soluentes* & podagram gignentes, tanquam filiam, & ipsam *λυσιμέλι*. Per se autem loquendo, & mulieres, & ijs habitu ac temperie confines Eunuchi, habent à podagra immunitatem.

8. Non est quærenda alia causa, cur Eunuchi non caluescant, ut habetur ex Hippocrate l. 6. Aphor. & l. de natura pueri, & ex Aristotele l. 3. histor. anim. c. xi. ac f. x. probl. q.

56. nec non ex Plinio l. xi. c. 37. Nimirum Eunuchi sunt fœminei temperamenti; atque ita sicut mulieres per se loquendo, non tentantur caluitio, sic neque Eunuchi. Et verò caluitij origo, est à capitis exsiccatione, ea verò maximè infert vsus veneris, vt latè tradit Marcellus Donatus dilucidationibus in Suetonij Othonem ad c. 12. hinc inferes, cur spadones non caluescant. Item origo caluitij, est à plurimo calore, quem vsus sexuum proritat, & incendit. Vnde Romani, vt est apud Capitolinum ad calcem vitæ Maximinorum, coluere venerem caluam, cuius mentio item est apud Lactantium lib. 1. cap. 20. & apud S. Augustinum Epistola 44. Non censebant autem, venerem Deam pulchritudinis, fuisse caluam formaliter. Nam vt est in l. 2. Miles. tanta est caluitij in muliere deformitas, vt venus, licet omni gratiarum choro stipata, & toto Cupidinum populo comitata, baltheo suo cincta, cynamma flagrans, & balsama rorans, ne vulcano quidem suo esset placitura, si calua procederet. Dicta igitur est *venus calua*, casualiter tantum; quia quamuis ipsa esset capillata, tamen caluitium inducit in sibi addictos. Capitolinus tamen loco annotato, & Vegetius lib. 4. aliunde repetunt *veneris caluae* appellationem ac cultum; nempe à decaluatis vtrò Aquileiensibus fœminis, cum dēessent nerui ad sagittas emittendas. Id quod etiam Romæ aliquando factum proditur. Inde autem, ad memoriā tam illustri facti matronarum, inductum esse cultum veneris caluæ, existimant. Sed nihil verat, huic (vt ita dicam) historico sensui, adiunctum esse illum alium veluti mysticum, vt contigit in cultu veneris libitinæ.

9. Immunitatem hanc Eunuchorū à caluitio, haud quaquam magni penderet Synesius laudum caluitij buccinator, & Hubaldus Monachus Benedictinus, autor longi poëmatris de laude caluorum, cuius omnes voces, initialem habet litteram C. sed in contrarium sunt D. Chrysostomus ac Theodoretus, adducti in scalis à visibili creatura ad Deum gradu xi. à quibus capillitium tanquam naturalis galerus commendatur. Id quod etiam facit S. Augustinus in Psal. 51. & Dio orat. 35. capillitium habens pro insigni sapientiæ & venerationis illicio, augustum quid

quid ac diuinum proferente; quod adimere iniecto ferro, auerfabantur religiosè Lacædemonij, vt Apollonius apud Philostratum l. 8. vitæ c. 3. retulit. Vnde videntur posteriores Græci Christiani, hausisse errorem relatum, & refectum à Manuele Caleca l. 4. contra errores Græcorum c. 13. refedionem capillitij habentium pro deformatione diuinæ imaginis, referra sacrilegij. Nobis, etiamsi capillitium non est tanti, vt in eo diuinum quippiam agnoscamus, est tamen pro insigni capitis ornamento atque tutela, de quo plenius in Analectis de Pileo c. 2. Eius porro speciem vt collaudamus cum S. Ambrosio 6. Hexaëm c. 9. ita eo nudari, ignominiosum ducimus, cum S. Cyrillo comment. in Amos num. 75. Alia in hanc rem petere licet ex Adriano Iunio l. de coma c. xi. Vnde pro bono haud exili Eunuchismi numerari potest, quod prohibeat hac ignominia, excludendo caluitium.

10. Eadem videtur fuisse causa, cur soli Eunuchi indemnes essent à virulentia halitus pestiferi, de quo ita Scaliger exercit. 277. num. 4. post Dionem Cassium in Traiani vita. [Ad Hierapolim Syriæ, quam nonnulli *Alepem* rentur, est tetri ac lethalis odoris specus. Quicquid eiusmodi halitum hauriat animalium, interire. Solos Eunuchos illius maleficij ac noxæ expertes esse, scribit Dio] An hoc ipsum est spiraculum illud, *Syriacum* per errorem dictum, pro *Phrygio*, quod Apuleius l. de mundo, abs se visum Hierapoli Phrygiæ testatur, in quo proxima quæque animalia & in alium prona atque proiecta venenati spiritus contagione corripiunt, & vertice circumacta interimunt? Antistites denique ipsos, semiuivos esse qui audeant propius accedere; ad superiora, semper sua ora tollentes: adeò illis cognita vis mali. Soli Eunuchi ab ea virulentia immunes sunt: Causam sibi esse incompertam fatetur Dio, & Plinius lib. 2. c. 92. sed videretur petenda à frigiditate Eunuchorum, quæ vim halitus calidi retundat. Sicut Salamandra, præ nativa frigiditate, ignes quibus superponitur, extinguit; quod ex Olympiodoro in Aristotelis librum de affectibus mistorum, (hoc est, in quartum Meteororum,) prodit Scaliger exerc. 74. n. 3. rem discutiens exercit. 185.

Longævitatē Eunuchorum præ integris, Franciscus le Roy Tract. de Axiomatibus Aristotelis V. *Castrati*, eruit ex lib. de longitudo. & brevitate vitæ c. 3. *aliis* S. ubi dicitur. [Salacia & multi seminis, senescunt citò. Semen enim excrementum, & amplius exsiccat emissum. Et propter hoc, mulus est longioris vitæ, equo & asino ex quibus genitus est; & fœminæ maribus, si salaces sint mares: quapropter & passeris masculi, brevioris vitæ fœminis.] Hanc rationem longioris vitæ Eunuchorum, his ex Aristotele verbis exprimit Autor adductus. [Nihil vitæ longiori tam est inimicum, quàm nimix voluptati indulgere, atque immodicè venereis complexibus uti: siquidem immoderata seminis emissio, sic corpus exsiccat, vires absomit, alteratque spiritus, ut ante à natura constitutum tempus, senescat. Quare cum abstineant recutita animantia, ut quæ nulla voluptate titillentur, cum etiam ob frigus in mulo multum prædominans, sit ut alijs plures annos superstent.] Huius sententiæ pars, saltem quoad sensum, apud Aristotelem legitur. Tota tamen sententia quæ relata est, ubi apud Aristotelem legatur dicere nequeo. Illustrat verò hanc ipsam doctrinam alijs exemplis, Magnus Albertus Tract. de morte & vita c. 8. Monstratum ergò sufficienter est, Eunuchismum non esse exortem bonorum, siuè commodorum, cum tot immunitates à malis grauibus animæ & corporis illi comitentur.

§. 2. *Mala anima, & corporis ab Eunuchismo.*

1. Damna & incommoda Eunuchismum consequi solita, non cedunt bonis eius, de quibus hætenùs. Et in primis quoad animam, notavit Cassianus collat. 4. c. 16. Eunuchos ferè torpere in studio virtutum, & vix vnquam assurgere ad magnam perfectionem. Causam his verbis assignat Cassianus. [In his qui spadones sunt corpore, idcirco hunc animi teporem plerumque inesse deprehendimus, quia velut soluti ab hac necessitate carnali, nec labore continentix corporalis, nec contritione cordis se æstimant indigere; & hac resoluti securitate, nunquam perfectionem cordis, sed nec spiritualium quiddam vitiorum purgationem, vel quærere in veritate, vel possi-

dere festinant. Qui status, à carnali qualitate descendens, efficitur animalis, qui est procul dubio deterior gradus. Ipse est enim qui de frigido ad tepidum transiens, detestabilior Domini voce signatur.] Hæc tamen causa remissionis Spadonum in studio virtutum, non videtur adæquata. Imò plerumque videtur deficere. Nam multi Eunuchi, absque eo errore securitatis ob defectum hostis, torpuerunt in via Dei, ob mollitudinem fœmineam ex peculiari ipsis corporis habitu deriuatam, quæ cum exactione animi, necessaria ad progressum in virtutibus, non cohæret neque tamen inficiat eo, superante naturam gratia, plerosque Eunuchos euasisse in sanctos eximios, insigni perfectione conspicuos, ut supra notavi. Sed ut plurimum res habet, ut dixi, ob rationem propositam, & animi mores remissos, corporis frigiditatem ac mollitiem consequentes.

Etiam in genere naturæ, & moris philosophicè probat, hoc est, in ingenio & in negotijs erectionem animi ut ex voto cedant deposcentibus, & in rebus ex regula honesti merè humana & naturali gerendis, vix vnquam Eunuchi, ob rationem circa perfectionem Christianam, & studium honesti supernaturalis assignatam, sustolluntur ad aliquid eminens, sed humi repunt, nec generosè quippiam suscipiunt, aut obeunt. Non est difficile, ista sigillatim monstrare.

2. Ac primùm, cuiusmodi sit Eunuchorum ingenium & idoneitas ad profectum in disciplinis, & consequente ad eas expolitione animi & amcenitate, dico verbis Auenzoar l. 2. suæ Medicinæ Tract. 3. c. 1. [Dico (inquit) quod testiculi sunt ex numero principalium membrorum; & eorum virtus est magna valdè, quia manifestè videmus, quod quilibet Eunuchus habet vocem subtilem, & est vilis consuetudinis ac moris, & est absque barba: & non est stabilis sensus; & vix vnquam inuenitur Eunuchus sensati sensus & intellectus, nec legalis: nec vnquam fuit auditum, quod aliquis castratus sit bonorum morum. Sed forsitan aliqui reperiuntur qui habent aliquam probitatem, cum idonea & pulchra receptione seu collectione: sed hoc non habent à se, sed à doctrina aliorum; quia id quod à suo proprio intellectu procedit, parùm valere, aut nihil

penitus reperitur &c. Ergò rationabiliter videtur ex his, quod Eunuchi priuati sunt membro principali.]

3. Iam quod vigor animi, ac strenuitas Eunuchos deficiat, eorum complexio & mollis habitus facit. Itaque ad bellicam rem gerendam, ferè sunt inepti Eunuchi, vt non possit Claudianus l. 1. in Eutropium Eunuchum, satis demirari eius stuporem; quod voluisset arma tractare. Exclamat igitur ad id veluti monstrum Poëta.

ne qua vacaret

*Pars ignominia, neu quid restaret inausum,
Arma etiam violare parat, portentaque monstris
Aggregat, & secum petulans amentia certat.
Erubuit Mauors, aduersaque risit Enyo.*

Nec ita multo post.

*Quid te turpissime bellis
Inferis, aut senis pertentus Pallada campis?
Tu potes alterius studijs herere Minerue.
Tu telas, non tela pati; tu stamina nosse;
Tu segnes operum solers urgere puellas,
Et niueam domine pensis inuolacra lanam.*

Apud Vegetium quoque l. 1. c. 7. Eunuchi arcentur à bellicis munijs, tanquam ad ea prorsus inepti. Nimirum necessarius est ad bella gerenda vigor animi, & generosa erectio, quæ Eunuchos præ frigiditate corporis deficit. Et quanquam aliquandò, Eunuchos ad bella adhibitos legimus, vt constat ex illis Lucani versibus lib. 10. quibus describit cuneos militares;

*Nec non infelix ferro mollita iuuentus,
Atque execta virum. Stat contra fortior atas.*

Tamen hoc, veluti monstrorum videri potuit. Sicut etiam rectè dicitur, fœminas non esse ad bellum factas, idque esse ab earum genio alienum; quamuis præter morem, Amazones, & si quæ aliæ mulieres, gessisse bella legantur. Quamuis igitur possint quoque Eunuchi rem bellicam tractare, vt admittit Naudæus lib. 1. de milit. sect. 6. n. x. & Narfetus, aliorumque nonnullorum exempla Eunuchis ex hac parte suffragentur; (notat nonnulla Cotereus de Iurè & priuil. milit. l. 1. c. 13)

tamen vt plurimum, imò ferè semper, Eunuchi ob remissionem animi, ex corporis habitu & frigiditate consequentem, excluduntur à gestione bellorum, vt idem Cotereus rectè pronunciat. Et mirabile planè est, Cyrum satellitio præsidiariorum Eunuchorum, stipatum describi à Xenophonte l. 7. pædiæ quod idem de Smerde Syris imperante, scribit Herod. lib. 3.

4. Quæ præterea magnam animi erectionem ad perumpendam iniquitatem solent deposcere, vt ius dicere, gerere rempublicam, etiam ex meris naturæ luminibus vt faciebant Ethnici, vix vnquam imbelli Eunuchorum generi feliciter cesserunt. Et pro monstro habuit Claudianus l. 1. in Eutrop. quod Eunuchus, præter omnem morem, iura dare aggressus esset. Itaque sic in eum concitatur.

*Iamque oblita sui, nec sobria diuitijs mens,
In miseris leges, hominumque negotia ludit.
Indicat Eunuchus; quid iam de Consule miror?
Prodigium est quodcumque gerit. Quæ pagina lites
Femineas meminit? quibus vnquam secula terris,
Eunuchi videre forum?*

Quamquam non prohiberi Eunuchum gradu Doctoris, (etiam iniure,) & alijs huiusmodi honoribus, censet Plaza in Epit. delictor. c. 24. n. 4. refragaturo haud dubiè Luciano, qui publicè docendi professionem, nulla ratione concedendam Eunuchis, confirmat in Dialogo Eunuchus.

Gestio Reipublicæ æquè semper ominosa fuit Eunuchis. Testes Eutropius, Crysaphius, Calligonus. Claudianus hac ex causa Eunuchos fœminis postponit l. 1. in Eutrop.

*Sumeret illicitos enim si fœmina fasces
Esset turpe minus. Medis, leuibisque Sabais
Imperat hic sexus, Reginarumque sub armis
Barbaria pars magna jacet; Gens nulla probatur,
Eunuchi quæ sceptrum ferat.*

Excurrit postea in insignia heroidum facta, à quibus quàm longissimè abesse Eunuchina ingenica demonstrat. Itaque non est illis credenda Respublica, si incolumitati eius consulatur. Et qui ad eius curam videntur adhibiti, non erant vt plurimum

veri Eunuchi, sed nomine tenus duntaxat, vt benè obseruat Elias Cretensis ad orat. 3. Nazianzeni; notans, etiam in scriptura, plerisque æmulatores fidei verorum Eunuchorum custodientium Gynæcæa, dictos esse Eunuchos, etiam si essent viri; quod de Putiphare Gen. 27. Vagao Iudith. 12. Egæo, Esther. 2. Abdemelec Ierem. 38. Asphenes Dan. 1. censuerunt graues scriptores. Videndus Perer. in c. 37. Gen. disp. 9. Castro Ierem. 29. Maldo. Ierem. 38. Sanctius Prolegom. 1. in Dan. Lorinus Actor. 8. n. 27. & alij ad ea loca. Huiuscemodi ergo Eunuchis concreditam esse Rempublicam (sin minùs quouies tale quid de Eunuchis asseritur, at certè non rarè) procliuè est arbitrari. Esto apud Barbaros, vt ait Tacitus l. 6. Annal. vltro potentiam haberet ademta virilitas: & de Persis, ita prodat Plinius l. 13. c. 4. (vbi videnda castigatio Plinij Hermolaus,) nec non Diodorus l. 17. Bibl. ac Plutarchus Tractatione altera de fortuna Alexandri. Attamen inter eos qui verè Eunuchi fuere, vix vlli aut perpauca, Rempublicam benè & cum laude gesserunt & idcirco. Rara autis haberi potuit Philetærus, quem Lucianus in Macrobijs, Pergameni principatus autorem & moderatorem post annos vitæ 80. magna prudentiæ politicæ laude clarum, obijisse prodidit. De Hermia Iarnite refertur ille Hippocratis versus à Iuida V. *Hermias* Eunuchus cum esset, ac feruus, imperauit *Hermias*. Sed non fuisse Eunuchum *Hermiam*, suscepta ab eo *Pythias* filia docet. Itaque Vix vlli alij, præ animi deiectione ac remissione imbelli, nec nisi artibus fæmineis; dolis, inquam, ac futelis regere assueta, idem decus cum *Philetæro* retulerunt. In summa, Eunuchos ad quoduis virile & animi indigum ineptos, pronunciabat Epicurus; non dignatus eos *virorum* nomine, sed communi vtrius sexui appellatione, *homines* vocans quippè τῶν ἀνδρῶν ἐνευγισέντας, vt ipse loquitur, id est animo enervatos, vt refert *Adrianus Iunius* l. de *Coma* c. 2.

5. Parum est ad probra animæ Eunuchorum, quod remissi sint animis, & vix ad aliquid egregium assurgant. Quinetiam plerique Eunuchorum, fuere præcellentis malitiæ, & nequitæ, eoque nomine gens Eunuchorum pessimè iam olim audiit. Po-

lemo sanè, Atheniensis, in definitionibus effigierum humanarum, adductus à *Magio* 2. *Miscell.* cap. 5. Eunuchos, maiori ex parte immiti esse animo dixit, furiosos, facinorosos, multique sceleribus contaminari solitos. *Ευνδχος, ἀλλὸ θυγιον, ἐν τῷ βίῳ,* aiebat *Menander*. *Eunuchus alia fera est in vita.* Vox feritatis credulitatem præsertim præfert, semper in Eunuchis notatam. Eorumdem auaritiam, nominatim carpit *Claudianus* l. 1. in *Eutrop.* his præter cætera.

*Adde quod Eunuchus nulla pietate mouetur;
Nec generi, nativæ cauet, clementia cunctis
In similes; animosque ligant consortia damni.
Ille nec Eunuchis placidus, sed peius in aurum
Æstuat, hoc vno fruitur succisa libido.
Quid nervos secuisse iuuat? vis nulla cruentam
Castrat auaritiam?*

Et tamen, quod idem Poëta iure miratur, Eunuchus vnus est, & secundum non habet. Cui ergò laborat, & opes congerit?

*Quo struis hos auri cumulos, quæ pignora tantis
Succedunt opibus? Nubas, ducasue licebit;
Nunquam mater eris, nunquam pater, hoc tibi ferrum
Hoc natura negat.*

Eunuchos præ auaritia, vendere omnia solitos in aulis, ait *Libanius* orat. 7. quæ est pro *Aristophane* t. 2. Habet hic quoque locum, egregia *S. Augustini* ratiocinatio quoad sacras Virgines, quas facilè ait occupari ab auaritia, & quidem præferuidè; eo quod natura corrupta, aliquo tandem canali exonerare se debeat. vnde obstructis in sacris personis, honorum præ status deiectione, & voluptatum corporearum meatibus, restat solus elix auaritiæ, in quem corruetur vniuersa naturæ corruptio. Ita *S. D.* lib. de bono viduit. c. 21. Hæc autem ratiocinatio optimè quoque cadit in Eunuchos, qui cupiditatibus corporum liberi, nec inde valentes naturam corruptam leuare, flagrantius ad auaritiam feruntur. Sed quod *Claudianus* aiebat, Eunuchum nulla pietate moueri, atque ferum, & crudelem esse; illustri exemplo confirmat *S. Nicephorus* *Constantinopolit.* in historia ad annum 693. Scribit enim *Iustinianum*

Rithnometum constituisse filii praefectum, Stephanum quemdam Eunuchum, genere Persam, dirum hominem, miseris subditos deglubentem, & adeo nemini parcentem, ut etiam matri ipsius Iustiniani, verbera intentaret, ut solent pueris infligi à Magistris. Trux ergo Eunuchus, adhibito Apostata Monacho, cui nomen *Theodoro*, quem Logotheram siue publici ararij praefectum fieri curavit, omni genere crudelitatis bacchatus est; hos sublatis funibus extentos, stipularum furno discrucians, illos proseribens, ac intolerabilibus cruciatibus trucidans. Cumque crudelitas in Leontium quoque Patricium, gente Isauricum progressa esset, is postmodum euectus ad imperium; Stephanum, & Theodorum pedibus alligatos, ac per urbem ad bouis forum attractos, igne combussit, crudelitates iusto supplicio repensans. Alia exempla Eunuchorum immisericordium atque crudelium, passim occurrunt. Nec id mirum videri debet, quandoquidem sic truncati praefertim, qui id in se crudeliter admiserunt, vel vltro ac volentes exceperunt, non exhorrent in alijs ferri usum, ut ratiocinatur S. Innocentius 1. Epistola ad Felicem Nucerinum Episcopum. Notat porro Gulielmus Benedictus ad cap. *Raynuius V. & uxorem Adelsiam* num. 318. Post Baldum ad l. 1. c. de *Eunuch.* quamuis alia animalia, dempto apro, per executionem mitescunt, tamen hominem castratione magis efferari, & in hoc aequiparari apro, quasi homo particeps fiat truculentiae, per quam est imminutus.

7. Infidelitas & perfidia Eunuchorum, testatissima est, quicquid Theodoretus in *Aphaitis*, in contrarium statuat; Livijs certe lib. 35. miscendo Regibus veneno, nauos administratos esse spadones prodidit. Eunuchi Assueri per Mardochæum delati, supplicio ob perfidiam & proditionem sunt additi. Itaque Artemidorus l. 2. c. 14. ita statuit. [Galli exlissi, spadones, omnes infideles, quia natura neque viri sunt neque foeminae.] De eorum impudicitia, (quis credat?) multa inferius adducam; eamque vel vnum Calligoni vltore gladio casti exemplum euincit; nec non alterius, quem Rex Babylonis deprehensum cum sua pellice, gladio addixerat, nisi Apollonius

Apollonius ærumnosam vitam, ei in grauiorem poenam, si exolveretur, cessuram, suasisset concedi.

8. Quid multa? Ammianus lib. 10. adeo insculptum animis omnium esse perspexit, Eunuchos omni scelere inquinari, ut laudaturus Entherium Eunuchum à probitate morum, & honestate, praefandum sibi censuerit, vereri se, ne quæ de eo scriberet [viderentur non credenda; ea re quod si Numa Pompilius, vel Socrates, bona quædam dicerent de spadone; dictisque, religionum adderent fidem, à veritate discessisse arguerentur.] Nec habuit Ammianus quod excusaret, nisi diceret, non esse de Entherio ex communi de Eunuchis sensu statuendum: potuisse quippe inter tot pessimos, hunc existere moderatum & probum. Nam [& inter vepres, rosæ nascuntur; & inter feras, nonnullæ mitescunt.] Itaque tametsi omnino pauci Eunuchi, fuissent apud veteres probati & frugiferi, tamen illos ipsos paucos qui frugi videbantur, fuisse ob quædam vitia maculosos. [Inter præcipua enim quæ eorum quisque studio possederat, vel ingenio; aut rapax, aut feritate contentior fuit, aut propensior ad lædendum, ut Ligendius nimium blandus, aut potentiae fastu superbior.] Enumeratis autem plerisque Entherij ornamentis, fatetur, neminem se spadonum in vniuersa antiquitate reperisse, cum ipso componendum; si forte Menophilum Mithridatis Pontici Regis Eunuchum demas, quem ex illo, (ut putat,) omnes laudes superante egregio facinore prædicat, quod periclitantem ab hostibus heri filiam; sua manu confodit. Proh quam virtutem? Et tamen eam vnam reperit Ammianus, quam in sui Entheri compare, in vniuersa antiquitate celebraret.

9. Ad extremum, exaggeratæ Spadonum nequitiae illud argumentum non præterijt Claudianus l. 1. in Eutrop. quod cum Ethnici, quemcunque in aliqua virtute illustrem deprehendissent, cælo semper intulerint, & Numinibus suis accensuerint, ut monstratum est agendo de Polytheismo in Theologia Natur. dist. 7. q. 1. artic. 2. tamen nullus vnquam Eunuchus, inter Deos sit relatus.

*Vesta, Ceres, Cybele, Iuno, Latona, coluntur.
Eunuchi qua templa Dei? quas vidimus aras?
Inde Sacerdotes hac intrat pectora Phœbus
Inde canunt Delphi: Troianam sola Mineruam
Virginitas Vestalis adit, flammæque tuetur
Hi nullas meriti vitas, semperque prophani.*

Omnia Ethnicorum numina, ex mortalibus generi humano in exemplum virtutis alicuius factis, assumpta erant, & cœlo illata, vt propterea S. Augustinus 6. Ciuit. c. 8. scitè dicat, rectè terram esse apud Ethnicos habitam matrem Deorum.

10. Quod ergo nullus Eunuchus, in tanto Deorum Ethnicismi populo, sit ab eis cœlo illatus, & apotheosi honestatus, argumento est, nullum esse deprehensum Eunuchum, singularis probitatis; vt propterea etiam repulsi sint à quibusvis Sacerdotijs. Gallos quippè Rheæ addictos, non habuit Poëta pro Sacerdotibus, sed pro lanijs, & suimet (quod truculentius est,) carnificibus. Omnes itaque Eunuchi, aut ferè omnes, de Ethnicorum sententia, & Claudiani iudicio, scelerati fuere & nequam. Ethnicoin Gentilium errore obduratissimo, qualis Claudianus fuit, (quippè qui adulta iam Christianismi luce, adhuc Ethnicismo indormiebat, D. Augustino teste l. 5. Ciuit. c. 22. & Paulo Orofio l. 7. histor. c. 33.) adiungo Saracenum. Auenzoar enim lib. 2. tract. 3. Medicinæ c. 1. hæc chartis illiuit. [Prætenuem in Eunucho vocem audimus, malos agnoscimores: sunt porrò imberbes, rationis item pessimæ, nec ferè inuentus est exectus aliquis, bonæ legis. [Id est qui exlex non esset, ac compositè viueret. Exempla facinorosorum inter Ethnicos Eunuchorum, præter tacta superiùs, vbiuis prostant. Vagao Holfernis Eunuchus, leno impurissimus fuit. Phorinus Ptolemæi Eunuchus, Magno Pompeio interitum acciuit. Halorus Agrippinæ Eunuchus & Casaris Claudij prægnustator, boleto medicato herum interfecit, suafu Augustæ. Hæc & similia portentosa improbitatis exempla, Ethnicos induxerunt in eam mentem, Eunuchorum propriam quarto modo esse nequitiam; & genus hoc hominum esse inquinatissimum ac corruptissimum.

11. Non Ethniciduntaxat, & Saraceni, sed etiam Patres, maledicentiæ abstinentissimi, grauant Eunuchos innumeris probris. Omnes sanè turbas quæ Ecclesiam infestarunt, ab Eunuchis vel ortas vel promotas, obseruare licet in Ecclesiastica historia. Calligonum Valentiniani Eunuchum. S. Ambrosio minantem, eo quod nefarijs ausis Arrianorum, autoritate Iustinæ Augustæ armatorum, obsisterit; excepit S. Antistes, (vt ipsemet scribit Epistol. 14.) hoc responso quo mores Eunuchorum patefecit. *Ego patior quod Episcopis Tu facies quod Spadonis.* Sensus est, si mors mihi ob hanc causam abs te inferatur, sustinebo ego quod decet sustinere in tali causa Catholicum Episcopum: Tu verò cædis sacrilegæ patrator, facies rem Spadone dignam, id est, immani scelere sordentem ac detestandam. Hic est ille Calligonus, hostis sanctorum, qui postea ob monstruosam impudicitiam, gladio carnificis plexus occubuit. De Eunuchovictoris Tribuni per id tempus in Episcopum Ephesinum promotus, hæc lego apud Palladium in vita S. Chrysostomi. [Atque vtinam ordinatus Eunuchus, vitæ honestate polleret. Effet id malum fortasse tolerabilius. At nunc terræ intestinum est, qui ordinatur, ventri subditum, in fæminas insaniens, impudens, ebriosum, scortum emptitium, illiberale, cupidum, ab ipsa statim natiuitate ferro obnoxium; neque vir, neque fæmina, vesanum, & qui (vt fama est,) inter satyrica conuiuia theatricas humeris puellas gessit: capiteque coronato hedera, craterem ferens manu, in morem fabulosi Dyonisi, vina fudit. Hæc autem omnia non ante baptismum, sed postquam baptizatus est, gessit, ex quibus satis colligitur, illum resurrectionem non credere. [Theodorus Diaconus Romanæ Ecclesiæ qui cum Palladio colloquitur, euectionem tam turpis personæ in Episcopum, superasse omnem insaniam & ebrietatem præfatus, comparat qui eum euexerant, cum ijs qui coronam spineam capiti Christi imposuerunt; tanta ei visa est Eunuchi illius malignitas. Chrysaphites Theodosij iunioris Eunuchus diè vexauit, & vt eum perderet, Pulcheriam Augustam ingenti cum Imperij detrimento ablegandam curauit: idem deliam Eutycheis hæ-

refim, de deitate & humanitate pistis in tertiam naturam, fœuit ac promouit: Latrocinium Ephesinum (sic enim prædatoriam illam pseudosynodum, fidei Catholicæ in Oecumenica ibidem synodo rectè constitutæ tentata conuulsione, & S. Cyrilli proscriptione infamem texit, actumque erat de fide Catholica, nisi infamis Eunuchi artibus fascinarus Theodosius, oculos deinde aperiens, eum abdicasset, & mala morte sustulisset. Antiochum spadonem sub Theodosio iuniore, imperium pro libito administrantem, de ponendo tumore admonet Isido. Pelus. l. 1. Epist. 36. Eutropius S. Chrysostrami ætate, sub Arcadio immunitatis Ecclesiasticæ violator, homo nequam & sæuus, & sub Christiano nomine *anima & mente Paganus*, teste S. Prospero p. 3. de prædict. c. 38. impietatibus suis ac crudelitatibus omnia polluit & exacerbato Gaina Gotho, in summum periculum rempublicam adduxit; capitali denique supplicio & erasione titulorum eius, multatus. Illius æui scriptor Claudianus, duplici poemate nefarium hominem profcidit. Antoninæ vxoris Belisarij leno Calligonus Eunuchus, post multa sceleratè patrata, tetro denique sine vitam clausit, vt est apud Procopium in historia. Photius fax Orientis, & cladis sub qua etiamnum gemit Græcia, autor, Eunuchus fuit; S. Nicolai primi, & aliorum Pontificum, ac Conciliorum anathematismis ob superbiam immanem & schisma confixus.

12. Sed nulli magis Eunuchi sub Christiano nomine res fidei turbarunt, quam qui Constantino Magno, & Constantio imperantibus vixerunt, rerumque potiti sunt, magno Arrianismi commodo, fidei autem Catholicæ grandi detrimento, de quo sæpè, S. Anathasius expostulat. Sanctus item Basilius episto. 87. quæ est ad Simpliciam hæreticam, questus se calumnijs profcissum, excitatæque aduersus se ab hæretica fœmina lacertas ac rubetas, immundas bestias; seruos inquam, & Eunuchos domesticos; ait expectare se, iudicij diem, in qua non sistentur testes serui; [Neque ignominiosum illud ac modis omnibus periculosum genus; genus hoc, inquam, nec fœmineum, nec masculinum, insaniens in mulieres, inuidiosum, vilis pretij, animo feraci, effœminaturn, ventri deditum, auti cupi-

dum, sæuum, inter lætandum plorans, inconstans, illiberale, stabularium, insatiabile, furiosum, & zelotypum; & quid amplius dicendum est? cum ipsa statim generatione feno damnatum. Quomodo ergo rectus esse poterit istorum animus, quorum & pedes distorti sunt? Isti frustra quidem casti manent per ferrum, insaniunt verò absque fructu, propter suam turpitudinem. Hi non sistentur in iudicio testes, sed oculi iustorum, & facies virorum perfectorum.] Exscripsit hunc S. Basilij locum Anastasius q. 79. in script. Infixit verò stylum adeò validè in Eunuchos vir sanctus, quia ipsi erant à quibus propter hæresum impugnationem lacerabatur: ipsi omnia sanctorum consilia pro fide tuenda disturbabant, ipsi omnes contra rectam fidem machinas intentabant. Hæcque est germana causa, cur Nazianzenus Basilio coniunctissimus, adeò infensus sit generi Eunuchorum, vt notarit Billius ad orationem eius 31. n. x. vix vllam esse orationem in qua Nazianzenus in Eunuchos non inuehatur; eo quod ferè essent Arriani, aut Macedoniani, & eas hæreses acerrimè promouerent. Sanè ea orat. 31. Eunuchos alloquens, hortatur vt corpore quoad externum commercium vtrumque puri, ne fornicentur mente per hæreses. Et addit. [Quid impietatem, vestram effecistis? quid omnes in vitium præcipites ferimini, vt deinceps idem sit, aut Eunuchum aut impium vocari? Tandem aliquandò viris vos adiungite, virilem affectum aliquem habete, gynæcea fugite, ne ad nominis turpitudinem prædicationis turpitudinem accedat.] Hoc dicit Theologus, quia Eunuchi in gynæceis quæ curabant, strenuè hæresim buccinabantur, & per mulierculas seductas, inficiebant aulam, & in imbuedos errore suo cæteros, erant inuentissimi. Quare oratione 20. quæ est S. Basilij laudatio, refert à Valente Arriano, ad virum sanctum pertrahendum ad suas partes, submissos esse multos, at nominatim id prodit de Eunuchis. [Mittebantur (inquit) illi ex gynæceo; illi inquam, inter fœminas viri, & inter viros fœminæ, nec vitile quicquam præter impietatem habentes: qui cum naturali morbo libidini operam dare nequeant, quod vnum possunt, lingua scortantur.] Nimirum par fuit, vt

hæresis sterilitate Deum damnans, eique filium consubstantialem adimens, eiusmodi infœcundos patronos & promotores fortiretur.

13. Vix adducor, ut quæ S. Cyrillus apud Suidam V. *αὐτοῦ* in Eunuchorum inquinatissimam vitam, & mores flagitiosissimos adducit, hic plenè exscripta velim. Impij namque Chrysofaphij, & reliquorum Eunuchorum, eius ministrorum, arte mala atque sceleribus euersam rectam fidem deplorans, ea committere chartis adactus est, quæ genium Eunuchinum, & ad summam vsque prouectum malignitatem & nequitiam, demonstrarent. Partem disputationis S. Cyrilli, carptim sublectam, exhibebo in capitis 4. calce. Ad rem præsentem facit limbus, quem attexo. Dixerat multa de Spadonum impudicitia, tum subdit. [Et vinam Eunuchus manu sectus & castratus, in vita honesta esset educatus. Sic enim malum esset feminalum. Nunc verò sunt quoddam lumbricorum genus, quod vocatur *intestinum terræ*: Et sunt homines ventris serui, fœminarum amatores insani, impudentes, proterui, ebrij, scortatores, & scortorum sollicitatores, pecunijs empj serui, illiberales pecuniæ serui, ab ipso ortu ad ferrum condemnati; non viri, non fœminæ, furiosi, qui sæpè satyricas puellas in satyricis conuiujs gestarunt humeris, hedera caput coronarum habentes, & craterem impositum manu tenentes, feruntur habitu fabulosi Bacchi, sæpiùs in pocula vinum infudisse.] Non potuit Camarina nequitæ, tetrioribus notis exprimi. Non est hæc culpa Eunuchismi, præsertim natiui, qui ex se innoxius est, & commiserationem potiùs, quàm odium meretur. Tanta tamen improbitatis phalanx, ex omni scelerum colluue coalescens, nescio qua mala sorte, (vt minus frequentia experimenta docuerunt,) & natiuo & factitio Eunuchismo adiungi solet; ita vt anima Eunuchorum omnibus propè flagitijs adoperta, replicanti ætates anteriores, occurrat de damnis animi, comitantibus Eunuchismo, plus satis.

14. Mala corpori ab Eunuchismo illata, non sunt nunc spectanda penes naturæ violationem, & integritatis corporeæ cladem, (de quibus postea erit agendum;) sed penes alia ei

oblæfioni adiuncta, quæ in animi quoque damnus ferè resulant vt patebit, inprimis ergò Eunuchismus, effœminat corpus. Nihil enim frequentius occurrit apud Hippocratem, Aristotelem, Galenum, ac similes, quoties in Eunuchos incidunt, quàm quod Eunuchorum habitus corporis, sit fœmineus; & idcirco fœmineas plerasque affectiones participant, vt glabredinem, frigiditatem, pinguedinem flaccidam, ac reliquum corporis habitum. Explicatissimè id tradit Auerroës ad l. 1. de gener. anim. c. 3. & confirmant Adrianus Iunius l. de Coma c. 2. & Mercur. 3. Var. c. 8. Itaque non dubitarunt Medici, Didymos, queis Eunuchi destituuntur, cum corde componere, & alteram caloris officinam denominare; parùm veriti fannas Andrææ Cæfalpini qui lib. 8. artis Medicæ c. 33. hoc habet pro ridiculo paradoxo. Econtrario Nancelius in Analogia Microcosmi l. 8. c. 6. imò etiam Medicorum princeps Galenus l. 1. de semine, constanter id tradit; probatque experimento. [Frigescunt enim (inquit Nancelius,) qui didymos amiserunt, insiti caloris origine priuati, omnèque his corporis robur collabitur, perinde ac si senes fuerint; neque latæ venæ, neque sanguis floridus est. Arteriæ etiam, parum & imbecilliter, sicut senibus, pulsant. Vnde patet, testes animalibus & robotis originem esse, & caliditate multa, totum corpus perfundere. Atque idcirco qui ipsis priuantur, debiles non modò mente, sed toto etiam corpore euadunt, paruasque non secùs ac mulieres venas habent: Vox item Eunuchorum muliebris est, quod Eusebius apud Macrobius l. 7. Satur. adeò habet pro explorato, vt dicat, sæpè mulier, an Eunuchus loquatur, nisi videas, ignorari; tanta est in voce veriusque acuta, similitudo. Id quod Disarius ibidem adductus, ait, facere superflui humoris abundantiam. [Ipse enim arteriam, per quam vocis sonus ascendit, efficiens crassiolem, angustat vocis meatum: Et idèd vel fœminis, vel Eunuchis, vox acuta est; viris grauis, quibus vocis transitus, habet liberum, & ex integro patentem meatum. Nasci autem in Eunuchis, & in fœminis ex pari frigore, parem penè importuni humoris abundantiam, etiam hinc liquet, quod vtrumque corpus sæpè pinguescit. Certè

vbera propè similiter vtrisque grandescunt.] Cuiusmodi verò sit is superfluous humor, in Eunuchis æquè ac in fœminis abundans, declaratur ibidem paulò anteriùs, in hunc modum, post expositum humorem naturalem atque vitalem, non phlegmate ex frigore natum. [Ille humor qui aut de ætatis frigore nascitur, aut cuiuslibet vitiositatis occasione contrahitur, vt superfluous, ita & noxius est. Hunc videmus, in fœminis vbi non crebro egeritur, extrema minitatem. Hunc in Eunuchis debilitatem tibijs ingerentem, quarum ossa quasi semper in superfluo humore natantia, naturali virtute corruerunt: & ideò facile intorquentur, dum pondus suppositi corporis ferre non possunt, sicut canna pondere sibi imposito curuatur.]

15. Fœmineum præterea in Eunuchis corporis habitum præfert, facies glabra ac depilata. Sicut enim mulieres quia frigida, densa habent corporis spiracula, quippè frigore astricta, vt philosophatur Alexander 1. Probl. q. 5. post Hippocratem l. de natura pueri: Ita Eunuchi, ob habitum corporis frigidum glabri facie sunt, veluti fœminæ. Nec id valet tantùm de Eunuchis natiuis, sed etiam de factitijs. [Eunuchis (inquit Haliabbas l. 2. theorices c. 15.) non producitur barba, eo quod frigida sit illorum complexio, cum ab eis membrum eximij caloris sit imminutum.] Hæc ratio æquè valet pro quibusuis Eunuchis, etiam factitijs, qui ante pubertatem, & emissam barbam, sint execti. Cuius rei, præter experimentum, suppetit luculentum Hippocratis testimonium l. de natura pueri. [Quicumque (inquit) Eunuchi fiunt, dum pueri sunt, propterea neque in pube, neque in mento pilos producant, læuesque toti existunt, quod via genituræ non facta, cuticulam non rarefacit per totam superficiem. Intercepta est enim ac conclusa genituræ via.] Idem habet Aristoteles l. 9. histor. c. vitimo, & explicatè l. 3. c. x1. verbis illis. [Pili post geniti, (hoc est vt ipse interpretatur, *pubis, alarum, & menti,*) ijs qui ante pubertatem castrati sunt, non exeunt. Et post pubertatem excisis, soli decidunt, præterquàm pubis.] Hoc de pilorum defluuio in exectis post pubertatem, pugnat cum certo experimento. Testatur enim Antonius Vlmus l. de sine barbæ humanæ

manæ fest. 3. c. 4. visos sibi exsectos post pubertatem, queis barba iam profusa non decidit; quamuis euaserit rarior, tenuiorque ac mollior, & deconsa tardiùs recreuerit, Dio quoque in Seuero, agens de Plautiano Plautillæ filix agmen Eunuchorum adornante, testatur abs se visos tales Eunuchos ferriùs exsectos, barbatos. At qui barbam ante exsectionem non emiserant, læuorem fœmineum cum effœminatione habent, ac facie glabra præferunt.

16. Quam ob causam prouidi quidam Cœnobiarchæ, proficientes pudori suorum, ne obiectus facierum Eunuchinarum, fœminarum memoriam illis refricaret, Eunuchos excluderunt à suis cœtibus, & cooptari in illos vetuerunt. Ita præter cæteros S. Sabbas, vt habent eius Acta. Quanquam id non fuisse vniuersaliter receptum, monstrat sanctarum quarundam fœminarum cooptatio in cœtus masculinos, eo quod haberentur Eunuchi. Ita accidit varijs sanctis fœminis, specie virorum admissis in virorum cœnobijs, de quibus ago in analectis de capitibus tegminibus p. 7. & nominatim contigit S. Eugeniæ, & S. Theodoræ pœnitenti, & S. Matronæ in D. Bassiani cœnobium nomine Babylæ Eunuchi cooptatæ, vt est apud Surium 8. nou. Alicubi tamen res habuit vt dixi, annuitque Simon Maiolus l. 1. de irregul. c. 27. n. 5. qui censuit monasterium Eunuchorum, cuius est mentio apud Moschum c. 19. idcirco fuisse constitutum, ne Eunuchi viris periculum crearent fœmineo obiectu. Sed quale fuerit illud Monasterium iam dixi c. 2. *sub finem.*

17. Monstratum igitur sufficienter est, Eunuchos in fœmineum corporis habitum transire, quem vox acuta & temperies frigidior, ac facies glabra, & similia adiuncta præferunt, vt Macrobius 7. Satur. c. item 7. & 10. considerat. Itaque non abs re Catulus in Galliambo de Aty, (hoc est carm. 64.) castratos Cybeles Sacerdotes, queis nomen erat *Gallis*; non *Gallos*, masculino nomine, sed *Gallas* appellat ob effœminationem, & Horatius l. 1. Saty. 8. eam ob causam, Pedatium quemdam euiratum, vocat *Pediatiam*. Eunuchis enim (quippè effœminatis, corporis habitu) appellatio fœminea congruit; nec par

esset *homines* appellari, si vera esset opinio cuiusdam Galliani Episcopi discussa in Consilio Matisconensi, teste Gregorio Turonensi l. 8. histor. c. 20. Negabat enim ille Episcopus, foemina in scriptura dici *hominem*: atque adeò abrogatum volebat foeminis, nomen *hominis*, quod virilitatem & masculinum animum sonare existimabat. E contrario autem S. Franciscus, fortem virili pectore matronam Romanam, cui nomen *Iacobæ*, nolebat vocari *Iacobam*, sed *fratrem Iacobum*. Sic Melania Albina ob virilem fortitudinem, sæpè leguntur dictæ *Melanus*, & *Albinus*, ut est apud S. Augustinum epistola 227. & apud S. Paulinum epistola 44. Qua item ex causa, cum S. Eugenia adiens B. Helenum, putans se latere, dixisset sibi nomen esse *Eugenio*, reposuit S. Helenus [Rectè te *Eugenium* vocas; Viriliter enim agis, & confortatur cor tuum pro fide Christi. Rectè ergò vocaris *Eugenius*.]

18. Prodit hanc corporis Eunuchi effoeminationem pinguedo flaccida, qualis foeminarum, atque placiditas, iisdem cum naturaliter se habent consentanea, ob frigidum & humectum corporis habitum. Sic enim spadones castratione pinguescunt, ut ex capis patet. Et idcirco rusticus apud Apuleium l. 7. Miles. volentibus asinum præstigiosum iugulare, ob lasciviam atque ferociam, autor est, ut dimissa cæde adhibeant potius detestationem; (sic vocat executionem testium;) [cum exectis genitalibus (inquit,) possit neque in venerem villo modo surgere, nõsque omni metu periculi liberare, insuper etiam longè crassior atque corpulentior effici. Multos ego scio non modò asinos inertes, verùm etiam ferocissimos equos, nimio libidinis calore laborantes, atque ob id truces, vesanosque; adhibita tali detestatione, mansuetos, ac mansues exinde factos, & oneri ferendo non inhabiles, & cæteri ministerij patientes. [Possum petitis è domo ferramentis huic curæ præparatis, trucem amatorem istum atque insuavem, dissitis femoribus emasculare, & quovis veruece mitiorem efficere.] Est *veruex*, aries castratus, sic dictus à *versa natura*, iuxta varronem; quia executione mitescit. Vnde Plautinus servus, probroso ignavix scommate, appellatur *veruecea statua*. Itaque idem de asino ferociente, si

excinderetur, spondebat atrox ille mansuetarius. A frigore deinceps vberiore, & humiditate, prodit ea cicuratio arietis execti. Idem ergò proportionem accidit homini cum excinditur, & in habitum corporis foemineum, mollem, flaccidum, ac frigidum, proindeque imbellem & deiectum, vertitur. Quomodò autem ea effoeminatione, fiat aliquandò libidinis illecebra viro, videndus Ludou. Cælius l. 15. c. xi.

19. Damnum alterum corporis ab Eunuchismo, est deformitas. Nam tametsi ad brevem moram, flos vernantis elegantix prorogari videtur, ut propterea abscindi pueros indutum sit, teste Iuvenali atque Petronio; tamen ver illud mox marcet, fitque lurida facies (ut Ammianus agens de satellitio Eunuchino matronarum Romanarum dixit l. 16.) Visus hebecit Eunuchis, Aristotele teste sect. 4. Probl. 3. At magna pulchritudinis corporeæ pars, efflorescit in oculis, quos propterea amorem spirare, dixit Hesiodus. Spirant vique & conciliant amorem dum videntur: è contrario cum propè marcent, & luscum reddunt hominem vel cæcutientem, de specie corporea multum decutunt. Quid barbæ defectus in mare plusquam pubere, quanta pulchritudinis detritio est? Est enim barba in masculo, idipsum quod in Gallo crista, quam si Gallo adimas, turpem omninò reddas, iuxta Epictetum apud Arrianum l. 1. c. 16. vbi addit, barbam esse *Dei in homine insigne*. Est enim diuini in masculo principatus & virilitatis nota, ut differit Clemens Alexandrinus 3. Pæd. c. 3. & Cassiodorus l. de anima c. 17. Ac proinde insigniter facit ad venustatem viro dignam. In quam rem plura in scalis à visibil. creat. ad Deum gradu xi. à pag. 301. Quam verò ad corporis elegantiam confert barba, tam ad deformitatem facit eius defectus in mare. Itaque facies Eunuchina hoc virili decore destituta, meritò turpis habetur atque deformis; accedentibus præsertim alijs adiunctis emasculati corporis, ut luriditate & rugositate præmatura. Hoc punctum de Eunuchorum deformitate ex barbæ defectu, illustrari potest additis alijs quæ addensat Adrianus Iunius comment. de coma cap. 2.

20. Hinc factum, ut ad eam deformitatem plerique iam

olim exhorruerint, & occursum Eunuchi, habuerint pro ominoso & inauspicato. Quod Brodæus 4. Miscell. c. 1. ex varijs illustrat, & nominatim ex Luciano, quem etiam ad hoc adducit Martinus à Roa Tomo 2. sing. l. 2. c. 1. Est quidem verum, plerisque Eunuchi occursum habitum esse inauspicatum, & ominis refertum, non modò propter faciem luridam, sed etiam propter sterilitatem. Qua ipsa ratione, deliri quidam, mali ominis esse censebant, occurrere virgini, vt memorat. S. Chrysostomus; quia quamuis virgo possit speciem habere exquisitam, tamen dum virgo est, nihil parit. Nihilominus conspectum quoque informis formæ, & luriditatem faciei Eunuchinæ, potuisse aliquibus horrorem conciliare, dubitare non licet, cum id præster quæuis deformitas. Sic enim Adrianus Imperator, Mauri hominis occursum sibi duxit ominosum. Et Octavius, Tranquillo teste, *pumilos atque distortos, & omnes generis eiusdem, vt ludibria nature, malique ominis abhorrebat.* De tetra item facie ac lurida, Iuuenalis aiebat.

Et cui per mediam nolis occurrere noctem.

Lurida autem est, (si quæ alia,) Eunuchi facies, vt propterea Hieronimo ad Eustochium de custod. virginis. *facies Eunuchina*, dicatur pro turpissima & deformissima. Rugosos Cleopatrx consiliarios Eunuchos, ob turpitudinem, dixit Horatius Epodo 9. Et quamuis ad aliquam morulam videatur per executionem prorogari faciei species, vt supra notauimus tamen vt aduertit S. Cyrillus apud Suidam V. *αὐτὸ δὲ λῶνες*, præcoci senectute occupati, euadunt deformissimi.

CAPVT III.

De Eunuchismi factitij morali bonitate, atque malitia, vniuersè.

Vnuchismus natiuus, eo ipso quod est à natura, vacat culpa & laude, vnde eius duntaxat commoda & incommoda merè naturalia profecuti sumus, quia déerant moralia. In Eunuchismo autem factitio, locum habere potest moralis honestas & turpitudò. Itaque ad eas vniuersè ac sigillatim enucleandas, est progrediendum.

S. I. *Quæ factitia Eunuchizatio possit labe morali vacare, & honesta haberi.*

1. In triplici euentu, potest honesta esse maris exsecutio; nempe 1. ad iustam vindictam de hoste sumendam. 2. ad multatam iudiciariam pro aliquo crimine eam pœnam commerito. 3. ad necessariam medicationem.

Quod hostis possit hostem subactum multare ex iuxta causa per executionem, pono extra dubium. Nam hostis in iusto bello victor, potest si necesse sit ad victoriæ consummationem, vel securitatem, hostes subactos letho dedere. Quantò magis ergò potest in eundem finem, membro ad vitam non necessario spoliare? Item hostis si nolit bello iusto subactos interimere, potest eos *seruare*: id est iuxta præscam verbi notionem, addicere seruituti. Quod incommodum ingenuis & libertatem omni auro pretiosiore ritè æstimantibus, ipsa morte grauius plerunque videtur. Potest igitur victor hostem subactum damnare executione, si culpa id ferat: Eritque potius agnoscenda in eo euentu gratia victoris, quàm auersanda truculentia & feritas. Meliusque est bello subactis sic multari, quàm funditus destrui, quod honestè fieri à victore poterat. Et sicut alterum membrum poterat in pœnam præscindi; V G. nasus, aut oculus,

ita & pars de qua agitur. Nam quod Naas Ammonitarum Rex, crudelitatis barbaræ arguitur, quod vellet subactos à se Israëlitas multare effossione dextri oculi, habet longè dissimilem causam; cum Israëlita essent innoxij, & peteretur ut ipsimet se deformarent; non ad iustam vindictam, sed ad exsaturandam feritatem, innoxiorum vexatione. At nos agimus de supplicio iusto noxiorum hostium. Sic deuictus Phocas Tyrannus, iussu Heraclij, ut nonnulli referunt, (ordinem tamen inuertente S. Nicephoro Constant. in historia,) primùm truncatus est pudendis, tum letho datus. Sic Patrum memoria, Ammiralius Collignius, Caluini in Gallia promotor in san-Bartholomæana vindicta publica, parte qua vir erat truncatus est, priusquam de fenestra deiectus, malè periret. Possè ergò hostem deuictum, à victore multari ad eum modum, non videtur dubitandum.

2. Sed duo ad honestatem huius vexationis deposcebam. Primùm ut vexatio inferretur ipsi noxio, non autem filijs eius innoxijs. Filius enim innocens, non debet portare iniquitatem patris nocentis; neque potest pro patris scelere occidi, si nullam in talis sceleris parratione habuerit partem. Igitur neque potest patris noxij culpa exsecari; tametsi ita plerunque fecere homines impij, ad curandam sibi securitatem inuasi principatus, obstructa decessoris successione. Fecit hoc Leo Armenus, homo truculentus, in filios Michaelis, Theophilactum & Ignatium. Eodem modo se gessit Michael Balbus erga quatuor filios Leonis ut narrat Cedrenus ad annum 820. ex illius tēporis autoribus & Baronius eodē anno. Ipsum igitur hostem noxium, non filios, exsecare iustum fuerat: quia quamuis pater puniatur in filijs, cum filij vel truncantur, vel letho dantur, vel aliter affliguntur, iuxta doctrinam S. Gregorij l. 15. mor. c. 37. & creditum Augustinum l. 6. qq. vet. Testam. cap. 8. & latè Petrum Fabrum lib. 3. semestr. cap. 8. Tamen ea punitio patris noxij in filio innoxio, iniusta est, quia inuoluit vexationem grauem innocentis, nullo iure concessam: alioqui liceret, ad vexandum patrem necare liberos eius paruulos, in oculis paternis, ut factum est Sedecia à Nabuchodonosore 4. Reg. 25. &

Mauritio à Phoca. At ex diuino oraculo, nefas est homini filium alterius innoxium plectere pro culpa patris, ut disertè deciditur Ezechielis 18. diligentèrque ibi contra varias minùs aptas interpretationes cōcludit Pado *ad versum* 20. Deus tamen (quippè supremus omnium Dominus,) innoxium nocentis filium afficere graui malo potest, etiam morte, ut contigit filijs Pentapolitanorum, incendio sublatis cum parentibus. At homini victori, fas est sæuire in solum patrem noxium. Atque ita solus pater potest à victore exsecari. An verò possit victor adigere deuictum, ut se ipsem exsecet, alia quæstio est. Agendo quidem de vita, certum est non posse à Tyranno præcipi, ut quis sibi eam eripiat, quamuis id præcipere in more positum sit apud Iapones. At cum per exsecutionem mors non sit certò inferenda, (ut supponitur,) non videtur negandum, quin possit noxio exsecandi securè perito demandari, & ab eo possit licitè perfici, ut dicitur cum de sui mutilatione per adactum. Non est ad has regulas admetiendum, quod factum est à Barbaro homine circa Panionium, qui hermotinum exsecuerat ut carius venderet, & postea in hermotini potestatem venit; sic ergò lego apud Herodotum lib. 8. in persona Hermotini alloquentis Panionium. [Dij iusta lege vtentes, te infandorum opificem, tradiderunt in manus meas, ut de poena à me tibi irroganda queri non possis. Hæc ubi exprobrauit homini, filijs qui quatuor erant in conspectum eius adductis, coëgit patrem illorum genitalia recidere: quod cum coactus fecisset, filij sui adacti sunt, eius virilia abscondere. Ita supplicium ab hermotino in Panionium redijt.] Multiplex hic barbari hominis æqui fines prætergressi, sæuitia cernitur, auerfanda potius, quam ad recti normam exigenda. Nam & patrem filij, & filios Patri, crudeliter iniuriosos esse adegit. Vranum quidè patrem Saturnus abscederat, quod forsitan verè accidisse Lactantius ait l. 1. c. 12. Sed hoc totum Stoici ad rationem physicam traduxere. Non est inuerisimile id esse detritum ex narratione de Noachi Eunuchizatione per filij Chami maleficium, ut aiunt hebræi. Vndè à Theophilo l. 3. ad Autolye. Noë ut mox dicam vocatur Eunuchus. Quanquam alij hoc referunt ad eius abstinentiam

ab opere maritali post diluuium, vt censet S. Chrystost. Hom. 29. in Genes. Et alij eam quoque abstinentiam diffitentur, vt Tornellus post Caietanum in c. 9. Genes. Admittit tamen Saliarius anno mundi 1658. cum Chrystostomo, Epiphano & Abulensi. Vt vt sit, nulla impiorum filiorum sæuitia in parentes, potuit in exemplum honestandæ hermotini crudelitatis assumi.

3. Alterum quod deposcebam ad honestatem exsecutionis, deuictio noxiæ inferendæ, erat causa iusta & proportionata; Non est causa iusta, cum ex mera regnandi libidine, impius quispiam iustum possessorem deiecit de throno; & vt absque metu hæredis legitimi teneat inuasum principatum, prohibetur fieri patrem, adhibet illi exsecutionem: quod magno cum dedecore suæ superstitionis factum Cælo à Saturno filio, commentum sunt Ethnici. Idem Noëmo accidisse à Chamo filio per carmen Magicum, Fabulantur hebræi apud Theophilum l. 3. ad Autolye. Equè ex nulla causa, imò cum enormi flagitio, hæretici Calviniani, persæpè in Sacerdotes Catholicos ad eum modum sæuierunt. Sic in vico *Flouran*, vt est in Theatro crudelitatis Calvinianæ pag. *mibi* 45. truculens Chirurgus, Bethunei Calvinistæ præfecti administer, Presbyterum Catholicum exsecuit, & letho dedit; gloriatus hunc esse decimum septimum, quem sic laniasset. Et in vrbe Mancina Presbyter grandæuus; barbarie, cuius vel sola relatio aërem incestat, pudendismâ manu Calvinistica truncatus est, & iisdem igne tostis in os violenter ingestis pastus, fisco ad immanitatis cumulum ventriculo, vt viderent truces oculi quomodo fieret horrendi cibi concoctio. Ita legitur in eodem Opere pag. *mibi* 49. Similem truculentiam alter Phalaris, Rachis, in Regem Cuniperum coniuuratus, animo destinarat; cum puteum Sacerdotum Catholicorum testiculis abs se implendum, interposito Sacramento est contestatus, vt scribit Luitprandus l. 4. de rebus in Europa gestis c. 6. In edicto Henrici secundi Anglorum Regis contra S. Thomam Cantuariensem, pro tuendis Regni consuetudinibus, semel & iterum in personas sacras ei edicto refractarias, infligitur poena exsecutionis. Longè antèrius S. Ari-

aldus Diaconus Mediolanensis à nepte Vidonis Antistitis simoniaci, per duos Clericos filios Belial, cum diuexatus omni truculentia genere, tum nominatim exectus est, vt scribit in eius Actis Syrus Presbyter. Hos omnes defecit causa iusta? Itaque exsecutio quam patrarunt, vel patrare destinarunt, fuit laniena scelerata.

4. Sed neque sufficit causam exsecandi iustam esse, nisi sit etiam proportionata culpæ; ita vt non sit grauius supplicium, quàm demeruerint noxiæ. Sic non videtur posse excusari à truci immanitate, quod sub Dario, Iones penè omnes, exsecutione multati sunt, vt scribit l. 6. Herodotus. Nec illud magis moderatum quod factum esse à Theobaldo Camerinorum principe post Græcorum exercitum fugatum, obsidente Beneuentum, produnt Cuspinianus & Crantzius; referentes, eum quotquot ex hostibus capere potuit, euiratos remisisse, addito barbaro illo scommate, *Quandoquidem Imperator vester Constantinus, Eunuchis gaudet, quotquot emisit Gallos, remittam capos.* Ea in quemuis occursum sæuitia, transgrediebatur limites moderatæ vindictæ: præsertim cum ex obujs multi, possent esse innocij, nec participes flagitij, propter quod sumi poterant poenæ de reis; qui nunquam sunt omnes in notabili aliqua multitudine compræhensi. Vnde Theodosius à S. Ambrosio multatus est, quod infensus Thessalonicensibus qui præfectum militum seditione facta interemerant, per immisum clam militem sine discrimine nocentium, & innocentium sæuisset, septem hominum millibus intra trium horarum spatium obruncatis, specie iustæ vltionis, vt est apud Sozomenum l. 7. c. 24. & Theodoretum l. 5. c. 17. Sed ea vltio, visa est sancto Antistiti supergressa debitum modum. Quod item pronunciatum est de vindicta qua Iustinianus 2. Rithometus, in Cherlonenses à quibus violatus fuerat, planè truculenter est grassatus indiscriminatum, vt narrant Theophanes, & Constantinus Manasses ad annum 710. Quæ & alia huiusmodi facta, immanitatis à sapientibus notata, monstrant, iustam vltionem deuictorum, non esse admetiendam ad potentiam in subactos; nec iustum cenferi, cum in omnes magnæ alicuius magnitudinis cæcum

furorem, quo omnes promiscuè trucidentur à victore, iam soluto quouis iusto metu. Similiter ergo in re præsentī, exectio tam multorum promiscuè indicta, vel facta absque delectu, non potest non haberi truculenta & immanis; tantum abest vt specie iustæ vindictæ obduci possit, ne non nisi circa paucos & noxios exeri debet.

5. Dicebam secundo loco, Eunuchizationem posse iustam esse, si Iudicis autoritate inferatur tanquam pœna peccati, quod eam vexationem sit commertum. Sicut olim publica sententia, ignavi in bello, murci fiebant, id est truncis pollicibus multabantur, vnde vernacula denominatio, *Poltron* à pollice trunco: sic vt criminosus luat in membris, quod male patrauit si criminis quantitas id ferat, potest licitè multari exsectione. Erítque id etiam congruentius, si in quo quis peccauit, in hoc etiam puniatur: quod seruasse Ægyptios, mox dicam. Ex lege autem Salya, fures serui, si aliquid furrupissent valens 4. denarios, exsectione multabantur, vt habetur tit. 13. de furt. seruor. nec non qui mœcharus esset cum ancilla aliena, vt habetur tit. 29. de adult. ancill. §. 6. Et quoad legem illam in fures, quam iniquitatis arguit Gul. Benedictus ad cap. *Raynuicius* de Testam. V. *qui cum alia* num. 17. ipsa regit seipsam, veneranda sua antiquitate. Quod item dico de altera pœna adulteris inflicta in eadem salyca lege, quam non obscure etiam criminatur ibidem Gul. Benedictus. Equè Iustinianus nouella Constit. 142. castratores edixit castrari, & pati quod fecissent. Item placando numini pæderastas quosdam Byzantinos primarios virilitate priuatos, letho dedit. Dehonestator vnus è nuribus Philippi Pulchri, in scelere deprehensus, priusquam laqueo collum infereret, exsectione est multatus. Hæ igitur pœnæ iudicis sententia irrogatæ labe vacare potuerunt, & nominatim quæ decernebatur in abusos sexu cum iniustitia; vt qui per didymos deliquerunt, in iisdem cruciuntur, vt ille Didymon in adulterio deprehensus, de quo ita pronúciatum est à Diogene *ἄξιός ἐν τῷ δόγματι κρεμῆσθαι*. *Dignus ex nomine suspendi*, id est, ex suis didymis, quorum præfert appellationem.

6. Cæterum vt exsectio iustè inferretur, volebam interuenire Iudicis autoritatem, tanquam vindicis publici. Exsectio enim quam priuati furor, læsum se arbitrans, infert ei qui læsit, non vacat iniustitia. V. G. Petrus Abelardus, cum Canonici Parisiensis Neptem heloisam domi apud Canonicum erudiret, eique vitium intulisset à puellæ cognatis in rabiem actis propter domesticū dedecus, priuata autoritate est euiratus: quam fuisse vindictam illicitam, est manifestum. Et æquè nefaria fuit, si priuata autoritate facta est repensa executoribus trucidis illius vltionis, exoculatio simul & exectio, vt refert ipse Abelardus in suarum calamitatum historia c. 7. Trium Sacerdotum eo modo multatorum exempla, notat Plaza in Epito. delictor. cap. 25. n. 13. Et hoc item fuit nefarium. Idem dico de alio exemplo, quod mea ætate contigit apud Cauares. Mulier nequam, à proco abalienata, quod is alijs irretitus pedicis; aliquandiu eam auersari visus esset, acta in rabiem, reuerti in idipsum optanti proco, horam condixit, & abdito intra cubilis lintea cultro tonsorio exquisitè exacuto, in procinctu ad opus nefarium, virilitatem totam amputauit. Misellum tamen Sporum, præcellens Valreacensis Medicus, cui à *Villanona* nomen, artis propè miraculo, eripuit letho. Hanc ergò truculentam vindictam, & similes propria autoritate de ijs qui læserant, sumptas; nego sufficere ad iustam exsectionem: sed id admitto duntaxat, de ea mutilatione quæ autoritate Iudicis, scelus aliquod eam pœnam commertum punientis, decernitur, & infertur. Qua ratione ex lege Ægyptiorum apud Diodorum l. 2. c. 3. adulter naso plectebatur: qui autem liberam mulierem violasset, exsectione virilitatis multabatur. Id quod apud Romanos quoque vsurpatum, docet exemplum Canbonis à Bibieno eam ob causam ita plexi, vt scribit Valerius l. 6. c. 5. vbi de iustitia, & Ælianus lib. 13. var. histor.

7. Aiebam tertio loco, honestam quoque fore exsectionem & Eunuchizationem, quæ sit à Chirurgo ex necessitate valetudinis & vitæ conseruandæ. Et iuxta Syluestrum V. *Corpore vitiat* num. 3. ac Toletum l. 1. c. 63. post Innocentium cap. *significauit* de corp. vitiat. perinde erit si ipse æger secandi peri-

tus, ex ea necessitate seipsum mutilet. Agnoscunt hanc iustæ executionis causam sacri Canones, ut infra distinctius referam. Ferientes enim Ecclesiastico fulmine, eos qui prætextu continentiae se castrabant; ijs tamen qui id patiuntur ut medicinam faciant morbo vitam alioqui vastaturo, impunitam esse volunt eam mutilationem. Vnde tales Eunuchi, non sunt irregulares, nec repelluntur à suscipiendis ordinibus, vel à ministerio in susceptis ante executionem in quo non est audiendus Balsamon, contrarium affirmans ad cano. 24. Apostol. quoad eos qui post Sacerdotium susceptum, castrantur ob morbum: quos depositione multari tradit. Sed perperam nam expressè iura eum qui absque sua culpa, (ut hic contingit,) abscinditur, excludunt ex eorum numero qui sunt irregulares propter abscissionem, ut constat ex c. *si quis à Medicis* & seqq. d. 55. & cap. *ex parte* de corp. vitiatis. Et ita ex communi sententia Couarr. ad Clem. *si furiosus* p. 1. princip. n. 5. & Nauarr. in summa c. 27. num. 200. qui rectè monet, esse vulgi errorem, quod ad licitè ministrandum, necesse sit partem abscissam, intra pyxidem gestare. Idem tradit Glossa c. *Eunuchus* d. 55. & Ancharan. c. 3. de corp. vitiatis, ex Ioanne Andrea itèmq; Toletus l. 1. summae c. 63. n. 4. Et meritò id tradunt. Nihil enim tale mandant scita Ecclesiastica, quæ simpliciter ferunt, exsectos à Medicis, non incurrere irregularitatem, vllamque poenam, nec adiungunt illud grauumen.

8. Obiter autem aduerte, cum dicitur *exsectos à Medicis*, ea immunitate gaudere, intelligendum esse ob necessitatem salutis corporeæ alioqui in discrimen vocandæ, nisi excisio adhiberetur. Nec nostrâ interest, an *Medici* illi sint, qui nunc passim *Medici* audiunt, an *Chirurgi*. Olim enim hæc officia non erant distincta, sed iidem vtrumque munus obibant, ut habetur ex Celso lib. 7. c. 19. Plinio lib. 20. c. 1. ac etiam ex Galeno qui in Opere de curat. per sanguinis missionem, sæpè proficitur, se venas incidisse, quod nunc munus duntaxat est Chirurgorum. Conditura item corporum, quæ absque exenteratione perfectè obiri nequit, à Medicis peragebatur, ut habetur Genes. 50. cum de curatione corporis Iacobi demor-

tui, indicta à Iosepho seruis suis Medicis. Et tamen exenteratio, opus est Chirurgi. Medici item erant, qui exsecabant, & faciebant Eunuchos, ut habetur l. 7. ff. *ad l. Aquiliam*, & §. *preterea* Institut. eodem titulo, nec non l. 4. ff. *ad l. Corneliam de scar.* Itaque liquet, Medicos Chirurgorum munera obiuisse, & eosdem fuisse Medicos ac Chirugos, ut notauit Mercurialis 1. var. 13. edit. vltimæ *in fine addens*, id seruatum esse vsque ad Galeni ætatem, qui sub Marco Imper. Romæ floruit. Et de iisdem Medicis mandantibus aut simul exequentibus executionem, intelligendi sunt Canones, qui exsectos à Medicis (vtique ad medendum causa morbi, & ex necessitate tuendæ vitæ,) aiunt immunes esse à pœnis, & inhabilitatibus Ecclesiasticis.

9. Porrò ad huius Medicæ mutilationis honestatem, parùm refert quæ pars laboret morbo cui depellendo necessaria est executio. Nam siuè ægritudo afficiat partes, quarum sublatione fit Eunuchus, siuè alias partes, perinde est; dummodò ad tuendam vitam, quæ ob illud aliud membrum ægrum periclitaretur, necessaria sit executio. In quo displicet Zonaras, qui ad Canonem 24. Apostolorum, ait, executionem non esse licitam, nisi ob solum morbum circa genitalia. Sed videtur aliter sentire ad Canonem 8. Synodi quæ dicta est 1. & 2. Et omninò ita dicendum est. Nam vndecunque imminet saluti corporeæ discrimen, si depelli possit per huius alterius partis executionem, licitum est prospicere bono communi, cum dispendio partis. Nimirum pars est propter totum; & peribit ipsa quoque, nisi saluti totius consulatur ea ratione. Vnde quia ut supra vidimus, ad lepram curandam confert executio, nihil vetabit, huius partis abscissione consulere toti lepra laboranti, & per eam perdendo. Et idcirco Innocent. 3. scribens ad Episcopum Parisiensem, annuit, ut Michael Parisiensis Presbyter, ob lepræ periculum excisus, gradum suum retineret. Quinetiam si ad lethi præuentionem necessaria censeatur executio, vel admodum opportuna ad auertendum mortis discrimen aut apertum, aut valdè probabiliter imminens, fas esse videtur adhibere executionem.

10. Fortassis autem ita contigit in ea immani peste quam

Thucides l. 2. descripsit, in qua ait plerisque incolumes euasisse, abscissis sibi virilibus, quod Lucretius l. 6. sic expressit.

*Et grauius partim metuentes limina leshi
Vinebant, ferro priuati parte virili.*

Hoc Mercurialis l. 3. var. c. 12. putat intelligendum de his partibus iam lue contactis, quas ægri abscissas vellent, ne pestis serpens, vitalia depasceret, & mortem inferret. Sed neque Thucides, neque Lucretius, memorant partes illas iam fuisse corruptas, aut peste attractas; sed tantum dicunt, abscissionem illam fuisse salutem, & pestem ea ratione esse declinatam. Itaque suspicio est quia partes illæ ferè primæ continguntur pestifero attractu, eo quod ob teneritudinē sint maximè obnoxie impressioni externæ, aliquos in sui conseruationē intentos priusquam lue vllatenus corripentur, præoccupantes virus & exitium, adhibuisse executionem, idque eis salutem fuisse, ac veluti amuleto; quod censebant honestè vsurpari ad declinandum imminens periculum ruinæ corporis totius. Membrum enim, (vt dicebam,) non est propter se, sed propter totum in quo est. Itaque vt salus corporis totius sit planè in tuto, & declinetur periculum exitij idem vel certò, vel admodum probabiliter imminens, existimabant anticipata mutilatione abscindi posse, ne ferè medicina pararetur, si expectaretur virulentia peruasio introrsum, aut contagium illius ipsius partis, quæ adhuc sana absceidebatur. Ratum igitur esto, executionem in tribus propositis euentibus posse absque culpa adhiberi.

11. Aduersus omnia prædicta, video opponi posse, hominem non esse suorum membrorum Dominum, vt habetur l. *liber homo ff. ad l. Aquil.* atque adeò nefarium esse, vel sibi membrum de quo agitur, eripere, vel annuere vt ab alio eripiatur, non obstante periculo quod obtenditur: quia non sunt faciendæ mala, vt eueniant bona. Sed negandum est, fieri malum siue peccatum, cum ad salutem totius, vel hoc de quo agimus, vel aliud membrum ad vitam non necessarium detruncatur. Quod de membro iam putri, & vitium suum alijs partibus communicaturo, est per se perspicuum. De membro autem adhuc sano, idem statuit Sotus l. 5. de Iust. q. 2. artic. 1.

Nam ad vitandum maius malum, quàm sit deperditio membri sani, fas est illud membrum resecare. V. G. qui habens manum ferro illigatam, perspiceret pereundum sibi esse ab incendio improviso, nisi abscedat, posset sibi absque culpa manum demerere. Item si quis in carcere aut triremi, pede astrictus, posset se certæ morti, aut ærumnosæ seruituti subducere, abscissione pedis, nihil vetaret pedem amputare, vt rectè censuit Mel. tract. 3. de Iust. disp. x. qui id extendit ad euentum, quo Tyrannus, ex mera crudelitate mandaret ipsimet homini, sui alicuius membri abscissionem, si vitam saluam veller. Annuntque quoad hunc quoque euentum Toletus lib. 5. Instruct. Sacer. c. 6. Lessius l. 2. de virtut. c. 9. n. 101. Filliuc. tract. 29. n. 79. & Bonac. disp. 2. de restit. q. vlt. sect. 1. p. 6. malè repugnantibus Soto supra, Banne, ac Salonio quibus inhæret Luisius Turrianus tomo 2. in 22. disp. 29. dub. 1. n. 5. Verùm Tyrannus de quo agimus, non est minùs causa externa, quàm ignis: quo ingruente & vastitatem toti corpori intentante, licitè truncari membrum sanum, admittit Soto. Nimirum cum membrum non sit propter se, sed propter totum quod constituit; nec sit suppositum distinctum, & capax distinctæ ab eo iniuriæ, vt est ciuis ad communitatem comparatus; sed sit aliquid totius quod integrat; licitè naturali iure de eo disponitur, prout maior compositi ad quod attinet, necessitas tulerit, siue necessitatem truncandi injiciat interna causa, puta canceroma, siue externa naturalis. V. G. ignis, siue externa causa libera, sed violenta & iniuriosa, vt Tyrannus ex mera crudelitate, triste hoc ministerium demandans homini. Dico *ex mera crudelitate*, quia si ita præciperet, quia vera religio prohibet mutilationem; aut si in pœnam impensæ absolutionis, vel celebrati sacri, iuberet Sacerdotem se mutilare, Lessius numero illo 101. arbitratur mutilationem fore illicitam, ne parendo truci mandato, approbari videretur veræ fidei despectio, in Tyranni præcepto inuoluta.

In tribus ergò euentibus propositis, executio est innoxia; nec vel Canonico vel Ciuili iure multatur; quippè commiserationis potius materia, quàm pœnæ aut exprobrationis, quæ in

folam culpam vel ad eam consequentia, iure cadunt.

§. 2. *Omnem alium Eunuchismum factitium, detestatione dignum esse, vniuersè primùm monstratur, ratione.*

1. Ut vniuersè primùm doceam, præter tres propositos licitæ Eunuchizationis euentus, cæteros reprobos esse, ac detestandos, vt fert vox *detestationis* pro executione ab Apuleio vsurpata lib. 9. Miles. annuente Plinio qui l. 11. c. 49. sine testibus factos, appellat *detestabiles*; initium duco à rationibus vniuersalibus auersandi hanc lanienam, postea delapsurus ad autoritatis suffragium. Nam quamuis in disputatione ordinata, iuxta D. Augustini pronunciatum l. de Ordine c. 5. rationi priùs aperiat autoritas ianuam, tamen quia rationes hic proferendæ, nituntur sensui magnorum sapientum, cum nostratium, tum externorum, & ex eis depromuntur, perinde videbor auspiciatus ab autoritate. Visum porò est, præmittere hoc loco rationes istas vniuersales, ne inferiùs tractando singulares euentus in quibus aliqui censuere contrarium quàm quod veritati consonum puto, cogar toties has rationes expandere: Ducuntur autem vel ex Deo naturæ autore, vel ex natura humana, vel ex persona cuiusque propria. Latè in his rationibus expatiatur Abulensis in cap. 19. Matth. q. 91. Ego non nihil amenabo & illustrabo singulas.

2. Argumentor igitur, imprimis quia executio extra euentus propositos est iniuriosa Deo, vt asseritur can. 22. Apostolorum & patet, quia structura corporis humani, quasi improvidè facta, mutilatur. Insinuat hanc rationem S. Ambrosius l. 5. in hexam. c. 3. *in fine*, vbi agens contra prætensam industriam genera aliena confundentium, diuersaque miscentium semina; [Hoc (inquit) quia de hominibus facere non potest, vt diuersi generis commistio fœtum possit excudere, tollis homini quod natus est, & virum de viro exuis, abscissaque corporis parte sexum negas, spadonem efficis; vt quod negauit natura, in hominibus impleret audacia.] Natura, quæ iuxta Ambrosium negauit hominem edî mutilum, est natura princeps, siuè Deus naturæ creatæ autor, in cuius opificium grassatur, qui illud

illud quasi à Deo artifice malè constructum; immutare audeat atque mutilare. Hæc autem non debet videri leuis in Deum opificem iniuria. Nemò sanè fuit, qui Alphonfi Regis Castellæ (cuius sunt Alphonfinæ tabulæ,) audaciam non demiraretur & Deo apprimè iniuriosam pronunciarer. Scribunt de eo Rodericus Sanctius parte 4. histor. c. 5. Alphonfus Spina in fortalio fidei (quod cum turpi plagio sibi supposuit Bartholomæus Spina) lib. 4. consider. 9. bello 138. & Mariana lib. 14. histor. Hisp. c. 5. blasphemare iactanter solitum, si affuisset quo tempore Deus mundum est fabricatus, & eum Deus adhibuisset in consilium, multa meliùs & ordinatiùs fuisse fabricanda. Blasphemia illi gemina quam ex alijs habet Celsus apud Origenem l. 2. contra ipsum Celsum *sub finem*. Hoc verò est horribiliter sacrilegum, liceatque aduersùs huiusmodi pecuinam stupiditatem exclamare, verbis Ruperti l. de volunt. Dei c. 6. [Hodie natus rudis homuncio, docere vult antiquum dierum cani & maturi capitis, qualiter debuisset operari, qui tunc operari cœpit quandò nullus nostrum adesse potuit, vt illi operis normam ostenderet, & digitos operantis in quamlibet partem, duceret, aut reuocaret.] At reipsa idem Deo veluti exprobrat, qui hominem exfecat, *quasi Dei manus plus in nobis creauerit quàm necesse est*, vt loquitur S. Hieron. l. 1. in louin. adductus c. *ab exordio* dist. 35. monstrans, quàm imperfecta fuerit quæ meritò abrogata est lex Mosaica, cultellum circumcissionis apponens. Nec sanè aliter erga microcosmum se habet, qui illum exfecat, quàm fecerit Rex Alphonfus, & alij ab Origene relati circa macrocosmū. Nam hi quoque exfectores, Dei in microcosmo immutant opificium, interuentu sectionis.

3. Potest de hac diuinæ structuræ immutatione liquere, ex eo quod Deus sexus discreuit; iuxta illud, *masculum, & feminam creauit eos*, non quod primi parentes hermaphroditii fuerint, vt Plato in Symposio fabulatus est, & infanè de Adamo dixit Galenus nouator; sed quod Deus vtrumque sexum produxerit; in Adamo masculinum, in Eva fœmineum, vt necessarium erat ad speciei propagationem & multiplicationem: Tertium autem hominum genus quod nec mas sit, nec fœmina, non pro-

duxit Deus in specie humana. Hoc verò facit, qui marem exsecat, iuxta illud Zonaræ in Canonem 22. Apostol. conclamantis in castratos, factos ab hominibus [Dei contrariantur opificio. Nam cum Deus ipsos in virorum naturam formarit, in alteram prodigiosam naturam prorsus ab ipsis alienam sese transformant, Ita, neque viri sunt, (nec enim quæ sunt marium præstare possunt, quoniam procreare non possunt hominem) neque sunt mulieres, non enim habent pariendi naturam.] Hæc Zonaras glossans illud canonis 22. Apostolorum de exsectoribus, & eo qui se illis subijcit, est *hostis opificij Dei*: quæ rata sunt apud alios è nostris, similiter de Eunucho loquentes, *nec vir, nec mulier est*. Ita Lactantius l. 1. c. 21. Epiphanius in hæresi valestorum, nazianzenus in S. Athanasij laudatione Prudentius in Romano. Ex externis verò herodotus in vrania, Lucianus in Eunucho, non semel. Menander cuius illud est scitum æquè ac breue. *Eunuchus alia fera est in vita*, quia nec mas, nec fœmina. Idem habet Artemidorus lib. 2. cap. 14. & Valerius Max. l. 7. c. 7. omnes consentaneè ad Alexandrum Seuerum, qui apud Lampridium, Eunuchos *tertium genus hominum* appellabat. Et subscribit Mamertinus in Iuliani panegyrico, dicens de Spadonibus; [quos quasi à consortio humani generis extorres, ab utroque sexu, aut naturæ origo, aut clades corporis separauit.]

4- Inde præterea potest diuini opificij per castrationem immutatio Deo iniuriosa perspicere, quod Deus effinxit hominem, varijs ætatibus, & varijs per eas affectionibus obnoxium. Est enim homo velut quatuor balnei cellaria, iuxta similitudinem ab Epicteto adhibitam ad interrogationem 32. Adriani, benè illustratam à Corrasio & à Fortunato Scaccho Myrothecio 1. cap. 36. aut velut Macrocosmus quatuor anni tempestatibus variè se habens. Nam quamuis quotidie homo, iuxta Antyllum apud Stobæum ferm. 101. qualibet Die, quatuor illas anni tempestatum varietates aliquatenus experitur; tamen multò expressior est variatio, quam ætates quaternæ, perinde ac mundo quatuor tempestates, inducunt. Verum est à Solone Solonem latè expendente Philone in Cosmopœia, ætates ad

septenarium diffundi. Sed hoc illi faciunt, quia vnã ætatem pro maiore aut minore progressionem, concidunt in plures; cum spectata principali hominis per ætates mutatione, non nisi quatuor sint constituendæ, vt præmissi. Alia ergo est in ima ætate, vox temperies, viuicitas, elegantia formæ, & similia; alia in prouectiore; & omnia illa adiuncta longè differunt in iuvene, & in progresso ad virilem ætatem, & in sene. Eamque varietatem. Deus aptauit ad varia munia. Ad alia quippè gerenda aptus est adolescens, vir ad alia, & denique ad alia senex. Sicut in sexu diuerso, vt benè notauit D. Chryostomus homil. 22. ex varijs in Matth. locis, pro varia corporis temperie & affectione, aptitudo munium est diuersa. Euertit igitur ordinem à Deo constitutum, & concinnitatem quæ ex affectionibus varijs consequentibus varias ætates enascitur, improvidè disturbat, quisquis affectiones vnus ætatis, puta vocem, speciem, temperiem cum vna ætate consentientem, tentat ad alias diffundere, & quod alijs ætatibus congruebat, expungit. Hoc per exsectionem fieri, liquet ex disputatis c. 3. vbi monstratum est, habitum corporis ita immutari in exsecto, vt vox, forma externa, frigiditas, & huiusmodi alia, non consequantur vicissitudinem ætatum cum eo notabili discrimine, quod cernitur in ijs qui corpore sunt integro. Itaque rectè statuebam, exsectionem esse diuino opificio iniuriosam: quod D. Chryostomus homil. 64. in Matth. inter alia exsectionis probra non omisit, & benè confirmat Abulens. in c. 19. Matth. q. 39.

5. Enimuerò Tertullianus in mulieres decolorantes stibio ac cerussa faciem, & capillum croco vertentes, conclamat tanquam in reas magni sacrilegij, ob immutatum opus Dei. [In Dominum delinquant, (ait l. de cultu fœmin. c. 5.) quæ cutem medicaminibus vngunt, genas rubore maculant, oculos fuligine collinunt. Displicet illis nimirum plastica Dei in ipsis. Redarguunt, reprehendunt artificem omnium. Reprehendunt enim cum emendant, cum adijciunt, vti que ab aduersario artifice sumentes additamenta illa, id est à Diabolo. Nam quis corpus monstraret mutare, nisi qui & hominis spiritum mali-

tia transfiguravit? Ille indubitò huiusmodi ingenia concinnavit, vt in nobis quodammodò manus Deo inferret. Quod nascitur, opus Dei est. Ergò quod fingitur, Diaboli negotium est.] Hanc aliter Dei iniuriam in ea diuini operis corruptione vrget S. Cyprianus l. de hab. Virg. Et optimè quoque naz. orat. xi. collaudans Gorgoniam, [quod non esset illi paruo constans pulchritudo, terrenusque fector, in contrarium fabricans, insidiosusque coloribus Dei figmentum obducens, & per honorem infamiam inurens; ac diuinam formam, meretricium procacibus oculis idolum proponens, vt adulterina pulchritudo naturalem imaginem quæ Deo ac futuro æuo seruetur, surripiat.] Hoc enim planè est *θεομαχέειν*, & Deo fabricam suam haud aptam obijcere, quandoquidem mutatur, quod ipse fecit. At quantò major atque adeò tetrior est diuinæ plasticæ mutatio, quæ fit per exsectionem? Iustus ergò omnes illæ concitationes & conclamationes Sanctorum, huc cadunt.

6. Transgressa est hæc in Dei opus audacia, fines humanæ petulantia; quam S. Hilarius l. 3. de Trinit. solùm in Dei dicta incurrere exposulabat, eo quod non posset opera diuina mutare. [In ipsam (inquit,) veritatem infidelitas nostra procurrit, & violenti in excidium potestatis Dei irrumpimus. Si liceret, & corpora & manus in cælum leuaremus, solem astraque cætera annui cursus, suis limitibus perturbaremus; permisceremus discessus Oceani & accessus; fluentia etiam fontium inhiberemus, & naturas fluminum refrænaremus, concuteremus fundamenta terræ, & toto in hæc opera Dei parricidio desæuiremus. Sed benè, quod nos intra hanc modestiæ necessitatem, natura corporum detinet. Certè non fallimus, quod si liceret essemus acturi. Namque quia non possumus; profana voluntatis audacia, naturam veritatis conuellimus, & bellum dictis Dei comparamus.] Saluum sit optimi Patris verbum. Nunc certè, non sistitur in dictorum Dei euersione; sed cum verbi Dei ista improbantis conuulsione, præstantissimum omnium Dei operum de naturali statu emouetur.

7. Nequunt passim DD. violationem diuini opificij de qua hæctenus, cum violatione naturæ humanæ, ex qua secundo

loco argumentandum susceperam. Volebat hoc Varro cum diceret. [Qui te eunuchizat, in parte patriam & parentem extinguit.] Nimirum exsectio, est obstructio, & arefactio fontium è quibus species humana exoriri & propagari poterat. Potest autem hoc argumentum æquè validè vrgeri, quæcunque demum statuatur officina humoris prolifici, hoc est siue dicantur esse testes, vt habet communissima sententia Medicorum, siue dicantur esse prostatae ac parastatae. *Prostatae* vocant glandulosa duo corpora ad vesicæ ceruicem posita, semen confectum excipientia & asseruantia. *Parastatae* verò sunt vesiculæ, item asseruantes semen. Aliqui ergo asserunt in his partibus elaborari semen non in testibus, quia aliquando inuenti sunt qui nullos haberent testes, & tamen dissecti post mortem, deprehensi sunt abundare semine in prostatis & parastatis. Ita refert Bartholomeus Cabrolus, Obseruat. 3. Anatom. de quodam nequam ob attentatam puellæ pudicitiam acto in crucem. Dissectus enim ab ipso Cabrolo, inuentus est absque testibus, copioso tamen semine præditus. Hoc tamen argumentum non est validum, quia humor ille repertus in prostatis & parastatis hominis intestabilis, (vt verbum Apuleij retineam,) potuit esse semen duntaxat similitudinarium, absque vi prolifica; cum non prodatur, illum nequam, suscepisse aliquando prolem. Addit Cabrolus alterum argumentum, petitum ex eo quod iuuenis Belliquadrensis, duplicis prolis pater factus est cum coniugio se illigasset, nullis instructus testibus, sed neque hoc argumentum est validum. Potuerunt enim testes introrsum delitescere, sicut mulieres habent suos testes, exteriùs non conspicuos. Quare argumenta quibus Autor ille monstrari putat, testes non esse officinam feminis, inualida sunt, ac expeditu facilia, quod autem Suidas V. *Hermias* ait, hunc Eunuchus cum esset, filiam Pythiadem genuisse, attritis ac confractis licet testibus, non vrget, quia potuit ei supponi illa proles. Sed quamuis daremus quod Cabrolus intendit, perinde esset ad rem præsentem. Nam autor ille rectè fateretur exsectione testium auferri vim gignendi, quia per eam exsectionem diffinguntur vasa præparantia & deferentia semen, &

continuitas ad eius cursum necessaria abruptitur. Hoc dico sufficere ad validitatem argumenti admoti contra exsectionem, ex arefactione fontium humanæ naturæ. Siæ enim ea arefactio fiat ob testium ablationem, siue ob nexam cum ea ablatione disruptionem continuitatis partium ad cursum seminis necessariorum, perindè est ad præsens negotium.

Mihi tamen magis placet, argumentum cui hîc insisto, fundare in longè communissima sententia Medicorum, asserentium, testes esse veri seminis officinam, illudque ibi elaborari tanquam in proprio loco ad id à natura constituto. Aristoteles quidem 3. histor. anim. c. 1. & l. 1. de gener. anim. c. 4. in aliam abiit sententiam; inde petito argumento, quod pleraque animalia semine prolifico prædita ut pisces, ac serpentes, didymis careant. Sed Medici reponunt, in his quoque animalibus, aliquam esse proportionalem officinam seminis prolifici. Rident verò, cum audiunt referri ab Aristotele, taurum exsectum, fuisse idoneum ad generandum. Verùm quia Varro, Collumella, atque Palladius apud Ludouicum Cælium l. 4. c. 7. id admittunt, (dummodò taurus illicò ab exsectione, ad illud opus applicetur,) respondendum est, ei Aristotelico experimento, illudmet quod ipsimet Medici apud Iacobum Fontanum, & ipsum præcellentem Medicum 6. Physiol. c. 48. responderunt, ad euentum in nobili Delphinatè agitatum; cum is prolem masculam suscepisset post ambos testes catapulta dissectos. Responderunt enim, semen iam in testibus confectum, & delatum ad prostaras asseruari ibi potuisse, & vsui esse ad procreationem. Vnde Senatus Gratianopolitanus, mota de hæreditate controuersia, prolem pronunciauit legitimam. Iuxta quam responsionem æquè aptabilem ad narrationem de tauro Aristotelico, saluum manet quod de vnica perfecti humoris prolifici officina in didymis constituta, tradunt Medici, ut Fernelius 7. Physiol. c. 2. & Andreas Laurentius l. 7. anatom. q. 7. Aliud verò exemplum quod refert Palacius in 4. dist. 34. disp. 1. *sub finem*, si discrepet ab his quæ narraui, explodendum est. Ait enim Palacius, quendam Eunuchom testibus planè priuum, suscepisse prolem. Hoc, agendo de Eunuchò natiuo,

vel qui iam olim fuerit exsectus, ita ut semen pridem confectum non fuerit asseruatum modo proximè proposito, pugnat cum declaratione Sixti V. de Eunuchorum inhabilitate omnimoda ad gignendum cui addenda de eadem re Leonis Imper. Constitutio 98. Itaque repudiandum est: æque ac quod Ludou. Cælius l. 4. cap. 7. ex Alberto refert, de iam pridem exsecto Sacerdote, facto patre. Ergò ratum manet quod præmittebam, testes esse officinam humoris prolifici. Idque sonat antiqua appellatio testium, de qua sic Arnobius l. 7. exponens voces sacrorum mysteriorum. [Polimina sunt ea quæ nos proles verecundiùs dicimus, à vulgaribus autem, assolent cognomine *testium* nuncupari.] Nemo non videt *testes* dici *proles*, quia ex eis manat semen prolificum, atque adeò liquet eos esse fontes humanæ naturæ, quos obstruit, & arefacit exsectio.

Illustratur hæc ratio, ex proximè adducta Sixti V. declaratione quod irritum planè sit iure naturæ, coniugium Eunuchorum: quia cum eos deficient didymi, destituuntur pariter officina humoris prolifici. Atque ita exsecare aliquem, est eum reddere coniugio contrahendo prorsùs inhabilem, ut Sixtus declarauit & latè asserit Andreas Laurentius Consilio 11. ac Zacutus l. 3. de Medic. princ. histor. quæst. 32. Confirmat Marcellus Francolinus tract. de coniugio spadonum. Quamuis enim Eunuchi, humorem aliquem possint emittere, ut experimento compertum fuit iam olim, & admittunt Elpenæus, l. 5. de contin. c. 2. Rebellus 2. p. l. 3. sect. 3. & Scortia ad Constit. Pontif. theorem. 369. & 370. tamen illud aqueum excrementum utcumque simile humori seminali, non est reuera prolificum; absque cuius tamen humoris emissionem, non potest constare matrimonium. In quo, Eunuchi valdè differunt à sterilibus, de quorum vero coniugio nemo dubitat, ut Sanches latè prosequitur l. 7. de Matrim. disp. 92. num. 25. & 26. & meritò, quia non sunt per se impotentes ad propagandam speciem, sed per accidens tantùm. Vnde steriliùm cõiugium, & eius vsus conceditur, non autem Eunuchorum, qui per se sunt impotentes ad eam propagationem, cum deficiat eos officina humoris prolifici ob interpositam exsectionem. Atque ita ve-

rissimè declaratum est, Eunuchos esse coniugij prorsus incapaces.

Et quia per coniugium propaganda est natura humana, qui aliquem exsecat, quantum est ex se, finem imponit mundo, & vicissitudinem generationum, qua tela humanæ vitæ contextitur, malignè succidit. Hæcque est ratio contra executionem exarata in lege Mævia, iuxta Varronem, referentem in ea lege scriptum esse; *qui se eunuchat, extinguere maiorem parentem*, hoc est patriam; atque aded genus nostrum. Itaque qui per executionem, coniugium obstruit, est verè Misanthropus, & humanæ speciei in suo germine eradicator; cui tot maledicta iure sint reponenda, quot benedictionibus & elegijs cumulari à nostris & externis, Matrimonium. Plato apud Theodoretum l. 12. contra Græcos, vocat nuptias, *stabilitatem generis humani, & præclarum tuenda immortalitatis inuentum*. Idem Theodoretus l. 5. Epitomes diuinorum decretorum c. de Matrimonio, præclare hoc ipsum confirmat, & serm. 8. de prouid. describens orationem Iosephi ad heram impudicam, ait ex eius persona; [Matrimonium generis nostri fons, & viæ ad vitam hanc deducens, ianua; cuius beneficium est quod humanum genus non deficit: quod idem naturam hanc morte aboleri non permittit, sed plantatione sua; secantis manum vincit, & germinatione, metentis falcem superat: quod verni temporis naturam imitatur, quod post eam quæ hyeme facta est, prædationem apparens, quæ per hyemem spoliata & exuta sunt, denuò vestit.] Insigniter in eandem sententiam Amphiloehius initio Orationis de Hypapante; & vernantissimè ex Ethnicorum, ac ipsius etiam B. Pauli persona, Basilii Seleuc. l. 1. de vita S. Theclæ. Hos Patres deflorauit tract. de sect. Cæsarea c. x. à. n. 25. conclamans in sobolis corruptrices. Vix autem minùs videtur conclamandum in executionem, cum per eam non modò fructus coniugij aboleatur, sed ipsa arbor fructum editura excindatur, aut extirpetur radicitùs. Peruaserat hanc rationem Senatus Diuionensis, cum maritum qui ut stomachum vxori faceret, se exsecuerat, furcæ addixit. Quamquam in eo facto, præter generalem iniuriam in coniugium,

iugium; peculiariter violatum fuerat ius vxoris. Nunc autem ex sola iniuria in coniugium, impugnamus executionem.

9. Par ratiocinatio confici potest, ex nefaria seminis humani emissionem extra legitimum commercium nuptiale. Nam iure naturæ, eam emissionem esse detestandam, monstratum est lib. 6. de virtut. à n. 150. Et ratio est, quia perditur homo in germine, fitque festinatio homicidij, (vt Tertullianus in materia affini loquitur;) hoc est in abortione, quæ si foetus nondùm sit animatus, eodem detestando scelere inquinatur, quo pollutio. Impeditur enim exortus hominis qui consequeretur: atque aded omnes hæ spurcitiæ, idcirco foedissimæ sunt & auersandæ, quia excindunt, atque præcludunt humanam generationem; id quod æquè præstat executio. Imò cum illæ foeditates non nisi vnus foetus procreationem excludant; executio tot generationes excludit, quot possent à persona vna prodire, atque aded planè multas, cum sint qui ad magnum numerum sobolem multiplicant, etiam ex thoro legitimo. Et hæc videtur esse causa, cur castrator puniendus sit grauiùs, quàm homicida, vt obseruat Gul. Benedictus in c. *Raynucius* de Testam. V. *qui cum alia* num. 17. dicens, difficiliùs exorari à Principe veniam pro castratione, quàm pro homicidio, vt reipsa notatum esse ait in præfectura Cadurcensi anno 1482. Nimirùm quia homicida, vnicum interimit: Castrator totidem præfocat & anticipatè necat; quot nasci ab execto potuissent. Video discrimen aliquod esse inter executionem, & pollutionem, vel abortionem foetus nondùm animati: quod illis alijs inquinacionibus, tollatur proxima materia foetus iam excreta & decisa cum voluptate, cuius captatio extra vsum legitimum sexus ad prolis susceptionem, est flagitiosa & detestanda. At per executionem tollitur tantùm principium effectiuum, siuè officina illius proximæ materiæ; nec sublatio fit cum voluptate illa damnata, sed potius magno cum dolore & cruciatio. Hoc tamen discrimen, non euertit argumentum. Nam sicut causa causæ, est causa causati; ita sublatio causæ est sublatio causati. Quia igitur pars, de qua excrucanda agitur, est causa humoris prolifici, perinde esse videtur, partem illam adimere,

atque humorem in ea conficiendum dissipare. Sicut qui effodit oculum, etiamsi mediatur tantum tollat visionem in eo efformandam, tamen reus est sublatae visionis. Nec refert, quod in re praesenti desit captio voluptatis ordinatae ad proles susceptionem, & non nisi in eo opere legitime obito, captabilis. Ea enim voluptatis extra tale opus captatio, idcirco nefaria est, quia quaeritur aut percipitur cum dispendio generationis humanae ad quam suapte natura ordinatur. Itaque eadem labe sordet qua exsectio, quae item excludit humanam generationem. Et quicquid sit de efficacia horum argumentorum, quae ducta sunt ex affinitate exsectionis cum pollutione & abortu foetus nondum animati: tamen negari non potest, quin saltem mediatur impediatur per exsectionem multiplicatio speciei: quod sufficit, ut agnoscamus per exsectionem violari humanam naturam, quod probandum receperam.

10. Ex persona denique cuiusque propria, argumentum in hanc rem duci potest; inprimis, quia vita execti in discrimen plerumque adducitur. Ita supponitur can. 22. Apostol. ubi dicitur, qui seipsum exsecuit, non debere clericum effici, *quia suae cedis auctor est*. Et can. 23. decernitur, iam clericum qui seipsum mutilarit, esse deponendum. *Est enim sui necator*. Et can. 24. de laico qui se mutilarit, dicitur, quod *insidiator est vitae suae*. Similiter S. Chrysostomus hom. 63. in Matth. ait, eum qui se abscindit, quae homicidarum sunt praesumere. Sanè Iustinianus in Authent. *de ijs qui Eunuchos faciunt*, collat. x. notat, è nonaginta exsectis, vix tres fuisse servatos. Sed & Castro V. *Eunuchus*, ait se vidisse qui abscissione ista periit. Eludunt aliqui hoc argumentum, dicendo, olim praeruditate & inexperientia Chirurgorum, ferè omnes obiisse per exsectionem. Nunc autem sectores reperiri scientissimos, à quibus vix aliquid sit periculi. Sicut olim sectio Caesarea praegnantis, habebatur impossibilis matre incolumi. Nunc autem ferè caret periculo ob peritiam Chirurgorum, ut alibi dixi. Haec tamen argumenti potius elusio est, quam dissolutio. Nam declinatio periculi, non est tam certa in hoc negotio, quin semper sit periculum, nec leue. Est autem sui individui hostis, qui vitam

suam si non aperte dilapidat, discrimini tamen exitij, vltro committit; quod facit qui vult secari. Sanè mutilatione hanc perparum abesse à caede, argumento est, quod in iure, mors & abscissio æquiparantur quoad peccatum graue, irregularitatem, & dispensationem, ut notat Balthasar Gomesius Amescua l. 1. de potestate in seipsum c. 9. n. 12. post Glossam in Clement. vnicam *de homic. & Syluestrum V. homicidium* 3. q. 3. Argutius verò est, quàm solidius, quod adducit ex Baldo l. *reos C. de accusation. nempè idcirco exfectionem insimulari cædis propriae*, quia tollit vitam membri: Ea quippè vita, non est vita hominis totius, quamuis sit vita alicuius pertinentis ad hominem. At cædes, est iniuria totius hominis.

11. Potest verò praeterea hæc misanthropia & auersio à proprio individuo. declarari cum eodem Baldo ibidem num. 5. & Gregorio Lopes glossa 2. l. 12. tit. 8. part. 7. per hoc quod exsectio. naturam individuam spoliat perfectione maxima, quam conferret pars abscissa. Nam inprimis, abscissione eius, tollitur facultas generatiua, quae est de huius naturae perfectione & complemento; ita ut in Christi quoque humanitate, fuerit hæc facultas; quia Christus fuit homo perfectus; reijciturque à Theologis S. Damascenus orat. *Quomodo ad imaginem Dei facti simus*, qui visus est hanc facultatem à Christi humanitate remouere. Huius facultatis pretiositatem, nulla assequatur oratio. Nam eius munus est, interuentu humoris prolifici in testibus elaborati, organizare corpus; & vitam auream, (ut sapiens vocauit,) hoc est vnionem cum corpore, efficere: quod adeò sublimè munus est, ut Arabes ad id praestandum, Colchodeam alibi explosam sint commenti. Nec multum fortè abest ab eis Terrullianus l. de anima c. 37. dicens, potestatem diuinæ voluntatis ministram, fingendi in vtero hominis paraturam modulari. Ipsimet Deo, hoc munus tribuit Scotus in 2. d. 15. & multi apud Leonicum Opusc. de virtute formatiua, fauentibus Lactantio l. de Opif. Dei c. 19. & S. Augustino l. 6. de Genesi ad liter. c. 13. & l. 1. de nupt. c. 13. quos permouisse videtur modus loquendi scripturae, Deum plasmatores nostrum & figuratores appellantis, Iobi 31. & Psal. 138. quod

tamen reuera non pertinet nisi ad summam huius muneris præcellentiam declarandam; quia vt rectè notauit Genebrardus in Psal. 28. *ad v. 9.* Scriptura omnes effectus abditos & insignes, adscribit Deo vt primæ causæ; vnde eum vocat *patrem niuis & glaciæ*; quamuis certum sit, hos effectus habere causam immediatam Deo inferiorem. Similiter ergò munus organizandi hominem, & viuendi animam corpori, iuxta scripturæ idioma, dicitur *diuinum*; quia est præcellens & occultum; tamen habet causam immediatam homini implantatam; nempe hanc ipsam, de qua ago, vim generatiuam, operantem interuentu seminis prolifici in testibus elaborati, quod vi formatiua pollet, vt rectè statuit Molina 1. p. q. 2. artic. 3. & Emmanuel Goës, autor Physicæ ac Ethicæ, Cursus Conimbricensis l. 1. de gener. c. 4. q. 26. artic. 1. qui rectè agnoscunt, multò magis micare Dei potentiam in prædictis muneribus per agens creatum obitis, quàm si ea seipso exequeretur.

12. Et vrget quidem hanc assertionem grauis difficultas, quæ non modicè angit Suarem disp. 18 Metaph. sect. 5. n. 5. quomodò res inanimata (cuiusmodi est semen,) possit actum vitalem edere, organizando corpus, illudque animæ coniungendo. Sed non est quod hîc excurram in difficultatè suo loco accuratè agitatam: Itaque supposita sententia longè communissima, quod vis generatiua per semen in testibus elaboratum præstet ea munera; liquidum est quanta sit pretiositas virtutis testibus insidentis; & in eis vt in officina ad id instituta à natura, elaborantis humorem prolificum adeò nobilium functionum proximum effectorem. Vt proinde multùm decedat homini quem talis perfectio deficit, à qua expedita & idonea in opus erumpere, *perfectus* appellatur. Idèd enim dicta est *Iuno perfecta* quæ nuptijs præesse credebatur; & *nuptiæ dicebantur perfectio*, iuxta veteres, vt alibi est annotatum.

13. Æstimari verò insuper potest, perfectio quam confert hæc facultas, eiùsque subiectum; penes integritatem. Nam bonitas entis absoluta (quæ idem est quod eius perfectio,) continetur integritate, qua inest rei quicquid ad eam pertinet absque imminutione vlla: idque S. Thomas 2. 2. q. 65. artic. 1.

ait esse secundùm naturam à Deo institutam. Deus eni nihil mancum fecit, nihil non plenum & integrum, quantum est ex seipso, sed omnia edidit in genere suo perfecta. Tollit ergò eam perfectionem in persona indiuidua, qui illam detruncat & plena integritate deijcit, abscindens partem corporis, cui tam nobilis facultas est implantata. Sanè perfectio magna in corpore fœmineo, censetur Virginitas; ita vt de communissima sententia, fas sit puellæ, cui spurcus quispiam tentet virginitatem eripere, confodere illum, si aliter non possit se indemnem præstare. Nec tantùm id posset, si esset periculum consensus in turpe opus, vel ei adiunctam fœdam delectationem; sed etiam posito quod certa esset se non cõsensuram, vel in opus, vel in consertam tali operi voluptatem; tamen amore suæ pudicitia, & ad retinendum florem suæ virginitatis illibatum, possit in pefarij contaminatoris vitam irruere. Atqui pudicitia illibata, in fœmina, & flos virginitatis; quoad materiale, continentur integritate sola corporis, non vt fit in Eunuchismo factitio, per refectionem totius alicuius partis, quod fabulari sunt qui hymenem inuexerunt, sed per meram diductionem partium non nisi contiguarum, quarum diuisione interposita, perit integritas, & flos illibatus illius corporis. Si ergò hæc integritas tanti fit in corpore fœmineo, vt secundùm prudentem æstimationem, vita potiùs abijci honestè possit, & licitè quoque possit iugulari aliter indeclinabilis inuasor; mirum esset, integritatem corporis multò maiorem, vnius partis non modicæ abscissione pereuntem, parui fieri, quasi nihil de huius naturæ indiuiduæ perfectione detrahatur.

14. Adhuc liquidius perspicietur, quanti sit, integritatem de qua agimus retinere, si recolantur bona & commoda quæ adiuncta habet; & è contrario dispendia & damna quæ eius abiectione contrahuntur. Dictum est hac de re fusè superiùs, tractando bona & mala Eunuchismi, quæ iuuerit recolare; nunc paucis dico Galeni verbis l. 1. de semine c. 7. [Conspicua est commutatio, quam subtractis testibus contingere animali, deprehendimus. Id enim reddi frigidius, certum est. Flaccescit quoque robur, non secùs ac senescentibus; venæ coarctantur,

sanguinis flos hebescit, minuuntur & arteriæ, pulsus relanguescit] Non dissimiliter Aretæus l. 1. c. 5. [Genitura vitalitatem impartiens, nos viros efficit, calidos, articulatos, hirsutos, vocales, animosos; ad intelligendum, operandumque valentes. Id viri testantur. Contra verò quibus non inest vitalis genitura, rugosi sunt, debiles, acutæ vocis, glabri, imberbes, effœminati. Eunuchi id manifestant.] Diligenter ista versat Andreas Laurentius l. 7. Anato. c. 7. q. 1. Concludit verò ex his Galenus, didymos esse membris omnibus nobiliores; quippe addictos conseruationi speciei, & calorem ac robur suppeditantes animali. Considerat item, cor quidem esse viuendi principium; didymos tamen (quod plus est,) principium esse benè viuendi, ob vbertatem vigoris quem in membra vniuersa corriuant.

15 Ipsorum verò, & partium, quibus annectuntur structura, est omninò mirabilis, cui proinde inferre vastitatem, & quæ Deus perfecit, destruere, non possit approbatione dignum videtur. Consultò abstineo longa in hoc argumentum excursione. Tantùm cum Lactantio l. de opif. Dei c. 13. exoptulandum est, aliquos esse qui ita brutescant, vt tam mirabili opere Dei ad fœditates abutantur, aut infames quæstus nundinentur, qua de re alibi. Nunc enim insistendo præsentis causæ, sufficit dicere; non satis sapere, qui tantæ nobilitatis & virilitatis membra, perinde ac vnguium præsegmina abijciat ac recisa velit; quibus nullæ opes, nullæ dignitates meritò conferantur; quasi non præter his omnibus priuum manere, quàm ijs membris per detestationem vtrò admissam, vel sibi illatam, carere. Iudicium est Claudiani l. 1. in Eutrop. Eunuchum, post descriptionem eius immensam potentiam.

Te grandibus India gemmis

Te spolijs Arabes ditent; te vellere Seres:

Nullus inops aded, nullum sic urget egestas,

Vt velit Eutropij fortunam & membra pacisci.

Nimirùm si sapiat, & rectè æstimet. Nam insanos aliquos vtrò sibi accersuisse hanc cladem, eamque ambuisse, spe longè despiciatoris fortis, quàm eius ad quam subiectus

erat Eutropius, infra referemus. Itaque non piguit cæcatos opum vel honorum cupiditate, in personam propriam sauos esse, & per immanem truculentiam opus Dei in se euertere.

§. 3. *Ius naturæ contra exsectionem, insculptum sensui omnium gentium, ubi stetit vicens ratio, & homines non obrutuerunt.*

1. Ius naturæ, à quo ordior, est omnium fundamentarium, quippe ipsi naturæ inustum à Deo autore. Est verò aded altè impressum, vt vix possit exsculpi, tamen aliquandò præ quantitate cœni, in quod homo se immergit, & nebulositate ac vliginum subuectarum ex humecta materiæ corporeæ colluue per ignem cuique adnatum, offundatur caligo menti, ita vt spiculus naturæ radius non modò in cæcutiente homine non micet, sed etiam extinctus planè videatur: quod docent qui lapidi & ligno accidunt, dicentes, *Deus meus es tu*; cum tamen lumen naturæ, signatum super nos, doceat, vnum esse Deum viuum & verum. Idem docent qui velut muta animalia feruntur in affectus naturæ lumine perspicuè indignos & res adamant à quibus alienissimi sunt alij, in quibus lumen internum non est obtenebratum. Et huiusmodi præter cætera est exsectio, à qua omnes gentes benè moratæ, apud quas humanitas stetit, nec transierunt in bruta, semper abhorruerunt. Pauca quædam gentes flagitijs omnibus inquinatissimæ, eam sunt amplexatæ, inter alia pleraque dedecorantia naturam rationalem, quam abdicasse sunt visæ.

2. Ius ergò naturæ fert, opificium Dei seruandum esse integrum; nec esse euertendum, quod est à Deo sapientissimè ac prouidentissimè constitutum; itémque consulendum esse conseruationi generis nostri: cum qua integritate & conseruatione, pugnat exsectio. Hoc ergò ius euicit in omnibus ferè populis, vt exsectionem auersarentur, vel etiam planè ignotam haberent. Ex hoc sensu, Rex Assyrius apud Lucianum l. de Syria Dea, deprehensa Combabi exsectione, sic in eum exclamauit. [O Combabe, cur magnum hoc malum perpetrasti? Cur autem te ipsum indigno aded facinore, solus viro-

rum, deformasti? Non ita prorsum hæc laudo: hæc ò infœlix qui talia quidem sustinuit, qualia utinam neque te pati, neque me aspicere vnquam contigisset.] Dandamis item Brachmanes, apud creditum Ambrosium l. de moribus Brachmanorum, agens cum Alexandro. [Audimus (inquit,) quod à masculis vestris partem quandam corporis amputatis, in muliebremque sexum conuertere gestiatis; & quod sit apud vos talis homo, qui neque generare vt vir, neque parere possit vt mulier; & qui in suum tantum dedecus & in suam viuat iniuriam. Quis talem humani generis præuaricationem, & tam miserabilem casum, etiam cogitando, non doleat?] Diocles apud Lucianum in *Eunucho*, contendens Bagoam Eunuchum repellendum esse à professione philosophiæ, & pingui stipendio decies mille nummorum ei professioni adiuncto; [illud aiebat, nefas esse, vel conari, aut proponere Bagoam, vt cum philosophiæ studio, cumque pulcherrimis illius præmijs commercium haberet, qui quidem Eunuchus esset. Imò hoc hominum genus non solum ab eiusmodi contubernio secludi oportere, verum ab ipsis etiam sacris & vasis puris; breuiter ab omnibus publicis cœtibus eijci, ostendens inauspicatum quoddam & occusu infaustum fore, si quis manè domo egressus, vel videat istiusmodi quippiam. Atque hac de re multis verbis diserebat; affirmans, Eunuchum neque virum esse neque mulierem, sed quiddam vtrinque compositum & conflatum, planèque monstrum, ab hominum natura, specièque alienum.] Rursus idem Lucianus dialogo *Amores*, fœdam excisionis originem, ad detestandam pæderastiæ fœditatem reuocans; [Dixeriis verò (inquit,) eouisque Tyrannicæ violentiæ audaciam progressam esse, vt iam & ferro sacrilego naturam quodammodò deprædentur, ac marium virilitate exhausta & exinanita, inuenerunt voluptatis superuacaneos & appositivos modos. Miseri autem illi & infœlices, vt eo magis pueri sint, iam ne viri quidem amplius manent, ambiguum naturæ duplicis obscuramentum, cum neque ad quod nati sunt conseruentur, neque id ad quod transiere, habeant. Flos autem ille qui in iuuentute adest ac manet, in senium

præma-

præmaturum marcescere ipsos facit. Simul enim inter pueros numerantur, & iam consenuere, nullum virilitatis interuallum habentes.] Quæ Mamercus apud Valerium l. 6. c. 7. repellens Genutium, in Eunuchos intorquet, legere est apud ipsum Valerium. Ammianus autem l. 14. describens stipatas Eunuchis matronas Romanas, sic habet. [Postrema multitudo, spadonum, à senibus in pueros desinens, coloris obluridi, distortaque lineamentorum compage deformis, vt quaquà incesserit quisquam, cernens mutilorum hominum agmina, detesteretur memoriam Semiramidis, Reginæ illius veteris quæ teneros mares castrauit omnium prima, velut vim iniectans naturæ; eandemque ab instituto cursu retorquens, quæ inter ipsa oriundi crepundia, per primigenios feminis fontes, tacita quodammodò lege, vias propagandæ posteritatis ostendit.] Phædra Terentiana, Dorum Eunuchum cum indignatione & auersatione, *monstrum* hominis appellat, in *Eunucho* Act. 4. sect. 4. Hermotinus apud Herodotum l. 8. Panionium executionem, vocat omnium post homines natos sceleratissimum, qui ex nefandissima negotiatione quæstum faceret. Exsecabatur enim vt diuenderet, pretiosiores futuros ob diuturniorem vsum nefarium. En sensum Assyriorum, Brachmanorum, Græcorum, Romanorum, de indignitate executionis, eiusque pugna cum natura humana.

3. Apud solos Persas viguisse passim vsum executionis, admitto, & latè id monstrat qui de eorum rebus scripsit Briffonius l. 2. pag. mibi 217. primùmque in Spada, Persarum vrbe excogitam hanc humani corporis lanienam, prodidit Stephanus l. de vrbibus.

Hæreo, an quando in has Persicas sordes stylum demisi, premendus sit fœdus nefarij inuenti scopus, cui attingendo excogitata est hæc humani corporis diuexatio. Video me in loco putentissimo versari: Sed non est quod de alieno flagitio erubescens, exhorream eius refectionem, intentus in obstruendum cradelitatis cursum. Poterunt enim qui ex alio nunc sine patrocinantur executioni, fœda eius initia contemplati, à tali patrocinio facilius auocari. Ipse D. Hieronimus exemplo præi-

N

uit. Nam l. 1. in Iouin. c. 21. periclitantem se videns de verecundia si Iouiniani spurcis quæsitis responderet, quasi inter necessitatis ac pudicitia symplegadas constitutus, hinc atque inde pudoris vel causæ naufragium, extimescens; concludit tamen, melius esse clausis, quod dicitur, oculis Andabatarum more pugnare, & in odiosum argumentum ruere, quàm causæ deesse; compulsus (vt ait) loqui & insipiens fieri: Idem vobis hic vsuuenit, originem primam exectionis proponere & inde eius turpitudinem eruere aggrediētibus. Persis ergo apud quos exectio vel primùm excogitata est, vel primùm inualuit plurimùm, quantum ex probatis autoribus intelligitur, diri inuenti nefandum consilium, ex eo susceptum constat, quod cum haberent greges formosorum, quorum tanquam pecorum emulgerent pulchritudinem (vt loquitur Clemens l. 3. Pædagogi c. 4.) longiorem patientiam impudicitia in misellis captarent, per nonnullam puerilis formæ prærogationem, vt M. Seneca l. x. controu. 4. loquitur & expressit Petronius illis in Satyrico carminibus c. 76.

*Heu pudet effari, periturâque prodeve fata;
Persarum ritu male pubescentibus annis,
Subripuere viros, exectâque viscera ferro
In venerem fregere; atque vt fuga mobilis eui
Circumscripta morâ properantes differat annos,
Quærit se natura, nec inuenit.*

Item Claudianus l. 1. in Eutropium Eunuchum.

*Persica ferro
Luxuries vetuit nasci lanuginis umbram;
Seruatâque diu puerili flore cœgit
Arte retardatam veneri seruire inuentam.*

4. Proh spurcos natales Eunuchismi, & quidem apud nationem omnibus spurcitijs inquinatam, cui patres cum filiabus, filios cum matribus, fratres cum fororibus, per caprinam libidinem, (vt loquitur Clem. 3. Pæd. c. 8.) misceri innoxium fuit, detestante meritò & tragicè conclamante Agathia l. 2. Nec contenta gens propudiosa pellicum gregibus quos prodit Suidas V. Ἀρβαστίκους & V. Μασσαργοί, etiam pæderastiam adiunxit.

Quod enim Ammianus l. 24. hoc scelus à Persis amolitur, audiendus nullo modo est, in tanta apud alios tenebricosissimi operis luce. Hoc enim Herodotus lib. 1. & 6. & 8. ac sæpè aliàs; hoc Plutarchus l. de malignitate Herodoti, & adducti proximè Claudianus atque Petronius, alijque innumeri prodiderunt. Nec principio gentem truculentam æquè ac turpem, ob alium finem exsecuisse mares, quàm ad infandi operis vsu, (quamuis postea ad Gynæceorum curam, & alia pleraque ministeria visi sunt cōmodaturi,) argumento est, quod non quoscunque, sed eos tantùm qui forma præcellerent, exsecabant; vt habetur ex Herodoto l. 6. & Dione Prusæo orat. 21. & consonat illis Iuuenalis Satyra x. de Persarum imitatoribus in ea porcinitate, dicens,

Nullus Ephebum

Deformem seu castravit in arce Tyrannus:

Nec prætexitatum rapuit Nero Loripedem, vel

Strumosum atque viro pariter giboque tumentem.

Ventriosos enim esse deformes, & ipse contuitus monstrat; & sensus fuit antiquorum; qui Socratis deformitatem corpoream inde monstrabant, quod simus esset ac ventriosus, vt est apud Maximum Tyrium.

5. Eundem detestandum finem exectionis, præferunt illa Senecæ in ipsa clausula libri primi de ira, vbi monstrans nihil esse in ira magnum, excurrit in alia vitia, in quibus negat aliquid esse magnum, quantumuis aliquid videantur habere magnum; & nominatim de libidine id ita asserit. [Videatur & libido, magni animi. Transnatat freta, puerorum greges castrat, sub-gladium mariti venit vxor morte contempta. Omnia ista, non refert, in quantum procedant extendantque se; angusta sunt, misera, depressa.] Itaque apertè agnoscit Senecæ, castrationem in pabulum turpitudinis à libidinosis potentibus curatam. Et idem disertè habet Libanius in Apologia patris pro filio, captato à Tyranno quod enim ante abductionem filium sua manu occidisset, reus factus, excusauit necessitatem cædis ex infamia filio obuentura per exectionem & virilitatis exemptionem, vt esset Tyranno quod sexus non ferebat,

& spurcis hymenæis addiceretur. Huc collimarunt nero in Sporo, Drusus in Lygdo, Rex Persa in Bagoa, & quotquot fœminam in viro reperire studuerunt. S. Cyrillus adductus à Suida V. *Spado* hos planè exfectioni natales assignat; vnde in eam conclamat contentissimè. Ioannes à Vouerem in Petronij Satyricon c. 79. idem tribuit S. Cypriano Epistola ad Donatum, quia ait; [Morum quanta labes, quæ probrorum fomenta, quæ alimenta vitiorum, histrionijs gestibus inquinari, videre contra ius & fœdus nascendi, patientiam incestæ turpitudinis elaboratam? Euirantur mares, omnis honor & vigor sexus, enervati corporis dedecore emollitur; plûsque illic placet, quisquis virum in fœminam magis fregerit. In laudem crescit ex crimine, & eo peritior quo turpior iudicatur.] Quibus verbis spurcos exfectionis natales quos astruimus, insinuari à S. Cypriano existimat autor prædictus, nec non Doufa eundem Petronij locum excutiens.

Explicatissimè id ipsum tradit Fabius l. 5. Instit. c. 12. conferens comptos Oratores, & speciosorum verborum aucupes, negligentes virilitatem orationis, cum mangonibus puerorum, qui ferro lenocinabantur elegantia. Peruersè profecto. Nam Fabius, [mihi naturam intuenti, nemo non vir, spadone formosior erit: nec tamen auersa vnquam videbitur ab opere suo prouidentia, vt debilitas, inter optima inuenta sit. Nec id ferro speciosum fieri putabo, quod si nasceretur, monstrum erat. Libidinem iuuet, ipsum effœminati sexus mendacium; nunquam tamen hoc continget malis moribus regnum, vt si qua pretiosa fecit, fecerit & bona.] Hoc mendacio ait iuvari libidinem: Imaginatio quippè infamis pædiconis, erga exectum, fortior erat, quæ erga non minutum apprehensione virilitatis percelleretur. Præterquàm quod mollitudo maior, & succus plenior carniû in execto, turpitudini velificabatur. Teneriores siquidem & succidiores fieri carnes per exectionem, (vt docet Galenus l. 3. de alimentis,) monstrant capi, & verueces, ac porcæ, quibus exemplis vitur idem Galen. l. 1. de femine 15. Et nouitio inuento gallinas in eum finem castrari, inductum est, vt scribit Ioannes Bruyerius l. 12. de re cibaria c. 4.

Indèque factum, vt turpissimus Lydorum Rex Andramites, quod ex Athenæo atque Galeno habent Brodæus l. 5. Miscell. c. 3. & Alexander neapol. l. 2. c. 25. (alij vt hesychius de vir. illust. in *Xantho Lydo*, id Gygi, æquè Lydorum Regi tribuunt,) induxerit in vsum, Eunuchas facere mulieres, id est, exsecarè. Fallitur enim Franc. Lucas Matth. 19. qui *Eunuchas mulieres*, censet fuisse quas Græci vocant *ἀρσύρας*, id est *impertusas*. At hoc est longè aliud connubij impedimentum, præ nimia obseratione, ob quam mulier est viro planè inperuia, ita vt nequeat excipere vnde mater fiat. Latè de hoc coniugij obice Couarr. Tract. de frigid. & malefic. q. 1. Nec aptè quoque Alexand. Nepol. proximè adductus, ab exemplo Regis Lydi, manasse putat circumcisionè mulierum apud Ægyptios, teste Strabone l. 17. Sed longè discrepauit Eunuchizatio mulierum ab circumcisione illa, quam item adhibebant Creophagi in Arabia, vt Strabo notat l. 16. Fiebat autem pelliculæ cuiusdam externæ recisione. Eunuchizatio autem fiebat, testium intus auditorum ad qualecunque semen conficiendum idoneorum, exectione: idque in mulieribus longè maiore, quam in maribus vitæ periculo fieri, monstrat nancelius l. 7. Analog. Microc. c. x. Problem. 6. Sed tanti fuit, fœditatem pascere, & vnde-cunque captare flagitij illecebram.

Erubesco ista versans, & quantumuis parcè attingens. Sed ita necesse fuit, inquirenti in primos natales exfectionis; è quibus liquere puto, quàm & ipsa sit fœda, ac detestanda. Et ex hac turpissima exfectionis origine repetendum est dedecus ac ignominia eorum qui exectionem subibant. Nam sæuam infamiam euiratorum apud ipsos Ethicos, monstrant illa patris excusantis cædem filij à tyranno ob formositatem captati, & per eum exsecandi si abductus fuisset. Opponentibus enim futurum fuisse, vt denique remitteretur domum suam, reponit nulli sibi fore consolationi habere filium notis infamæ corporum, ab omnibus sacris arcendum, nullius festi participem futurum, ad nullos cœtus, & conciones, ac certamina admittendum, repellendum ab omnibus victimis, [Nam nõnne etiam, appellatione obliterata, à contumelia nuncuparetur? Egregia

verò vita, ac famulos quidam suos, aduersos intueri posse? Quid igitur? Oportuit ne viuentem expetere mortem, cum integrum esset, morte talem deuitare vitam? At uiuit nunc, etiam post obitum, quippè cantu celebratur: Tunc autem viuens, mortuus fuisset, mutus ab ea redditus quæ perpessus fuisset:] Ex antecedentibus tamen aperte liquet, hanc infamiam non executioni soli fuisse adiunctam, sed subsequenti eam turpis vsui, in quem fiebat executio: Et verò S. Iustinus Apolog. ad Antoninum executiones ad professionem impudicitiae factas asserit, & confirmat ex Sacerdotibus Matris Deorum. Ut non esset alia causa auersandi executiones, quam quæ ducitur ex adedè propudiosis eius iniurijs, non posset videri leuiter concepta eius detestatio.

§. 4. Iura ciuilia contra executionem.

1. Tam iusta est detestationis detestatio, vt iura omnia profana, & profana & sacra, aduersus executionem conclamarent, tanquam probrosissimam, & Reipublicæ apprimè noxiam. Attingam quæ varia humana iura ex vtroque foro in hanc rem edixerunt; non accuratè colligens omnia, quod immensæ foret operæ, sed libans selectiora, initio facto à iure ciuili.

Affulgente spiculo naturæ lumine, legislatores Ethnici seuerissimis edictis coercuerunt abscissionem, ac etiam quamcunque eurationem, vt constat ex l. *hi quoque ad ff. l. Cornel. de sicarijs*: quo titulo l. 4. proponitur insigne edictum Adriani ad alias leges anteriores alludens, his verbis. [D. Adrianus rescripsit. Constitutum quidem est, ne spadones fierent: eos autem qui hoc crimine arguerentur, Cornelie legis poena teneri, eorumque bona, meritò fisco meo vindicari debere: sed & in seruos, qui spadones fecerint, ultimo supplicio animaduertendum esse. Planè si ipsi qui hanc iniuriam passi sunt, proclamauerint, audire eos præses prouinciæ debet, qui virilitatem amiserunt. Nemo enim liberum, seruumue, inuitum, sinentemue, castrare debet, nec qui se sponte castrandum præbere debet. At si quis aduersus edictum meum fecerit Medico quidem qui exciderit, capitale erit: item ipsi qui se sponte

excidendum præbuit.] Ita Adriani rescriptum compendio retulit Ulpianus lib. 7. de Officio Proconsulis & additur mox tit. cit. ex Paulo I. C. lib. 2. de Officio Proconsulis, eos quoque qui Thlibias faciunt, ex Constitutione Adriani ad ninium Hastan, in eadem causa esse, qua hi qui castrat. Item ex Venuleio Saturnino lib. 1. de Offic. Procons. mox additur, eum qui seruum castrandum tradiderit, multari parte dimidia bonorum, ex Senatusconsulto quod Neratio Prisco & Annio vero Consulibus factum erat.

2. Sicut autem ex Paulo I. C. habemus vnam Adriani Constitutionem contra eos qui executionem libentes admitterent, aut facerent: ita ex Ulpiano habetur, ante Adrianum constitutum esse, ne quid tale fieret. Verisimile enim est Adrianum, cum dixit, *Constitutum est*, non respexisse ad suam Constitutionem memoratam à Paulo, quæ fortassis fuit posterior ea, quam Ulpianus retulit. Quid si etiam fuit eadem, cum Ulpianus non notet ad quem fuerit directa ea Adriani constitutio quam memorat? Hoc autem supposito, quod ante Adrianum fuerit constitutum ne fierent Eunuchi, inquit Brissonius l. 2. selectar. Iuris antiquit. c. 21. cuius fuerit ea constitutio anterior; & responder, fuisse Domitiani, qui teste Suetonio in *Domitiano* c. 7. [Castrari mares vetuit. Spadonum, qui residui apud mangones erant, pretia moderatus est.] Eusebius in Chronico, hoc Domitiani edictum consignat anno Christi 85. Eò spectasse hac Constitutione Domitianum, vt Sanctior Tito fratre videretur, qui in delicijs execos habuerat, notauit Dio in *Domitiano*. Et hæc est lex illa Domitiani, quam spurcus palpo Martialis, qui sub Domitiano florebat, extulit omninò multis locis quæ signat Læsius Bisciola t. 1. hor. subsec. l. 1. c. 22. Difertè l. 9. Epigr. 9. ad ipsum Domitianum, præfatus de eius concitatione in Maltupratores,

Non tulit Ausonius talia monstra pater:

Idem qui teneris nuper succurrit ephebis,

Ne faceret steriles sana libido viros.

Et paulò anteriùs Epigr. 7.

Tibi summe Rheni Domitor, & parens orbis,

*Pudice princeps, gratias agunt vrbes:
Populos habebunt; parere iam scelus non est.
Non puer avari sectus arte mangonis,
Virilitatis damna maret erepta.*

Sed disertissimè l. 7. Epigr.

*Lusus erat sacra connubia fallere tades
Lusus & immeritos exsecuisse mares.*

*Vtraque tu prohibes Casar; populisque futuris
Succurris, nasci quos sine fraude iubes.*

Nec spado iam, nec mæchus erit te præside quisquam

At prius (ô mores!) & spado, mæchus erat.

3. Quod pudicum principem vocabat hic palpo Domitianum, addens eodem l. 7. Epigr. 4. Debet tibi Roma, quod pudica est, accipiendum est, vt ab assentatore scriptum. Nec sanè adscribentur qui sciunt Domitiani incestas cum nepte nuptias, & qui apud Philostratum l. 7. vitæ Apollonij c. 17. legerint, eum adolescenti speciosissimo, quod in captatum ab ipso Imperatore probrum, consentire nolisset, mortem crudeliter intulisse. Sic docuit Domitianus Romam pudicam esse, sic dici potuit, pudicus princeps. Quomocunque tamen ipse vitam composuerit, (& certum est composuisse pessimè,) lex eius in executiones, fuit honestissima, nec à Martiale tantùm celebrata, sed etiam à Statio l. 4. Sylu. carmine, qui titulus *Via Domitiana*, vbi ait de eo.

*Qui fortem vetat interire sexum;
Et Censor prohibet mares adultos,
Pulchra supplicium timere forme.*

Idem lib. 3. eiusdem operis, carmine de Coma Earini, laudans hoc edictum Domitiani.

*Nondum pulchra Diuis clementia cæperat ortu
Intactos seruare mares. Nunc frangere sexum
Atque hominem mutare nefas; gauisæque solos
Quos genuit natura videt, nec lege sinistra
Ferre timent famula natorum pondera matris.*

Et mirum est, principem apud quem omnia poterat Earinus Eunuchus, Martiali l. 9. Epigr. 12. & 13. ac 14. laudatissimus in Eunuchorum

Eunuchorum abolitionem contulisse operam. Aliud volebat. Apollonius apud Philostratum l. 6. vitæ c. 17. cum de Domitiano dixit, *eum fecisse terram Eunucham*. Id enim pertinet ad aliud Domitiani edictum, quo vetuerat feri in Asia vites, & excindi in prouincijs vineta iusserat; siue quod vini vbertate excitarentur seditiones, siue quod exiltimaret, nimio vinearum studio negligi arua, vnde frumenti summa inopia. Quam ob causam edixit Domitianus, ne quis in Italia nouellaret, (inquit Tranquillus in Domitiano;) vtque in prouincijs vineta succiderentur, relicta vbi plurimùm, dimidia parte. Idque est, quod in eo collaudat loco annotato, Staius, cum ait,

*Qui caste Cereri, diu negata
Reddit iugera, sobriâsque terras.*

Et sic Eunuchas fecit terras, iussis excindi vinetis. Quamquam addit Suetonius, eum nō perseuerasse rem exequi. Quinimò missus ad eum legatus eam ob causam Scopelianus, non solùm euicit vt impunitum esset vites serere; sed etiam impetrauit, vt pœna irrogaretur abstinenti eo munere: Tanta fuit in legato dicendi facultas, & in Domitiano flexibilitas.

4. Decessoris sui legem in executiones, firmasse neruam, autor est Dio, & vixit etiam postea ea lex sub Adriano, (vt vidimus,) nec non sub Antonino, & successoribus veris: Nam tunc floruit S. Iustinus, qui testatur, adolescentem Christianum, ad amouendas suspiciones falsò de Christianis excitatas, petiisse à Præfecto Augustali, executionis legibus vetitæ facultatem, vt infra referam. Non petiisset sanè eam facultatem, si lex euigisset ea ætate. Sed & Vlpianus qui sub Alexandro Seuero claruit l. 27. ff. ad l. Aquil. ex Viuiano refert, si puerum quis castrauerit & pretiosorem fecerit, cessare Aquiliam; sed iniuriarum esse agendum, aut ex edicto Ædilium, aut in quadruplum. Non ita Constantinus, cuius rescriptum ad Aurelium Ducem Mesopotamiæ, refertur lib. 4. Cod. tit. 42. qui est de Eunuchis in hæc verba [Si quis post hanc sanctionem, in orbe Romano Eunuchos fecerit, capite puniatur: mancipio tali, nec non etiam loco, vbi hoc commissum fuerit, domino sciente & dissimulante confiscando.] Apparet, optimùm Prin-

cipem humanorum corporum deformationem ac mutilationem habuisse exosam; cum & faciem inuri characteribus, (ut olim usu receptum erat,) inhibuerit, edicto quod extat in Cod. Theodos. l. 2. *de penis*; & nunc integritatem corporum per Eunuchismum violari vetuerit, non qualicumque multa imposita, ut Vivianus statuebat, sed sub pœna capitis ut fecerat Adrianus, cuius legem tunc (ut videtur,) laxatam, innouauit, & seruatam omninò voluit. Nouellam 60. Leonis cognomento Sapientis, in eandem sententiam, profert Bassamon ad Canonem 24. Apostolor. Alia aliorum Principum decreta ad eandem mentem, attingam infra varijs occasionibus. Nam sæpè sæpiùs, hæc hydra ex propudiosis finibus identidem repullulans, recisa est; ita ut in nouella Constitut. 142. Iustinianus dicat, *exectionem post tot retrò Principum sanctiones*, non esse absque condigna ultione permittendam. Addensat ea iura ciuilia Petrus Gregorius lib. 7. Syntagm. c. 2. & lib. 36. cap. 16.

5. Sed non potest absque insigni veritatis, pro qua satagimus, iniuria, prætermitti ius nouum à Iustiniano conditum, Constitutione illa nouella 142. vbi præfatur, multos retrò Principes, & eos qui Eunuchos facerent, animaduerti iussisse; nonnullos tamen paulò ante ausos esse tam impio facinore se inquinare, & supplicijs addictos esse, & ne sic tamen temperari impia actione: & in tantam multitudinem excurrere hanc nequitiam, ut è nonaginta excisis, ægrè tres euaserint incolumes. Hæc præfatus Iustinianus, & contestatus se astringi vi muneris concrediti, tanto malo prospicere, subdit. [Sancimus igitur, ut qui in quocunque Reipublicæ nostræ loco, quamcunque personam castrare præsumunt, aut etiam præsumperint; siquidem viri sunt qui hoc facere præsumperint, aut etiam præsumunt, idem hoc quod alijs fecerunt, & ipsi patiantur: Et si incolumes euaserint, tam bona eorum addicantur fisco, quam ipsi mittantur in gypsum, vbi locorum per omne vitæ suæ tempus esse debent. Sin vero mulieres sint, quæ id egerint, afficiantur & ipsæ supplicio, & bona earum addicantur fisco, mittanturque in exilium, ut ex quo puta-

uerint aut putant impium se lucrum assecuturas, ex eo supplicia simul, & bonorum amissionem sustineant. Porrò & eos qui ad hoc mandatum dederint, obtulerintve personas, aut etiam domos, vel locum aliquem ad hoc præbuerint aut præbent, siue viri sint siue mulieres, eadem subire supplicia iubemus, ut potè qui iniustæ huius actionis testes facti sunt.] Addit multa de seruorum qui Eunuchi facti fuerint, assertionem in libertatem, & emancipationem ab herili potestate, ut eo dispendio permoti domini, ad hoc flagitium non conuiuerent; & multò magis ab eo patrandò vel amandando absterrentur: Se verò nunquam passurum, ut tot cædes dissimularet. [Si enim barbari (inquit,) simul atque nostra de hoc audierunt mandata, hæc custodierunt; quomodò tandem permittemus, ut post tot retrò Principum sanctiones, tale quid denuò sequatur, & inultum relinquatur in nostra Republica?] Quod ait de Barbaris ad sua præscripta de hac re illicò inflexis, pertinet ad Absagos, gentem Barbaram, ad Caucasum degentem, quam Iustinianus per suos Duces subegit, vetuitque deinceps abscindere pueros pro usu apud eam inolito; quod ex ea ora ferè peterentur Eunuchi, Imperatorum Cubicularij. Rem narrat Euagrius l. 4. histor. c. 22. Optimè verò habet, quod gens rudis & lanienæ huic assueta, audito Iustiniano dedocta errorem, abstinuerit illicò, tanto tamque inolito, & lucroso in speciem flagitio.

5. Ex his patet meritò iuris ciuilis DD. auersari exsectionem, tanquam iure quod profrentur proscripam. Et Alcuius quidem l. 7. *parerg. Iuris c. 23.* ita concitatur aduersus hanc atrocitatem, ut diferè pronunciet, in iure ciuili prohibitum omninò esse hoc pœnæ genus; nec aliqua ratione sinere constitutiones, castrari homines: siuè quod fiat hoc modo iniuria naturæ, siuè quod id pugnet cum publica utilitate, quæ in suscipiendis liberis versatur: rejicitque Oldradum, qui consilio vltimo pronunciarat, Iudæum aut Gentilem, Christianæ commistum, non prætextu matrimonij (quod capitale esse constitutum est l. *ne quis Christianam C. de Iuda. & l. 1. C. de nupt. Gentil.*) sed ex intemperantia, amputatione virilitatis

esse puniendum ut quidam fecerant. Hoc iudicium, Alciatus Ianijs, non Iurisperitis quadrare existimat; in iure autem ait prohibitum omninò esse hoc pœnæ genus. Idem tradit Guliel. Benedictus ad cap. *Raynuius* de Testam. V. *qui cum alia* à n. 16. & 17. æquiparans hanc partem, faciei; cuius est potius spectare tormenta, quàm perpeti, eo quod sit instar cœlestis pulchritudinis figurata, ut habetur ex edicto Constantini relato l. *in metallum* C. *de pœnis*. Illud insuper Benedictus specialiter considerat; in hoc crimine, sicut in crimine læsæ maiestatis procedi posse, etiam capitaliter contra absentem. Nam hoc quoque flagitium, & contra maiestatem diuinam corporis nostri effectricem; ac etiam contra humanam naturam, cuius erga singula indiuidua humana, autoritas agnosci debet suprema, secundum Deum. Addit insuper Benedictus num. 17. adeò atrox esse crimen exsecantis, ut (quod iam supra retuli) difficiliùs Princeps indulgeat veniam castranti, quàm homicidæ, quod re ipsa contigisse notat in Præfectura Cadurcensi anno 1482.

7. Hæc quamuis ita se habeant, tamen perperam Benedictus, & Alciatus, affirmant, nusquã in iure admitti hoc pœnæ genus; cum disertè Iustinianus nouella Constitut. 142. decernat exsecutori exsecutionem; postèque aliquandò hanc pœnam iustam esse, monstratum est §. 1. Tamen quod isti DD. tradunt, (extra euentum pœnæ condignæ alicui sceleri, qualis §. illo primo est expositus, & aliquot exemplis illustratus,) de capitali pœna huic noxæ inferenda, approbandum est, tanquam in tot iuribus annotatis expressum. Ideòque passim recipitur à Iurisperitis, siuè ad l. 4. ff. *ad l. Corneliam de sicarijs*, ubi Hippol. de Marsilijs, siuè ad l. 1. C. *de Eunuchis*, ubi præclare Baldus. Et addendi sunt Menochius l. 2. de arbitr. casu 570. Iacobus Dambouderius in Praxi Crimin. c. 88. n. xi. Petrus Gregorius l. 7. Syntag. c. 2. à num. 12. & lib. 36. cap. 16. Gomefius ab Amesca l. 1. de potestate in seipsum cap. 21. num. 5. Petrus Ærodius lib. 3. rerum iudicat. titulo 8. cap. 1. aliàs lib. 5. tit. x. cap. 1. Petrus Placa in Epitome delictorum c. 25. Paulus Christianus rerum in Belgio iudicatarum volum. 3. decis. 65. Hi

omnes agnoscunt, iuxta leges, castratorem de quo agimus, esse reum mortis.

Quæ cum ita sint, mirari subijt iudicium quod non ita pridem prodijt ab Abbate ius gladij habente, latum in obnoxium sibi Priorem. Comperta narro Homo nequam, moderator Parthenonis, non horruit supergredi in negotio fratrem suum; & illum fratrem qui benignitate supra quàm dici potest admiranda, dignatus est dici frater noster. Eius sponsæ spurcus tenebrio, factus est; quod apud Optatum Felix Idicrensis, & Urbanus Formensis Donatistæ, alijs; quas cum matres inuenissent, fecerunt mulieres. Quid pudenti calamo, tetrum scelus obuelo? Semouenda sunt verborum perizomata, & retegenda cum detestatione turpitudine. Filius serpentis, minister Diaboli, violator templi Dei (flores sunt quibus Ambrosius l. ad Virginem lapsam c. 9. corruptorem sacrilegum respergit;) vas Christo oblatum, furiosa temeritate scœdauit, & Virginem Christi fecit tuguriù Diaboli. Ac ut testis iniquitatis est peccatum, (iuxta D. Basilij observationem ad illud Isaia 5. *Veh qui trahitis iniquitatem in funiculis*, firmatam à S. Gregorio, 33. mor. c. 12. ad illud, *& fune ligabis linguam eius?*) abyfso abyfsum inuocante, scelus sceleri agglomerauit, cultro admoto virilitate se spolians; ut haberet quod excusaret, si accusatione sceleris vrgeretur, & de gradu ac pingui beneficio periclitaretur. Nec tamen potuit infamis patratore, Vagitano arguente; per interpositam exsecutionem, operire nequitiam. Deprehensus, cum dedendus esset quæstionario, & obnubendus à liqore, permissus sibi est tanquam qui satis luisset nefariam libidinationem. Pro deformatione autem diuini operis, & scœuitia in seipsum, indemnus fuit. Itaque duplici morte dignus corruptor; & ob stuprum scilicet sacrilegum ex l. *si quis non dicam* C. de Episc. & Cler. & ob suimet truncationem æquè capitalem, ex prolatis proximè legibus; vtramque euasit; quod (ut dicebam) mirari subijt.

§. 5. *Ius diuinum positium, eunuchizationem proscribens.*

1. Duplex est ius diuinum; nempè naturale & positium.

Quam ius diuinum naturale ab executione abhorreat, haftenus monstratum est; Et quia hoc ius, est lumen vultus Dei super nos omnes signatum, monstratum simul est, omnes gentes quæ hoc ius diuinum digito Dei in mentibus suis inscriptum, immanitate morum & præternaturali feritate non obliterarunt, eidem instituto inhæsisse, & executionem habuisse exolam. Nunc ius diuinum posituum attingendum est, quod lege ad hebræos data continetur. Nam alia lex positua diuina quæ Christianos dirigit, non descendit ad hoc interdictum in particulari; contenta ut ius naturæ retineretur, quod & in plerisque alijs iure naturæ indictis, eive primario diuino iuri consentaneis, obseruauit.

2. In lege igitur antiqua, quàm Deus improbauerit Eunuchismum omnem factitium, intelligi inprimis potest ex c. 22. Leuit. vbi num. 24. in hæc verba præcipitur. *Omne animal quod vel contritis, vel tunsis, vel sectis ablatisque testiculis est, non offeretis Domino: & in terra vestra hoc omnino ne faciatis.* Illud hoc non refertur ad oblationem; quasi sensus sit, nihil tale Deo offeretis in terra vestra. Nam oblatio animalium ex voto facta, de qua ibi agitur, seorsim ab oblatione facta in Sacerdotis usum, spectabat eorum immolationem, quam liquet non potuisse fieri in tota terra Israël, sed tantum in loco determinato, quem Dominus sibi delegisset ad sacrificia ibi peragenda. Quare illud hoc non faciatis, referendum est ad contritionem, tunsionem, aut sectionem, atque abscissionem testiculorum animalis; quas actiones Deus nullo pacto voluerit fieri in vniuersa terra populi sui; cum ob rationem generalem, fundatam in violatione diuinæ fabricæ, cui veluti censorem & reprehensorem se statuit qui animalis corpus à Deo structum detruncat, aut mutilat; tum ob rationes mysticas complures, quas S. Cyrillus lib. 14. de ador. & Radulphus Flauiniacensis ad hunc locum, alijque persequuntur. Admittunt eum quem dixi planum literæ sensum, Abulensis, Caietanus, & alij, nihil veriti priuare hebræos usu caporum. Imò id spectasse Deum putant, ne hebræi carnibus illis tenerioribus ac sapidioribus vescentes, Gentibus assimilarentur; quæ studiosè seruientes abdomini, captabant illas

gulæ illecebras. Difficilius est, quod de equorum, & tauro-rum usu opponi potest. Nam equi non castrati, sunt intractabiliores: & tauri non emasculati, incommodiores sunt ad usum agriculturæ. Qua ex causa aliqui, contra planum quem diximus literæ contextum, admittunt, extra usum sacrificij, adhiberi potuisse bruta execta apud hebræos. Verum nihil est necesse, ob ea incommoda literam euertere: cum falsum sit, equos integros ad uestionem, & tauros non exectos ad agriculturam, vsui simpliciter esse non posse. Et quamuis ita esset, potuissent animalia ista execta alibi, comparari ab hebræis, & ad eos vsus adhiberi. Tantum enim vetabantur hebræi tale quid ipsi præstare in vniuersa terra promissionis. Monstrauit ergò perspicuè Deus populo suo, per legem quam excutimus, displicere sibi Eunuchizationem, etiam animalium brutorum, ut Iosephus rectè intellexit l. 4. antiquit. c. 8. Et agi de Eunuchizatione, non de compressione, vel contusione carnis, bene contra tricas Eugubini tuetur Bonfrerius ad c. 22. Leuit. v 24. Nam. 70. & Chaldaus apertè ita expressere voces hebræas; quæ in genere quiduis cõtritum, tusum, aut euulsum, sonabant. Et ita quoque passim expresserunt eas voces hebræi, & Pagninus, ac Caietanus, eas cum vulgato interprete arctantes ad testium contusionem, & euulsionem.

3. Locus alius veteris testamenti specialiter spectans hominis executionem, habetur Deuter. 23. vbi sic præcipitur. *Non intrabit Eunuchus attritis, vel amputatis testiculis, & abscisso veterro, Ecclesiam Domini.* In Leuitico non memorabatur excisio virilis hastæ (vt Græci loquuntur,) sed tantum excisio, vel diffractio testium. At hic etiam ea alia mutilatio proponitur, ad excludendum hominem, non alienigenam tantum, si velit circuncidi & hebraica instituta capessere, (vt malè limitat Bonfrerius hic;) sed vniuersaliter omnem hominem, ne intret in Ecclesiam Domini. Hoc quid sit, variè exponitur. Hebræi enim nonnulli, arbitrantur tales Eunuchos excludi tantum à coniugio cum foemina Israelitide. Ita refert Lyranus ad hunc locum, & subscribunt ijs hebræis, Vatablus, Eugubinus, & Sa: nam quamuis coniugium Eunuchorum frustra videatur prohiben-

dum, cum suapte natura sit nullum, ut euincit Francolinus tract. de matr. Spad. & Sixtus V. declarauit: Tamen exleges aliqui, eò etiam deuenerunt, ut uxores ducerent; idque nominatim postea vitandum censuit Leo Imperator Constit. 98. Et multi DD. Catholici ante Sixtum V. coniugia Eunuchorum approbauerunt, ita ut necesse fuerit, ea vetari Pontificio edicto.

4. Verisimilior est expositio aliorum, qui ingressum in Ecclesiam Domini Eunuchis prohibitum, accipiunt de cooptatione in præfectos populi, & dignitatibus præditos super alios. Qua ratione sumi *Ecclesiam Domini* apud Siracidem c. 38. obseruat ibi Iansenius; Dicitur enim ibi de mechanicis artificibus, *non inhabitabunt, neque inambulabunt, & in Ecclesiam transilient: super sellam iudicis non sedebunt, & testamentum iudicij non intelligent, neque palam facient disciplinam & iudicium*, Græca sonant. In Concilio populi non requirentur, neque supernominabuntur. Quæ omnia ferunt exclusionem opificum à gradu præfectorum, & iudicum, vel tractantium publica negotia; quibus functionibus addicti, *supernominantur in Ecclesia*; id est, nomen obtinent sublime, ac erectum super alios in cœtu populi. Eunuchos ergò quomodocunque mutilos, vetabat Deus, in huiusmodi gradus inter Israelitas subuehi: Et perinde erit ad præsens institutum, si Ecclesia Domini, quam intrare prohibetur Eunuchus, accipiatur cum Cornelio, de iure Ciuitatis; ita ut sensus sit, Eunuchos non potiri iuribus ac priuilegijs cæterorum ciuium. Ita enim sumi videtur *Ecclesia populi Dei* numeror. 20. ubi dicitur. *Cur eduxistis Ecclesiam Dei, in solitudinem?* Et Iudic. 20. eodem sensu dicitur, *Omnes anguli populorum, & cuncta tribus Israel in Ecclesiam populi Dei conuenerunt*. Probat eam interpretationem legis de qua agimus Cornelius hic.

5. Quod si adhuc arctius sumatur *Ecclesia Domini*, quam Eunuchus intrare vetabatur, nimirum pro atrio tabernaculi aut templi, quod gentes non subibant, sed soli Israelitæ; multò magis liquebit, de Eunuchorum exigua apud Deum gratia; quippè quos ne præsentia quidem sua & domo dignetur. Ita intelligunt hoc interdictum Theodoretus & Olympiodorus, & plerique

plerique recentiorum in c. 56. Isaia, ut Didacus Aluares, Gaspar Sanches, & alij quidam; consentanè ad illud Threno. 1. *Vidi gentes ingressas sanctuarium tuum, de quibus praeceperas ne intrarent in Ecclesiam tuam*. Habebantur ergò Eunuchi, perinde atque Gentiles, cum æquè ac isti excluderentur eo atrio templi ac tabernaculi, cuius ingressus populo Dei liber erat, Ethnicis ad atrium gentium ablegatis. Quocumque ex his modis verisimilibus, exponatur *Ecclesia Dei*, quam intrare vetabatur Eunuchus, constat de iure diuino positio, contra exsectionem; qui erat hoc loco scopus noster. Abelardus in suarum calamit. historia c. 8. hoc diuinum præceptum, censuit latum ob oliditatem & immunditiã Eunuchorum. Sed aliò spectasse Deum & iniuriam opificij sui, ad eum modum multare voluisse, verisimum videtur. Quanquam nobis in præsentia sufficit, quod constet de hoc diuino præcepto, quamcunque ob causam latum dicatur.

§. 6. Iura Ecclesiastica contra exsectionem.

1. Non siluit ius Ecclesiasticum hac in parte, sed sæpè sæpiùs exsectionem improbauit, alia de causa factam, quàm Medicinæ. Et exsectionem quoque in aliena illatam miseratione dignam duxit, ita ut eam passos, liberet omnibus pœnis & inhabilitatibus constitutis exsectioni vitò susceptæ, nisi si exsectio tolerata ab inuito, sit inflicta ob culpam; ut cum quis inuadens alienum thorum, à furentibus cognatis deprehensus, exsecatur. Talem enim tametsi inuitus ac renuens exfecetur, esse irregularem, rectè asserunt Couarr. ad Clem. *si furiosus* 1. p. n. 6. Nauar. in summa cap. 27. n. 198. Mol. tract. 3. d. 70. n. 18. Suares t. 5. 3. p. d. 15. l. 2. n. 8. Auila p. 7. disp. 3. dub. 1. Laym. l. 1. tract. 5. c. 7. n. 5. negante præter cæteros, Toletol. l. 1. c. 63. *in fine*. Eum autem qui absque simili culpa inuitus talem iniuriam patitur, æquè ac Eunuchum natum, Ecclesia miseratur, non multat, ut habetur Canone 21. Apostol. Secùs est de sponte exsecto, absque faciendæ Medicinæ necessitate. Talem enim iura Canonica multipliciter multant, ut nunc est demonstrandum.

2. Et imprimis, eiusmodi Eunuchum, sacri canones & scita Ecclesiastica, irregularem esse statuunt; vt rectè docent Couarr. Clem. *si furiosus* parte 1. princ. num. 5. Villadiego tract. de irregularit. c. de corpore vitiatis, Maiolus Tract. de irregul. cap. 15. Placa in Epitome delicto. cap. 25. num. 12. Layman l. 1. Tract. 5. p. 5. c. 7. n. 5. Carolus Anton. Thesaur. Tract. de pœnis Ecclesiastic. V. *membroꝝum mutilatio*, & passim cæteri; Estque perspicuum ex Can. 21. & 23. Apostol. vbi decernitur, vt is qui se vtrò mutilauit, non admittatur in Clerum; vel si iam erat Clericus, deponatur & exturbetur è Clero. Idem sanxit Nicæna Synodus Oecumenica 1. Can. 1. [Si quis (inquit,) cum esset sanus, seipsum exsecuit, eum etiam in Clero constitutum, cessare conuenit; & deinceps nullum talem oportet promoueri.] Spectauit hæc decreta S. Ambrosius sub finem libri de viduis, cum dixit, esse statuta maiorum contra abscedentes seipso. Nam homo Dei, per *statuta maiorum*, non intellexit edicta Imperatorum quæ supra memorauimus; sed intellexit iura Ecclesiastica, quibus executione interdicitur; & nominatim illud quod Synodus prima Oecumenica; tantæ apud omnes Patres, ipsûmque D. Ambrosium venerationis, fronte (vt ita dicam,) præfert; indignum esse decernens, vt qui sic in se deformauit diuinam plasticem, adscribatur sacro Clero, vel persistat in eo, si iam adscriptus fuerat ante executionem. Quod est irregularem constituere, eum qui cum sanus esset exsecari voluit, vt ante Nicænam Synodum constituerant Apostoli.

3. Hæc irregularitas videtur à nicæno Concilio confirmata, propter factum Origenis, de quo infra plenius: & propter spurcum Leontium, Presbyterum Antiochenum, ob Eustolij mulieris cohabitationem, infamia flagrantem. Turpis enim hic concubinus, ne amica iuxta Canonicas sanctiones auelleretur, sese exsecuit, vt scribit Socrates l. 2. c. 21. ac Theodoretus 2. histor. c. 24. & ante hos quoque S. Athanasius Episto. ad Solitarios. Putabat enim se adhibita executione, incontinentiæ suspicionem detorsurum, non obstante contubernio. Attamen infamiam non aboleuit; sed cumulauit truculentia

in seipsum; vnde gradu motus est, vt scribit S. Athanasius in calce libri de fuga sua. Postea verò contra nicænum Canonem, voluntate Cōstantij Arriani euectus in Præsulem Antiochenû, (vt scribit supra Theodoretus,) multa mala intulit Ecclesiæ: & præter cætera, Aëtium hæreticum ordinauit Diaconum, fouitq; ac promouit pro viribus. Multati ergo sunt irregularitate per Synodum nicænam summæ semper in Ecclesia venerationis, Eunuchi (vt ita dicam,) *ultrones*. Et iustum fuisse irregularitatem in Eunuchos decerni, declarant hæc S. Cyrilli verba apud suidam V. *αυδωλων*, post expositas turpitudines Eunuchinas. [A sacris septis, & à templis longè dicedant. Cum enim turpissimo & pessimo animo, præclarum & diuinum opus in malum & odiosum ac detestandum decretum mutarint, & inuerterint; & spiritualemente castrationem interdictæ actioni seruire coegerint. digni sunt qui non solum ex legum suffragio pœnas luant, sed etiam ex Angelico & Apostolico mandato, in exteriores tenebras penitus abigantur. De talibus enim dixit Moyes. *Fractus & exsectus*, cui scilicet testes sunt contusi, aut resecti, & aulsi, *non ingredientur in templum Domini.*] Huc spectat querela S. Isidori Pelusiota l. 1. Episto. 250. ob adscriptos in Clerum spadones, effœminatos, & seruos. Ad quod exclamat. [Papæ; quot manibus diuinum sacrarium contaminatur.]

4. Obseruandum porrò diligenter est in rem præsentem, hanc irregularitatē iuxta Morales Theologos & Doctores Canonum, esse ex delicto. Neque enim pertinet ad caput illud irregularitatum quod dicitur ex defectu lenitatis; quia hoc caput, tantum cadit in cooperationes ad iudicium criminale, & sententiæ criminalis executionem. Atque aded doctores Canonum statuentes hanc irregularitatem non esse ex lenitatis defectu, qui æquè communis esset Eunuchis sic natis, & Eunuchis per violentiam factis agnoscunt hanc irregularitatem contrahi ex actione mala; proinde executionem redigunt in seriem malorum operum.

5. Ad irregularitatem, ex abscissione vtrò illata vel admissa contractam, adiungenda est excommunicatio, quam ipso facto incurrit qui abscinditur si sit Clericus vel Monachus, iuxta c.

si quis suadente, vt tradunt Ioan. Andr. Panorm. & Felinus in *c. cum contingit* de sent. excom. Nauar. in summa c. 15. n. xi. Tol. l. 5. c. 6. n. 3. Homo quippè non est suorum membrorum dominus; vnde se abscindens, peccat mortaliter, & est obnoxius censuræ. Nec enim ex eo quod sit ipsemet Clericus qui se percutit, minùs verum est, quod percusserit Clericum. Et idem est de Monacho. Firmatque hanc censuram, narratio exarata. 6. vitæ Patrum libello 15. n. 88. de duobus Monachis qui se castrarunt propter regnum cœlorum, malè intelligentes Christi oraculum. Excommunicati autem ab Archiepiscopo Alexandrino Theophilo, indignati adierunt Archiepiscopum Hierosolimitanum, qui & ipse excommunicatione illos percussit. Nec aliter factum est à Patriarcha Antiocheno, quem postea adierunt. Sperantes autem Romanum Pontificem fore erga eos mitiorem, ipsum quoque adiuerunt; & suggerentes quæ fecerant alij Antistites, dixerunt; *venimus ad te, quia tu es caput omnium*. Ipse autem excommunicauit eos. Et conturbati, ac tot Antistitum collusionem causati, statuerunt adire S. Epiphanium tanquam qui personam hominum non esset accepturus. Sed is priusquam ingrederentur ciuitatem, misit qui illos aditu prohiberent, quippè iure excommunicatos. Vnde reuenientes ad cor, meruerunt à S. Epiphano suscipi, & exolui à contractis nexibus. Alia excommunicatio ob hoc peccatum intorta legitur in Actis legationis Humberti, & aliorum Apocrifiariorum Sancti Leonis Noni ad Græcos, sub Michaële Patriarcha. Ab ijs quippè, Græcis probro præter cætera datum est, quod cum valesijs hæreticis castratione vterentur, & sic abscissos, non ad Clericatum duntaxat, sed etiam ad Episcopatum admitterent. Quo pertinet iocus Luitprandi Cremonensis, in legatione ad Phocam; Episcopos Græcorum ob excisionem vocantis *Capos*. [Ipsi (ait de Græcis eius æui Episcopi,) vendunt, ipsi emunt: ostia ipsi claudunt, ipsi aperiunt. Ipsi dapiferi, ipsi agalones, ipsi *capones*. Sed heu! *Capones* volui scribere. Verùm res ipsa quæ vera est veritatem, etiam nolentem compulsi scribere: dicimus enim quia *Capones* sunt, id est Eunuchi, quod Canonicum non est. Sunt & *Capones*, id est,

Tabernarij, quod contra Canones.] Quod ait non esse Canonicum, promouere Eunuchos in Episcopos, sugillatur à Ioanne Filescio l. 1. Elector. sacro. c. xi. *ad finem*, eo quod Eunuchos natos, aut vim passos, nihil veteri promoueri, vt disertè habet Concilium 1. nicænum can. 1. sed hoc est querere nodum in scirpo. Nam Luitprandus indefinitè dixit, non esse Canonicum, Eunuchos promouere in Episcopos: quod sufficienter comprobatur verum, de Eunuchis vltioneis, extra causam medicinæ; quos vtpotè irregulares & excommunicatos, nefas est promouere in quemcunque Cleri gradum, nedum in Episcopatum. Et tales erant eo tempore, Episcopi plerique Græcorum.

Quantoperè autem hæc laxatio Græcanica & conuulsio Canonis Nicæni, incommodarit Ecclesiæ in oris illis, atque adeò quod monstrum inde sit exortum, perspicuè liquet, ex eo quod testis omni exceptione maior S. Leo nonus, Epistola in Michaëlem Cerulanum ac Leonem Acridanum c. 23. sic loquitur,] Absit autem, vt velimus credere, quod publica fama non dubitat asserere, Constantinopolitanæ Ecclesiæ contigisse, vt Eunuchos contra primum S. Nicæni Concilij capit. passim promouendo, sceminam in sede Pontificum suorum, sublimasset aliquando. Hoc tam abominabile scelus, detestabileque facinus, etsi enormitas ipsius vel horror, fraternaue beneuolentia, non permittit nos credere, considerata tamen iniuria vestra erga SS. Censuram Canonum, quia Eunuchos & aliqua parte corporis imminutos, non solùm ad Clericatum, sed ad Pontificatum etiam, indifferenter & solemniter adhuc promouetis, fieri potuisse pensamus.] Hallucinatus est Pet. Ærodius l. 1. rer. iudic. tit. 4. c. 14. cum censuit sceminam quam rumor increbuerat insedisæ throno Constantinopolitano, fuisse matrem Eunuchum, qui extensa voce ob Eunuchorum muliebri-tatem (vt loquitur nazianzenus in S. Athanasij laudatione) dictus sit scemina. At S. Leo, apertè secernit Eunuchum à scemina, & ex promotione Eunuchorum, haud frustrà iactatum esse, quod scemina simpliciter dicta, throno Constantinopolitano insederit, disertè tradit. Quo eodem argumento reuici-

tur, quod posset dici, pontificem aliquem eneruam & mollem, per iocum salitum, dictum esse fœminam; vt non nemo vult contigisse Ioanni Octauo, à fortitudine prædecessoris sui Nicolai Primi, malè degeneri; vnde orta est fabula *Ioanna Papissa*, vulgo hæreticorum decantatissima. Neque hanc *fumina* notionem patiuntur verba S. Leonis Noni, afferentis, verè fœminam simpliciter dictam, sedi Constantinopolitanæ institisse, quod tanquam omni monstro fœdius, auersatur S. Leo; meritò conclamans in promotionem Eunuchorum, qui quod fœmineas notas præferant, occasionem promouendi veram fœminam præbere potuerint. Dormitauit porrò, cui Operis sui de Ordine tract. 1. parte 4. c. 1. n. 6. scripsit, reprehensum esse à S. Leone Michaëlem, quod permisisset induci in sedem Patriarchalem, Eunuchum & fœminas. *Hi erant* (inquit) *Ignatius & Nicetas*. Quot verba, tot errores.

§. 7. *Patrum suffragium.*

1. Hauserunt Canonum conditores & interpretes, sensum suum de auersanda exsecutione extra necessitatem Medicinæ, cum ex fontibus propositis, tum nominatim ex sensu Sanctorum, apud quos exectio alia quæcunque, & factitius Eunuchismus, pessimè semper audiuit, tanquã sordens destructione diuinæ fabricæ; & aptatio sic excisi, ad omnem nequitiam. Quamuis enim aliqui, siue sic nati, siue violentiam passi, reperiantur à sanctitate & rebus in Dei honorem gestis celebrati; tamen magnam partem, Eunuchi factitij vlronei, fuere scelerati, vt supra demonstratum est: quasi deformatio diuinæ plasticæ, subtrahente Deo manum fauentem, cesserit illis in totius nequitie scaturiginem, corpore effœminato trahente animam ad infaustum consortium. Idque esse videtur in causa, quamobrem Patres, cum ipsam per se exectionem detestentur, tum Eunuchos ijs coloribus soleant depingere, quibus tetra & furua quæque par sit exprimi: ad quæ duo capita, breuiter reuoco quæ ad hoc negotium pertinere visa sunt apud Patres.

2. Exsecutionem vlroneam tanquam cum Dei iniuria & naturæ humanæ violatione coniunctam, auersantur plerique

Patrum, ex parte tacti hoc ipso capite §. 2. rursusque alij fusè referendi cap. sequenti §. 2. Insigniter Epiphanius agens contra Valesios, qui implanati eo Christi oraculo, *sunt Eunuchi qui seipso castrauerunt propter regnum cælorum*. [Et seipso castrant, (inquit Augustinus her. 37.) & hospites suos; hoc modo existimantes, Deo se debere seruire.] Aduersus hos ergò, & exectos omnes; & aliorum etiam hospitem, aut annuentium, aut vi adactorum exectores, disputat fusè S. Epiphanius her. 58. dicens, *ingentem fuisse eorum vesaniam, & ab omnibus esse reprobatos*. Castrationem autem, vocat *nefarium opus*, propter quod excident corona qui illud patrarunt, & iudicabuntur qui membrum proprium corruerunt, & vineam alienam exciderunt. Domini enim Dei est, non cuiusuis alterius; ac ne ipsius quidem hominis, corpus humanum.

3. S. Basilus l. de vera virginit. *sub finem*, abscissionem, contra naturæ iura autore satana, & olim apud Ethnicos, & postea apud Christianos, falsa honesti specie inductam esse, grauius expostulat.

4. Chrysofomus hom. 64. in Matth. excisionem ait esse opus homicidæ, inuentum Diaboli ad detrahendum de creatura Dei; seminarium pestiferorum dogmatum, opus maledictioni subiectum. Et in cap. 5. ad Galat. ait, qui abscissionem probant, Dei opificium accusare, & à Manichæis stare. Abscissionem ipsam, ait esse opus extremæ dementiæ, & Sathanici consilij.

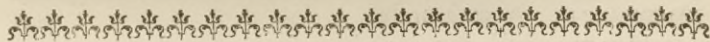
S. Cyrillus apud Suidam V. *ευνουχισμὸς*, cum multa horribilia de Eunuchis prodit, tum planè auersandos decernit ratione sceleris ac fœditatis confectæ operi exectionis, qui est locus in quo nunc versamur. Plagulam repræsentò. [Quamobrem profectò conuenientissimè, & lex & oratio Euangelica, & optima vita, & Religiosa Respublica, hos vehementer abominatur, vt Deo inuisos & impuros. Isti enim execrabilem vitam amplexi, & honestæ ac castæ vitæ antepponentes; quantum in ipsis est, vrbes delent, & seminalem naturæ rationem corrumpentes, & corrupti; & vicens viri robur & ætatem, & virilem faciem, & generosam vitam atrociter absument. Denique

(vt rem totam paucis expediam,) iuuenilis ætas robore & vigore apertè corrupto, miseros & ridiculos efficiunt homines eo scelere captos: qui profectò effusa fuga sunt fugiendi, & meritò detestandi, vt animarum interfectores, & corporum corruptores nefarij, naturæque adulteratores.] Idem S. Cyrillus l. 14. de adorat. [Non vnus est modus quo Eunuchi fiunt, sed duobus modis fieri dicuntur, atque compertum est: alij namque excisi sunt, quibus adempta sunt virilia; alij, eadem contusa, prorsusque inutilia adhuc ferunt. Teterriè autem atque nefariè abscinditur nonnumquam pars illa corporis ad liberos procreandos à natura constituta; ex quo inertes euadunt ad viri officia, quamuis inter viros natura arque habitu corporis censeantur.]

5. Origenis nomine, (vt vehemens suspicio est,) autor latinus tract. 7. in Matth. sic habet ad illud, *sunt Eunuchi*. [Quidam duas Eunuchizationes carnales aspicientes, (natiuam videlicet & factitiã corporalem;) quasi consequenter dicere existimantes, ausi sunt etiam tertiam Eunuchizationem dicere corporalem; vt puta, si propter timorem Dei corporaliter Eunuchizentur: Et obiecerunt se opprobrijs & confusionibus, non solum apud alienos fidei, sed etiam apud eos qui ignorantia hominum ignoscere solent.] Cur suspicio sit, hunc locum alterius esse quàm Origenis, & quidem Latini Autoris, coniectura ducitur, ex Tract. 5. eiusdem Operis; cuius autor, se latinum dicit. At si quintus tractatus est Autoris Latini, quidni & reliqui planè consimiles? vt benè ratiocinatus est Bellarminus l. de scriptor. in *Origene*. Et quicumque demum sit autor, vides quid & ipse de excisione senserit; & eo referente, quod fuerit de eadem, Ethnicorum ac fidelium iudicium.

6. Iam Patrum aduersus Eunuchos probra, tanquam maledictæ à Deo excisionis furculi sint, omnia nequitia genera, in quæ prolabantur, recenset diffusè S. Cyrillus apud Suidam V. *αὐτοδύναμι*. Non vacat longissimam conclamationem viri Sancti in Eunuchos, huc transferre; Itaque nonnulla carptim delibabo, Vocat spadones, naturæ diuinitus factæ, & dignæ viro

viro formæ immutatores; pessis, labe factatores & corruptores naturæ, hostes sexus virilis, Reipublicæ sordes ac labe, vitæ probra, instar baccharum & insanarum mulierum in turpissimis saltantes affectibus, miseram vitam cum impura & polluta ac scelerata viuendi ratione commiscentes, ambiguos inuisos vultus circumferentes; Monstra faciè portentosa forma præditam habentia, naturam maris, sceminæ verò aspectum habentia. Per speciem modestæ compositionis & fidelitatis admitti à magnatibus asserit, sed haud ita multo post, inescatos, in Pentapolitanum barathrum detrudere & æterno exitio mancipare. Infert inde S. Cyrillus, tam tetros, tam scelestos semimares, effusa fuga esse declinandos, summæque virium contentione vitandos, & meritò detestandos, vt animarum interfectores, & corporum corruptores, & naturæ adulteratores: meritò vocatos, sceminas expertes mammaram, non viros; viros sceminas, semiuiros, naturæ sexusque dubij, ferro damnatos. Addit alia in eam propudiosissimam colluuiem S. Cyrillus: quæ piget adscribere, quia iam fastidio cõuolui in tantis scæcibus, tametsi alienis, & scopa sanctissimi Doctoris egestis.

CAPVT V.

Sigillatim de malitia Eunuchismi, vtrò suscepti in varijs euentibus, extra medicinæ necessitatem.

Væ hætenus sunt adducta, spectant omnem prorsus spontaneam excisionem, extra negotium curationis susceptam. Nunc sigillatim excutiendi sunt nonnulli euentus, in quibus apud aliquos, excisio vtrò suscepta, visa est labe vacare.

§. 1. *Fæditas explorata Eunuchizationis factitiæ, ad sacrilegam specie religionis obseruantiam.*

1. Pax à lectorum oculis poscenda denuò est in hoc aditu.

Acturus enim de propudiosa impietate Ethnicorum circa executiones, cogar in ea stylum demittere, quæ nunquam conspici, nunquam audiri præstitisset, tanta est eorum obscenitas & turpitude. Sed ut appareat, quantoperè omnis fœditatis amator Satan, in locis humentibus dormiens, id est, in luxuriæ mancipijs, (iuxta Glossam S. Gregorij. 33. Moral. cap. 5.) executionem probarit, & habuerit acceptissimam, adigor in graueolentem materiam stylum demittere. Id quod tractatori in fœditatum extirpationem incumbenti, præstandum securè & absque noxa esse, admonuit S. Chrysostomus hom. 37. in 1. Cor. & hom. 5. in 1. ad Theffalon. In hoc autem negotio, eo terrior & detestabilior est obscenitas, quod Satan cœnosæ carnis illuuei, ad miseros & inescandos incentor, ut est apud S. Cyprianum, etiam delicta, fecit miseris religiosa videri. Simili sanè supersticiosæ insanix diritate, persuadet hodiè que Turcarum nonnullis, ut viso Mahumeris ad Mecam sepulchro, se exoculent, contestantes, viso tam sancto, (scilicet,) nihil se deinceps conspici dignum, in terra visuros, ut obseruauit Iacobus Durantus l. 2. var. c. 3. Perinde scilicet est Satanæ, specie religionis illudere, & suam feritatem in Dei imaginem quacunque ratione exsaturare.

2. Hoc manifestè deprehenditur in executionibus tot sacerdotum falsis numinibus addictorum. Persuasos enim è Dei honore esse sic mutilari; vel ut eorum mystæ, planè puri & à venerea colluue elongati exhiberentur, exsectos adhiberi ad sacerdotia, plerumque curauit. Sanè Ægyptij sacerdotes, erant exsecti, ut ex Anaxandride innuit Athenæus l. 7. c. 13. De Heliopolitanis in Ægypto sacerdotibus, id extra dubium facit Herodotus lib. 2. Item Ephesæ Dianæ Sacerdotes, Eunuchi erant, ex Strabone lib. 14. qui illis concreditas sacras virgines memorat. De hierophantis Atheniensium, cicuræ sorbitione castratis, adhuc suo tempore, S. Hieronimus testis est l. 1. in Iouin. Erat enim sensus ille apud Ethnicos peruulgatus, & altissimè impressus, veneri & sacris non benè conuenire; atque idè initiandi, vel sacris operaturi, studebant quibuscunque possent vijs, sopire libidinem. Ipsæque mulieres sacris

iniiciendæ, folia viticis sibi substernebant, persuasæ id conferre ad restinguendos internos ignes. Benè oratione contra Timocratem Demostenes, agens de sacrorum Præsidibus, ex communi tunc sensu, ait. [Ego sanè sic existimo, eum qui ad sacra accedit, & res sacras sit tractaturus, aut res ad Deos spectantes curaturus, oportere non prædictum, aut statutum dierum numerum esse castum; sed per vniuersum vitæ cursum ab huiusmodi turpibus studijs abstinuisse.] Qui ergo sacra ex officio curaturi, desperabant continentiam, quia alia via frændandi trucem feram secum inclusam non inueniebant, suimet executione, aut emasculatione quomodolibet curata, prospiciebant indemnitati sacrorum; ut fecisse prædictos sacrificulos falsorum numinum mystas, præmisi.

3. Sed nullorum apud Ethnicos sacrorum hominum, (& verè sacrorum quia detestabilium, iuxta illud *auri sacra fames*;) peruulgatior est euiratio, quàm mystarum addictorum obsequio Rheæ matris Deum, quæ item Cybele dicta est; aut (ut alij maluerunt,) Iunonis ministrorum, de quo anceps est Lucianus l. de Dea Syria: Alij Isidem eandem cum Rhea esse volunt. Et sanè Isidi, à turpibus quoque effœminatis cultus deferebatur, ut est in carm. ad senatorem Apostatam: quia tamen frequentius dicuntur Rheæ, siuè Cybeles ministri, ita sanè dicantur. Spectat ad istos perspicuè, locus Aretæi *περὶ χρονοῦν παθῶν*, vbi multa insanix genera recensens, ad extremum refert vnum, quod his verbis exprimit. [Sunt qui membra sibi ipsis amputant, tanquam Dijs proprijs ea repetentibus, gratam rem pia cogitatione facturi. Atque insaniam huiusmodi, in opinione duntaxat collocatur, cum in reliquis temperatè ac prudenter degant. Excitantur verò tibia, animivè oblectatione, aut temulentia, aut astantium exhortationibus. Manat huiusmodi furor, à Deorum afflatu. Quod si incolumes desistant, bono & pacato animo sunt, tanquam Dijs initiati: at decolores, macilenti, & præ vulnere doloribus infirmi longo tempore remanent.] Hæc ad eos de quibus agimus, impuros mystas spectasse, perspicuum est, & clariùs intelligetur ex mox subiungendis. Et verum quidem est, non omnes turpissimi

illius numinis ministros fuisse exectos, saltem omninò. Nam aliqui eorum, post infame ministerium, consuevisse mulieribus produntur, vt notat Elias Cretenſis ad orationem 3. Nazianzeni, & Nonnus in expositione Fabul. n. 4. De plerisque tamen eorum, dubitare non licet, quin ad cultum falsi numinis se exsecarent; & aliqui non modò Dydimos, sed etiam totam partem, qua viri erant, abscinderent.

4. Adiuncta huius furoris, expressit Lucianus, sub finem libri de Syria Dea; vbi primùm describit panegyricos conuentus quot-annis ad urbem, in qua templum erat Syriæ Deæ, & sacerdotum pileatorum omninò multorum accursum; (inter quos summus vnus quotannis subrogatus, solusque purpurea veste & aurea tiara insignis;) & aliorum præterea hominum sacrorum ingenti multitudine aduentantium confluxum; tibi-cinum videlicet, & fistulatum; & Gallorum, ac furentium mulierum. Deinde post hæc diffusius recitata, ait; [Diebus hisce solemnibus, multitudo quidem cõgregatur: Galli autem frequentes, & ij quos dixi, homines sacrati, peragunt sacrificia, vulneranturque cubitis, & in terga à se mutuo verberantur. Multi autem astantes ipsis, tibijs accinunt, & tympana pulsant. Alij autem diuinitus inspirata sacraque carmina cantant. Atque hoc opus extra ædem peragitur, neque ingrediuntur in ædem quicumque ista faciunt. Hisce diebus & Galli fiunt. Postquam enim cæteri tibijs canunt & sacrificia peragunt, ad multos alios interea furor iste peruenit. Et multi qui ad spectaculum solummodò venerant, postea eadem fecere. Recenseo autem quæ faciunt. Adolescens quicumque fortè ad hoc paratus venit, abiectis vestibus magna voce in medium progreditur, atque ensẽ distringit &c. accepto autem eo, continuò seipsum secat, curritque per urbem, & manibus ea quæ secuit, portat. In quamcumque autem domum hæc abijcit, ex ea & vestem fœmineam, & ornatum muliebrem accipit. Atque hæc quidem in castrationibus faciunt.

5. De iisdem furoribus, & musculorum concisione per gladios, & reliqui corporis concisione per gestamen horum Cybeleiorum proprium; hoc est, per flagra, explicatissimè Apul.

l. 9. Miles. E nostris, attingit hos furores, Hieronimus Epist. 18. ad Marcellam, cum ait. [In theatralibus scenis, vnus atque idem histrio, nunc Herculem robustus ostendit, nunc mollis in Venerem frangitur, nunc tremulus in Cybelem.] Ad quem locum Marianus reijcit Erasmus, qui censuerat *tremulam* dici Cybelem, præ senio eo quod esset anus effoeta & post deorum partum, corpore exhausta & tremens. Verus enim illius tremoris sensus est, quod Cybele repræsenteretur furens præ rabie amoris. Nam & Festus, Cybelem denominatam ait *αὐτὸ τῆς κλυσιῶν* quod est tremulum in caput saltare ac se totum retrorsum, & hinc inde circumflectere, more furiosorum caput impetu vehementi rotantium. *κλύς* enim significat caput agitatum. Sicque Xenophon in symposio, puellam saltatricem, solitam per pugiones in mucronem erectos illæso capite præuolui, ait *ἐς τὰ ἱερῆ κλυσιῶν*. Igitur Cybele furens & agitatissima præ amoris in Atyn concepti oestro repræsenteratur: Similique modo Sacerdotes eius ac impuri mystæ, æmulantes Deæ furorem, agebant fanaticos, quo habitu eos exhibebat multiformis histrio, vt aiebat S. Hieronimus. Eisdem horum propudiosorum insanos furores, & mentis fremitus, ac corporis lacerationes, in mystis Magnæ Deum matris, cuius cultores infamia turpis inurit, notauit siuè Tertullianus, siuè Cyprianus; (nam vtrique adscribitur,) autor Carminis ad Senatorem Apostatam, addens de eorum effœminatione, & vestitu muliebri, ac molita voce, & leui incessu, qualis mulierum; nec reticens quomodò lapsatos tenerent extenso pollice lumbos, & proprium mutarent vulgato crimine sexum. Sicque complebatur in illis quod Poëta in Ibim imprecabatur, *Dæque viroſias, nec femina, nec vir, vt Atys: Et quatiã molli tympano rauca manu.* Mollis enim manus, dicta est ob imitationem habitus fœminei, de qua Augustinus 7. Ciuit. c. 26. Et quanquam ad eum Ouidij locum Boësius, molle exponit pathicos, (quo sensu eam vocem præter nasomem vsurpasse Plautum quoque & Phœdrum notat, (tamen planius est, molles à mollitudine, inde *mulieris* nomen deflexum volunt, dictos arbitrari, quia affectabant muliebrem mollitudinem, voce, incessu, & toto ha-

bitu. Factum id Carthagine ait D. Augustinus cap. 26. Sed factum etiam. [In Ciuitate Romana, in vrbe Ecclesiastica, quam quondam doctrinis suis Apostoli instituerant, quam passionibus suis martyres coronarant.] Verba sunt Saluiani 7. de Prouid. Supra omnes probrosos & infames propudiosus Helioabalus, muliebri etiam nomine, (vt ait Aurelius Victor,) *Basianam* se pro *Basiano* dici voluit, *abscissisque genitalibus, Matris se magne sacravit.* Per quæ explicatissimè dicta, illustranda sunt quæ sic de eo dixit Lampridius. [Iactauit caput inter præcisos fanaticos, & genitalia sibi deuinxit, & omnia fecit quæ Galli facere solent, ablatumque sanctum numen; (*signum scilicet, vel statuam Matris Deum,*) in penetrata Dei sui transtulit.] Hinc porrò Zeno Veron. serm. de circumcisione, demitti iubet cristas à Iudæis de concisione sua gloriantibus. [Circumcisio enim (vt Zeno ait,) est in damnum rotundi vulneris, ferro circulata cicatrix. Quam si Iudæus æstimat gloriam, vt de cæteris taceam, maior est eius, qui in honorem Deæ suæ, anus turpis atque amatricis, non paruam cutem eiusdem membri, sed ipsum membrum radicitus abscissum, mysterijs turpioribus immolauit; illa videlicet ratione, quia Iudæus post sacramentum per hanc partem peccare potest; ille autem deinceps per hanc partem peccare iam non potest.] Vtique externo actu completo, atque perfecto.

6. His satis insinuata videtur Sacerdotum illorum exsectio; quamuis neque prætereunda sunt quæ apud Iuuenalem Satyra 6. leguntur. Ait enim,

Ecce furentis

*Bellona, matrisque Deum, chorus intrat & ingens
Semiuir obscæno facies reuerenda minori,
Mollia qui rupta secuit genitalia testas
Iam pridem cui rauca cohors, cui tympana cedunt
Plebeia, & Phrygia vestitur bucca tiara.*

Ruptam testam vocat, quam Plin. l. 35. c. 12. *Samiam* dixit, id est acutam petram, vel testam; vnde *Samiare*, Nonio idem quod *acuere*. Plerunque tamen, ferrum adhibitum legimus. *Phrygios cultros* vocat Claudianus l. 1. in Eutrop. sic cum alloquens.

*Velsi sacra placent, habeas pro Marte Cybellem;
Rauca Celanaos ad tympana disce furoros;
Cymbala ferre licet, peccusque illidere pinus
Inguinis & reliquum Phrygijs abscondere cultris.*

7. Fortassis sicut circumcisio, in populo Dei, interdum ferro, aliàs silice præacuto adhibito peragebatur, vt ostenditur Tract. de Stig. sect. 1. cap. 1. ita Satan iisdem instrumentis profanam horum suorum Mystarum exsectionem peragi voluit. Quod autem *Phrygios cultros & Phrygiam tiaram*, agendo de spurcis hisce ministris, recenseri vidimus, monstrat cultum Matris Deum, & hæc tristitia spadonum sacra, non in Syria modò sed etiam in Phrygia fuisse frequentata. Nam ex Phrygia manasse nomen *Gallorum*, multi probabiliter asserunt; tamen S. hieronimus in c. 4. *Oseæ*, putat impurissimos illos Rheæ ministros, à Romanis denominatos esse *Gallos*, ad dehonestationem nationis, quondam Romam prædata, atque adeò ipsis Romanis exosæ: quod gentis suæ probrum studiosè amolitur Ioannes Filescap lib. 1. Electorum sacrorum cap. xi. confutato hieronimo, sed satis inaniter. Casaubonus item Sectarius Gallus, exponens Lampridij heliogabalum, negat vocem *Gallus*, in hoc negotio ad gentem suam pertinere: notatque, eam vocem, cum de his agitur, non debere litera initiali maiuscula exarari, cum sit vox Asiatica significans *exectum*. At hoc ipsum fuerat monstrandum; vocem *Gallus* non ab aliquo populo, vel fluuio, vbi sacra impura per exectos obirentur, ductam esse; quod magnus iste ludi-magister non ostendit. Retinenda ergò est protrita exaratio vocis *Gallus* per G. maiusculum, & admittenda recepta eiusdem vocis deriuatio ex loco petita. Esto, probabile sit (vt dixi,) quod Filescapus cum alijs contendit, dictos *Gallorum* nomine hos poppas, non à Gallia nostrate, sed à regione Phrygiæ Galatia, in qua primùm hic ritus inualuit. Memorat eam regionem Strabo l. 12. Alij cum Plinio lib. 5. c. vltimo, & lib. 10. c. 49. deriuant *Galli* nomen, à Gallo Phrygiæ fluuio. Ita ex Festo Gyraldus Syntag. 4. dicens, qui ex eo fluuio bibebant, illicò actos in furorem, & sibi virum ademisse in honorem Rheæ. Et erat sanè in Phrygia apud urbem Pessinun-

tem, celeberrimus Cybeles cultus per semiueros, vnde perlatum Romam saxum, magna pompa, festumque veris principio celebratum, vt Herodianus in Commodo recitat, & attigit S. Augustinus lib. 2. de Ciuit. cap. 4. & 5.

8. Horum Gallorum Antistitis, Archigalli meminit cum scommate Tertullianus lib. de resurr. car. c. 12. & in Apolog. cap. 25. Et quanquam turpis hic Antistes, & qui illi suberant Galli; adigente executione profitebantur castimoniam, præsertim tempore sacri ritus, vt habetur in Carmine ad Senatorem Apostatam; erant tamen spurcissimi. Nam Lucianus lib. de Syria Dea, exposita fæda consuetudine Stratonices cum Combabo iam execto, ea infami, consolationem (vt ait,) captante ex infæcundo commercio; æmulatos id fœdè Gallos prodidit, quamuis Deæ inseruirent, quæ mater simul & virgo habebatur de quo anceps immeritò est Gyraldus, cum conster ex Iuliano Imperatore orat. 5. & ex D. Augustino cap. illo 4. ita tulisse fabulam:) Et quod horrendum vel relatu est, ijdem turpes Poppæ, alia faciebant & patiebantur execranda. Neque verò nefarij hi mystæ, quasi per accidens impurissimi erant; sed planè ex instituto, vt ferunt illa Iustini verba in Apologia ad Antoninum, varia eius æui dedecora inter Gentiles frequentia, exprobrantis. [Nec desunt qui filiarum lenones sunt, & coniugum; aut castrantur vt profiteantur impudicitiam, & matris Deum sacris se iniiciant.] Autor item quæstionum ex utroque mixtim, in 115. (Tomo 4. Augustini,) impugnans fatum; [Persæ (inquit,) mulierum more in aures habent; quod hic (Romæ) inhonestum & illicitum est. Quia autem & hic fieri possit, attestantur Antistites Matris quæ appellatur magna. (Et reuera magna fuit, sed meretrix;) sed in eo distat, quod isti, cinædi sunt, illi viri. Et quid dicemus? In omni orbe terrarum, hi soli hoc fato nascuntur, vt abscissi in mulieres transformentur? Et toto mundo isti pauculi inueniuntur, quos constat minis circumueniri & promissis præmijs ad hunc dolorem, & dedecus cogi?] Et q. 114. [Lex nostra quos stultos vocant, Antistites & ministros, idoneos sine crimine, sanctos, & irreprehensibiles præcipit ordinari. E contra autem Paganorum

traditio,

traditio, Antistites & Ministros idoneos sibi esse non putat posse, nisi ex viris transfigurentur in fœminas, vt licenter & publicè muliebria patiantur, & discussis in aqua inhonestè cribibus, mollem quassatamque vocem, & turpem emittant. Quod si publicè facerent, ab omni populo lapidarentur &c. Ecce quibus ministris siuè Magistris, Pagani prudentiæ sibi nomen asciscunt, cum non solum non prudentiæ sit, sed etiam criminis. Obscœna enim & probrosa diligere, funestum est. Illud autem quale est, quod in spelæo, velatis oculis illuduntur? Ne enim horreant, turpiter dehonestari se, oculis illhic velantur.]

9. Crudelis hæc turpitude, pallio religionis obducta, latum campum aperuit Partibus, ad exagitandum numen adeò propudiosum, vnde cætera ortum acceperunt; quia verè, Terra erat Deorum omnium mater, vt Iulius Firm. l. de Error. prof. c. 3. & S. Augustinus l. 6. Ciu. c. 8. obiecerunt. In spurcitiam ergò sacrorum magnæ matris, fusè conclamat Arnobius lib. 5. reperito eorum initio ab incesto ortu Atydis, eiusque iam grandis & furore correpti, executione per seipsum, admota testula. Aliter infamem originem sacrorum illorum, exponit Minutius in Octauio, sic dicens. [Cybele Dindyma, (pudet dicere,) quæ adulterum suum infeliciter placitum, quoniam & ipsa deformis, & vetula, & multorum Deorum mater, ad stuprum illicere non poterat, execut, vt Deum, (scilicet,) faceret Eunuchum. Propter hanc fabulam, Galli eam & semiuiri sui corporis supplicio colunt. Hæc iam non sunt sacra, tormèta sunt.] Prudentius Arnobio potiùs videtur astipularus, sic inducens loquentem S. Romanum.

An ad Cybellis ibo lucum pincum?

Puer sed obstat Gallus ob libidinem

Per triste vulnus, perque sectum dedecus,

Ab impudica turus amplexu Dea,

Per multa matri sacra plorandus spado.

Quæcunque verò fuerit origo prima turpium simul ac crudelium sacrorum Matris Deum, meritissimò ea detestatur præter antedictos Lactantius lib. 5. cap. 9. exprobrans Ethnicis, quod

essent inter eos, [qui sanctissimam corporis sui partem, contra fas omne polluerent & profanarent; qui virilia sua ferro metuerent, & quod est sceleratius, ut essent religionis Antistites.] id est, ut Sacerdotum functionem obirent ut idem Lactantius l. 1. c. 21. his verbis ait. [In sacris Matris Deum, homines suis ipsi virilibus litant. Amputato enim sexu, nec viros se, nec foeminas faciunt.]

10. Insuper S. Augustinus 2. Ciuit. c. 7. & l. 7. c. 24. & 26. æmulatus modum loquendi Minutij, in hæc (ut ait,) semiuitorum iam non sacra, sed tormenta, stylum exerit, grauius damnans, quicquid in illis vel crudele, vel turpe, vel turpiter crudele, vel crudeliter turpe celebrabatur. Prudentius quoque ex persona S. Romani sic canit.

*Sunt sacra quando vosmetipsi exciditis;
Votiuus & cum membra detrunctat dolor.*

*Cultrum in lacertos exerit fanaticus,
Sectisque matrem brachijs placat Deam;
Furere ac rotari, ius putatur mysticum:
Parta ad secandum dextera fertur impia
Cælum meretur vulnerum crudelitas*

*Ast hic metenda dedicat genitalia
Cymen reciso mitigans ab inguine
Offert pudendum semini donum Dea
Illam reuulsa masculini germinis,
Vena effluenti pascit auctum sanguine.*

*Vterque sexus, sanctitati displicet
Medium retentat inter alternum genus:
Mas esse cessat ille, nec fit femina.
Felix Deorum mater, imberbes sibi
Parat Ministros, leuibus nonaculis.*

11. Parum est, Christianos Doctores, dira hæc & foeda sacra esse infectatos. Fecere id quoque cordatiores Ethnici, ut Seneca l. de superstitione, cuius fragmentum è longiore crudelium rituum infectatione, decerpit S. Augustinus 6. Ciuit. c. x. Præmissis enim verbis illis, [Ille viriles sibi partes amputat.] subdit Seneca. [Vbi iratos Deos timent, qui sic propitios me-

rentur? Dij autem nullo debent coli genere, si & hoc volunt. Tanta est turbata mentis, & sedibus suis pulsa furor, ut sic Dij placentur, quemadmodum ne homines quidem sæuunt terribili, & in fabulas traditi crudelitatis. Tyranni lacerauerunt aliquorum membra, neminem lacerare iusserunt. In regie libidinis voluptatem, castrati sunt quidam: sed nemo sibi ne vir esset, iubente Domino manus intulit. Se ipsi in templis contrucidant, vulneribus suis ac sanguine supplicant. Si cui intueri vacet quæ faciunt, quæque patiuntur, inueniet tam indecora honestis, tam indigna liberis, tam dissimilia sanis, ut nemo fuerit dubitaturus, furere eos si cum paucioribus furerent. Nunc sanitatis patrocinium, insanientium turba est.] En Ethnicum, hæc suorum sacra impura & dira auersantem.

12. Alij Ethnici, de hac irreligiosa religione erubescerent, conati sunt traducere ad sensus mysticos, executionem Gallo- rum in honorem Cybeles. Nam Varro, & ex eo S. Isidorus l. 8. c. vlt. censuerunt, ea miserorum executione adumbratum, culturam terræ esse necessariam semine egentibus. Quam allegoriam refert & impugnat Iulius Firmicus l. de Error. prof. c. 3. eandemque adducit quoque, & insequitur D. Augustinus l. 7. Ciuit. c. 24. Græci ibidem c. 25. discussi & nominatim Porphyrius apud Eusebium lib. 3. de præp. dixerunt, innui vernalem faciem terræ, qua flos ante fructum decedit. Lucretius lib. 2. attributos Magnæ matri Gallos exactos, aliter exponit.

*Gallos attribuunt, quia numen qui violant
Matris & ingrati genitoribus inuenti sunt;
Significare volunt, indignos esse putandos,
Viuam progeniem qui in oras luminis edant.*

Iulianus orat. 5. mysterium castrationis Atydis refert ad vim genitalem ab astris delapsam, per diuinam prouidentiam certis finibus coercitam. Videndus in eandem sententiã Sallustius Philosophus l. de Dijs & mundo num. 4. pag. 45. Verum hæc allegoriæ familiares cordatioribus Ethnicis circa ritus de quibus verecundabantur, ut latè prosequor in Prologo Natur. Theologiæ à n. 67. potuere quidem aliquandò usum aliquem habere ad mysteria sipario quopiam obuoluenda, ne resecta

vilefcerent; Sacrilegæ tamen impuritati & crudelitati Gallorum purgandæ, non sunt accommodatæ: & latè in hoc negotio repelluntur ab Arnobio l. 7. *ad finem*: Cum quo l. 1. n. 23. est quod agnoscamus, quàm simus obstricti Christo Domino, qui abductos ab obscœnissima tam corruptorum numinum seruitute, traduxit ad libertatem gloriæ, & nitoris filiorum Dei, vt seruiremus in sanctitate & iustitia coram ipso, abactis tam retris spurcitijs religiosum cultum ementientibus. [Desleamus fratres, (aiebat Chrysologus serm. 155.) & eos qui talia sunt secuti, & nos euasisse talia cœlitùs gaudeamus.]

13. Satis de exsecutione Gentilium ex falsa religione, & verissima ac insanix plenissima superstitione. Inter Christianos autem, nemo adeò à se abalienatus fuerit, vt putet se obsequium præstare Deo, se exsecando; ijs nunc dimissis, qui ad continentix indemnitate absconduntur, de quibus postea. Vt autem quis directè spectans cultum Dei, exsecutionem amplectatur, non videtur posse venire in mentem Christiani: nec video, quorsùm Couarruias ad Clem. *si furiosus*, in principio num. 6. ferio agat in asserentes, exsecutionem inter Christianos, posse assumi ad cultum numinis. Nam etiamsi flagellatio ad sanguinis vsque profusionem, possit vsurpari ad cultum & placationem numinis, quia est actus poenitentix, modò fiat legitimè, & non vt ab illis virgidemijs in quos conclamat Gretserus l. 2. de disciplinis c. xi. nec pauca in eisdem adducta sunt parte 1. Heterocl. f. 2. p. 81. n. 18. Tamen recisio membrorum, cum sit Deo exosa, non potest ex religioso afflatu fieri. Neque item capio, quomodò Simon Maiolus lib. 1. de irregularit. cap. 15. num. 3. admittat, posse aliquem zelo fidei abscondere sibi virilitatem, & in eo euentu posse dispensari ab Episcopo vt ministret in susceptis; etiamsi abscessio facta absque zelo fidei, quamuis occulta, sit à solo Pontifice dispensabilis. Fateor me non videre, quomodò abscessio possit ab aliquo fieri ex zelo fidei, si seponatur exsecutio ob tutelam castitatis, vt nunc eam sepono, quia reuera ea exsecutio non fit ex zelo fidei, sed ex zelo continentix, statim discutiendo.

§. 2. Turpitudine exsecutionis ad continentiam indemnitate.

1. Quanta sint amoris carnalis mala; & quàm multi corrupte omni carne viam suam, à Deo auersi sint in æternum suum exitium, monstrauit noëtica eluuiò, perdens totum propè orbem terrarum. Quotidiana experimenta idem faciunt testatissimum. Disputatù latè est de his damnis in Tractatione de virtutibus. Breuiter autem virulentiam huius amoris, complexus est vir Dei solo nomine Idiota, Raymondus Iordani, contemplatione vltima de amore, vbi ait de carnali amore. [Insatiabilis est, quia extinctus redaccenditur, & post copiam rursùs inops fit, animumque virilem effœminat; & propter passionem quam sustinet, nihil sinit aliud cogitare, quia rationis obliuio est, & insanix est proximus. Talis peruersus amor turbat consilia, altos & generosos spiritus frangit, à magnis & altissimis cogitationibus ad paruas & humillimas atrahit, iracundos & temerarios facit. Insuper qui tali amore coniungitur, tentationibus cõtinuis subiacet. Talis amor est laqueus animæ, discrimen vitæ, mors suavis, blanda percussio, interfectio leniens, mel felleum, pernicies delicata, dulce venenum, malum spontaneum, sapida iugulatio, ac omnium rerum calamitas &c. Talis amor, est veræ amicitix inimicus, ineffugabilis poena, noxium malum, naturalis tentatio, desiderabilis calamitas, domesticum periculum, mali natura boni colore depicta, continua sollicitudo, indeficiens pugna, quotidianum damnum, domus tempestatis, solitudinis & orationis impedimentum, continentis viri naufragium, adulterii vas, perniciosum prælium, pondus grauissimum.] Nihil hic per auxesim dictum esse, fatebitur, qui scripturas, & sacros Doctores, ac etiam profanos, in hanc rem à Michaelè Medina l. 4. de sacro. hom. contin. controuerf. 4. adunatos, consuluerit.

2. Tanta mala à se auertere solliciti quidam, & iam olim in Ethnicismo, & postea in lege Christiana, autore Satana, exsecutionem adhibere, induxerunt in mentem: quasi ea adhibita, flustrum & malacia aduersùs irrequietum cupiditatis corporeæ malum consequeretur. Diabolo autori hoc inuentum adscribit

S. Basilius lib. de vera Virginit. *sub finem*. [Constat profectò, (inquit,) dæmonis artem & inuentionem, id opus esse. Non quos prior ætas apud Gentiles prodidit, eos modò apud nos quoque prodijisse, monstratum est; castitatisque nomen, & tunc & apud illos, & modò apud nos, huiusmodi abscissionem contra naturæ iura inuenisse. Est enim vehementer astutus is qui fidem nostram in Dominum circumuenire & fallere nititur, & sub honesti specie in vitia inferere, malignissimè quærit. Quod ipsum ex præteritis animaduertere in promptu est. Sicut enim per quæ putabant se Deum cognoscere, per ea maximè, Gentiles eum ignorare fecit; (mundus enim opificis sui index propositus cum sit; illi à visibilium specie non vt decebat ad conditorem sese erexerunt, neque eius pulchritudinem glorificauerunt, sed coluerunt, & seruiuerunt potiùs creaturæ quàm creatori;) & sicut vnde oportebat Christum agnoscere, inde inprimis illum ignorari molitus est; de scripturis scilicet prædicantibus Christum, ignorationem eius hæreticis intelligentijs callidus ingerens; sicuti idem Christi fide vbiq; conspicua incredulitatem ac negationem eius, malignè inferere nititur: ita & sub mysticæ abscissionis nomine, castitatisque velamine, impudicos atque impuros efficit.] Nimirum dum fiducia susceptæ exsectionis, licentiùs agere cum altero sexu suadet: vnde corporis & animæ inquinatio miserè in plerisque est consecuta; non obstante exclusionem perfecti vsus nuptiarum, ob interpositam exsectionem. Sed & alia pleraque graua mala per exsectionem inferri, proximè dicemus, & latè prosequitur Abul. in c. 5. Matthæi q. 250.

3. Primi quos Satanas occasione verborum Christi laudantis sui ipsius castrationem implanauit, vt præsidium continentia ab exsectione peterent, prodantur fuisse Valesij, quorum exortum Prateolus V. *Valesij*, consignat circa annum Christi 198. Victore Ecclesiam, Severo autem imperium moderante. Quanquam S. Epiphanius hæres. 58. & eius breuiator S. Augustinus in hæresum indiculo, quandò primùm exorti sint Valesij, & quo autore prodierint, ignorare se fatentur. Tantùm ex eo quod nomen sit Arabicum, suspicatur S. Epiphanius, eos à

quodam Arabe initium sumpsisse. Certum verò est, Valesios præter alia quæ de eis referuntur, sensisse ad satisfaciendum verbis Christi probantis castrationem propter regnum cælorum, & vt possent puri perstare, & à concupiscentia indemnes; execuisse suos, & qua erant in alios (vt volebant,) charitate, etiam hospites; aut dicendo persuasos, aut vi adactos, execuisse. Priusquàm verò exectio peracta fuisset, iubebant suos abstinere esu animatorum omnium. Post exectionem verò, quod iam eos in tuto locatos, & extra ruinæ à carne periculum constitutos dicerent, omnium illis eduliorum vsum liberum esse concedebant. Concupiscentia enim carnis, nullo magis ignitabulo acriùs succenditur, quàm escis illis & poribus, quibus veluti naphtha & pice ad ebulliendum fornax Babylonica concitatur, iuxta creditum Cyprianum serm. de Circumcisione. Itaque subsidium continentia petiere Valesij à castratione.

4. In hoc genere celeberrimum est, quod ab Origene tunc iuniore factum prodit Eusebius 6. histor. cap. 8. Vt enim vnus quidam in vita S. Antonij Vlyssiponensis, pedem sibi abscidit à quo in matrem impacto, scandalizatum se aiebat, peruertens Christi oraculum, de membro, id est homine coniunctissimo à se abscindendo, si scandalum inferret: Itaque Origenes, laudatam à Christo castrationem propter regnum cælorum, adhibitam sibi voluit; siuè cicuræ sorbitione, vt habet Zonaras *in Severo*; siuè admoto ferro opera celeberrimi ea ætate Medici cui nomen Eliæ ad id ab Origene adhibitis; quod alij ab ipsomet Origene proprijs manibus factum prodiderunt, vt refert Nicetas l. 4. thesauri, in hæresi trigesima prima vbi complures modos quibus iactatum est peractam esse Origenis castrationem, sigillatim recenset. Non fuit itaque Origenes autor hæreseos Valesiorum, vt significare videtur Eusebius, iuxta Baronium anno 230. sed facta Valesiorum æmulatus est. Ob ignorantiam verò inuincibilem non peccasse Origenem in eo facto, contendit Petrus Alloix lib. 1. Origenis defensi cap. 6. & lib. 4. q. 3. §. 1. addens insuper, illum insigniter meruisse in ea re; & tantam eius generositatem admirationi fuisse De-

metrio tunc Episcopo Alexandrino, vt narrat Eusebius 6. histor. cap. 7. Canon verò nicænus interdicens suimetipsum executione, non potuit Origenem tanto anteriorem, auocare ab eo consilio; vt neque Canon. 7. Concilij Arelatensis secundi, subsecuti nicænam Synodum. Vnde cum nullus extaret Canon vetans huiusmodi ausum; (nam qui dicuntur *canones Apostolorum*, inter quos aliqui interdiciunt abscissione, latuerunt veteres;) non videtur Origenes præuaricatus in legem, quæ nulla erat. Mandatum autem latum Deuter. 23. de Eunuchis ab Ecclesia arcendis, non vrget Christianos; vt de præcepto quoscunque alios mutilatos arcente, dixit Timothæus Antiochenus vir doctissimus, scriptor Epistolæ Canonicæ, ac teste Theodosio Epistola ad Opratum Augustalem, omnium Episcoporum susceptione probatus. Quàm multi verò cum laude se mutilarunt ex zelo virtutis? vt iuuenis qui sibi linguam abscidit & expuit in scortum, vt narrat S. Hieronimus in Paulo; & puella quæ studio castitatis se exoculauit, & auulsos oculos ad procum transmisit, vt narrat Moschus in prato cap. 60. S. Eba cum suis puellis, se denasauit, vt scribit Baronius anno 870. Nec dissimilia studio Virginitatis tuendæ fecere aliæ sanctæ apud Spinellum tract. de Virginibus num. 46. & apud Theophilum Bernardinum l. 7. de perseu. c. 7. Itaque Origenes ex simili virtutis studio, bona fide, non subodoratus in suo facto labem vllam, videtur se mutilasse absque noxa, vt quidem adductus Origenis defensor opinatur.

5. Nolim calamum quassatum confringere, & bonam fidem ac ignorantiam inuincibilem, ex qua Origenes operatus supponitur, anxie conuellere. Quod tamen Canones Apostolorum, quod ab eo ignoratos volunt, tunc laterent; quasi postea sint conficti, admittere non possum. Nam in Synodo 2. can. 8. canon castratione interdicens, agnoscitur esse Apostolorum. Nec potest negari, quin Patres passim in Origenem hac causa sint concitati: non modò Demetrius Alexandrinus, ex demiratore factus vituperator omnes limites prætergressus, vt ait S. Hieronimus l. de Script. in Origenem, & zelo Dei non secundam scientiam abreptus, vt idem ait Episto. 59. sed etiam alij

alij plerique. Nam Demetrii sensus videtur Origenem minis grauari, quia vel inuidia actus est ob ingentem Origenis famam, vt Eusebius 6. histor. c. 6. significat, vel ob promotionem eius iam execti in Sacerdotem ab alieno Antistite, turbas illas excitauit. Cæteri autem occasione solius executionis in eum conclamarunt. Denique Christi oraculum quo laudantur castrantes se, non potest Origenem tegere. Nam ipsemet Origenes tract. 7. in Matth. (si tamen ipse vt supra attigi, cum auctor Tractatus quinti manifestè se latinum dicat,) optimè his verbis mentem Christi expressit. [Sunt qui suscipiant sermonem Dei viuum & efficacem, ac penetrabiliorem omni gladio ancipiti, & gladium spiritus vt ait Apostolus; & præcidunt concupiscentiam suam, corpus non tangentes: Et hoc faciunt, non propter timorem humanum; sed propter solam spem regni cælestis. Et hi sunt Eunuchi qui seipos castrauerunt propter regnum cælorum. Magna ergò res est, propter regnum Dei, Eunuchum fieri; quod non capiunt omnes, sed quibus datum est. Datum est autem omnibus, qui sibi gladium huiusmodi à Deo postulant.] Præmittitur verò ibidem, exectores corporeos sui ipsorum, propter illud Christi oraculum, [obiecisse se opprobrijs & confusionibus, non solum apud alienos fidei, sed etiam apud eos qui ignorantia hominum ignoscere solent.] Quæ si sunt Origenis, pœnitentiam eius iam viri, de iuuenili facto præ se ferunt.

6. Ipsum sanè factum, (quicquid sit de excusationibus petitis ex conditionibus operantis,) torpe ac fœdum est; nec dubium, quin captare indemnitate à tentationibus carnis per executionem, sit res nefaria, vt breuiter attigit Gerfo 2. p. Dialo. de calibatu, Actu 3. in fine, & latè tradit Glossa in quæstione super prologum Marci ad finem. Et rectè. Neque enim membra inferunt homini perniciem, sed voluntas propria. Vnde Lessius l. 2. de Virtut. c. 9. n. 98. tacitam blasphemiam agnoscit in executione ad hunc finem. Videtur enim qui hoc facit, innuere, Deum præuè instituisse naturam nostram. Et quidem ob nostræ carnis honorem, stigmata & incisiones carnis quibus Gentiles utebantur, prohibuit, vt notat Hesy-

chius in c. 19. *Leuit. pag. 455.* quanto grauius ergo fert operis sui quod perfecit, dehonestationem per exsectionem? Malo hoc incommodum verbis S. Chrysoctomi vrgere. Is in caput 5. ad Galat. ad illud *vinam abscondantur qui nos conturbant*, interpretatus hanc abscissionem de abscissione corporea, quam Apostolus imprecatus sit molientibus leuiculam illius membri oblacionem per circumcisionem Catechumenis inferre, exclamat contentissime. [Vbi sunt nunc, qui seipfos audent euirare; simul & Apostolicam imprecationem sibi accercentes, & Dei opificium accusantes, & à Manichæis, stantes; Nam illi quidem, aiunt corpus insidiosum esse, malæque materiæ. Hi verò factis suis, crudelibus illis opinionibus præbent ansam, dum membrum amputant, velut insidians & inimicum. Itaque multò magis oportebat excæcare oculos: per oculos enim in animam descendit concupiscentia. Verùm nec oculus, nec vllum aliud membrum est in culpa, sed sola praua animi inductio. Quod si non sustines, cur non linguam ob blasphemias, cur non & manus ob rapinas, cur non & pedes ad maliciam currentes, denique cur non totum refecas corpus? Nam & aures delinitæ tibia, frequenter effæminauerunt animam; & nares accepto suauis odore imposuerunt menti, & ad voluptatem lympharunt. Itaque circumcidamus omnia, & oculos, & manus, & aures. Verùm hæc, extremæ sunt impietatis & Sathanici consilij. Tantùm oporteret corrigere inconditum mentis imperum; Isti verò, sua refecant membra. Ita malus Dæmon, perinde quasi errauerit opifex, persuasit, vt instrumenta perderent, semper gaudens cædibus.

7. Alio loco idem S. Chrysoctomus, fati necessitatem stabiliri per Sathanicum hoc abscissionis inuentum, confirmat, nimirùm hom. 64. in Matth. Expendens enim Christi consilium in recensendo triplici Eunuchorū ordine, & quàm scælicius agatur cum Eunuchis spiritualibus, quàm cum natiuis ac factitijs prælocutus, addit. [Non sic amputatio membri, quemadmodum rationis frænium; imò verò sola ratio huiusmodi fluctus comprimit, & in tranquillitatis portum, animum reducit. Idcirco igitur illos recensuit, vt hos vehementius exhorta-

retur: Nisi enim huc tenderet, ad quid aliorum fecisset Eunuchorum mentionem? Quando autem dicit, *qui seipfos castrauerunt*; non de abscissione membrorum dicit; sed prauæ cogitationis interemptionem intelligit. Nam qui membrum incidit, maledictioni subiectus est, vt Paulus ait, *vinam abscondantur, qui nos conturbant*; neque iniuria. Nam cum homicidæ opus id esse videtur, & Dei creationi apertè detrahit; Manichæorum ora recludit, & eandem qui hoc agit iniquitatem committit, quàm qui apud gentes mutilantur. Membrorum enim incisio, Diabolicæ fraudis ac inuentionis opus à principio fuit, vt operi diuino detraheretur, vt rationale animal læderetur, vt non voluntati, sed membrorum naturæ, vniuersæ attributa, largas sibi ad peccandum homines portas referarent, tanquam rationem non essent reddituri; ac ita dupliciter læderentur, tum quia membris suis carerent, tum quia voluntatis ad bona inclinatio reprimeretur. Quæ omnia ex lege Diaboli sunt, qui ad ea quæ dicta sunt, via quadam progrediens, perniciosum illud fatalis rerum necessitatis dogma introduxit. Ita vndique datam nobis libertatem diuinitus, vitia naturalia esse suadens, euellere conatur; multaque alia hinc pestifera dogmata occultius seminat. Talia quippè sunt Diaboli perniciofa venena: Quare oro atque obsecro, fugiatis talem iniquitatem.]

8. Æquè Basilus l. de vera Virginit. Diaboli hoc esse inuentum contestatus, addit [si putant abscissionem genitalium, aliquid ad pudicitiam atque innocentiam animæ cõferre posse, eruant & oculos, plurima præter rationem salutis inuidentes. Præcidant simul & manus & pedes, & aures penitus obstruant, ne quid horum peccati instrumentum fiat. At id quidem stultum & irrationabile est, & insanix furorisque plenissimum; peccati causam non aliter auferri posse arbitrati, nisi vndique circumcidantur membra omnia, ea ratione qua diximus; truncique in morem omninò inutile iaceat corpus, quandò sic etiam ex præcedentibus imaginibus delusa mens peccet. Poenitentes itaque, corpus ita manere vt effectum est, membra omnia castissimæ rationi moderanda (iuxta quod superius diximus), læ regenda tradamus, bonumque opus nostrum, non necessitatis, sed voluntatis munus, faciamus.]

Affine est S. Ambrosij argumentum, sub finem libri de viduis, ubi præfatus de Eunuchis natis, & factis mox ab ortu, non esse in eis magnam continentæ gratiam, quia voluntas facit, non infirmitas continentem, subdit; [sed in istis nulla culpa, quia facti ignorantia. Non eadem causa eorum, qui in seipos ferro videntur. Sunt enim qui virtutis loco ponunt, ferro culpam compescere. De quibus etsi nostram nolumus proferre sententiam, quamvis sint statuta maiorum; considerent tamen nequis id ad professionem infirmitatis trahat, non ad firmitatis gloriam. Ergo nemo militet, ne aliquando vincatur, nec pedis utatur obsequio, qui gradiendi periculum reformidat; nec oculi intendant officio, qui concupiscentiæ timet lapsum. Sed quid prodest carnem abscindere, cum etiam culpa sit in ipso aspectu? Nam & qui viderit mulierem ad concupiscendum, iam mœchatus est eam in corde suo: & quæ similiter virum in concupiscentia viderit, adulteratur. Castos ergo, non infirmos esse nos convenit; pudicos oculos habere, non debiles. nemo igitur ut plerique arbitrantur, se debet abscindere, sed magis vincere. Victores enim recipit Ecclesia, non victos. Et quid argumentum opus, cum præsto sit Apostolici forma præscripti? sic enim habet. *utinam & abscindantur qui volunt nos circumcidi.* Cur enim coronæ occasione, & virtutis usus præcipitur homini, qui ad laudem natus est, ad victoriam præparatus est, qui ipse prius virtute animi castrare se possit? sunt enim spadones qui seipos castraverunt propter regnum cælorum, &c. Et ideo præmiis virtutem prouocavit, non infirmitatem vinculis alligavit.] En quo loco habeant gravissimi Patres, exsecutionem, spe indemnitate à carnis rebellionem.

10. Amat nimirum Satan deformationem hanc diuini operis ex specioso fine factam, ut accedente ad eam iniustitiam in Deum, sæuitia hominis in seipsum, cumulentur iniquitates, & auctior sit offensa numinis. Continetur enim hac truncatione sui ipsius, manifesta iniustitia; quia disponit homo de corpore suo, absque potestate. Nec bonum quod ei iniustitiæ prætextitur, (indemnitas scilicet ab incontinentis peccandi,) purgat eam maculam; quia non sunt facienda mala, ut eueniant bona; præ-

sertim cum bona illa possunt alia via honesta & labis experte captari, ut hic contingit, suppetentibus tam multis aliis continentæ tuendæ præsidii, quamuis hoc ferale abiiciatur: In quo est apertum discrimē inter truncationes aliquas membrorum quandoque usurpatis à SS. mulieribus ad pudicitæ indemnitate, V.G. in Monasterio Edeffeno, capta à gentibus ciuitate, videntes sanctimonialia quantum incurrerent pudoris discrimen à vi impiorum; post negotij discussionem, statuerunt, oculum sibi singulæ vnum eruere & nasum cum superiori labro abscindere, ne corporis formositas esset impiis illecebra ad scelus. Et ita fecerunt, ut refert Anonymus l. de translationibus S. Mamantis Cap. 4. Extat in Bibliotheca Floriac. In pari discrimine S. Eta, cum subditis sibi sacris virginibus, se denasauit, ut est apud Baronium anno 870. Sed & S. Oda, cum vrgeretur ad nuptias contra votum, & vim timeret inferendam, quæ reuera instabat, naso præciso se dehonestauit, quod Philippus Abbas in eius Beatæ Actis, effusè celebrat: addens alia exempla, in quibus ne vitæ quidem est parcitum, ad castitatis tuitionem. Hæc dico longè differre à re in qua versamur: quia hic suppetunt aliæ commodæ viæ elabendi, & discrimen quod timetur declinandi, præsertim oratio & usus frequens sacramentorum. In illis autem aliis euentibus, vis externa iustum metum faciebat; quo impendente, & præsertim aspirante spiritu Sancto ad generosum hoc remedium, non minùs fas fuit nasum abscindere, vel oculum eruere, quàm præscindere manum alligatam ne ignis corpus vniuersum depascatur, quod supra monstrauimus licitum esse. Esto violatio pudicitæ per vim externam nolenti illatam, non sit apud Deum probrosa mulieri, si absit consensus, ut disertè habet S. Augustinus l. 1. Ciuit. 18. agens de sanctis fœminis furore barbarico oppressis: Nec videtur dissentire S. Leo adductus c. *illa autem* 32. q. 5. quamvis autor est, ut sic inquinatæ ob externam perpeffionem, non aspirent ad humana decora virginum, corpore illibatarum. nihilominus enim fatetur, potuisse carnis corruptione, mentem inuitam non pollui. Hoc igitur ratum est, seposito consensu abesse peccatum: Tamen discrimen extorquendi con-

fenfum, in tanta commercij corporei flagrantia, est frequen-
tissimum, & cuius meritò extimescendum. Præterquàm quod
ipsa per se corporis integritas, quamuis absque villo consensu
proprio perdenda, magnum bonum est, quod meritò quis retin-
endum censere possit, partis ad vitam non necessariæ trun-
catione; si alia via non suppetat bonum illud retinendi, & vim
inferendam repellendi. At in re de qua agimus, nulla timetur
vis extrinseca: quia caro æquè ac satanas, iuxta D. Augustin.
serm. 196. de temp. latrare potest, sollicitare potest, mordere
non potest nisi volentem. Itaque est omnimoda disparitas inter
vtrumque euentum.

11. Quid quod, certum est, & multiplici experimento firmatum,
frustrà per excisionem captari indemnitate à tentationibus;
cum ferant constare, Eunuchos factitios acribus ex legis con-
cupiscentiæ stimulis vrgeri, tamen si suscipere liberos nequeant.
Propterea que Scholiastes Climaci ad gradum 4. n. 13. quod ibi
dicitur, *Eunuchus nullum habere experimentum tentationis & ruinae
à carne*; negat accipiendum de Eunuchis factitiis, sed ait intel-
ligendum de mysticis, qui voluntate & proposito se castrant
cæteros autem, ait esse iisdem obnoxios intemperis à carne
quibus reliquos mortales non exectos, Arnobius fanè lib. 5.
in risum soluitur, audiens in Concilio Deorum ad minuendum
in Atyde cæstrum libidinis, indictam esse executionem. [*Æstua-
tum*, (inquit) est in Conciliis Deorum, quibusnam modis pos-
set intractabilis illa feritas edomari: & cum via nulla superes-
set, ad opem concursus est vnicam, vt mero madidaretur, &
virilibus spoliaretur abscisis. Quasi verò affecti corporalibus
his damnis, fiant languidioris audaciæ, & non quotidie videamus,
eos qui sibi demersuerint has partes, maioris petulantia
fieri, atque omnibus postpositis pudoris & verecundiæ fræn-
nis, in obscenam prorumpere vilitatem, flagitiorum confes-
sione vulgata?] vides quàm non exoluantur turpibus cupidi-
tatibus, qui sunt execti. Ex suomet experimento, id ipsum fir-
mat Monachus Eunuchus in actis S. Ioannis Eleemosinarij
cap. 23. n. 65. Cassos item suos conatus, furens in venerem
Eunuchus deplorat apud Libanium t. 2. serm. 20. Ephraffico.

12. Ad hoc explicandum S. Basilius l. de vera Virgin. *sub
finem*, distinguit duplicem Eunuchismum factitium. Vnum quo
excinditur tota virilitas, vt faciunt hodiè que Turcæ, ad ple-
nam securitatem ab exectis, vt ait Scaliger exercit. 104 n. 8.
aliud, quo soli didymi auferuntur. Priores Eunuchos, negat
S. Basilius, impudicitia flamma liberari: sed quamuis corpore
nihil possint; tamen ait animo desiderioque, iugiter in cæno,
porcorum more conuolui; & post abscissionem esse impudicio-
res, seruos voluptatis; qui liberi metu ne deprehendantur, pe-
tulantiam licenter fœdis tactibus & amplexibus exfatiant: vt
possunt, non vt volunt, lasciuientes. De posterioribus ait, eos
acrius atque ardentius inflammari libidine, & impatientissimè
ferri ad complexum. Et cum obstructis per excisionem superio-
ribus meatibus, non possint humorem in lumbis inflammatum
emittere: non alleuiantur per complexum, vt ij quibus vasa
sunt integra & expedita; & emissionem, concupiscentiæ flagran-
tis remittunt ardorem; sed pruritu assiduo stimulari, aguntur in
rabiem, nec desistunt donec fatigatio cassos conatus disturber.
Probat hoc S. Basilius, gemino suæ ætatis exemplo, quorum al-
terum est de falsa ingenuè Virgine sacra, spurcum Eunuchum
totum toti affusum, cum non haberet, quo cæstrum concupif-
centiæ sedaret, ardentem rabiem, morsibus ac infixis dentibus
indicasse. Annuit Ausonius epigr. 160. sic canens.

*Desectos sic fama viros, vbi casta libido
Famincos cætus, & non sua bella laceffit
Irrita vexato consumere gaudia lectos;
Titillata breui cum iam sub fine voluptas
Feruēt, & ingesto peragat ludibria morsu.*

13. S. Cyrillus apud Suid. V. *αυκιστων*, in hac fœditate Eunu-
chorum demonstranda copiosus est. nec solum spadones & qui
testes aliquando habuerunt, quibus fœdo operi incumbere,
Lasciuire immodicè, & impudenter ac insatiabiliter luxuriare solitos,
ait; [sed etiam illos, quibus virilia prorsus sunt amputata, &
qui sunt execti; quemadmodum & illi qui à primo ortu parti-
bus hisce sunt priuati: (heu extremam absurditatem & amen-
tiam.) manibus & digitis corrumpere mulieres, & istam impij

facinoris sceleratam adeò furiosè perpetrare. Et hoc significans ille sapiens dixit. *Beatus est Eunuchus, qui manu flagitium non exercuit: & beata virgo, quae cubile non nouit in delicto, &c.* Audiant igitur hæc illi qui puros & temperatos istos frustra putant, neque credant mendacio, & fictæ puritati, ac temperantiæ simulatæ. *Ab impuro enim quid purificabitur? Et à mendaci quid veri manabit?*] subdit inferiùs S. Cyrillus istos modestos esse, propter ferrum quod metuunt, (vt scilicet Calligono contigit;) sed nullum fructum percipientes ex suæ libidinis facinoribus, insanire verò propter suam sceleratam œstro ac rabie percitos. Rabiunt itaque petulantes spadones, & quod notat S. Chrysostomus hom. 64. in Matth. maioribus iactantur concupiscentiæ fluctibus, quàm qui integro & benè affecto sunt corpore. Idem tradit S. Epiphanius her. 58. *in fine.*

14. Remissiorem tamen esse in spadonibus & Eunuchis cupiditatis flagrantiam, eosque minùs laborare in frænanda carne, agnoscit Cassianus collat. 12. c. 10. & S. Augustin. lib. 6. in Iulia. c. 14. Sic scribens. [Concupiscere, viuentis sentientisque naturæ est, ita vt non desit concupiscentia, quam spadonum quoque castitas frænnet; minùs quidem laboriosa, quia vbi materiam de qua operetur non inuenit, minùs aduersus eam libido confurgit. Est tamen pudicæque comprimitur, ne cõcumbendi quamuis irritus ipse conatus, in eam turpitudinem veniat propter quam Calligonum Valentiniani iunioris Eunuchum, gladio nouimus ultore punitum, meretricis confessione conuictum. Neque enim & in lib. Ecclesiastico adhiberetur inde similitudo, atque diceretur; *videns oculis, & ingemiscens quasi spado completens virginem, & suspirans;* nisi & ipsi mouerentur concupiscentiæ carnalis affectibus, licet destituti carnis effectibus.] Admittunt ergò hi Patres, Eunuchos quati à carne rebellante, & tangi eius corruptis affectibus; quamuis putent miriùs agitari, quàm ceteros. Quod vnum fortè voluit S. Ambrosius sub finem libri de viduis, cum agens de passis à pueritia exedionem, ait eos non laborare in negotio castitatis. [sunt (inquit) spadones, qui facti sunt ab hominibus. Et idè non magna in iis continentiae gratia, quia voluntas facit, non infirmitas continentem; nam

deceat

deceat integrum diuini operis seruare munus. Nec illis fortè parum sit, lubrico corporis non teneri. Nam etsi erepra est subeundi istius palma certaminis, erepra etiam materia periculi: Et quamuis non queunt coronari, non queunt tamen vinci. Habent alia genera virtutum, quibus commendare se debeant.] Si S. Ambrosius vellet, hos spadones nullatenùs tangi affectibus carnis, audiendus non esset: quia ratio ex S. Augustino proposita, euincit contrarium. Fortè ergò tantùm vult, quod D. Augustinus disertè expressit; minùs laboriosam istis esse continentiam; contra quàm alij Patres antèriùs prolati affirmabant.

15. Ad rem verò nostram satis est, quod siue operosior, siue paulò leuior eis sit continentia; tamen sentiant ipsi quoque, rebellionem carnis aduersus spiritum. Id quod euincit ratio proximè tacta ex D. Augustino, & sic optimè expressa ab Epicteto apud Arrianum l. 2. c. 20. [Res est potens & insuperabilis, natura humana. Enimverò quì potest olea non moueri prout fert natura ipsius? aut vitis quodnam aliud est opus, quàm quale ei natura definiuit? Neque enim vel olea vitis, vel vitis oleæ potest opus præstare. Tantùm enim abest vt id fieri possit, vt ne coniectura quidem aliqua, fingere istud liceat. Quocirca nec homo omninò affectionum humanarum expertus esse potest. Quinetiam quibus resecta sunt virilia, hac libidine tamen, quæ est in viris ad coeundum, non mutilantur.] Quæ ratio de omnibus planè Eunuchis conuincit, quod carnis sentiant rebellionem: aliqui minorem, aliqui vehementiorem, puta quibus feruidius est iecur, præsertim si seriùs sint execti. Hi enim acriùs concitari dicuntur; ita vt plerunque deprehensi sint, casto licet opere, non voluntate tantùm delinquere, quod docet Leontij cum Eustolio turpe commercium post exedionem. Alia exempla habet Muretus 10. var. c. 11. quanquam exemplum Phauorini Philosophi Arelatensis, in adulterio deprehensi, quod Muretus & Paganinus Gaudentius in operè de Philosophia apud Romanos c. 93. aliisque adhibent, fortè non est ad rem: Neque enim Eunuchus fortasse erat Phauorinus, sed Androgynus. Verum est, Ludouicum Cælium l. 19. c. 12. Vtrumque hoc probum

illi tribuere. Eum quoque Eunuchum dicit Philostratus, & eius vocem fuisse acutam notat, tenuemque ac stridulam, qualis est Eunuchorum: Et ipsum Phauorinum inter tria mira quæ de se referebat, vnum numerasse ait, quod Eunuchus cum esset, adulterij causam ageret: Et tamen disertè idem Philostratus in opere de Sophistis, profiteatur Phauorinum fuisse Hermaphroditum. Brissonius de cogentis suæ dedecore pluribus agens l. 1. de regno Persar. *pagina mihi 219.* Idem agnoscit.

16. Vt ut sit, alia exempla indubitata, Eunuchorum fœda commercia captantium, non defunt. Talis Calligonus de quo iam supra ex Augustin. Talis Chereus apud Terentium in *Eunuchis*, exemplo Iouis in tabella expressi animatus ad scelus. Tales etiam duo memorati à S. Basilio l. de vera Virgin. *sub finem.* Tales præterea alij, notati à Philostrato l. 1. vitæ Apollonij c. 21. & 23. Ante Domitiani legem contra adulteros, & spadones; mœchatos esse spadones ait Martialis l. 6. epig. 2. qui item, l. 6. epig. 67 ad Pannicum, eiusdem nequitix meminit, exprobrans fuisse quæ Eunuchis potius consuesceret, ne pareret; ne ut Iuuenalis saty. 6. exoptulat, opus esset abortiuo ad abigendum conceptum; quod fuisset vsui, admittendo alium quàm Eunuchum. Ex quibus, aliisque exemplis, reuincitur falsitatis quod Alexander l. 1. probl. q. 9. ait, Eunuchos defectu spirituum tumefacientium, non posse fœdo operi incumbere plusquàm appetitione & voluntate: quam in iis Eunuchis agnoscit qui pubescentes sunt execti, præsertim si sit illis iecur feruentius, & feminis conceptacula ampliora. Ultra appetitionem autem progredi posse, diffitetur. Sed experientia optima rerum Magistra, contrarium docet, reuincitque non deesse eis spiritus, quibus possint se absque apra agri muliebris satiatione, viros exhibere, & corruptionem causare non absque voluptatis illecebra ex parte quoque mulieris, ob aliquam spirituum admistionem cum aquoso humore concalesceto quem emittunt, ut Galenus disertè notat l. 3. de vsu part. c. 11. Nam si humorem emitterent frigidum, inferret potius cruciatum mulierculæ, ut profestas esse sagas de humore à satana immisso, in fœdo cum ipsis commercio, prodit Nicol. Remigius, ac ex ipso Martinus Delrio 2. Mag. q. 15;

17. Itaque ad hæc attendentes Patres, meritò admonent, cauendum quoque mulieri esse ab Eunuchis, nec fidendum esse eorum custodiæ. [Ab vxore tua, (inquit S. Nilus apud Damascenum lib. 2. parall. cap. 34.) spadonum strepitum remoue. Quamuis enim spado, infra, geminos testes exectos habere videatur: at supra tamen, geminos in facie oculos habet libidinose obtuentes, ac mala testimonia secum trahentes.] Similiter S. Hieronimus epistola 8. Demetriadem sic admonebat. [Eunuchorum tibi & puellarum ac seruulorum, mores magis eligantur, quàm vultuum elegantia; quia in omni sexu & ætate, & truncatorum corporum violenta pudicitia, animi considerandi sunt; qui amputari nisi Christi timore non possunt.] Et scribens ad Lætiam, minùs prouidum ac plenum censer eorum consilium, qui contenti erant ne virgines coram Eunuchis lauerentur. Eodem pertinet exectio in longam securamque libidinem, quam fugillat idem S. Hieronimus lib. 1. in Iouin. dicens, sub Eunuchorum nomine adulteros delirescere. Eunuchum, cui commissa mulier fuerat, infidelem fuisse committenti, refert S. Basilius l. de sancta Virginitate *ad finem*, qui addit. [Masculina corpora, licet illa Eunuchorum sint, cautè vitanda sunt Virgini. Sit enim ille licet Eunuchus, vir tamen per naturam est. Sicut enim cornutus bos, etsi illi præcidantur cornua, non tamen sublatis cornibus equus efficitur; sed absint licet cornua, bos tamen est; ita & masculus, abscissis genitalibus omnibus, ea tamen mutilatione sua, mulier effectus non est sed masculus, (ut est à natura conditus,) permanet: ac sicuti bos recisis cornibus, sic quoque, furore cornu petit, (cervicem quippè incuruans, & caput ad feriendi impetum formans, gaudet intentare minas;) ac sæpiùs ea parte capitis ferit qua cornibus antea fuerat armatus; satisfacitque furori per actus imaginem; (ita enim afficitur correptus iræ impetu, non ut casto feriens vulnere, sed ut priùs ictu cornuum scindens, ac diuidens:) ita & masculus quamvis abscissus genitalia, vitiosa tamen concupiscentia masculus est. Quocirca & ipse se ad actum fœditatis similiter formans, amorem spirat, incredibilemque vesaniam: imò & ad coitum feruens, etiam si ea parte non violet, feminæ

turbulentus incumbens; ipse tamen ac si corruperit, satisfeceritque cupidini, ita sceleris imagine affectus est. Eam verò ad peccatum vehementius irritans, totum quidem corrumpit animum, corpusque ad corruptionis actum inclementer instigat.] Hoc Stratonica à Combabo exesto accidisse, idemque imitari solitos spurcos Eunuchos semiviros, Deæ Syriæ mystas, narrat Lucianus l. de Syria Dea. Ex quibus omnibus liquet, quàm frigida fuerit Petri Abelardi apologia, cum redargutus de nimia familiaritate cum amica quidem sua Heloisa, & aliis Monialibus Paraclitensibus, reposuit; Eunuchos, qualis ipse factus erat, tutò & absque omni periculo posse versari cum fœminis. Sic ille in suarum calamit, histor. c. 14.

17. Quare cum captatio immunitatis à tentationibus carnis, per exsecutionem & fœdam & crudelem, irrita sit, vt est demonstratum, peruersè iam olim multi, & hodièque nonnulli, quorum recensentur exempla in nouo Prato spiritali num. 98. & alios postea comperi in Tuscia, Sicilia, & Gallia, remedium frændæ carnis, à nouacula exsecante petendum esse censuerunt, meritò improbat ab Ecclesia. Multos id olim patrasse, valdè iuueniliter, fortitudinis gloriam collecturos, monstrant verba illa s. Epiphaniij in Anacephaleosi. [Non pauci seipfos castrare ausi sunt, præter mandata: nimirum iuuenilis ac robustæ actionis gratia.] Sed non fuisse opus fortitudinis, at potiùs imbellis animi, & ad resistendi difficultatem fracti, dictum est superiùs ex s. Ambrosio, atque Apollonio. Et miror Ioannem Pierium Valerianum l. 34. hieroglyph. exponentem symbola partis qua mas constituitur §. *Prouentus*, allegato ex Catalectis virgilianis disticho, quo metrum commercij sexuum statuitur liberorum procreatio, subiungere hæc verba. [Approbes interim eorum fortitudinem, qui potiùs excastrari voluerunt, quàm illicito coitu contaminari: cuius facti fide apud Cyprianum, & Origenè quærato.] Erras, mi homo, Quam tu fortitudinem vocas, viri sapientes appellant ignauiam; & factum quod tu approbas, visque vt approbemus, Patres abominantur, & Ecclesia percellit anathemate. Laudent sanè Ethnici hanc fortitudinem, quibus Atys in Deum transcriptus est, & sacris honestatus, quia se

exsecuit, Deæ anui depereunti renuens satisfacere. Et idem factum Eumuno apud Phœnices quia se exsecuit, ne Arsinæ Deæ, cuius insidiis in venatione intercepus erat, libidini pareret, eam ob causam euectus in Deum & Pæanis, nomine deinceps donatus, vt scribit Damascius in vita Isidori, & Elias Scædus l. de diis Germaniæ Syngrammate 1. c. 6. Celebrent & Apoteosi, donent talem fortitudinem Ethnici. Anathematizant eam Christiani.

Alia ergo Alexipharmaca aduersus stimulos carnis, & ad firmandam tentationum fluctibus agitatam continentiam conquirere par est, procul allegata cogitatione de exsecutione, & frustrà & nequiter in eum finem adhibenda. Climacus Gradu 14. ventris coercionem maximè in eam rem commendat. [Restringamus (inquit) ventrem, æterni ignis memoria. Nam nonnulli qui huic obedierunt, tandem eò deuenerunt, vt ipsi sibi genitalia præciderent (vtique ad continendum) geminamque sibi mortem, corporis & animæ inferrent. Inquiramus & omnino intelligemus, gulam nobis huiusmodi naufragiorum vnicam esse causam, & auersem.] An hoc est remedium quod Crates referente Clement. l. 2. Strom. sub Med. suggererat, cum diceret, optimum rei Venereæ cataplasma, esse famem. Illustrat hoc optimè ex Hieronimo Ferar. in cap. 8. Tib. quæst. 11. Alia præterea proponens remedia longè optima sex sequentibus quæstiuiculis. Sicut & Delriol. 3. Mag. p. 1. q. 3. f. 3. Addensat plerâque sed nescio an vllum sit fortius eo quod vterque præterit; nempe humillima animi remissione agnoscente continentiam haberi non posse nisi Deus det, & idcirco fragilitatem suam semper timente, nisi à Deo firmetur ac fulciatur. Cerrum quippè est, ordinariam superbix retributionem, esse petulantiam carnis rebellantis, vt benè tradit Cassianus l. de spir. superbix c. 21. & 22. S. Gregorius 26. mor. c. 12. & 13. & l. 11. c. 9. ad illud *Balthum Regum dissolut, & præcingit sune venes eorum*: Sicut ergo superbi sinuntur carnis ferociam experiri, sic humiles ac tremes sermonem Domini, Diuinis suppetiis firmantur in studio puritatis; ita vt non egeant castratione corporea, sed ipsi seipfos mysticè exsecent propter regnum cœlorum.

§. 3. *Improbata exsecutio ad amouendam suspicionem.*

1. Ex hoc fine, adolescentem Christianum tempore S. Iuliani, cupiuisse exsecari, scribit ipse S. Iustinus Apol. ad Antoninum. Recensens enim tetras calumnias Ethnicorum in Christianos, quarum vna erat de promiscuo concubitu; è contrario ait S. Iustinus, plerosque Christianos perpetuam seruitutem continentiam: & fuisse inter eos vnum, qui persuasurus Ethnicis, Christianos falsò insimulari turpitudinis promiscuæ, libellum obtulit, Felici Alexandriae Præsidi, postulans executionis iustitiam fieri Chirurgis; eo quod negarent absque permissu Præsidis, fas esse id præstare: Et reuente Præsidi subscribit libello, iuuenis integritati suæ relicta, contentus fuit suæ futuræque conscientia, vt S. Iustinus loquitur. Itaque iuuenis ille non petebat executionem in remedium ad leniendas tentationes, (vt Baron. ait an. 230.) Sed vt ex contextu Iuliani patet & lenè notauit Petrus Halloix in vita S. Iuliani c. 17. Idcirco petebat exsecari, vt constaret Ethnicis, quàm falsò impingeretur Christianis, quod essent ad eò flagrantis libidinis, & tantæ inconuenientia, vt promiscuè libidinarentur: Atque ad eò poscebat exsecari ad remouendas suspensiones de Christianis excitatas, quæ est caput honestandæ iuxta aliquos executionis, in quo nunc vsamur. Fuerunt qui de Origene idem scriberent; nimirum illum exsecari voluisse, ne tradens Christianam doctrinam promiscuo omnibus, ac sceminis quoque, pateret criminationi. Tam cum occultè facinus illud patrasset, verius videtur quod scripsit de eo diximus; nimirum quod quæsierit continentia suæ per se fidium ab executione, ex malo intellectu verborum Christi Eunuchis laudabilibus, propter regnum cælorum exsecutis. Christiano quodam idem memorat creditus Augustinus q. 1. ex utroque mixtè, cum ait. [Cum quidam ad peregrina loca proficisceretur, uxorem suam amico quem fidelem sciret, commendauit; non utique puero, sed maturæ ætatis; qui vt dignior custos eius esset, abscedit se.]

Non inter Christianos tantum, sed etiam inter Ethnicos adhibitam aliquandò executionem legimus, vt elideretur m-

io. Nam apud Lucianum l. de Syria Dea, Combabus auspiciatissimus, à Rege Assyriorum cum Stratonice prius rege, tum vxore, destinatus ad ædificandum Iunoni templum in Syria vrbe, præsciis libidinis Reginae, exsecuit se ante templum, & didymos in pyxide ritè obsignata conclusos, Reuerentius facti ignaro reliquit. Per triennem autem commorantem, familiaritatem cum regina iusto maiorem, adulterij reus factus Combabus, recepto suo spadonatu, fidem in regi probauit; reus futurus nisi voluntaria executione antecupasset criminationem.

Cæterum hæc executionis honestatio, planè friuola est, & igna quæ obtendatur. Sic enim posset quis, ne censeretur inuicisse oculos ad rem alienam, exoculari se absque culpa, vt in Democriti interpretantur nonnulli. Quamquam alij eius executionem referunt aliò. At quis possit approbare tam presensensus auulsionem, ne sit locus alienæ criminationi? Itaque executionis probari potest, si ob similem causam adhibeatur. Et alia via non pauca quibus calumniae præcludi possint: certum per cautam & sollicitam bonæ famæ conuersationem in sexu molliore. Item per indiligentem cuticulæ curam, vnde corpus emaciatum non ita facilè incurrit in oblationes & inas suspensiones. Nam virginitatem exquisitè seruata, (vt Gregorius in l. de vera virgin. c. 19. Philosophatur;) claritas sonoris & fama vnde cumque exaudita, confectatur: cum quæ est periculum coniungi calumnias circa pudicitiam. Erucet enim quantumcunque malignus criminatorem, appinet maculam nitori, & solem tenebricositatis insimulare. Itaque accurata sui custodia, & testata exhibitione modestiæ, quæ tribulum est bonæ domus, (vt loquitur S. Ambrosius l. 2. de virgin. initio, adductus à S. Augustino l. 4. de Doctr. Christiana. 31. calumnias anteoccupet quisquis eas extimescit. Sicut è contrario, licentia sensuum & crassitudo ex benè curata cute, oratio, aditum calumniis ac suspicionibus circa castitatem facile aperit. Innuat enim hominem esse de grege Iouiniani, vt Philosophatur Philippus Abbas l. de contin. Clerico. c. 93.

3. Ut autem certissimum fiat, executionem non esse medium accommodatum ad obstruendum os loquentium iniqua, recolendum est quod supra diffusè est euictum; executos plerosque, esse deprehensos esse in cœno turpitudinis. Et eos ipsos quibus virginum vel foeminarum pudicitia concredita erat, compertos plerumque fuisse noxios infidelitatis. Testis Combabus cum Stratonice, & is quem ex credito Augustino referebam in q. 115. ex utroque mixtim. Nam addit auctor, eum se execuisse, *ut sine cuiusquam suspitione cautè dormiret cum credita sibi amici vxore.* Quid ergò obstabit, quominùs is quoque qui indemnitate famæ captat per executionem, insimuletur nihilominus eiusdem maculæ, cuius tot alij similiter executi, infamiam sustinuerunt, imò & maculam? non est ergò hæc auertendæ calumniæ ratio idonea, sed alia quas attingimus, & quibus adhibitis, vel non erit qui audeat calumniam circa pudicitiam inferre; vel si inferatur, non adhæresceret, sed illicò perinde ac si illata non fuisset, euanesceret.

§. 4. *Damnata executio spe promotionis in aula.*

1. Vetuerat Deus Deuter. 23. Eunuchos intrare in Ecclesiam Dei, hoc est fungi Magistratibus, & prouehi ad dignitates. Sic enim eum ingressum in Ecclesiam Dei, interpretantur ibi Caietanus, Cornelius, & mutata priore sua sententia, Lorinus, adducens Estium atque Iansenium. E contrario Satan, pro viribus fategit, promouere ad munera & administrationem publicam, Eunuchos: ut hac illecebra pellecti mortales, cruciatum illum alacrius susciperent, aut etiam captarent, ut reipsa contigit. Fuit ergò tempus, quo aulae Principum redundabant Eunuchis. Nam omnes Magnatum ac regum famuli, erant Eunuchi: & his præcipua quæque munera, & præfecturæ demandabantur, & palatinum sacillitium ex eis maximè conflabatur. Videtis id latè illustrantem Brissonium l. 1. de regno Persarum pag. mihi 178. & 179. & l. 2. pag. 297.

2. Verum est, non omnes qui Eunuchi quandoque dicuntur, & publicis muneribus distenti fuisse, vel apud principes omnia potuisse

potuisse referuntur, fuisse Euiratos. Nam Genes. 39. Putiphar princeps exercitus Pharaonis, cui Ioseph venditus est, vocatur *Eunuchus*, cui tamen vxorem fuisse, ibidem narratur. Et iuxta plerosque, Ioseph eius filiam duxit vxorem. Quanquam volunt post susceptam filiam extabuisse eius virilitatem; & sic promotum in sacerdotem Heliopoleos, quæ sunt commenti suspecta. Sed verissimum est, Putipharem, neque fuisse Iosephi socerum, neque promotum in sacerdotem Heliopolitanum: dictum autem esse Eunuchum, à ministerio Regio. Qua item ratione princeps pistorum, & Magister pincernarum, dicti videntur *Eunuchi*. Idem intelligendum est, de plerisque Eunuchis vxoratis. Sic Eunuchus quispiam coniugatus memoratur à S. Hieronimo Episto. 9. Et Hermias Eunuchus, fuit Aristotelis focer, ob quem Diuis annumeratum dicto ei pæane, (qui hymnus erat Deorum proprius,) gener ipse, cicutæ haustu, decernente iudice periit, ut scribunt Hesychius de viris illustribus, & Laertius, ac Suidas in *Aristotele*.

3. Dixi, de plerisque Eunuchis vxoratis verum esse, quod dicti sint *Eunuchi* à munere vel dignitate. Fateor enim de quibusdam aliud esse, quia cum plerique Doctores ante Sixtum V. admiserint coniugia verorum Eunuchorum valere; quid mirum est, fuisse veros Eunuchos, qui spurcitijs adamatis obdlexerint nomen coniugij? Talis Dindymus apud Martialem l. XI. Epigr. 82. Plerique tamen donati nomen *Eunuchorum*, qui coniugio illigati dicuntur, dicti sunt *Eunuchi*, à munere, non ab vilo naturæ defectu. Tradunt eam *Eunuchi* notionem in plerisque scripturis adhibitam, Elias ad Orationem 3. Nazianzeni Maldonatus in c. 38. Jerem. Capillia ibidem in c. 29. Perer. in c. 37. Genes. disp. 9. obseruantes, Chaldæum eadem voce exprimere fidelem seruum & Eunuchum; quia inualuerat fama de Eunuchorum semiuitorum fidelitate. Quare vel alia quondam fuit notio vocis *Eunuchus*; vel certè, ut censet Caietanus Genes. 40. & Mathæus Bremensis in lexico Philologico V. *Eunuchus*, ac Bonfrerius in c. 37. Genes. num. 36. munus aliquando solis euiratis concredutum, postea ad viros non immunitos transijt, cum anteriore appellatione; quod factum esse

circa plerasque alias voces notatur in Opere de Martyrio p. 3. c. 6. n. 8.

4. Quod tamen qui in protrita vocis notione, *Eunuchi* erant, ad primaria quæque ministeria summam fidem exigentia adhiberentur, essentque in magna apud Principes gratia, & omnia propè in aula possent negare non licet, cum res sit testatissima. Plerique erant præpositi, Regis aut Principis cubiculo, qualis erat apud Holofernem Vago ex c. 12. Iudith. Alij erant primarij Regiorum consiliorum administri. Consiliarios Cleopatraz fuisse Eunuchos, ferunt illa Flacci l. 1. Oda 37.

*Regina dementes ruinas,
Fumus & imperio parabat;
Contaminato cum grege turpium
Morbo virorum.*

Hique sunt spadones rugosi, queis Romanos Antonianos sub fœminæ regimine seruisse, exoptulat Epodo 9. Morbo autem corruptos dixit, spectans animi morbos & vitia, ut multis exemplis illustrat Lambinus ad Satyr. 6. libri primi. Nisi si cum Philone Iudæo l. de victimas offerentibus, nefandissimos pathicos malis intelligere. Ait enim arcitos è cœtu sacro, lege Iudaica [semiuirios obscæno morbo laborantes; qui naturæ monerem adulterantes, in impudicarum mulierum affectum & formam, sponte degenerant] Erant ergò à Regum consilij Eunuchi. Et tales fuere septem illi Assuero astantes, de quibus Ester. 1. Et tales quoque fuisse videntur Eunuchi illi de quibus 1. Paral. c. 28. Dicitur, *Conuocauit David omnes principes Israël, Duces tribuum, & præfectos turmarum, qui ministrabant Regi; Tribunos quoque & centuriones, & qui præerant substantia, & possessionibus Regis; filiosque suos cum Eunuchis, & potentes & robustissimos quosque in exercitu Ierusalem.* Hos enim Eunuchos, qui à Dauide inter cæteros magnates & aulae primores sunt adunati, verè fuisse euiratos, censei Pineda l. 1. de Salomone c. xi. n. 3. tamen S. Hieronimus in Traditionibus, putat dictos mysticè *Eunuchos*, à iudicio terfo, per carnales delicias non obnubilato. Fortassis autem erant curatores filiorum Regis; quandoquidem vnà cum filijs recensentur. Apud Persas sanè, ducto fortassis

ab Hebræis exemplo, pueri regij committebantur curæ Eunuchorum, ut Bristonius l. 1. de regno Pers. demonstrat. Apud eosdem Persas, ex Cyri instituto, Rex ab Eunuchis custodiebatur. Et Heraclium, testamento iussisse ut suum sepulchrum, ex quo in illud esset illatus, triduo pateret, custodiètibz Eunuchis, scribit S. Nicephorus Constantinopolitanus in Historia.

5. Alijs Eunuchis committebatur custodia Gynecæorum, & hanc fuisse primam castrandi causam in Zelotypia principum fundatam, censei S. Epiph. hæ. 58. Et quanquam initio Reginarum duntaxat erat habere Eunuchos custodes & asseclas, ut est apud Terentium actu 1. Eunuchi, scena 2. Tamen postea matronis quibusuis primarijs fuerunt Eunuchi custodes & famuli, quos tanto numero adunabant, ut greges viderentur, ut loquitur S. Hieronimus Episto. de custod. virgin. agens de primaria matrona Christiana, quam abs se visam cum hoc denso comitatu ait, ad S. Petri Basilicam. Plautianus filiz suæ Plautillæ, quæ postea Antonino nupsit, centum Eunuchos assignauit, cines Romanos, quorum nonnullis vxores erant & liberi; quos iam executos abs se visos, ait Dio Nicæus in *Seuero*; Et Ammianus lib. 14. agmina spadonum à senibus in pueros desinentia Romanas matronas stipasse exoptulat. Tantoperèque excreuit hic luxus, ut pro modo facultatum, desiniri principis edicto, numerum Eunuchorum matronis famulantium, necesse fuerit, ut est apud Vopiscum in Aureliano *sub finem*, verbis illis. [Eunuchorum modum pro senatorijs professionibus statuit; idcirco quod ad ingentia pretia peruenisset.] Ad Eunuchos matronarum, pertinent illa Clementis 3. Pædag. c. 4. [Qui mulierum quidem lecticas in altum tollant, & perniciousiter eas ferant, multi Galli sunt &c. qui mulieribus quidem falsa narrant, tota die cum eis versantur, amatorias fabulas nugaciter referentes, earumque corpus & animas, falsis factis & verbis mordacibus enecantes.] Quod Eunuchos ait vectasse matronas, confirmatur ex Hieronimo qui in Paulæ Epiaphio ait, eam aliàs succollantibus Eunuchis vectatam.

6. Alij Eunuchi erant super gazas & thesauros Regum, ut habetur c. 8. Actor. eratque id aded Eunuchis addictum, ut

Lysimachus Plutarcho teste in *Demetrio*, cum vocatus à Demetrio fuisset *Gazophilax*, responderit; *Num me spadonem arbitratur?* significans, eum titulum & munus ea voce significatum, esse proprium spadonum & Eunuchorum. Fuisse quoque qui præficerentur militiæ, legimus Ierem. 52. Civitati præfectum Archieunuchum, memorat Gregoras lib. 6. Et in summa, fuisse plerunque Eunuchos apud Reges in magna autoritate & gratia, & extra dubium. Talis fuit apud Ochum Persarum Regem Bagoas, & Diodoro lib. 16. apud Ptolomæum Photinus suavor cædis Pompeij; apud Xerxem Hermotinus. Passim apud magnates quoque, cætus Eunuchorum visebantur, ut his verbis tradit S. Cyrillus apud Suidam V. *ασιδου*. [Licet videre magnatum & procerum ædes, refertas huiusmodi monstris, faciem portentosa forma præditam habentibus, aureas lunulas in collo ferentibus; naturam quidem maris, feminae verò aspectum habentibus, & fracto mollique gressu incedentibus, & delicatè loquentibus ac indecorè, meretricularum instar. Huc & illuc caput circumagunt, quassantes: & intemperanter ac impudenter rident, insaniam manifestam præ se ferentes.]

7. Quæ porro causa esset, cur Eunuchi apud Magnates tantoperè gratia valerent & homines muliebres, viri non viri, officijs virilibus admouerentur ab Imperatoribus, Naz. orat. 21. fatetur, se non videre. Apud varios tamen, huiusmodi agendi non vna causa fuit. Nam plerique in turpi obsequio præsto erant, ut Neroni Sporus, & Lygdus Druso; Tito complures. Idque est, quod dicuntur Eunuchi Regibus fuisse in delicijs quod Pancirolus l. 2. thesau. c. 110. retulit ad amorem erga eos, ob fidelem custodiam matronarum. Sed suberat illis delicijs alia notio, fœda & execranda, ob quam qui elegantiores erant, vxnabant carius, ut est apud Herodotum lib. 8. cum de Panionio hanc negotiationem exercente. Ex eo item quod Eunuchi custodirent gynecæa, & regijs vxoribus ac pellicibus semper adessent, ac etiam non rarò illis ad securas libidinationes, (ut S. Hieronimus l. 1. in Iovin. loquitur,) essent vsui; faciliè mulierum regiarum gratiam colligebant, & per eas commendati, ab emollitis muliebri pellacia viris promonebantur. Theodoretus

in Aphraate c. 8. *βελβ*. causam gratiæ Eunuchorum apud principes, refert in libertatem dicendi; qua homines absque liberis atque adedè de posteritate non solliciti, fidenter aperiebant veritatem, cuius summa est apud Reges penuria, ut dico in *Morali* dist. 1. n. 152.

8. Passim video, causam tantæ Eunuchorum apud Reges gratiæ, peti ex fide erga principes, cuius inualuerat opinio. Fuerunt sanè aliqui Eunuchi proditores, ut duo illi per Mardocheum delati, qui Assuero insidiati erant, & Pharnacia qui Xerxem prodidit. Lilius lib. 35. Eunuchos miscendo Regibus veneno, novos ministros esse dixit, qua perfidia, vix alia potest esse sceleratior. Valentinianum 2. Gratiani fratrem, perfidi Eunuchi ab Arbogaste corrupti strangularunt, & cadauer suspendio infamarunt, ut narratur l. 13. miscellæ. Artemidorus l. 2. c. 14. omnes eunuchos *απιστος infideles* appellauit. Nihilominus fidem Eunuchorum frequenter celebratam legimus. [Apud Barbaros, (inquit l. 8. Herodotus,) pretiosiores Eunuchi sunt, quàm qui non sunt castrati, in omni genere, fidei gratia.] Ex Xenophonte l. 7. Cyripæd. intima aula, ex semiviro genere tanquam fidissimo constabat; & custodia curaque corporis Regij, penes Eunuchos erat. Omnia ex Cyri instituto. Corippus l. 3. paucis attingens omnia munera Eunuchis concredita, tribuit eorum fidei, quod illis crederentur. Sic enim ait.

*Affuit obsequio castorum turba virorum.
Illis summa fides, & plena licentia sacris
Deseruire locis; atque aurea fulcra parare;
Regales mensas epulis onerare supernis;
Conseruare domum, sanctumque intrare cubile,
Internas munire fores, vestesque parare.
Eminet excelsus super omnia vertice Naves
Agmina, & augustam cultu præfulgurat Aulam.*

9. Ob prædictas igitur causas, adhibebantur à Regibus & Magnatibus Eunuchi, & ad honorum fastigia prouehantur; cum in alijs principatibus, tum etiam in Romano Imperio. Id volebat Tacitus 6. *Annal.* cum de Parthis diceret; [Proximus

Sinnaci Abdus, ademptræ virilitatis. Non despectum id apud Barbaros, vltroque potentiam habet.] Quid illud *vltrò*? Puto sensum esse, non carò stetit potentiam; sed ferè se illis non sollicitis ingessisse. Mittamus alia imperia. In Romano quid Chrysaphio, Eutropio, Narsete, Potentius? Fuit quidem in Romano Imperio negatus Eunucho aditus ad purpuram, vt disertè habet Euagrius l. 4. c. 21. agens de Amantio Eunucho. Ad inferiores tamen quosque honorum apices, etiam Consulatum & Patriciatum, euecti sunt. Sed magna cum vicissitudine, pro Imperatorum vario sensu atque iudicio. Nam Heliogabalus, Eunuchos ad omnia adhibuit. At eius successor Alexander Seuerus, longè secus. Audi Lampridium in Alexandro. [Eunuchos de ministerio suo abiecit, & vxori vt seruos seruire iussit. Et cum Heliogabalus mancipium Eunuchorum fuisset, ad certum numerum eos redegit, nec quicquam in palatio curare voluit, nisi balneas scæminarum; cum plerosque Eunuchos rationibus & procurationibus præposuisset Heliogabalus; hic illis & veteres sustulit dignitates. Idem, tertium genus hominum Eunuchos esse dicebat, nec videndum, nec in vsu habendum à viris, sed vix à scæminis nobilibus.] Et inferiùs. [Eunuchos quos Heliogabalus, & in consilij turpibus habebat, & promouebat, donauit amicis, addito elogio, vt si non redijissent ad bonos mores, eosdem liceret occidi, sine auctoritate iudicij.] Rursùs inferiùs, omnia sub Heliogabalo ab Eunuchis vendita testatur, etiam principis arcana: Id verò ne fieret, cauisse Alexandrum, exclusis nimirum Eunuchis. Vnde in calce vitæ Alexandri, ait Lampridius. [Eunuchos, nec in consilij, nec in ministerijs habuit, qui soli principes perdunt, dum eos more gentium aut Regum Persarum volunt viuere: qui à populo etiam amicissimum principem semouent, qui internuncij sunt; aliud quàm responderet sapè referentes, claudentes principem suum, & agentes ante omnia ne quid sciat. Qui cum empti sint, & prauis fuerint quid tandem possunt boni sapere? Erat denique eius ipsius sententia. Ego de præfectorum & Consulium & Senatorum capitibus, mancipia are empra iudicare non patiar.] Itaque malè omninò habuit gens Eunuchina sub Alexandro.

Constantinus Magnus, initio, Eunuchos habuit ministros Reipublicæ, postea tamen eos deiecit. Vnde Lampridius in Alexandro alloquens Constantinum, ait. [Salua Republ. postquam intellexisti quid mali clades istæ habeant, & quem admodum principes circumueniant, & tu eos eo loco habes, vt nec chlamyde vt iusseris, sed domesticis necessitatibus delegaris.] At rursùs sub Constantio mutata est fors Eunuchorum. Vt enim Aurelius Victor testatur, sub Constantio omnia potuere Eunuchi: Expostulârque S. Athanasius Epistola ad Solitar. filium Dei, ab Eunuchis, vt natura, ita animo ad gignendum infrugiferis esse exagratum, promotum supra modum Arianismo per Eusebium Eunuchum præfectum cubiculi; & femiueros collegas quibus palatium scatebat. Mox tamen sub Iuliano Apostata, deiecti sunt Eunuchi, & hæ palatij sordes, euerrente Iuliano validè egestæ, vt scribit Ammianus. Et ipse Iulianus in Misopogone, agens de Eunucho, suo quondam educatore. [hoc nomen (inquit) quod ante vicesimum mensem, honoris, nunc contumeliæ causa appellatur, Eunuchus erat.] Quid multa? Eusebium illum Constantij cubiculo Præfectum, capitali supplicio addixit, vt ait Sozomenus l. 5. c. 5. At denuò sub Arcadio summa rerum penes Eunuchos fuit; tam indignè, vt Eutropius homo seruilis fortis, in Consulem sit euectus, omnium Eunuchorum princeps, vt notant Socrates l. 6. c. 5. & Sozomenus lib. 8. c. 2. latè detestante eam monstrofitatem Claudiano. Tantæ autem fuit sub Arcadio potentia Eutropius, vt quod habet Suidas V. *εὐτρόπιον*, genus Eunuchorum ex tempore immensum creuerit, plerisque iam barbatis, suspirantibus ad sortem Eutropij per executionem, quæ multis vitæ terminum posuit, ira vt Eutropium cum viro amitterent. Per occasionem verò promoti in Consulem Eutropij, Gaius Eutropio infensissimus, Orientale Imperium propè attriuit. Et denique ipse Eutropius securi percussus, & funditus euersus, etiam eius nomine in fastis consularibus præterito, solo Theodoro Collega adscripto, Eunuchis sua deiectione non parùm incommodauit. Spectant ad Eutropium illa S. Asterij, extrema homilia in festum Calend. [Quid quod anno superiore Gigan-

tea prorsus facinora atque etiam maiora molitus est, cuius sexus in dubium vocabatur; virgisque Consulares affectavit, qui virgas heriles effugerat, ac tantum telluris possedit, quantum nec facile nominare? Qui nunc exigua conditur humo, & quantulam ei non nemo, miseratione motus impertit.] Fuere ergo Eunuchi sub Arcadio, admodum euecti, initio, sed postea deiecti. At rursus sub Theodosio iuniore Arcadii filio, caput extulere Eunuchi, Flauio Antiocho in patricium & Consulem euecto, cum Anicio Basso, ipso Synodi ephesinae initio. Tandem tamen Antiochus rotam versatilem fortunæ subit; & delatus apud Theodosium, redactus est in Ordinem, addita per eam occasionem lege, (vt Suidas notauit V. *αὐτῶν*) ne quis Eunuchus inter patricos militaret.

10. Hæc Eunuchorum subitio in aularum adyta, & ereptio ad magnos honores, per Gynecæi aut Principum quibuscunque obsequiis collectam gratiam; (nam etiam lenones agebant, vt liquet ex Iudithæ historia, & à Clem. Alexandrino 3. *ῥαδὰγ*. c. 4. notatum est,) effecit, vt rerum potientibus Eunuchis, quod satis diuturnum fuit, plerique natu grandes, illecebra magnæ fortis illecti, exsecari vellent: alii verè natis illam sortem augurantes, euirationem illis inferrent: ita vt repetitis sæpè seuerissimis legibus executione interdicentibus, ægerrimè tamen occurreretur renascenti subinde morbo, vt habetur ex Iustiniani Nouella Constitutione de Eunuchis.

Exclamare hic iure liceat, heu dementiam, & insanias falsas: imò veras; vt benè psaltis verbum immutauit S. Maximus hom. in ramis palm. Quid verò sunt honorum quantumuis culmina, ad quæ per tantum cruciarum & diuinæ plasticæ dehonestationem aspiratur? Actum latè est de honorum quorumuis nostratum inanitate & caducitate, in Morali dist. 1. à n. 147. Qui in summis verticibus confident, & ipsa folia occuparunt, quàm re ipsa sint depressi ac calamitosi, perpulchrè tradit Boetius 4. de conf. metro. 2. & præiuerat Seneca l. de breuit. vitæ cap. 4. & 5. Optimè S. Gregoris 9. Moral. c. 21. ad illud *sub quo curuantur, qui portant orbem*. Videnda quæ de Martyrio honorum, notantur in Opere de Martyr. p. 1. c. 6. *ad finem*. Et ibidem superius,

superius; de aulicorum ærumnis ac sorte tristissima, quantumcunque prouehi videantur in aula, diffusè est dictum, ex suffragatione vitorum qui ætatem propè vniversam in aula contrinerant. Accedit iuge periculum euerisionis & delapidationis laborum omnium, ob minimam occasionem, plerunque acceptam potius quàm datam; vel etiam ob leuem suspicionis vrbam, & execrationem eorum, à quibus fors diu dilata pendet. S. Chrysostomus in hoc campo exspatiatur l. 1. ad viduam iuniorem *sub finem*. Dicant ergò, qui sibi per executionem aditum ad aulas & somniata fastigia parant, quod duo illi aulici apud Augustinum 8. Confess. c. 6. per quor pericula peruenitur ad grandius periculum? Quàm multi spe vana diutissime sustentati, dormientes somnium suum, nihil ingenerunt in manibus suis? Non sanè omnes in aulam irrepentes, potiuntur tam auidè captata promotione. Qui per indignitates & demissiones generoso pectori vix deuorandas, decretescentes pertrigerunt ad præconceptum gaudium, atque apparens cremen-tum, quàm sint ea bona stuporata atque volatica casti suo docuerunt. Testes, Plautianus, Seianus, Ablauis, Cyrus Pano-plita, Aluarus de Luna, Concinus, alij. Est igitur (vt aiebam,) insania non falsa sed vera, contra Dei structuram facere, intendendo in has vanitates. Tempero nūc pluribus; quia omnia propè, §. sequenti adducenda contra executionem, ex ostentata spe promotionis alterius, æquè hęc locum habebunt.

11. Obiter tantum addo, interrogandos esse qui spe promotionis in aula, executionem virilitatis admitti potuisse existimant, probatane illis fuisse, aliarum quarundam corporis partium auulsio ad fauorem Principis ea via colligendum. V. G. apud varias nationes, nasi simitas acceptior est. Quid si ergò aliquis, vt in aulam altèius talium nationum Principismitteretur nasum sibi detruncare, & arte simum se efficere aggredederetur, num laudandum & grauis noxæ expers esset consilium? Iustiniano Rithnometo nasus à rebellibus excisus est. Non rectè fecisset, qui in ea aula Principi placiturus, eique similis futurus, se denasasset, spe promotionis ad honores & sortem optimam? Eam peruersam æmulationem, per illece-

bram subuectionis in aula, nemo sanus probauerit. At multò damnosior est homini, exectio genitalium, quàm nasi; cum omninò notable temperamenti & totius corporei habitus variationem inferat ademptio virilitatis; multòque maiorem, quàm truncatio nasi. Non potest igitur exectio genitalium, tamen occultorum, honestari per spem nimium quantum ancipitem promotionis ad munera publica, & magnas opes: Et ut aiebat Claudianus supra adductus, nemo quantumuis pauper, (siquidem sapiat, & rectè res æstimet,) velit Eutropij Eunuchi potentissimi, in aula Arcadij potentiam, & opes immensas, eius Eunuchismo commutare.

S. V. De exectioe ob diuturnius vocis acumen, ad musicos concentus necessarium.

1. Exectioe causæ hæcenus discussæ, ferè antiquatæ sunt. Vix enim nunc inuenitur, qui ad lasciuia compressionem, exciditur: vel si pauci aliqui ex eo fine, nunc quoque excinduntur, tam rari sunt, vt facillè numerentur. Ex alijs autem finibus propositis, nemo; planè inquam nemo, excisionem nunc admet. Inuenit tamen Satan, in hominis deformationem, sin minus cladem, semper intentus, prætextum alium, quo videatur honestari posse excisio; nempe necessitatem vocis acutæ ad concentus Musicos, qui tanto sunt splendori in Dei Ecclesia, & ad honestam oblectationem adeò opportuni. Certum enim est, concentum Musicum absque vocibus acutis constare non posse. Vox autem exectorum; æquè ac puerorum & foeminarum, acuta est, vt supra prolatis causis demonstratum ex Aristotele sect. xi. probl. q. 16. & 34. ac 65. itemque ex Macrobio lib. 7. Satur. c. x. ac Ludouico Cælio l. 19. c. 12. Cum igitur foeminas in sacra Odæa inducere nulla ratione fas sit; quin etiam earum cantus extra templa, sit insidiosus & multipliciter à Patribus improbatas, vt dictum est tractando sobriam frequentationem alterius sexus: puerorum autem symphonicorum ætas infirma, citò præteruolet, ita vt vix ritè edocti quæ ad Musicam spectant, voce cum ætate mutata, ultra non possint

esse vsui ad canendum acutè; commoda ratio inuitur, in longum proferendæ quoad hoc gracilis eorum vocis, interposita exectioe. Dubitarum verò est, an exectio in hunc finem, sit licita. Quia in dubitatione, duæ fuere sententiæ. 1. Vna affirmat, licitam esse exectioem ea de causa; dummodò puer sit iam sui iuris, & rationis vsu sufficienti potiarur, ac in exectioem consentiat; quia cum per exectioem excludendus sit à coniugio, iuxta declarationem Sixti V. nec sit absque dispensatione admittendus in clerum; non est iustum, tale incommodum inferri inuito. Quæ ratio æquè conuincit, infantes nondum rationis vsu potientes, non posse à parentibus exsecari, aut quomodolibet euirari. At si puer edoctus commoda consecutura exectioem annuat; sunt qui existimant, fas esse eos exsecare, (secluso semper morali periculo vitæ, quod nunc in tanta consorum pericia, vix est timendum.) Ita Salonius 2. 2. q. 65. art. 5. controu. 2. Trullench. l. 5. in Decalog. c. 3. dub. 4. n. 4. Sayrus (vt videtur,) l. 7. Clauis c. 9. n. 38. nec videtur abhorreere Mendoza in 1. Reg. c. 8. versu 15. num. 9. nam accenset hanc castrandæ causam, honestioribus. Sed pugnat pro ea ex. instituto Pasqualigus decif. 498. & in qq. Canon. centur. 1. q. 100. vbi adducit Thomam de Afflictis, voce tenus affirmantem, ob consuetudinem, in vrbe (saltem tacitè,) approbatam.

3. Fulcit eam consuetudinem Pasqualigus, (nam cæteri vix extremis digitis hoc punctum attingunt,) ratione ducta ex eo quod tamen homo non est Dominus suorum membrorum; tamen ad vnumquemque pertinet, disponere de eis ad bonum & perfectionem totius; ac efficere, vt membrum minus dignum & minus corpori necessarium auferatur, si ita expediat toti: Vnde si manus esset atefacienda, vel corripienda canchromate, honestè & consentaneè ad naturalem exigentiam abscinderetur, ne membrum putre, corpori toti inferret exitium. Quia ergò conseruatio vocis acutæ, & organorum ad eius efformationem necessariorum perseverans aptitudo, est aliquid homini vilius & dignius, quàm partes generationi destinatæ, meritò hæ partes auferuntur, si earum incolumitas

obstat quominus homo organa vocis acutæ retineat, quibus tanta utilitas, & tanta dignitas inter mortales potest homini obuenire. Nam cum ipsa per se instrumenta vocis sunt aliquid eximium, & Dei fabricatoris artem præferens, (vt Theodoretus orat. 3. de prouid. & alij adducti in scalis ad Deum gradu x. i. pag. 326. demonstrarunt;) & hominis à brutis per vocem seiunctio confirmat; quod de partibus genitalibus dici non potest: Tum sigillatim vox acuta, quod absque ea concentus Musicus subsistere nequeat, pretiosum quid est, & diuini cultus splendore peropportunum, ac apud viros Principes magnæ æstimationis: Vnde homini execto, qui tota vita eam sic seruaturus incolumen, facillè obueniunt & à principibus opima stipendia, & in Ecclesijs pingues præbendæ, quibus vita cum splendore exigi queat, nec absque cognatorum egentium subsidio. Quæ hominis æstimabilitas & prouentus, non est quod à didymis incolumibus speretur. Hæc est præcipua ratiocinatio Pasqualigi; è qua confici potest, rectè ac vtiliter gerere negotium totius, qui testes exsecari vult, vt organa vocis acutæ conseruet. Nam hac ratione, vt vitetur maius malum, (quale est dispendium vocis acutæ, è qua tanta comoda sperari possunt, & insignis præcellentia atque æstimatio obtineretur;) eligitur minus malum, nempe ablatio testium per executionem. Supposita enim electione status, minus malum est carere didymis, quam suauis voce, qua quis inter viros præcellentes & magnis præmijs conquistos numeretur. Semper autem licitum est minus malum præeligere, vt maius declinetur, vt probant Sanchez l. 2. de Mart. disp. 39. n. 12. Rodr. Cunha in. 1. p. decreti dist. 13. c. duo mala n. 3. & ibidem Barbosa n. 8. Tandem de eiusdem Pasqualigi sententia, executionem in euentu proposito esse licitam, suadet commune bonum. Quilibet enim ordinatur ad bonum communitatis, vt pars ad bonum totius, iuxta D. Thomam 2. 2. q. 16. art. 1. q. 64. art. 2. & 5. Communitas autem magnam omninò vtilitatem percipit ex perfectione Musicæ, qua affectus componuntur iuxta Plutarchum l. de superfl. & diuinus cultus in Ecclesijs cum splendore debito & populi ædificatione obitur. Peropportunum ergo est, vt sint qui exse-

carari velint, ob bonum publicum, & suam priuatam vtilitatem. Et ita fert praxis Romana in oculis curiæ. hæc castratorum causam agens Pasqualigus.

404. Contrariam sententiam censeo omninò veram. Sunt in ea è recentioribus Card. de Lugo Tomo 1. de Iustitia disp. x. sect. 1. n. 21. Tannerus 2. 2. disp. 4. q. 8. dub. 5. n. 101. Layman l. 3. Tract. 3. de pœnis Eccles. V. membrorum mutilatio §. amplio secundo. Bonac. disp. 7. & censu. q. 2. p. 2. n. 34. Lazena V. homicidium n. 4. & V. irregularitas n. 75. Diana (aliàs anceps) parte 6. tract. 8. resol. 36. & 3. p. tract. 5. resolut. 38. Hermannus Busenbaum lib. 3. Medullæ tract. 4. c. 1. dub. 1. Ghilinus in summa V. Castratio. Megala Tomo 2. Prompt. V. Eunuchus n. 2. Thomas Hartado. t. 2. resolut. 38. moral. tract. 12. n. 758. Ghianes in summa Censur. V. Eunuchus n. 5. Rangolius 1. Reg. ad v. 15. vocans hoc inuentum planè nefarium. Ex Canonum interpretibus Turrecr. in c. si quis à Medicis dist. 55. Præpositus ibid. num. 1. Geminianus num. 2. Belletus disquis. cleric. p. 1. tit. de discipl. Cleric. §. 7. n. 12. Barbosa in Collect. ad c. si quis absiderit, d. 55. n. 1.

5. Favet Ecclesia, quatenus Eunuchos hosce factitios non per iniuriam, sed vltroneos atque adeò istos de quibus agimus, habet pro irregularibus videtur hoc negare Castro Paluu t. 6. disp. 6. p. 12. n. 4. quia isti non admittunt hanc sui minutionem, ex sæuitia in seipfos: & quia non absciunt sibi verenda, sed tantum didymos, cum tamen iura inducentia hanc irregularitatem, loquuntur de ijs tantum, quibus verenda sunt abscessa. Sed hæc omnia sunt falsa vt liquet ex S. Athanasij ad solitar. expostulatione, de promotione Leontij, qui ob executionem erat irregularis, & idcirco fuerat de Presbyterij gradu deiectus. Et eadem fuere querelæ Demetrii Alexandrini de Origene promoti in Presbyterium post executionem, vt narrat Eusebius 6. histor. c. 7. & S. Epiph. hæres. 64. Nec est audiendus Petrus Hallaix, referens has querelas ad liuorem Demetrii; quæcunque enim fuerit eius mens, querela tamen in foro externo iusta erat: neque Aduersarij Demetrii exceperunt quod recens excipitur. Ergò hi Eunuchi, habentur in Ecclesia pro irregularibus, nec vllum est caput, ad quod hæc irregularitas perti-

nere possit, præter deformationem illicitam. Nam irregularitas ista, non est ex corporis vitio; quia alioqui Eunuchi nati, aut per violentiam absque suo assensu facti, cum corpus similiter affectum habeant, essent ipsi quoque irregulares, quod falsum est, ut supra vidimus, ex Can. 1. nicæno. Non est item hæc irregularitas ex defectu lenitatis, qui tantum spectat cooperantes executioni iudicij publici erga noxios. Ergo est ex deformatione illicita, ut rectè statuit Layman supra adductus ex l. 1. tract. 5. parte 5. c. 7. n. 5. & Bassæus V. *Irregularitas* 2. num. 14. Atque ita Ecclesia irregularitatem inurens ob hanc deformationem, tanquam illicito opere inductam, suffragatur nostræ assertioni. Eodem modo vrgeri in hanc rem potest autoritas Ecclesiæ, & Patrum conclamantium in executionem ob immunitatem à tentationibus carnis. Ea enim executio, non est mala quia prohibita; sed è contrario prohibita est, quia verè est mala. Atqui multò maius est bonum spirituale quod ea mutilatione captatur, quàm bonum temporale captatum ab Aduersarijs, ad honestandam executionem pro conseruatione vocis acutæ. Quantum enim bonum hominis est, vno ictu à se recidere hostem intestinum, qui tota vita, irrequieta prælia ciebit aduersus spiritum, cum aperto discrimine salutis æternæ, si homo per fragilitatem finat se deliniri, & cedat illecebræ? Potest quidem homo alia via, hostem illum comprimere; sed quoruscumque est qui in tam diuturno & tam acri certamine, nunquam allidatur? At subtracto hoste domestico per executionem, tenuatur admodum difficultas reprimendi lasciuiam intus in animo aliquid mouentem; præsertim iuxta Pasqualigum, qui impacta grauissimis Patribus supra adductis mentione, ait executos vix laborare in genere castitatis, sed lenibus ad summum certaminibus defungi; nec verum esse quod acrius quàm integri stimulentur ad libidinem, quicquid dicant Basiliius atque Chrysofomus.

6. Igitur quisquis suæ ad casum pronitatis conscius, præsertim iam per statum initum non liber ad coniugium, in quod veluti in portum à fluctibus tentationum subire possit (ut loquitur S. Chrysofomus lib. de Virginitate c. 9. & S. Gregorius

in Pastoralis parte 3. admonitione 28.) alia remedia abs se usurpata non esse optatum effectum sortita deprehenderet, obligandus esset ad executionem, ut adipiscatur tantum bonum, quantum est in tuto locare castitatem, & saltem vnum scopulum è tam multis, ad quos plerique omnes naufragant, declinare; quod tamen Ecclesia anathematizat. Licetum autem omnino foret, si captatio boni temporalis quod ostentatur; (taceo quàm certò, aut etiam quàm probabiliter;) liberam faceret potestatem assumendi executionem. Indemnitas enim illa à tentationibus, qualiscunque sit, est bonum superioris ordinis, & longè optabilius quàm omnia lucra temporalia, ordinis inferioris; quia nihil est siuè in diuitijs, siuè in honoribus & æstimatione humana, quod conferri possit cum eo bono quod salutem collocat in tuto, vel saltem à magno naufragij discrimine elongat: quo non obstante, tot & tam validis interdicitis eliminata est ea captatio indemnitate ab cæstro luxuriæ. At (inquiunt,) Ecclesia hoc toties prohibuit, quia sunt nobis prouisa viæ resistendi tentationibus; nimirum sacramenta, & oratio, ac repressio sensuum, & deuitatio occasionum. Benè; sed numquid omnes viæ præclusæ sunt hisce cantoribus captandi bona temporalia, ita ut nulla illis supersit alia præter executionem? Quod si hæc illis videtur expeditissima, certè ad tentationum quoque repressionem videri poterit apprimè expedita via esse, remouere hunc fontem caloris impuri, & frigiditatem corpori immittere ea ratione. Itaque Ecclesia, inconsultè, aut etiam inualidè, interdicere eo remedio.

7. Potest præterea vrgeri pro vera sententia cui subscripsimus, autoritas tot Ethnicorum, etiam legislatorum, & iuris naturalis peritorum; quia non ignari quanta spes promotionis in aulis affulgeret Eunuchis, ob persuasionem inolitam fidei eorum, & in principum negotijs, & in custodia Gynecæorum; tamen conclamauerunt potentissimè in executiones, capitali supplicio exequentibus & vltro admittentibus constituto, ut supra vidimus. Nec attendebat executionem assumptam contra lasciuiam, sed præcisè executionem. Quomodò igitur tot sapientes clauserunt oculos ad magna commoda tunc temporis

consequi solita executiones, ut nihilominus eas adeo auersarentur & execrarentur? Sanè tunc agebatur de stipendio mensurno vel annuo, quod videmus præberi Cantoribus, aut Musicis, etiam symphoniarum moderatoribus, siue in Ecclesijs maioribus, siue in aulis Principum. Neutrobique enim Musici admodum nunc prouehuntur: sed tunc agebatur de fastigijs honorum, ut de Consulatu, & Magisterio militiarum, & allectione ad intima consilia. Agebatur præterea de muneribus, per quæ corradi possent immensæ opes; ita ut Claudianus l. 1. Eutropium Eunuchum sub Arcadio omnia gerentem, populos venales sub hasta posuisse dicat, eique Pactolum fluxisse, & Hermum; & pinguisimas hæreditates ab Attalo & alijs à Romana vrbe cui obuenerunt, ad Imperatores transgressas, tot opes ex prouinciarum innumerabilium spolijs per strenuissimos duces congestas, & in triumphis prælatas, in sinum huius vnus spadonis confluxisse, dementato Arcadio. Nec aliter de alijs plerisque potentibus Eunuchis, rerum in aula potentibus, dicere licuit. Et tamen iura seuerissima quæ supra retulimus, executionem, (etiamsi tantæ spei matrem,) sunt execrata, & seuerè vltæ. Igitur ostentatio tenuis fortis, Musicis per executionem fortè obuenturæ, non honestat executionem.

8. Recolendæ hæc sunt rationes omnes quibus cap. præcedenti §. 2. euctum est, excisionem vltro admissam sordere, quippè naturæ autori iniuriosam, quasi non benè capagem humani corporis formauerit, cui aliquid excidendum sit: Item iniuriosam speciei humanæ, cuius propagatio impeditur, obstructis fontibus vnde profluit ortus noster; ita ut quantum est ex vi executionis, terminus vicissitudini generationum ponatur, & mundo clausula inferatur. Denique iniuriosam personæ singulari quæ excæcatur, & amittit integritatem suam, cum qua coniunguntur tot & tanta corporis & animi bona superius recensita cap. 3. §. 1. & cum cuius clade, conciliantur homini tot & tanta mala, de quibus actum ibidem est §. 2. Nec inter ea mala reticendum videtur, quod homo per Eunuchismum exclusus à coniugio, præcludit sibi viam honestam, & cuius realiter aut mysticè non exciso patentem, mitigandi tentatio-

nes, carnis, & releuandi naturam, per vsum connubij sancti in thoro immaculato; quod bonum esse non exiguum, agnoscunt Doctores, cum dicunt, finem matrimonij secundarium, esse afferre remedium concupiscentiæ. Vnde matrimonia sterilius ac senum, quamuis desit spes finis per se primùm intenti in coniugio, nempè susceptionis liberorum, valida sunt, dummodò facultas ferendi aruum huius culturæ, non desit, ut benè confirmat Barbosa lib. 1. p. 1. num. 98. ff. *solutio matr.* ac cum S. Thoma, & alijs, Sanchez l. 7. de Matr. d. 92. n. 26. ex eo fundamento, quod coniugium, sin minus sit in officium naturæ, est tamen in remedium concupiscentiæ; de quo coniugij hominem releuantis effectu, scitè D. Chrysostomus lib. de Virg. cap. 9. At hoc remedio leniendæ concupiscentiæ, priuatur qui excæctus est. Vnde si contingat ut iactetur illis fluctibus, quos S. Chrysostomus hom. 63. in Matth. in Eunuchis plusquam in integris furere agnoscit, etiamsi voto non se illigauerit, non potest sibi per coniugij vsum subuenire; sed cogitur internos illos decumanos, tempestatesque sonoras excipere, quod non debet videri tenue incommodum.

9. His persuadeor, executionem ad vocis acumen diuturnum, esse nouum Satanæ artificium, ad Eunuchismum reducendum; & diuinæ plasticæ ac humanæ integritatis iniuriam, obstructis ferè alijs capitibus excæcandi supra discussis, colore honesti instaurandam. Scio, Græcos tempore Balsamonis, ut ipse scribit ad Canonem 4. Trullanum, huic laniæ ex fine cantus fauere visos, cum totus chorus cantorum apud eos, eo tempore constaret Eunuchis, contra antiquum morem, ut ibi fatetur Balsamon. Ea tamen erat Græcæ Ecclesiæ conditio tempore Balsamonis, hoc est sub annum 1300. ut non possit multum sua autoritate grauare aduersantes eius vsibus. Omnia quippè tunc temporis, apud Græcos scatebant erroribus & abusionibus, inter quas facilè potuit obrepere hæc quam impugnamus. Quanquam non video, quis denique concertus ex solis Eunuchorum vocibus posset existere, cum ad suauitatem Musicæ, præter voces acutas, aliæ exigantur graues & depressæ, ab Eunuchis cantoribus abhorrentes; ita ut virgines

facræ, si quandò melodiam congruentem adornare velint, cogantur adhibitis grauis soni organis, supplere quod melodiæ ex solis earum acutis vocibus deficiet; nec vnquam pertingant ad plenum atque perfectum Musici chori instructû; qualem viri integri, paucis pueris symphoniâ admistis efficiunt.

10. Restant eligenda, quæ pro contrario placito sunt proposita. Adducebatur in primis consuetudo Romana, tacitè, (vt aiunt) approbata, & in Curia oculis vicens, de exsecutione ad finem concentuum Musicorum, quos aduersarij supponunt ruituros, nisi pueri exsecarentur. Mihi tamen hoc incommodum videtur satis ludicrum: tum quia non est tanti, mulcere aures concentus affabrè constructi, & in sonum melodum mox transilientem efformati, concinnitate; vt propterea deformanda sit natura hominis, vt sit per exsecutionem: Tum maximè quia pueris per ætatè vocem mutantibus, succedere possunt alij pueri. Neque enim sicca est humani generis vena; ita vt quibusdam ætate & corporis habitu, atque adeò etiam voce mutatis, alij non subsequantur, qui partes ei ætati congruas in concentu Musico possint explere. Et horum subinde suffectorum iuribus, officeret ea artificiosa perpetuatio pueritiæ, per exsecutionem curata in cantoribus annosis: quos proinde par erat integros perseverare, & mutata cum annis voce, subsequentibus lampadem tradere. Itaque fundamentum Romanæ consuetudinis, ex præfensa Musicæ vilitate ductum, est planè ruinosum. Ipsa verò praxis, non video quanto iure dicatur approbata. Non enim omnia quæ Romæ fiunt, in scijs vel silentibus Pontificum ministris, eo ipso censenda sunt probata; præsertim cum omninò multa iura sunt in contrarium. Leges siquidem Ciuiles, vbi per Canonicas non sunt emendatæ, habent Romæ locum. At multæ leges Ciuiles corporis iuris insertæ, verant exsecutionem. Quomodò ergò contra tot expressas leges, probata tacitè dicitur exsecutio? Num quia toleratur, & impunè peragitur? Hac verò ratione, pleraque coram Deo & hominibus fortentia, dicerentur Romæ tacitè approbata. Multi Romæ filias suas prostituunt, silentibus maioribus, nec facinus indignum plecentibus. An idcirco ea

iniquitas purgatur. Sunt Romæ qui in scijs disciplinæ publicæ curatoribus, vxorum suarum lenones agunt. Neque hoc idcirco honestum est, aut tacitè approbatum. Aliqui ibidem nundinantur sacra, nec plecentur quia non aduertuntur. Est tamen res execranda, non tacitè probata. Turmæ iuuenum & puerorum, in monte Pincio & alibi, impetunt se lapidibus, spectaculo planè fœdo; quod vt in Africæ quodam loco aboleret D. Augustinus, eò profectus est, & fœliciter rem confecit; tamen vsus erat inolitus, vt ipse scribit lib. 4. Doctr. Christ. cap. 24. Eibarbaricæ truculentia; qua magno cum publicæ rei & literarum damno monoculum effectum virum præcellentis ingenij Iohannem Baptistam Blancardum recolo; die accessisse tacitam approbationem, à dormitatione eorum qui grauioribus intenti, ad eas epheborum, ac puerorum damnosas ineptias, oculos non adiiciunt. Itaque similiter, si administri Pontificum, ad quos attineret exsecutionem Deo & generi nostro iniuriosam plecent, desint muneri suo, quia rem fieri ignorant, venia digni sunt in tot curis. Si quia ob inolitum abusum rem non putant malam, rogandi sunt vt hoc considerent, & momentis suis æstiment. Facultatem autem sanis ac innoxijs concedere se exsecandi, qualem olim dabant Præsides Ethnici, (vt est apud Iustinum in Apol. ad Antoninum,) solus Deus potest, qui solus est membrorum hominis Dominus. Quare non potest contra leges vigentes, obtendi approbatio tacita, quæ sanorum & innoxiorum exsecutioni suffragetur.

11. Reliqua adhibita in Pasqualigi ratiocinatione, vix egent discussione. Comparatio enim quàm instituit, inter organum benè affectum ad formandam vocem acutam, & didymos, exhibebitur à Medicis; qui didymos habent pro parte non modò nobilissima, spectato sine propagandæ speciei cui addiuntur, sed etiam pro parte primaria; quia ad bonum statum corporis, exquisitè fructuosa est, vt supra est demonstratum cap. 3. & 4. §. vtrobique 2. Itaque eo vsque partem illam corporis deicere, vt non modò cum organo vocis absolutè spectatis fieri possit eius contentio, (quod nunc non attendimus;) sed etiam quoad dignitatem & nobilitatem, iaceat subitus or-

gana vocis, prout præcisè accommodata ad vocis acumen; est adeò ineptum, vt reiiciendum frustrà videatur. Fructus verò magni, ex montibus aureis ad vocem auctam consecuturis, ostentati ab Aduersario nulla ratione componendi sunt; cum commodis integritatem corporis consequentibus quandoquidem bonus corporis habitus, est perfectio interna; præ qua nihili sunt habenda extrinseca bona quibus iuxta Senecam velut equus adornatur; neque tamen vllus adeò desipiat, vt pluris equo esse velit ascititium illum cultum à splendidis ephippiis, quàm boni equi habitum corporeum atque vigorem. Quanta verò sit, opum & sortis optimæ, ex seruato vocis acumine certitudo, supra est expensum. Et ex ea expensione, liquet, non eligi minus malum, neque melius consuli tori, cum homo exsecatur, quàm cum integer perseuerat, vt aduersarius assumebat: Cui proinde autor fuerim, vt sibi, & iis quos charos habet, capter auctiora illa bona; nec deinceps doceat vim iniici posse naturæ, (vt cum Ammiano loquat,) ad minutalia commodorum consequenda, vel irritò plerunque consilio expectanda.

CAPVT VI.

De morali bonitate & malitia Eunuchismi spiritualis.

Non omnis Eunuchismus spiritualis, est sanctus; atque adeò neque Deo acceptus, & piis probandus; sed is duntaxat qui vndecunque nitet, qualem descriptum & propugnatum venio.

§. I. *De Eunuchismo mystico, sancto & probato.*

1. Agimus de Eunuchismo mystico propriè sumpro. Nam hic non moramur proportionalem quendam Eunuchismum mysticum, assignatum à Nazianzeno orat. 36. vbi proponit

Eunuchismum mysticum triplicem: Primum, natio Analogicum, quo quis sortitus est animam bonam. Secundum factitio respondentem, quo quis adiunctus ab alio, purgatur à peccatis. Tertium eorum qui sibi sunt Magistri, habetque proportionem cum sui executione propter regnum cœlorum. Hanc mysticam Eunuchismi acceptionem, hic non attendimus; sed eam duntaxat, quæ exposita typo est cap. 2. §. 3. consistitque in voto continentia, sponte emissò in Dei honorem. Prosper l. de Promiss. p. 1. cap. 14. putat eum esse adumbratum in circumcissione. Frequentius tamen circumcisio adumbrasse aliud censetur.

2. Ringuntur & fremunt ad huius Eunuchismi vel ipsum nomen, Sectarij, quibus continentia voto firmata, habetur pro crimine, cum repugnet, (vt volunt,) ipsi naturæ, idcirco diuiniùs sortitæ diuersitatem sexus, & instructæ facultate generandi, vt se multiplicet & repleat orbem, quod cum continentia voto non cohæret. Infertur igitur per hoc votum, (iuxta sectarios,) vis naturæ, & propensione à Deo nobis confertæ, ad propagationem speciei. Et idcirco Manichæi, teste D. Augustino lib. contra Adimantum cap. 23. Christi oraculum de spadonibus siuè continentibus, collidi aiebant cum illa iusti benedictione apud Psalter, *uxor tua sicut vitis abundans*. Idem effutijt, ventris, & eorum quæ ad ventrem sunt, turpis verna Iouinianus, referente ac refellente S. Hieronimo libro aduersus eum primo: Hoc ipsum, hodierni sectarij perpetuò ingerunt; & strenuè antecursor eorum Erasmus, in profano Matrimonij Encomio, & in colloquio proci ac puellæ. Sed & incontinentes Sacerdotes, tempore Gregorij 7. in sanctissimum illum Pontificem, petulantissimè bauhati sunt hac ipsa de causa: causati maximè, quod rem tam arduam, tàmque aduersantem propensione naturali, vt Christus ipse de ea diceret, *qui potest capere capiat*, ipse sacris hominibus necessariam faceret, & ad eam amplexandam adigeret. Lambertus Schaffnaburgensis in illius xui Chronico, quàm impatientissimè ferrent impuri mystæ lasciuia suæ imponi fibulam, sic expressit. [Hilibrandus Papa, cum Episcopis Italiæ conueniens, iam frequentibus tyno-

dis decreuerat, vt secundum instituta antiquorum Canonum, Presbyteri uxores non habeant; habentes aut dimittant, aut deponantur; nec quisquam omnino ad sacerdotium admittatur, qui non in perpetuum continentiam, vitamque calibem profiteatur &c. Aduersus hoc decretum, procius vehementer infremuit tota factio Clericorum: hominem, planè hæreticum, & vesani dogmatis esse clamitans, qui oblitus sermonis Domini, quo ait, *Non omnes capiunt verbum hoc; qui potest capere capiat*; Et Apostoli, *Qui se non continet, nubat; melius est enim nubere quàm vni*, violenta exactione homines viuere cogeret ritu Angelorum; & dum consuetum cursum naturæ negaret, fornicationi & immunditiei fræna laxaret. Quod si pergeret sententiam confirmare, malle se Sacerdotium, quàm coniugium deserere; & tunc visurum eum, cui homines sorderent, vnde gubernandis per Ecclesiam Dei plebibus, Angelos comparaturus esset. Denique petulantissimè (vt alios præteream) Henningus Arniseus cõmentario de iure connubiorum sect. 7. in spiritualem hunc Eunuchismum, & eius professores bauhatur.

3. Omnibus tamen synceris Catholicis, indubitatum est, eunuchismum spiritualem; qui voto continentiae tanquam hominis per seipsum excisione continetur, sanctum esse & approbandum; neque euertere naturalem inclinationem, qua homo vi suæ compactionis fertur in speciei propagationem: sed potius perficere eam inclinationem naturalem, assumendo illam in materiam diuini cultus, admodum acceptam ipsi Deo ac perhonorificam, præ difficultate quam homo in eius gloriam generosè superat. Plenas acies probationum ad huius veritatis confirmationem educunt, qui calibatum voto consecratorum astruxerunt; nominatim Claud. Espencæus, Michaël Medina, Theodorus Peltanus, Albertus Pighius, Cunerus Petri, Marquardus de Susannis, Iodocus Clyæouæus, Robertus Cenalis, Conradus Koëllin, iustis de continentia, aut de calibatu Sacerdotum tractationibus. Item Bellarminus l. de Clericis à cap. 18. ad 24. & lib. de Monach. à c. 22. ad 34. Pamelius ad librum Tertulliani de exhortat. Castit. cap. 8. Coccius t. 2 l. 4. artic. 4. & lib. 8. artic. 6. alijsque absque numero. Et verum

quidem est, melius esse nubere quàm vni. Sed hoc de ijs tantum dicitur, qui per votum emissam non sunt abscissi, vt optimè tradit S. Chrysostomus lib. de Virg. c. 9. Breuiter his verbis S. Gregorius 3. p. pastor. admonit. 28. [Sine culpa ad coniugium veniunt, si tamen necdum meliora voverunt: Nam quisquis bonum maius subire proposuit, bonum minus quod licuit, illicitum fecit. Scriptum quippè est, *Nemo mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retrò, aptus est regno caelorum*. Qui igitur fortiori studio intenderat, retrò conuincitur respicere, si relictis amplioribus bonis, ad minima retorquetur.]

4. Placere Deo spiritualem hunc Eunuchismum; atque adeò ab homine cum laude suscipi, constare potest; cum ex alijs quæ Hæreseologi proximè annotati addensant; tum insigniter ex præmijs omnino præcellentibus, quæ Deus ipse spondet Eunuchis hisce mysticis, qui rem tantam, tamque sublimem, etiam iniussu suo alacres suscipiunt, & iuuante ipso qui aspirauerat, exequantur. Locus egregius quo spondetur à Deo huiusmodi sacris spadonibus, luculentum præmium, habetur Sap. 3. v. 14. *Felix sterilis*, (inquit Deus per Salomonem,) &c. & *spado qui non est operatus per manus suas iniquitatem, nec cogitauit aduersus Deum nequissima. Dabitur enim illi fidei donum electum, & fors in templo Dei acceptissima*. Quæ verba omni melle & sesamo sapidiora, sacris spadonibus voto propter Deum se exsecantibus, videri debent. Christophorus quidem Castro, post Hugonem & Thomam Anglicum, spadonem hunc, non accipit de continentè ex voto; sed de sterili, qui cum ex vxore legitima liberos non susceperit, non murmurauit aduersus Dei erga se prouidentiam; nec tentauit in alieno campo serere, aut inquinare seipsum, peccando in corpus suum per manus nefariè polluentes corpus & animam; etiamsi absque sceleris participe. Tamen ea spadonis acceptio, minus arridet; quia is qui alienum agrum potest excolere, etiamsi proprium habeat infrugiferum, non est spado, sed ad summum, spadonatus tenet se ex parte vxoris, vt Zachariæ contigit; qui potens ex se erat, sed ob solum vxoris vitium caruerat liberis. At sapiens, viro spadoni constitutum præmium describit. Igitur vir spado,

is est, qui continentiae se addixit, eamque religiosè obseruandam recepit, emisso voto, quales multos futuros per Dei gratiam, sub nouo Testamento praeuidebat, suspirans ad eam felicitatem legis gratiae, Sapientissimus Salomon. Tali ergò utroneo spadoni, spondet dādum à Deo fidei donum electum, & sortem in templo Dei acceptissimam; quibus praeijs vix aliquid excellentius proponi potuit. Nam fidei, siue fidelitatis suae in carne seruanda incoinquinata, donum electum, accipiet huiusmodi spado. In altera quidem vita, gloriae peculiarem, iuxta Lorini interpretationem; in praesenti autem tempore, gustum spiritualium rerum, ex suaui cum Deo & Angelis familiaritate perfundentem vberitate consolationis nitentem animam. Quae est in templo Dei fors acceptissima: id est, consentaneè ad Graecum contextum, gravior & iucundior, quam sit fors coniugatorum, qui tribulationem carnis habent, & in iugi senticeto, ac perpetuo martyrio degunt. Videtis dicta in eam rem p. 1. de Martyr. c. 6. Quod si sortem acceptissimam accipere placeat, pro gradu honoris qui in Ecclesia verè templo Dei viui, defertur spadonibus mysticis, nihil crebrius apud Patres & sacros scriptores, hac sorte spadonum mysticorum. Nam etiam Regiae sublimitates, ijs accidunt venerabundae, & omni honore prosequuntur in Dei gratiam, tales eius seruos; quod de Constantino Magno erga sacras virgines reuerentissimo, prodidit Eusebius lib. 4. vitæ cap. 28. & de S. Helena Rufinus 1. histor. cap. 8. Vniuersè autem de quibusuis Deo mancipatis per emissum votum Religiosis, Hiero. Platus lib. 2. de bono status relig. cap. 37. non 2010 dñi smit 201

5. Aliud diuinum testimonium repositi mysticis spadonibus praeij, suppetit ex ipsa voce Domini per Isaiam cap. 56. de futura in nobis gratia prænunciantis; tum ex oraculo Evangelico consignato Matth. 19. quae duo loca nectunt plerunque Patres, tanquam re ipsa eodem pertinentia, & veros spirituales Eunuchos honore cumulantia. Audiamus nonnullos.

6 Tertullianus lib. de cultu foemin. c. 9. manifestè ad hunc Matthæi locum respiciens, celebrat eos qui propter regnum caelorum se spadonati assignant, tam sortem & utique permissam voluptatem

voluptatem sponte ponentes. Ad quem locum Pamelius n. 51. benè multa aliunde adducit ad huius mysticæ castrationis sui ipsius, commendationem. S. Ambrosius in exhortat. ad Virgines. [Integritas corporis expetenda vobis est; quam ego pro consilio suadeo, non pro imperio præcipio. Sola enim est Virginitas, quæ suaderi potest imperari non potest. Res magis voti, quam præcepti. Quod enim gratiae est, non iubetur, sed desideratur, electionisque magis est, quam seruitutis. Vnde & Apostolus dicit, *De Virginibus, præceptum Domini non habeo, consilium autem do, tanquam misericordiam consecutus à Domino.* Legerat enim dixisse Dominum spadonibus, *Quicumque custodierint præcepta mea, & elegerint quae ego volo, & amplectentur testamentum meum; dabo illis in domo mea & in muro locum nominatum, meliorem filiorum & filiarum; Nomen aeternum dabo illis, & non deficient.* Meliorem (inquit,) locum vobis dabo; spadonibus dicit: his videlicet qui se resecta genitali parte absciderint. Ipsi sunt ergò, qui habent in caelo præmia cæteris præstantiora. Hoc in Evangelio suo prædicat Dei filius. Dicentibus enim Apostolis, quia si ita est causa viri, ut non liceat illi uxorem dimittere, nisi ex sola causa fornicationis, non expedit nubere; Respondit Dominus: *Non omnes capiunt verbum istud, sed quibus datum est.* Hoc est, non capit hoc conditionis humanæ infirmitas, ut omnibus pateat: Sed illis solis facile est ad capiendum, quibus diuina refulsit gratia, ut castrare se possint, quo regnum caelorum adipiscantur.]

7. S. Augustinus lib. contra Adimantum cap. 3. [In veteri Testamento, habent apud Isaiam Prophetam quanta promittantur spadonibus, ne in nouo solo arbitrentur esse laudatos à Domino ubi dicit esse quosdam qui seipso castrauerunt propter regnum caelorum; & addit, *qui potest capere, capiat.* Nam & Esaias ita dicit, *Hac dicit Dominus spadonibus; eis qui custodierint præcepta mea, & elegerint sibi quae ego volo, & capaces fuerint Testamenti mei; dabo illis in domo mea & in muro meo, locum nominatissimum, meliorem multo filiorum atque filiarum: Nomen aeternum dabo illis, nec unquam deerit.* Certis enim quibusdam umbris & figuris rerum, ante Domini aduentum, secundum mirabilem atque ordinatissimam distributionem temporum, populus ille tenebatur, qui

testamentum vetus accepit. Tamen in eo tanta prædicatio & prænunciatio noui Testamenti est, vt nulla in Euangelica atque Apostolica disciplina reperiatur, quamuis ardua & diuina præcepta & promissa, quæ illis etiam libris veteribus desint. Insigniter præterea locum Isaïæ de spadonibus, cum loco Euangelico de Eunuchis se castrantibus propter regnum cælorum, componit idem S. Augustinus l. de Sancta Virgin. à c. 23. ad 27. Sed est tam diffusa disputatio, vt adscribi hoc loco nequeat.

8. S. Hieronimus l. in Iouin. prolato ac librato Christi oraculo de Eunuchis ex Matthæi 19. addit ex persona Dei. [Alios Eunuchos natura facit, alios vis hominum. Mibi illi Eunuchi placent, quos castrauit non necessitas, sed voluntas. Libenter illos in meos sinus recipio, qui se castrauerunt propter regnum cælorum; & ob mei cultum, noluerunt esse quod nati sunt. Simulque tractanda sententia; qui se. (inquit,) castrauerunt propter regnum cælorum: si castrati, mercedem habent regnum cælorum; ergo qui se non castrauerunt, locum non possunt accipere castratorum. Qui potest (inquit,) capere capiat. Grandis fiducia est, grandisque virtutis, templum Dei esse purissimum, totum se holocaustum offerre Domino; & iuxta eundem Apostolum, esse sanctam corpore & anima. Hi sunt Eunuchi, qui se lignum aridum ob sterilitatem putantes, audiunt per Isaïam, quod pro filiis & filiabus, locum in cælis habeant paratum. Horum typus est Abdemelec Eunuchus in Hieremia, & spado ille Regiæ Candacis in Actis Apostolorum, qui ob robur fidei, viri nomen obtinuit.] Præclare item Christi oraculum, & sponsonem Eunuchis factam per Isaïam, componit in c. 56. Esaiæ, monstrans, Eunuchos quibus sit ab Isaïa hoc promissum, non esse illos quos rebantur Hebræi carnales; nempe Eunuchos corpore excisos de quibus dixit ardens Poëta, (sic Lucanum nominat quispiam.)

*Nec non infelix ferro truncata iuuentus,
Atque ex cæca virum.*

Sed esse Eunuchos à Christo apud Matthæum c. 19. laudatos, regno cælorum vim facientes, & custodientes sabatum Domini, quia cessant ab opere nuptiarum; qualem Eunuchum

ait S. Hieronimus, fuisse Ioannem, dilectum discipulum, cui in virginitatis præmium, multa sunt collata ornamenta.

10. S. Basilius l. de vera Virgin. confert ipse quoque, locum Isaïæ de Eunuchis, & oraculum Christi de iisdem: diffusè monstrans, in hos à Christo collaudatos Eunuchos, cadere promissa ista per Prophetam prænunciata; Vnam denique vtroque loco contineri sententiam: nisi quod Christus distinctius ac in specie expressit, quæ Isaïas generaliter tantum & vniuersè de Eunuchis mysticis continentæ voto deuinctis tradidit. Illorum verò præmiorum quæ Isaïas descripsit, longam expectationem adhibet idem S. Basilius; quamque gloriosum sit nomen quod Deus illis in domo sua tribuet, eximie æstimat; & denique concludit. [Talibus itaque præmijs digni inueniuntur in regno, sacri ac spirituales huiusmodi Eunuchi.] Autor imperfecti in Matth. Homil. 32. pulchrè ipse quoque, in hanc rem differit; & Naz. orat. 31.

11. Eunuchis ergo spiritualibus à Domino apud Matthæum celebratis, de tot Patrum sententia, spondentur apud Isaïam præmia illa insignia quæ in Euangelio, voce in veteri instrumento nunquam expressa, (vt obseruauit S. Hieronimus episto. 129. ad Dardan. & Chryostomus ad illud Matth. 3. *Appropinquauit regnum cælorum,*) insinuantur vocibus *regni cælorum*. In eo accipient hi Eunuchi locum optimum in domo Dei, & in muris quos non pertumpit iniquitas. Nam & hic in Ecclesia clari sunt, tanquam portio lectissima gregis Christi, vt est apud Cyprianum l. de disc. & hab. Virg. & vt Christi monilia, iuxta S. Ignarium Epistola ad Antiochenos, ac Epistola ad Heronem. Et præterea in cælo locum sortientur cæteris paribus longè sublimiorem, quod S. Hieronimus in Iouiniani confutatione, excellenter prosequitur. Nomen autem melius à filiis & filiabus, quamuis à Cassiano collat. 22. c. 6. accipitur de eo ipso sublimiore in cælis loco, quam sit coniugatis assignandus, quod est nomen aliud (iuxta eundem Esaiam cap. 65.) quo Deus seruos suos esse vocaturus, in quo qui benedictus est super terram, benedicetur in Deo Amen: Nihilominus commodius accipitur de nomine, id est, de progenie ac filiis, iuxta illud 2. Reg. 14.

querunt extinguere scintillam meam, qua relicta est, ut non superstitio viro meo nomen, & reliquiae super terram. Nomen id est, filius, nomen patris trahens cum sanguine. Clarè item Martialis lib. 6.

Nascere Dardanio promissum nomen Iulo,
Vera Deum soboles, nascere magne puer.

Et hic quoque, nomen pro filio sumitur: pro qua acceptione vocis nomen multa adducit Martinus de Roa t. 1. lib. 3. cap. 14. & breuiter hieron. in Psal. 74. *Omnis (inquit) filius, nomen est Patris.* Longè meliores ergò fortientur à Domino filios hi Eunuchi, quàm sint filij carnis, plerunque facti parentibus in crucem ac sudas oculorum. Hi filij sunt, vel sancta opera quæ edent magna cum vbertate; quippè non diuisi, sed cogitantes tantùm quæ Domini sunt. Agit præclare de hac prole prima spiritali S. Bernardus serm. 85. in Cant; vel certè filij illi spiritualium Eunuchorum ijerunt, qui illecti tantæ virtutis fragrantia, arripiunt ipsi quoque simile institutum. Nam vt qui ab alijs verbo aut exemplo erudiuntur, dicantur filij eius, cuius institutione proficiunt, notissimum est ex S. hieronimo in Psal. 33. ad illud *Venite filij, audite me.*

12. Cui hæc illustratio loci Esaïæ prædelineantis Euangelicum præmium Eunuchis mysticis attributum, ieiunior videbitur, habet quos adeat, Thomam Bosium l. xi. de signis cap. 6. Mendozam q. 4. positua, Castrum V. *Virginitas.* Medinam l. 3. de continent. c. x. & 31. & interpretes duos magnificè ac plenè eundem locum versantes, Forerum ibi, atque Sancium, præter cæteros Esaïæ enarratores; nisi quod Forerus nimis humilem subijcit notionem nomini *Eunuchi*; putans *Eunuchum* eo loco sumi pro physicè exciso, iuxta sensum Hebræorum, meritò ibi explosum à S. hieronimo. Rectè tamen mōx subiungit Forerus, Eunuchos, quibus non melius à filijs & filiabus obtinget à Domino, non fuisse in lege antiqua (in qua potius Eunuchi corporales ex lege lata Deuter. 23. excludebantur omni gradu honorifico in populo Dei,) sed esse Eunuchos mysticos noui Testamenti, in illis corporalibus Eunuchis ab Esaïa collaudatis adumbratos, qui suam Domino castitatem consecrauerunt, tam viros, quàm fœminas, qui non natura, non arte & ab homine,

sed ipsi liberè seipso castrauerunt propter regnum cœlorum.

13. Ex tam insignibus Eunuchorum spiritualium præmijs, vtcunque hætenus adumbratis ex Sapiente, & ex Esaïa res Euangelicas prædelineante, infertur euidenter & ineluctabiliter, contra Sectarios, spiritualement Eunuchismum voto continentiae constitutum, esse honestissimum atque sanctissimum; & castrationem sui per votum, non modò non esse auersandam tanquam iuri naturali repugnantem, vt porcini Sectariorum grunnitus ferebant, sed etiam studiosè amplectendam esse ijs quibus datum fuerit; & constanter retinendam ad mortem vsque.

14. Et cum verba Dei in omnibus locis prædictis sint vniuersalia, comprehendantque omnes ætates atque personas, explorenda est eorumdem Grunniorum petulantia atque malignitas, qua continentiae suscipiendæ voluntatem, restringunt ad personas iam ætatis marcidas atque vietas; idque si continentiae donum acceperint, & accepisse se sciant. Ac neque his quidem limitationibus suppositis, probant suiipsius mysticam executionem, ex religiosa voluntate placendi Deo, eumque colendi susceptam; (id enim inter aniles nœnias numerant, & cultum voluntarium ab Apostolo improbatum reputant;) sed tantùm probant mysticam executionem ex robusto proposito admissam, si fiat ob motiuum à Christo assignatum Matth. 19. hoc est propter regnum cœlorum; quod Calvinus, (hoc fuit agitans 4. Instit. c. 13. §. 17.) ait aliud non esse, quàm prædicationem Euangelij. Qui enim ad hoc se accinxerit, eum par est, fœminæ ac liberorum impedimento expeditum esse, ob quiduis aliud susceptam suiipsius spiritualement castrationem, negat Christo probari, atque adedè reiiciendam decernit. Benè, quod hominem Euangelij disseminationi additum, non debere implicari fœmineis nexibus statuit. Nam etiam Epictetus apud Arrianum, à verò Philosopho, quem totius orbis Magistrum & eruditorem esse dicit, tantam doctrinæ remoram ablegatam esse vult, præclara dissertatione quæ consignata habetur l. 3. c. 22. pag. 350. At mirum est, (vt benè monet Estius in cap. 19. Matth. v. 12.) quomodò puri ac nullatenus diluti

verbi Evangelici secundum Calvinum pocillatores atque ministri, qui vbiq; crepant se *predicantes*, non se castrant propter hoc regnum cœlorum, sed semper vxores mulieres ad latus habeant; ita vt nunquam ab eis auellantur concessuri in longinquas oras ad Euangelij disseminationem. Itaque sectarij non modò ex Patribus hac in parte redarguuntur, vt factum est à Iansenio cap. 96. Concord. sed etiam ex ore suo reuincuntur, quoad falsam interpretationem *regni cœlorum*, ob quod suscipienda est exsectio mystica. Et verò mulieres, vt benè contra hanc insulsiatam argumentatur Lessius lib. 4. de virtut. cap. 2. num. 103. procul arcentur à prædicatione Euangelij: & tamen in ipsas quoque, cadit spiritualis exsectio, quæ proinde fit propter regnum cœlorum, cum sit pro vita aterna: hæc enim est notio *regni cœlorum* in aliis locis eiusdem capituli: vt cum ibi dicitur de paruulis, *talium esse regnum cœlorum*. Et mox de diuinitibus quod *difficile intrent in regnum cœlorum*. Propter hoc ergo regnum cœlorum, omnis ætas ratione vtens & sui arbitra, rectè ac sanctè exsecatur: nec exigitur vt sciat se instructam dono continentiaë efficaci; sed sufficit si perspectum habeat adesse sibi auxilium sufficiens ad hoc præstandum; quale omnibus est ad manum. Sic igitur assumptus spiritualis Eunuchismus, per se sanctus est, & peruersè improbat.

15. Tantum curandum est, vt is sit Eunuchismus, cui Deus præmia illa eximia constituit; & vt ea sit castratio quàm Deus deposcit; conuestita nimirum ijs adiunctis, quæ ipsam reddant vnde quaque labis puram atque perfectam, cuiusmodi non est quæcunque continentia, etiam voto firmata, & religioso affectu suscepta. Sed adiunctis illis deficientibus, possunt per accidens adungi castrationi ex se sanctæ, & Eunuchismo ex se optimo, maculæ inquinantes, studiosè declinandæ à probato Eunuchio spirituali. Quæ verò sint ea adiuncta perfecti spiritualis Eunuchismi, Deus ipse per Esaiam cap. 56. insinauit, vt plerique Patrum obseruarunt. S. Basilus l. de vera Virgin. tria aduertit S. bbathi obseruantiam, electionem eorum quæ Deus vult, & Testamenti diuini retentionem.

16. *Sabbatum* Eunuchi mystici, S. Basilus interpretatur ces-

sationem ab opere quouis inficere idoneo animam puram; ita vt perinde fuerit indicere spiritali Eunuchio Sabbathum Dei, atque omnem motum aliquatenus inconditum prohibere, & sanctum otium ac quietem immotam postulare. [Quasi Dei simulachrum (inquit iuxta S. Basilium Propheta ex Dei nomine,) ex anima & corpore virgo in terra formata est. Mysticè ergò sabbatizet: non pedem, non manum, non oculum, non aliud quodlibet membrum; sed ne animam quidem, ad corrupendam naturalem pulchritudinem moueat, sed persistat vt præclara diuinæ maiestatis effigies solida atque immobilis, ad omnem imaginem, ad omnem actum, semper ac iugiter stans in petra: ne quis siuè per oculos, siuè per aures, siuè per alium quemlibet sensum subrepens aut animæ inditus, moueat figuræ Dei; aut corruptis primitiuis formis suas ipsi pessimè ac licenter insculpat: sicque corrupta & obliterata animæ specie, corpus iam luteum ac materiale, per illicitos tactus vbiq; probris ac maculis repleat. Stet igitur immobile, stet fixum ac solidum simulachrum Domini, perpetuò sabbatizans; vt neque sui ipsius vitio motum, vsquam nutet, aut in ipso motu dum fortè turbatur, aliquid naturalium lineamentorum collidat ac violet, neque ad externa manu agitarum furto florem naturalis decoris amittat.]

Quid si verò sabbatismum continentis, siuè viri, siuè mulieris, (vtrique enim æquè communia sunt hæc omnia, vt rectè præmiserat superius S. Basilus,) accipiamus de cessatione ab opere auerente animi quietem & vnitatem cum Deo? Hoc enim est sabbatum delicatum, ab Isaia cap. 58. collaudatum; quod in Deo ipso in primis cernitur, vt propterea (quod Philo obseruauit l. de Cherubio,) passim sabbatum in scriptura dicitur *sabbatum Domini*. Deus enim in se vno semper quiescit, vniuersa propter seipsum operans, neque vnquam à se auulsus & distractus in varia; vnde solus propriè sabbatizat, iuxta Philonis eo loco disputationem, à S. Maximo centur. 5. ex varijs n. 46. compendio expressam. Et nos tunc propriè sabbatum agimus, cum in vno Deo figimur & hæremus. Videtis Athanasium serm. de sabbato & Circumcisione, Cyrillum l. 7. de adorât. Petrum

Damiani l. 2. Episto. 5. Chrysostomum hom. 6. in ad hebræos.

17. *Electiorem eorum que Deus vult*, S. Basilius accipit de electione continentia & incorruptela, quam Deus præ negotij arduitate noluit præcipere, sed permisit electioni vniuscuiusque. Verùm hoc non esset commendare adiunctum continentia, sed ipsam continentiam: cum tamen nunc exquiramus adiuncta, & ornamenta aduentitia, quibus continentia fiat Deo accepta. Itaque inflexa tantisper litera, cui D. Basilius verè inhæsit, proferamus aliquid quod Deus vult, & eligitur à mystico Eunuchio. Ego autem inter ea quæ Deus vult, & à nobis maximè expetit, nihil inuenio humilitate & nostri defectiōne conuenientius. Nam qui se efferreret de sua continentia, eamque vel suis viribus partam censeret, vel ob eam alijs coniugio illigatis se præferret, valdè dehonestaret suam mysticam exactionem. Primùm quippè, Pelagianum est, & discretè à Sapiente reprobatur, cum dixit; *Agnoui quod nemo possit esse continens, nisi Deus det.* Et si vspiam necessaria est Dei gratia, certè in hoc maximè negotio; quia habemus thesaurum istum in vasculis fictilibus, vt sublimitas sit virtutis Dei, & non ex nobis. At incentiuum potens genuinæ ac solidæ humilitatis, est agnitio necessitatis gratiæ; id quod insinuauit Apostolus cum dixit. *Quid habes quod non accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis?* Humilis itaque sui ipsius despectio, & agnitio necessitatis diuinæ opis, vt paretur & custodiatur diuinum hoc munus, est aliquid huic negotio maximè intrinsecum, & meritò supra omnia ab Eunuchio mystico adhibendum. Et idcirco Patres agentes de Virginitate, multi sunt in hoc, (vt S. Augustinus in psalmum 84. rectè vidit,) solidissimo fundamento humilitatis iaciendo.

18. Alterum huic primo consequens, de non despiciendis alijs, nec se præferendo ijs qui coniugio illigantur, latè vergeat à S. Augustino lib. de sancta Virginit. à cap. 31. ad 55. vb̄ latissimè agit de necessaria continentibus humilitate; quæ certè, vt Fulgentius ad Probam cap. 18. dixit, est *virginitatis virginitas*. Estque in hoc negotio multò magis necessaria humilitas, vt perseverantia non desit. Nam Eunuchus mysticus,

potest

potest denuò vir euadere; quia exsectio eius, sita est in voluntate, quæ vertibilis est ac flexibilis. Eam verò mutabilitatem firmat sola Dei gratia, quæ facit ventis pondus. Ea autem ob superbiam subtrahæta, turpes casus post spiritualement Eunuchismum vltiò susceptum consequuntur, quorum nullibi est penuria, & recoli non possunt absque luctu. Ad extremum verò his factis virginibus quæ non sumpserunt oleum secum, impendet exclusio à nuptijs agni, quem non sequuntur nisi humiles corde, sicut humilitas (nomenclatore D. Bernardo serm. 2. de Epiph.) eius virtus fuit.

19. *Tenere testamentum Dei*, (quod tertio loco S. Basilius postulabat in mystico Eunuchio ex Dei per Isaiam vocibus ac monitis,) est recordari sustentia D. N. IESU CHRISTI pro nobis, ita vt Eunuchus gratiam fideiussoris sui, qui posuit pro eo animam suam, non obliuiscatur. [Meminisse itaque (ait S. Basilius,) Testamenti sponsi sui, diu noctuque virgo debet; quod ille pro ea, & pro eius integritate moriens edidit, ipsiusque Testamenti & mortis quàm ipsius gratia suscepit. Seipsum enim pro illa tradidit, vt eam sanctificaret; memoriam assidua secum meditatione voluens, Testamentum ipsius iugiter teneat, id est, deleri aut irritam, inanemque fieri non sinat, consummaram in ipsius morte, salutis suæ causa dispensationem; qua scilicet prospiciens ipsius libertati, eam suo redemit sanguine; redemptamque non modò libertate honorauit, verùm sponsam quoque sibi aptans, Reginam facere præcipua gratia & excellenti pietate dignatus est. Ideò teneat ipsius Testamentum, hoc est (vt planius dicam,) dotale quoddam ipsius erga se Testamenti conscripti legitimè, constantique coniugij, iugiter teneat: ad stipulationes, foederaque, coniunctiùs sese illi immaculatam exhibens, vt dignè pro sponsi merito hic viuens, illi etiam bonis ab ipso præparatis perfruatur.] Insinuat, iugem memoriam suscepti semel consilij, esse retinendam Eunuchio mystico: vt gratum se præbeat ei qui consilium sanctum afflauit, & vires ad aggrediendum & perficiendum suppeditauit. Docet præterea exigere vitam magna cum accusatione, declinando quidlibet Deo

improbatum, & omne quod ex pacto cum Deo inito est obeundum, serio ac diligenter præstando ingerendo sibi semper illud à S. Bernardo usurpatum in sua causa, *Ad quid venisti? Quid Deo promisisti? Hoc serua & exhibe.* Idque est proprie, *Testamentum Dei tenere.*

20. Hi sunt Eunuchi sancti & Deo accepti, qui non suscipiunt liberos in Babylone, quia nihil gignunt mali operis. Elegans est Origenis tropologia tract. 7. in Matth. Præmissio enim sensu historico Eunuchizationis triplicis à Christo assignata, subdit. [Si oportet, secundum historiam moraliter intelligere Eunuchos, dicimus quoniam sunt quidam Eunuchi Pharaonis, non generantes bonum ut sunt Eunuchi illius, escam illi offerentes. Eunuchizati sunt autem & homines Dei; propter hoc ipsum Eunuchi, nunquam generantes malum ut rexdificent casas Hierusalem. Et de primis quidem in Genesi scriptum est: de secundis autem in libro secundo Etdæ, qui dixit. *Et ego eram Eunuchus Regis.* Et tu ergo considerans, inuenies quare ad restaurandum templum Dei, principari Eunuchus electus est dignus. Dicunt enim filij hebræorum, Daniele & pueros tres in Babylonia, fuisse Eunuchizatos, ut impleatur verbum Dei dicentis ad Ezechiam, quoniam *ex semine tuo accipient, & facient spadones, in domo Regis Babylonis.* Dicunt & quod de eis prophetauit etiam Esaias dicens, *ne dicat Eunuchus, quia ego sum lignum aridum. Hec dicit Dominus Eunuchis; si custodierint mandata mea & elegerint quæ volo ego, dabo eis in domo mea locum electum, & nomenatum, & meliorem filiis & filiabus.* Bonum est ergo secundum mysterialem locum, non generare in Babylonia, sed sine semine esse quantum ad Babyloniã, sicut Daniel; ut generemus de spiritu sancto; sicut & ille; & qui cum eo fuerunt, visiones, & prophetias, & cætera opera bona.]

Mythicis hinc Eunuchis sibi acceptissimis sponsam suam custodiendam tradidit Deus. Quos enim ad munus custodiendæ Ecclesiæ assumpsit, voto continentie obstringi voluit. Notauit pulchrè hoc Dei consilium Petrus Blesensis serm. 42. qui est ad Sacerdotes in Synodo, ubi tractans illud Lucæ 12. dictum Sacerdotibus, *sint lumbi vestri præcincti, & lucernæ ardentes in manibus*

vestris, sic habet. [Nec discordat commendatio ista, facta per manum saluatoris, ab usu humanæ consuetudinis. Principes enim terrarum vxores suas, Eunuchis ad custodiendum, solent tradere: sic & Dominus, sponsam suam Eunuchis tradidit custodiendam. Non dicimus hic Eunuchos per violentiam, quos spadones à spata vocamus; nec Eunuchos per naturam, quos *castratos*, id est *castè natos* nominamus: sed Eunuchos per gratiam & virtutem, hic intelligimus, qui se castrauerunt propter regnum cælorum.] Ad eundem Eunuchismum mysticum, sanctum & probatum vocantur Religiosi, quos idcirco Petrus Abelardus f. 31. dictos putat *onagros in solitudine liberos.* Onagri enim castrantur ab ijs per quos geniti sunt. Sic qui suscipiuntur in sanctum cæcum à præfectis, tanquam in spiritu patribus, ad Eunuchismum propter regnum cælorum, ab ijs adducuntur. His onagris & mysticis Eunuchis à Christo & Esaiã plurimum commendatis, ut Abelardus considerat, Deus iuxta lobum, dat in solitudine domum, & tabernacula in terra saluginis. Domus enim quæ in terra hac siticulosa incolunt sancti Dei homines mancipati eius obsequio per continentie votum, sunt potius tabernacula, quàm fixæ & manentes habitationes. Vbi montes pascuæ & virentia quæque in pabulum illis subministrat. Diffundit eam allegoriam latius nec ineleganter Abelardus.

§. II. Eunuchismus mysticus, illaudatus ac reprobus.

1. Spiritualis Eunuchismus, siuè Deo consecrata continentia, ex se sancta & ejs conuestita ornamentis quæ proximè descripsimus, omni præconio est superior. Erit autem Eunuchismus mysticus illaudatus ac reprobus, si illum deficient quæ in illo Christus poposcit, & adsint quæ rem ex se optimam, penes extrinsecas causas morbosas, possunt inficere. Vna huiusmodi causa externa est, causa efficiens, altera finalis. Efficientem castrationis mysticæ causam, Christus voluit esse ipsummet Eunuchum spiritualem. Finale verò castrationis causam legitimam, assignauit regnum cælorum. Si alterutra, vel utraque desit, exsectio mystica ex se bona, fiet illaudata.

2. Penes causam itaque efficientem, sordet exedicio spiritualis, si fiat ab alio; V. G. à parentibus, renuente prole. Hoc circa filias frequens esse, notauit D. Hieronimus Epistol. 8. [Solent (inquit,) miseri parentes, & non plenæ fidei Christiani, deformes & aliquo membro debiles filias, quia dignos generos non inueniunt, virginitati tradere. Tanti (vt dicitur,) vitreum, quanti margaritum?] Hoc hodiè que frequens est. Tanta autem mala, haec filiorum, & filiarum præsertim, adactionem per parentes consequuntur, vt explicari satis non possint. Nam adactus per vim aut metum reuerentialem; esto corpore castus sit, quod deficiat forè eum opportunitas secus faciendi; tamen anima, non erit quod exterius præfert. Indè que est quod apud Romanos, tam multæ ex vestalibus, occulto dedecore inquinabant externam pudicitiae speciem; [cum penè in pluribus Virginibus (vt Minutius exoptulabat) quæ inconsultius viris se miscuissent, veſta sanè nesciente sit incestum vindicatum, in residuis impunitatem fecerit, non castitas tutior, sed impudicitia scelerior.] Rhea ab Amulio patruo, lecta, imò adacta, inter vestales, gemellos absque marito edidit, cæterisque exemplo ad labem præiuit. Oppia apud Dionysium lib. 8. sceleris reuicta, letho tradita infami est. Mucia facta iudicio comperta rea, ad portam Collinam defossa est in campo scelerato; quod nomen illi ab incesto factum. Opimia atque Floronia simul stupri compertæ sunt ex Iuuo l. 22. earum vna infamiam anteoccupauit Biohanata; altera de more ad portam Collinam infossa, & neci data. Sic ex iurè læsam pudicitiam in sacris puellis vindicabant Romani. Videtis Lipsium de vestalibus cap. 13. In his aliisque, puellarum specie Religionis ad virginitatem vi adactarum, exemplis; videre est, verum comprobari quod ille cecinit 3. Eroticorum eleg. 4.

Si qua metu dempto casta est; ea denique casta est:

Que quia non liceat non fuit, illa facit

Vt iam seruaris bene corpus, adultera mens est;

Nec custodiri ni velit, vlla potest;

Nec mentem seruare potes, licet omnia claudas,

Omnibus exclusis, intus adulter eris

*Cui peccare licet, peccat minus: ipsa potestas
Semina nequitiæ languida ora facit.*

Itaque mirum non est, ex adactis inter Christianos Virginibus, esse quæ ruant. Tales S. Hieronimus Episto. 22. vocat [Virgines carne, non spiritu; virgines stultas, quæ oleum non habentes, excluduntur à sponso.] Idem l. 1. contra Iouin. [Nonnullæ sunt virgines carne non spiritu, quarum corpus integrum est, sed anima corrupta. Sed illa virginitas hostia Christi est, cuius nec mentem cogitatio, nec carnem libido maculauit.] De istis quas paterna auaritia conclusit cœnobio, nec nisi adactæ virginitati sunt traditæ, quid suspicari possumus? Vtinam nullæ sint nunc quoque, trium criminum reæ, quales illæ de quibus idem Hieronimus Episto. 22. De maribus proportionem idem dicendum. Cadat ergò vnaquæque Dei hostia suomet cultro; nec adacta ab alio, sed per seipsam, & volens. Vel si alienus impulsus interuenerit, assensus tamen exsolutus & liber non desit; ne inauspicatum sit sacrificium. Nam etiam veteribus, ominosum erat immolare pecudem, quæ caput suomet nutu non inclinasset, vt est apud Plutarchum lib. 8. sympos. q. 8.

3. Sanè quoad puellas, Ecclesia tanti fecit hoc punctum, ob grauissima incommoda nimium quantum frequentia, vt in Concilio Tridentino sess. 25. cap. 18. anathemate multarit parentes, vim physicam aut moralem per metum grauem, inferentes, ad eas compingendas in claustrum. Expendunt eam censuram, latè præter cæteros Sanchez lib. 4. de voto cap. 4. Suares t. 5. 3. p. d. 23. & Bonac. t. 3. d. 2. q. 2. p. 2. S. Gaudentius Tract. 8. in Exod. timens ne parentes abuterentur autoritate Apostoli, dicentis, qui non dat virginem suam nuptui melius facit, eripit eis hoc telum, dicens. [Quod ergò arbitror, non parentibus Virginum fuisse à B. Apostolo dictum, quos constat alienæ voluntatis arbitrio dominari non posse: sed vnicuique homini, tam viro, quàm fœminæ, optionem fuisse ab eodem sancto propositam, vt virginem suam, hoc est, carnem suam, virginem natam, aut integritati conseruet, meliorem partem liberamque eligens; aut agnita conditione, nuptui eam, si se

non continet, tradat;] Sic quidem Apostolum accipit in illis verbis Gaudentius; quanquam minùs appositè ad literam, quæ apertè spectat filias, non carnem propriam, vt habet omnium aliorum interpretatio. Dicuntur ergò dare nuptui filiam parentes, aut virginitati, non adigendo, vel forti imperio vrgendo, sed proponendo quod satius ducunt, & ad id media suppeditando. Addit verò S. Gaudentius; [Parentes autem vel consanguinei quoque virginum, tam puerorum, quàm etiam puellarum, nolo sibi de supra dicta libertate arbitrij blandiantur, quod alienis mentibus, eos dominari non posse tractauimus: Imperare quidem perpetuam continentiam non possunt, quia res esse noscitur voluntatis. Voluntatem tunc in melius nutrire possunt, & debitores sunt, vt moueant, vt hortentur, vt faueant, vt pignora sua Deo magis gestiant obligare quàm sæculo, vt de propinquis seminis sui, vel in Cleri ordine dignos altari diuino ministros exhibeant, vel in sanctarum numero fœminarum, puellas castimonix dicatas enutrient, vt Ecclesiam Dei talibus nutrimentis ornantes beatitudinem debitam consequantur. Scriptum est enim, *Beatus qui habet semem in Sion, & domesticos in Hierusalem.*] Vides quid S. Gaudentius, liberis ac nominatim puellis in hoc negotio concedat; longè sanè abhorrens ab vsu multorum quoad filias; præsertim cum ob splendorem familiæ retinendum, aut (quod iam olim S. Hieronimus Episto. 8. in modicæ fidei Christianis culpauerat,) si dignos generos præ filiarum deformitate, non inueniant, ad virginitatis professionem, eas adigendo, præstare solent.

Est in hanc rem egregia Petri Blesensis adhortatio Episto. 54. ad Archidiaconum Pictauiensem, qui neptem suam Adelitiam, vrgebat ad cœnobium. Decerpo ex ea quædam. [Miror plurimum, de prudentia & modestia vestra. Nam cum præfata Adelitia iam ætatem habeat, & ad annos discretionis euaserit, non est (sicut mihi videtur,) ad religionis propòsitum violenter vrgenda; maximè cum scriptura testetur, Deo grata non esse coacta seruitia. Sed & Canonum clamat autoritas, quia Monachum siuè Monacham, facit propria professio, vel paterna deuotio. Propriæ verò professionis vinculo non ligatur, qui hinc

professioni quantum potest, renititur & reclamatur. Nec adstringit ipsam paterna deuotio, quia non est in potestate Patris, sed quasi emancipata per Patris mortem; & in alienam potestatem non residens, liberam animi sui adepta est facultatem. Vtriusque iuris beneficio, matrimonia libera sunt: ideòque si matrimonium carnale gaudet libertate indulta; spirituale matrimonium, priuilegiatum est pleniore gratia libertatis. Nam vbi spiritus Domini, ibi libertas. Si neptem vestram filio Altissimi desponsare disponitis, scitis quod sponsus sibi exhiberi desiderat mentem sanctam, spontaneam, non coactam. Nam in Genesi legitis, in desponsatione Rebeccæ, quia eius voluntas diligenter inquiri præcipitur. Sed & Iosue, in optionem populi ponit seruire Dijs Mesopotamiæ, aut Dijs Amorrhæorum, aut Domino Deo; insinuans seruitium non esse meritorium apud Deum, quod præter liberam arbitrij beneuolentiam, est extortum. Porro neptis vestra publicè protestatur; quod eam inutiliter fatigatis, & ad ipsius conuersionem, laboratis in vanum. esset enim (sicut asserit,) ex conuersione peruersior; & similes clauderetur in claustris, ipsa tamen in vestrum dedecus & contemptum, tempestiuum sibi procuraret egressum. Tenent igitur vos; (sicut mihi videtur,) labor inutilis, & cura superflua; vereòrque ne vobis adaptet aliquis, verbum illud Domini; *veh vobis qui circuitis mare & aridam, vt vnum profelytum faciatis; & cum repertus fuerit, faciatis eum duplo gehennæ filium.* Desistite itaque ab inceptis; & si neptis vestra iugum religionis abhorret, atque Deo immortalis desponsari detrectat, mortali homini desponsetur: & quæ in monte saluari non potest, saltem in Segor modica Ciuitate, saluetur.] Sapienter ista suggestisse Blesensem, monstrarunt nimium quantum crebri casus, & infœlices euentus misellarum, quas data occasio ad sacrilegas libidinationes perpulit; sacrilegijs tectorijs planè immanibus curata abortione, vel fœtus strangulatione exceptas, de quo non sinit S. Hieronimus Episto. 22. Alias abundantior tristitia de mentis potestate deiecit, ita vt vitam deinceps humanam & rationalem non viueret, sed pecuinam, & virtutis expertem. Non paucas desperatio in puteos deiecit, vel adegit ad laqueum.

Quæ omnes infelicitates, ortum habuere ex adactione ad cœnobium. Vt propterea meritissimò Concilium Tridentinum, auertendis tam grauibus malis, intorquendam censuerit excommunicationem propositam in eos qui puellas vi adigebant ad capessendam religionem. Grauissimè in eandem rem nonnulla edixerat Maiorianus nouella 8.

4. De masculis, quanquam nihil tale constitutum est intentato anathemate, iure tamen posset idem constitui; nec dubium quin peccent grauissimè parentes, à quibus filij adiguntur ad suscipiendum continentia statum; plus audentes erga filios, quàm Deus ipse sibi sumpserit, neminem vrgens aut adigens ad continentiam; quam esse debere rem meri arbitrij diuinitus adiuti, habet perspectissimum. Bene hoc aduertit S. Hieronimus Episto. 26. tractās illud, *si vis perfectus esse*. [Semper (inquit,) grandia in audientium ponuntur arbitrio. Et idèd virginatatem Apostolus non imperat; quia Dominus disputans de Eunuchis qui se castrassent propter regnū cœlorum, ad extremum intulit, *qui potest capere, capiat*. Non est enim volentis neque currentis, sed miserentis Dei. Si vis perfectus esse. Nec tibi imponitur necessitas, vt voluntas præmium consequatur.] Quanta ergò homuli audacia est, supra Deum velle facere; ita vt cum ipse neminem ad consilia Euangelica adigat; homo tamen id ausit attentare; & rem à diuino afflatu eluctabili pendentem, velit per vim, saltem moralem, vt per grauem metum, aut non leues minas, extorquere.

Verum est, olim pueros, necdum per ætatem sui arbitros, inferi cœnobijs solitos. Plerisque item, vestitus Monasticus, & vnâ cum eo obligatio ad continentiam, injeci solebat; etiamsi oppressi agritudine, planè nescirent quid erga ipsos fieret. Et huiusmodi conuersiones oportere validas haberi, varijs Canonibus Conciliaribus est constitutum. Videtis Concilia quæ in hanc rem profert Petrus Damiani opusc. 16. cap. 5. & nominatim Concilium Toletanum 4. cap. 48. quod agnoscit, Monachum vel paterna deuotione, vel propria professione fieri. Et quicquid horum fuerit, factum tenere, nec esse liberum regredi. Idem traditur cap. *addidistis*, & cap. *quicumque*, & cap. *quem*

progenitores 20. q. 1. Et Concilium Triburiense cap. 24. disertè agnoscit, etiam eum qui inuitus addicitur Religioni à parentibus, teneri eorum voto.

5. Certum tamen esse debet, huiusmodi personas non fuisse mancipatas statui, in quem nesciæ vel adactæ inferebantur, nisi illucescente pleno rationis vsu, assentirentur, & ratum liberè haberent quod circa se gestum erat. Et ita verum manet, quod dictum est, Eunuchum mysticum debere suimet exectorem, non autem alium, vi aut minis adigentem ad continentiam, absque assensu planè libero, eius qui est continentiam seruaturus. Confirmant latè hanc resolutionem Lessius lib. de Iust. cap. 42. num. 62. Suares Tract. 7. de Relig. lib. 5. cap. 2. & Sanches lib. 4. de voto cap. 15. num. 22. & cap. 18. num. 26. asserentes, Canones in contrarium adductos, valere tantum si filius postquàm factus est pubes, voto patris qui eum obtulerat impuberem, præbeat assensum. Et ita traditur cap. *cum simus* de regular. Et cap. *illicò autem* 20. q. 1. Nimirum pater non potest verbis oris sui illaqueare filium, ita vt quoad statum vitæ & consilia Euangelica quæ Christus voluit liberrimè suscipi, teneatur filius voluntati Patris in re quæ ad domesticam disciplinam & familiæ curam œconomicam non pertinet, se conformare; & stare oblationi siue voto paterno, de filio per ætatem necdum sui arbitro. Et idem dicendum est, de eo qui cum æger decumberet, & impos mentis, esset à suis indutus est habitu monastico.

6. Illaudatus penes finem est Eunuchismus spiritualis, si suscipiatur ex alio fine quàm regni cœlorum. Qua in parte, calumniam passi sunt spirituales Eunuchi, ab hæreticis asserentibus eos non ex motiuo supernaturali & sancto, sed ad vitandas coniugij molestias, & abs se remouendum *pondus honoratum*, (sic vxorem nominat Naz. Carm. ad Nicobulum Patrem, filij nomine,) continentia se addicere. Tantæ enim sunt coniugij cruces, tanta viri à muliere inpunita & capitosa; vicissimque mulieris, ab homine effero & intractabili tormenta & ærumnæ; tanti præterea angores vriusque parentis à prole suscepta, (vt latè tractatum est in Opere de Martyrio parte 1. cap. 6.) vt

multi idcirco à coniugio abhoruerint, malentes abstinere coniugio, quàm in tantas se difficultates vltro induere. Testatur hoc de Democrito & Epicuro Clemens Alexand. lib. 2. Strom. *ferè in fine*; & idem refert Theodoretus lib. 12. contra Græcos. Hunc Eunuchismum mysticum, liquet fuisse spurium; quippè fœtum ignauitæ, nec tam studiosi honesti, quàm laboris refugam. Sicut non fuit probanda Temperantia Epicuri, qui pomis & oleribus, dissertationes suas de voluptate impleuit, abhorrens à cibis lautioribus; non amore honesti, sed tædio laboris in illis apparandis sustinendi. Accedit, quod cuiusmodi esset ea philosophica ab vxoribus abstinentia, manifestè detexit vita spurcissima ab his lutulentis carnis mancipijs, exacta. Nam tanquam hirci ac sues, in cœno cuiusvis fœditatis volutari adamabant Philosophi: vt fusè corrogatis vndecunque testimonij demonstrat Cresolius lib. 5. Theatri Sophist. cap. 8. Ferèque omnes erant pæderastæ, vt Lucianus Dialogo cui titulus est *amores*, illis tacitè exprobrat, & est compertum ex Platone, infinitis locis pectoris sui putrem vomitum emitente; vtcunque obductam pallio honesti amoris: vt mihi videatur Bessarion æthiopem lauare, tentans hac in parte purgare Platonem lib. 4. contra Calum. Plato. in proemio. & c. 1. ac 3. Et quicquid sit de Platone, Apostolus Rom. 1. in antiquis Philosophis immanitatem hanc turpitudinis damnat. En ergò, quàm non syncera, sed spuria erat Philosophorum continentia ab vxoribus, ad deuitandas coniugij molestias, quas Apostolus *carnis tribulationes* appellauit. Initium quippè habebat ab ignauia, & metu tædiorum ac laborum coniugio comitantium; & desinebat in barathrum infamiae ac cœnosissimæ turpitudinis; præ qua præstitisset à legitimis nuptijs non abhorrere, & fastidia ijs nexa æquanimiter subire.

7. Hoc ipsum inertiae probrum in refugiendis nuptijs, aliqui hæretici, hodièque Christianis continentibus imponunt, sinistra interpretantes spiritualementum eorum Eunuchismum; quasi otij gratia, aut declinandis curis coniugium consequentibus, esset susceptus. Hoc tamen de aliquo continente velle asserere, esse hominis *insipienter contentiosus*, dixit S. Augustinus lib. de Sancta

Virginit. c. 22. Et addit cap. 23. Christus ait, [*Sunt spadones qui seiplos castrauerunt propter regnum caelorum. Qui potest capere capiat. Quid veracius, quid lucidius dici potuit? Christus dicit, veritas dicit, eos qui pio proposito ab vxore ducenda se continuerunt, castrare seiplos propter regnum caelorum. Et contra, humana vanitas impia temeritate contendit, eos qui hoc faciunt, presentem tantummodò necessitatem molestiarum coniugialium deuitare.*] Ignaua sine dubio esset hæc cogitatio, & Eunuchismum spiritualementum ex tali fine admissum, faceret illaudatum. Sed falsissimum est, bonos ac probatos continentes idcirco refugere coniugium: Disputat præclarè in hanc rem Conradus Koellin in euerfione Epithalamij Lutheri l. 6. tract. c. 22.

8. Alius finis corruptus, & spiritualementum exfectionem ex eo admissam coinquinans. esset popularis auræ captatio, & vana apud homines gloria. Notauit hunc absolum spiritualementum Eunuchismi finem Origenes Tract. 7. in Matth. cum monuit, Eunuchos factos ab hominibus, dici posse. [Eos qui continentes sunt propter verba hominum: quorum concupiscentiam virilem præcidit, non verbum diuinum, sed verba humana: vt puta, qui philosophati sunt apud antiquos in gentibus. [Philosophi itaque, gloriæ animalia, & popularis auræ vilia mancipia, vt loquitur S. hieron. Epist. 26. & 34. colligendæ humanæ gratiæ causa, & vt audirent mirabiliarij, exsecabantur mysticè per abstinentiam ab vxoribus, fumum ex continentia, labore collecturi; solidæ verò laudis, vacui erant. Eiusdem furfuris fuit continentia Athletarum & histriorum. Nam Athletarum tanta erat continentia, vt etiam plumbi lamina lumbos obducerent, vt notat Cassianus lib. de vitijs cap. 7. De Icco Tarentino scribit Plato 3. de legibus, itémque de Chrifone, & Astilo & Theopompo, fuisse continentissimos. Et idem de Athletis vniuersè habet Clemens Alexand. 3. Strom. Quin etiam Apostolus 1. Cor. 9 de Agonistico ait, *ab omnibus se abstinet*; id est, (interprete S. Ephrem Tract. in illud Apostoli, *melius est nubere, quàm vri*;) nulla profus ratione se contamnat libidine, sed est perfectè continens, ac exquisitè impollutus corpore. At hoc totum, referebatur ad gloriam ex victoria pariendam, successu

veneris corpus frangentis ac enervantis impedimento. Videfis de eorum continentia, Fabri Agonisticum lib. 4. cap. 3. & 4. Parem finem habebat præfixum, qui ne ad recitandas fabulas in theatro inepti fierent per vsum sexus, præputium sibi fibula ænea, vel argentea, ab utroque glandis latere consuebant, vt vel sic continerent, nec corpus fœdarent quoquomodo, vt notat Antonius Vlmus lib. de fine barbæ humanæ sect. 3. cap. 4. Quis hanc continentiam non demiretur? Et tamen procul aberat à verò Eunuchismo mystico, quia ex fine putri captandæ gloriæ suscipiebatur.

10. Ex quocunque ergò alio fine quàm regni cœlorum suscipiatur Eunuchismus, illaudatus erit penes finem. Et *regnum cœlorum* intelligo, non præmium duntaxat æternæ vitæ, quod amore concupiscentiæ (pes Theologica profequitur; sed etiam (& quidem multò magis,) bonum diuinum charitati propositum; vel cultum religioni præstitutum. Omnia enim hæc continendi motiua, sancta sunt & perfectum Eunuchismum Deo probatum constituunt. Cætera corrupti animi affectum temerantia, mercedem non habebunt apud Deum; qui non quærit continentiam hominis, præcisè prout est subductio voluptatis, quæ posset ex se licitè percipi in legitimo thoro absque flagitio; sed prout est aliquid cedens in hominis perfectionem, moralem ex fine honesto, maximè resultantem. Simile est, quod circa abstinentiam à cibis lautioribus, rem ex se indifferentem, monent sæpè Patres. Deus enim illam non habebit acceptam, neque compensabit, nisi subeatur ex fine qui illam sustollat ad gradum honestorum operum. Alioqui Satan ieiunat, & abstinet à cibis quibusuis; nec tamen eius abstinentia, laudem reportat. Idem de continentia est pronuntiandum. Quod si indifferentia motiui, relegat continentiam à decore veri & probati Eunuchismi mystici, quantò magis motiui turpitudine, idem præstabit?

§. III. *Eunuchismus mysticus analogicus, reprobus & illaudatus.*

1. Ob aliquam proportionem ad Eunuchismum simpliciter dictum, varij infœcundi aut inferentes infœcunditatem, abro-

gata generatione, dicuntur Eunuchi Deo non placentes. S. Cyrillus lib. 14. de ador. secernit Eunuchos exectos & contusos. Posteriores ait esse, quibus mens atque animus non sit prorsus ademptus; sed contusam potiùs virtutem ad rectè faciendum, in ipsis retinent. *Exectos* verò ait esse, qui hæc penitus amiserint, ipsique careant quæ sunt virorum maximè propria &c. Qui ergò prorsus viriles conatus ad virtutem abiecerint, eos iure *abscissos* dixeris. Qui verò habent quidem in animo viriliter se gerendi voluntatem, non tamen etiam perficere virtutem possunt, hos *collisos* existimabimus: quia habentes interdum aliquos ad virtutem motus, tamen pugnam extimescentes, ac voluptatis impetum non ferentes, ad ignauiam vergunt. Sic summam S. Cyrillus, *contusos* ab *exectis* secernens. Et affinia habet Hefychius libro 6. in Leuit. ad illud ex cap. 22. *Omne animal quod vel contritis, vel tunsis, vel scctis, ablatisque testiculis est, non offeretis Domino. Quod tamen & execti & contusi, æquè sint Eunuchi, non morabimur eam distinctionem.*

2. Eunuchismum ergò analogicum per se reprobum, memorat aliquoties Philo. Nam vt est ingenio planè allegorico, varijs locis, multiplicem huiusmodi Eunuchismum allegoriæ inædificatum assignat. Libro de Temulentia tractans Pharaonis Eunuchos, Pocillatorum & pistorum ac coquorum principes, hos assumit in typos triplicis generis hominum nequam. [Sunt (inquit,) luxuriantis animæ tres familiares cubicularij: princeps pistorum, princeps coquorum, princeps pincernarum; quorum admirandus ille Moses sic meminit. *Et iratus Pharao, duobus Eunuchis, pistorum principi, & pincernarum principi, misit eos in carcerem principis coquorum.* Est autem & coquorum princeps Eunuchus. Dicit enim alicubi. *Adductus est Ioseph in Ægyptum, & emit eum Eunuchus Pharaonis, princeps coquorum.* Rursum *Vendiderunt Iosephum spadoni Pharaonis, coquorum principi.* Sed cur nec viro, nec mulieri committuntur dicta officia? An quia seminare viris, semen excipere mulieribus, à natura datum est, ex quorum congressu, & natiuitas omnium, & generis conseruatio provenit? Sterilis autem castratæque animæ officium est, gaudere pistorijs operibus sumptuosis, atque poculis,

& curiosis condimentis cupediariorum; ut quæ nec virtutis verè masculinum semen emittere valeat, nec emissum excipere, nutriréque; sed tantùm exile saxosùmque aruum, tantummodò apta sit ad corrumpendum ea quæ semper viuere debuerant. Hic decretum statuitur, communiter omnibus vtilissimum, quod quiuis opifex voluptatis non gignit sapientiam; cum nec mas sit, nec fœmina: & cum nec indere nec excipere sit idoneus semina ad immortalitatem facientia, meditatur quod turpissimum est in vita exercitium; ut corrumpat incorruptibilia; & extinguat insitos naturæ, igniculos, inextinguibiles. Talium nulli, Moyses permisit ingredi, Ecclesiam Dei. Interdicit enim, *ne spado & exectus ingrediatur in Ecclesiam Domini*. Quid enim non valenti sapientiam gignere, profuerint sacræ conciones auditæ? Cui fides execta est, non potest seruare depositum vtilissimorum vitæ dogmatum.]

3. Idem lib. de migrat. Abrahæ. [Quemadmodùm multipedum & pedibus carentium reptilium genera, cum sint contraria, inter impura cesserunt: sic opiniones nullum Deum, aut multos credentium, quamuis contrariæ, sunt ex æquo profanæ. Argumento est, quod vtrumque lex arceat à sacro cœtu; ei qui Deum negat, ut spadoni castrato, interdicens concione. Multorum verò Deorum assertorem, ut è scorto natum, verans pro concione, vel audire quicquam, vel dicere. Deum enim negans, sterilis est. Multos verò Deos asserens, è scorto natus, circa verum parentem cæcutiens; ideò multos pro vno genitores sibi adoptans.] Explicatius quoque, in eandem sententiam differit lib. de victimas offerent vbi nonnullis de legis Iudaicæ sanctitate præmissis, addit. Omnes indignos, à sacro cœtu, edicto prohibuit, exorsus à semiuiris obseceno morbo laborantibus; qui naturæ moneram adulterantes, in impudicarum mulierum affectum & formam, spontè degenerant Spadones item & castratos arceat, quod ut florem ætatis seruarent diutius, è masculino sexu transcribi se passi sunt in fœmineam speciem. Pariter repellit non tantùm scorta, sed & natos è prostitutis, contactos materno dedecore, propter natales adulterinos. Qui locus si quis alius, allegoriam recipit plenam con-

templatione philosophica. Impiorum enim & scelestorum non vnum genus est, sed multa & varia. Quidam enim incorporeas Idæas, nomen inane aiunt, rei veræ nullius, tolluntque è rebus essentiam summè necessariam, quæ est archetypam exemplar omnium quæ specificantur & dimetiuntur qualitibus. Hos sacræ legis tabulæ *spadones* nominant. Quod enim conuulsum est, priuatur qualitate atque specie, fitque nihil aliud, quàm (ut propriè loquar,) informis materia. Eodem modo opinio quæ tollit ideas, confundit omnia, & super veterem illam informitatem quæ ante digesta in ordinem elementa fuerat; addunt scenica deliria: quo quid ineptius cogitari potest, aut absurdius? Nam ex materia creauit Deus omnia, licet eam non attigerit: nec enim fas erat, rudem indigestamque contrectari ab illo beato ac omniscio: sed incorporeis potentijs, quarum verum nomen est, *Idearum*, vsus fuit ad aptè formada singula genera. At ista opinio, valdè perturbat omnem rerum ordinem. Sublatis enim ideis vnde qualitates sunt, qualitates ipsas tollit pariter. Alij verò quasi contendant hos in impietatis studio post se relinquere, addunt amplius, ut non solum ideas, sed & Deum esse negent per summam impudentiam; quasi conducatur vitæ, vel falsò credi præsentiam inspectantis cuncta numinis; miseri & steriles sapientiæ, impietati malo maximo deuoti ac dediti.] Subiicit comparisonem nati de scorto, cum idololatra, quæ non est huius loci.

4. Clemens Alexandrinus in Protreptico, videtur ex Philone profecisse. De Atheis enim prælocutus, subdit. [Extrema itaque ignorantia sunt, impietas & superstitio; extra quæ studendum est manere. Non vides, Moysen sacrum veritatis interpretem, iubentem ut Eunuchus, & cui exsecta sunt virilia, non ingrediatur Ecclesiam; & præterea is qui natus est ex meretrice? Significat quidem per priores, mores impios, diuina virtute, & genitali priuatos. Per reliquum autem tertiam, eum qui pro vno solo qui Deus est, multos falso numine Deos sibi adscribit. Sicut is qui natus est è meretrice, multos sibi adscribit patres, propter veri patris ignorationem.] Illud, *diuina virtute & genitali priuatos*, non est accipiendum de defectu virtutis ge-

nitiuæ intrinsecæ homini; quæ est verò virtus genitilis; interdum dicitur *diuina* quia homo generando, æmulatur Deum genitorem omnium, vnde homo pater, Deus secundarius, vocatur à Philone lib. de Decal. In eiusmodi virtutem, homini natiuam, non cadit illud Clementis verbum. Accipiendum ergò est de vi genitili extrinseca homini, effectrice omnium; quæ est ipse Deus, cuius virtutis genitilis abnegatio, constituit impietatem, ibi à Clemente descriptam. Idem lib. 3. Strom. c. 8. tractans illud Esaïæ c. 56. *Nec dicat Eunuchus, ego lignum aridum,* negat solum Eunuchi fabathum Sanctificare, sed exigi in super ait, obseruantiam mandatorum cui certè non insistant qui liberos gignunt ad execrationem. Et eiusmodi ait Clemens, eos esse qui hærefes profeminant. Eiusmodi quoque esse docet, eos qui sunt veritatis ligna arida, qui non progignunt Deo sobolem electam de qua Paulus aiebat, *Filioli quos iterum parturio, donec formetur Christus in vobis. Et in Christo IESV, per Euangelium ego vos genui:* Qui eiusmodi liberos non procreat, Eunuchus est illaudatus, & verè lignum aridum. [Propterea non ingredietur Eunuchus in Ecclesiam Dei, qui est sterilis & non fert fructum, nec vitæ institutione, nec sermone. Sed qui se quidem castrarunt ab omni peccato propter regnum cælorum, ij sunt beati qui à mundo ieiunant.] Ita Clemens, aduersus Iulium Cassianum differens. Is enim libro de Continentia & castitate exscindens corpoream ex coniugio procreationem, argumentabatur ex laudato per Prophetam Eunuchismo, & collato cum arbore frugifera. Clemens è contrario, salua honestate carnalis procreationis legitimæ, auctiore perfectione continentie ex Dei cultu susceptæ, eum duntaxat Eunuchismo improbat, qui est sterilis mysticè, nec procreat Deo sobolem benedictam.

5. Theodoretus q. 25. in Deutero. *Eunuchum* interpretatur, infœcundum sanctorum operum. [Propter quod (inquit,) eum cui contrita sunt aut excisa virilia, arcet ab ingressu Ecclesiæ? Sterilitas animæ per hæc denotatur. Alienum enim est à Deo, fructus bonorum operum non producere. Alioqui non solum in hominum genere, sed & in pecoribus, tale quidpiam admitteri prohibet; propterea quod ad multiplicationem generis procreat

procreatæ sint partes genitales. Verùm sicuti sterilitatem interdicit, ita fructum malum repellit. Non enim ingredietur ex meretrice natus in Ecclesiam Dei.] Hanc sterilitatem, etiam in simplicibus quibusuis, alios docere non valentibus, auersabatur Dominus, (iuxta Radulphum lib. 15. in Leuit. cap. 5.) cum verabat offerri sibi quicquam Eunuchinum; non in hominibus tantum, sed etiam in pecoribus. Sic verò eam infœcunditatem exponit Radulphus. [Est etiam in vno homine, quodammodò coniugalis copula; dum ratio, mariti personam tenet, voluntas verò vices vxoris exercet. Maritus autem iste, quasi fontem seminis gestat, si memor diuinorum eloquiorum, seruat apud se, vnde voluntatem grauidam reddat, & desiderium sibi bonæ operationis infundat. Hæc est namque fœcunditas filiorum, si voluntas ab benè operandum inflexa, in fructus prorumpat iustitiæ; pariens filios ex quibus secundam videat generationem æternam scilicet, percipiens in regno Dei retributionem, sicut scriptum est; *Et videas filios filiorum tuorum pacem super Israël.* Homo igitur qui verbi diuini memoriam perdidit, Eunuchus est amputatis testiculis; quia non habet vnde mentem suam grauidam reddat; non habet vnde alijs rectè agendi affectum inijciat. Contritos verò vel tonsos, id est læsos testiculos habet qui memoriam quidem verbi Dei possidet, sed inefficacem: dum graue iudicans quod præceptum est, vt surgere audeat, timore conteritur: aut dum vitiorum passionibus languet, nec surgere mens ægra conatur. Huiusmodi ergò animal, idoneum non est ad diuinam oblationem, cum nullius boni operis habere studeat fœcunditatem.]

6. Beda in cap. 23. Deutero. [Quod dicit, *non intrabit Eunuchus attritis vel amputatis testiculis, Et ab scisso veretro, Ecclesiam Dei,* ostendit quod omnes qui molliter viuunt, nec exercent opus virile, non possunt permanere in numero sanctorum, siue congregatione.] Eadem Rabanus hîc, tacito (de Rabani more) Beda, quem exscripsit.

7. Rupertus lib. 1. in Deuter. cap. 22. conferens locum Esaïæ cap. 56. vbi veri Eunuchi spiritales laudantur, cum loco ex cap. 23. Deuter. vbi Eunuchi repelluntur ab Ecclesia Dei, præ-

fatur, Eunuchos ab Isaia commendatos, esse eos qui non ferro exsecti, vel à natura muti sunt, sed qui professione castitatis se absciderunt; eos verò qui repelluntur ab Ecclesia, sic exponit. [Quærendum est, qualis sit ille Eunuchus qui non ingreditur Ecclesiam Domini. Quærentibus hoc, illud quoque sese offert, quod alibi dictum est; *Maledictus omnis qui non facit semen in Israël.* Neutrum quippè sine altero rectè intelligi potest; quia videlicet, verba quidem diuersa, sensus tamen idem est. Igitur Eunuchus qui non ingreditur Ecclesiam Domini, & non faciens semen in Israël; ille est, qui cum possit verbo ædificare proximum, mutus incedit: vel cum bona & vtilia nouerit, otiosa magis & vana diligit. Hic illi oppositus est, qui se castrauit propter regnum cælorum: quia videlicet, quantum ille laudabilis est, eo quod facultatem habens naturalem seminandi filios carnis, continens est propter regnum cælorum; (scilicet vt vacare possit orationi, & iuxta Apostolicum consilium, tantum sollicitus sit quæ sunt Domini:) Tantum hic detestabilis est, eo quod commissum habens talentum verbi Dei, quo ad ædificationem multorum benè possit operari, & vtiliter negotiari, vacat otio, & acceptam indignè gratiam negligit.]

8. Radulphus Flauiacensis in cap. 22. Leuit. excutit primùm apparens dissidium inter Isaiam laudantem Eunuchos, & Moysem eos ab Ecclesia Dei arcuentem: quinetiam omne pecus quomodolibet eunuchizatum, offerri Domino prohibentem; ac etiam interdicientem omninò cuiusuis animalis castratione, in terra populi Dei. Ostendit autem, Isaiam loqui de profitentibus continentiam. Mosis verò intentum, sic aperit. [Notum est Eunuchos generare non posse. Generatio verò Deo acceptissima, illa est, de qua dicit Apostolus, *In Christo IESU per Euangelium ego vos genui.* In hac itaque generatione, semen est verbum Dei: cuius seminis ministri, nisi trahantur prolis desiderio, nisi spirituali amore succensu lucrands animabus insudent, spadones vtique sunt, sterilitatis suæ rationem Domino reddituri; auditorique quod audiuit malus ille seruus & piger. *Auferte ab eo talentum, & projicite eum in tenebras exteriores: Ibi erit fletus & stridor dentium;* De huiusmodi spadonibus, loquitur

filii Sirach, *Concupiscentia* (inquens,) *spadonis, de uirginibus iuuenulam: ita & qui facit per vim, iudicium iniustum.* Spado namque Virginem opprimens, non prolem quærit, quam scit se gignere non posse; sed suæ libidini seruit, & virginem quam fecundare non potest, potest tamen violare. Et doctor iracundus, qui nullo ducitur filiorum affectu, cum erga aliquem furore succenditur, immoderatè vindicat, quicquid est illud, vnde offenditur. Non igitur fructum quærit, sed suæ iracundiæ satisfacit; nec corrigere studet, sed punire. Vnde & innocentium mentes corrumpit, quia ad suum odium illas accendit. Spadones ergò isti, Dei non intrant Ecclesiam, quia diuino iudicio, intra fidelium numerum non currunt, quibus cum prodesse possunt, prodesse contemnunt. Notandum autem quod dicitur, *Eunuchus attritis vel amputatis testiculis.* In testiculis namque, generandi affectio designatur. Hæc nonnumquam, licet adsit, atteritur; cum Doctor ad prædicandum spirituali desiderio trahitur: sed ne prædicare præsumat, alicuius potentis terrore comprimitur. Voce autem veritatis, non pastor sed mercenarius nominatur, qui videt lupum venientem & fugit; videlicet humano timore perterritus, cum loqui debeat, sub silentio se abscondit. Nonnullis verò omnem alieni profectus concupiscentiam, negligentia subtrahit; dum sine charitate frigidi, de aliena vtilitate non cogitant; aut etiam inuidia abscindit, dum humanæ laudis cupidi, soli sapientes vel religiosi videri appetunt, & alios imitatores habere refugiant. Hi igitur amputatos, illi verò attritos testiculos habent.]

FINIS.

OPERIS INDICVLVS.

Argumentum. fol. 1.
 Prolusio. Eunuchi, Spadonis, Execti, Ectomix, Castrati,
 Thlibix, Thlaxix, Euirati, vocabula enucleata. fol. 2.

CAPVT I.

Christi de Eunuchis oraculum Matth. 19. v. 12. ad literam expen-
 ditur. fol. 11.

CAPVT II.

Eunuchismus triplex à Christo recensitus Matth. 19. typo expositus. f. 23.
 §. I. Eunuchi sic nati. fol. 23.
 §. II. Eunuchi, facti ab hominibus. fol. 27.
 §. III. Eunuchi qui seipsos castrauerunt propter regnum cælorum. f. 31.

CAPVT III.

Eunuchismi natiui bona & mala naturalia, factitio ferè communia. f. 41.
 §. I. Anima & corporis commoda & incommoda ab Eunu-
 chismo. fol. 42.
 §. II. Mala anima, & corporis ab Eunuchismo. fol. 50.

CAPVT IIII.

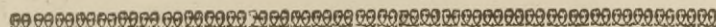
De Eunuchismi factitij bonitate, atque malitia, vniuersè. fol. 69.
 §. I. Quæ factitia Eunuchizatio possit labe morali vacare, & honesta
 haberi. fol. 69.
 §. II. Omnem alium Eunuchismum factitium, detestatione dignum
 esse, vniuersè primùm monstratur ratione. fol. 80.
 §. III. Ius natura contra exsecutionem, in sculprum sensui omnium
 gentium, ubi stetit humanitas, & non obrutuerunt. fol. 95.
 §. IIII. Iura ciuilia contra exsecutionem. fol. 102.
 §. V. Ius diuinum positium, Eunuchizationem proscribens. f. 111.
 §. VI. Iura Ecclesiastica contra exsecutionem. fol. 113.
 §. VII. Patrum suffragium. fol. 118.

CAPVT V.

Sigillatim de malitia Eunuchismi, vltro suscepti in varijs euentibus,
 extra Medicina necessitatem. fol. 121.
 §. I. Fæditas explorata Eunuchizationis factitia, ad sacrilegam
 specie religionis obseruantiam. fol. 122.
 §. II. Turpitude exsecutionis, ad continentie indemnitate. fol. 133.
 §. III. Improbata exsecutio, ad amouendam suspicionem. fol. 150.
 §. IIII. Damnata exsecutio, spe promotionis in aula. fol. 152.
 §. V. De exsecutione ob diuturnioris vocis acumen, ad Musicos con-
 census necessarium. fol. 162.

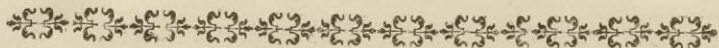
CAPVT VI.

De Morali bonitate, & malitia Eunuchismi spiritualis. fol. 172.
 §. I. De Eunuchismo mystico, sancto, & probato. fol. 172.
 §. II. Eunuchismus mysticus, illaudatus & reprobus. fol. 187.
 §. III. Eunuchismus mysticus analogicus, reprobus, & illauda-
 tus. fol. 196.

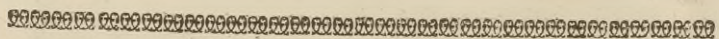
Registre & ordre des Cayers & Signatures contenuës en celiure,
 Eunuchi, nati, facti, mystici, chaque Cayer de quatre
 feüillets qui sont.

a, A, B, C, D, E, F, G, H, I, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, V,
 X, Y, Z. Aa, Bb, Cc.

APPROBATIONES.

EXimum humani generis vindicem legimus, in quo nihil quod sit contrarium orthodoxæ fidei, & bonis moribus dissentaneum reperimus, imo dignum sanè meo iudicio qui Typis mandetur, poteritque in bonum reipublicæ, tum politicæ, cum Christianæ plurimum prodesse. Huic titulus est: *Eunuchi, nati, facti, mystici, &c.* Datum Diuione 2. Aprilis 1655. F. PHILIBERTVS PETROT, Minor, Facultatis Parisiensis, in Theologia Doctor.

Librum cui titulus est: *Eunuchus natus, factus, & mysticus, ex sacra & humana litteratura illustratus, à D. I. HERIBERTO Cameliensi Compositum*, examinaui, nihilque fidei, sacra scripturæ, nec sanctionibus Canonicis repugnans in eo reperi, in utilitatem igitur plurimorum lucem videre potest. Actum Lugduni die decima tertia Aprilis 1655. F. STEPHANVS MOVLIN Carmelita, Doctor Parisiensis.

EXTRAICT DV PRIVILEGE DV ROY.

LOVIS par la grace de Dieu, Roy de France & de Nauarre; A nos amés & feaux les gens tenans nos Cours de Parlement, Preuoits, Bail-lifs, Seneschaux ou leurs Lieutenans, & autres nos Iusticiers & Officiers qu'il appartiendra. Salut: Nostre bien-amé PHILIBERT CHAVANCE; Marchand Libraire en nostre bonne Ville de Dijon, Nous a fait remonstret qu'il auoit Imprimé vn Liure, intitulé; *Eunuchi, nati, facti, mystici, ex sacra & humana litteratura illustrati. Zacharias Pasqualigus, puerorum emasculator, ob musicam quo loco habendus.* Mais d'autant qu'il craint que quelques Libraires, ou Imprimeurs le voulessent mettre sous la presse, ce qui luy causeroit grande perte. Il nous a tres-humblement supplié luy octroyer sur ce nos Lettres necessaires, A ces causes, desirans bien & favorablement traicter l'Exposant, & luy donner moyen de retirer quelque fruct de son labeur. Nous luy auons permis & octroyé, permettons & octroyons par ces presentes, d'Imprimer ou faire Imprimer ledit Liure en telle marge & Caractere que bon luy semblera, iceluy mettre & exposer en vente durant le temps de neuf ans, à commencer du iour qu'il sera acheué d'Imprimer. Faisant tres-expresses inhibitions & deffenses à tous Libraires, Imprimeurs ou autres personnes de quelques qualitez & conditions qu'ils soiet, de l'Imprimer ou faire Imprimer ny mettre en vente led. Liure durât led. temps, sans le cōsentement & permission dudit exposant, ny de ceux qui auront droit de luy, à peine de mil liures d'amende, confiscation des Exemplaires & de tous despens dommages & interests, à la charge d'en mettre deux exemplaires en nostre Bibliothèque & vn en celle de nostre tres-cher feal le sieur MOLE, Cheualier Gardé des Sceaux de France. Et faire registrer les presentes sur le Registre de la Cōmunauté des Marchands Libraires de nostre Ville de Paris, suiuant l'Arrest du Parlement du 9. Aueil 1653. auant que de l'exposer en vente, à peine de nullité des presentes. Si vous MANDONS que du contenu en ces presentes vous fassiez, souffriez & laissiez ledit exposant, iouir & vser plainement & paisiblement, cessant & faisant cesser tous troubles & empeschemens au contraire; Mandons en outre au premier Huissier ou Sergent faire pour l'executiō des presentes tous Exploits requis & necessaires, sans demander autre congé ny pareatis, qu'en mettant au cōmancement ou à la fin dudit Liure l'Extraict des presentes elles soient tenuës, pour deuëment signifiées; & qu'à la collation d'icelles faites par l'vn de nos amés & feaux Conseillers & Secretaires, soy soit adjoustée comme à l'original, CAR tel est nostre plaisir. DONNE' à Paris le cinquiesme iour de May l'an de grace mil six cens cinquante-cinq, & de nostre regne le treizième.

PAR LE ROY EN SON CONSEIL,
CRA MOIST.

Registré sur le Liure de la Communauté le 29. May 1655. conformément à l'Arrest du Parlement du 9. Aueil 1653. BALLARD, Scindic.

Acheué d'Imprimer pour la premiere fois, le 8. Iuin 1655.

Les Exemplaires ont esté fournis.

Menda nonnulla sic emenda.

P Ag. 1. lege scdum. Ibidem l. quæ tametsi. pag. 2. l. vocum notiones. pag. 3. l. vocis substratio. p. 5. l. fert patienter. p. 6. l. qua idem. Ibidem *neuropastai* pag. 7. l. de huius. p. 8. l. cum Arnobij. Ibidem. l. Herodoti. p. 12. l. vt ci. ibidem l. At certum, p. 16. præuio *adde* motui, ibid. l. quia tacti. p. 21. l. vi alterius, ibid. l. natura. ibid. l. implorarint conseruariat, p. 22. l. qua aliqui. p. 23. l. quam symbolo, p. 32. l. meliorem. p. 35. l. Menardo, p. 37. l. Concordiæ, p. 39. l. tales, ibid. l. qui trahat, p. 40. l. Corrept. p. 41. l. auteloq. ibid. l. vouerit. p. 42. l. est enim, p. 43. l. affixus. p. 44. l. zonaras. p. 46. l. legibus & orat. p. 48. eam verò, ibid. l. inferens, ibid. l. flagrans, p. 49. l. reiectum, ibid. l. *Aleptem*. ibid. l. videtur, p. 50. l. alias V. p. 51. l. probati, p. 53. l. *Iudicas*. ibid. l. etenim. ibid. l. Ingenia, p. 55. l. crudelitatem, p. 56. l. aphraate, ibid. l. excisi, p. 58. l. virtas, p. 56. l. obfisteret, ibid. l. Chryfaphius, p. 60. (sic enim, *adde*, nominant, ibidem. l. feroci, p. 62. l. nimis, p. 69. l. Iusta. pag. 71. l. prado, ibidem l. hermotimum, p. 73. l. Rithnometus, p. 74. quæ non nisi circa, ibid. l. à Diogene. p. 78. l. exitij eidem. p. 79. l. est ciuis, p. 80. l. non potes. pag. 82. l. qui se illis, ibidem. *dele* quotidie, ibid. l. hanc Dei & aliter vrget. ibid. l. quod ipse, p. 87. l. confirmatque, p. 88. l. elogiis, p. 98. l. idem nobis, ibid. l. prorogationem, p. 99. l. gibbo, p. 101. l. Miscell. ibid. l. Neap. ibid. l. scdam, p. 102. l. ne famulos quidem, ibid. l. ob ea. ibid. l. turpi vsui, ibidem l. nec quis se. ibid. ff. ad l. p. 103. l. lælius. p. 104. l. cui titulus. ibid. l. pulchra diis, p. 106. l. In eos qui. p. 107. l. mandando, p. 108. l. est contra, p. 109. l. vt restis, p. 113. l. vi aliena & *adde* Inuito. p. 114. l. ne ab amica, ibid. l. deterfurum, p. 117. l. Ecclesiæ, p. 118. l. qui operis, p. 119. l. confertæ, p. 122. l. illuuei ad miseros, *dele*, & p. 123. l. aliam viam, p. 125. l. mollita, ibid. tympana, ibid. molles, ibid. vnde, p. 126. l. August. eo cap. p. 130. l. Sacerdotum, p. 134. l. nam quos, p. 135. l. ita Origen. p. 138. l. *abscondantur*, p. 140. l. faciendâ, p. 148. l. amica quondâ, p. 151. l. speciosissimus, p. 152. l. satellitium, p. 156. l. est extra dubium, ibid. metreticularum, p. 160. l. alij verò, ibid. l. Gregorius, p. 161. l. vmbra. p. 166. l. per fragilitatem, p. 173. l. adiuus ab alio, p. 174. l. *nubere*, p. 177. l. humanæ, p. 178. l. reperiantur, p. 180. l. *scintillam*, p. 191. l. & si milles, p. 193. l. mentis esset, p. 195. l. tract. 2. c. 2. p. 196. post præfixum, *adde*, Enochus mysticus histrionum & scenicorum, p. 197. l. *duobus*, p. 198. l. sacro, p. 200. l. *vobis*, p. 201. l. fecunditatem, p. 202. l. prohibe. em.

